JOTA

Moč

ta zvláštní šťáva

JAK DIAGNOSTIKOVAT A LÉČIT POMOCÍ MOČI

Carmen Thomasová

Carmen Thomasová

Moč

ta zvláštní šťáva

JAK DIAGNOSTIKOVAT A LÉČIT POMOCÍ MOČI

BRNO / 1995

© Carmen Thomasová 1994
© Jiří Strážnický
© Jota 1995
ISBN 80-85617-57-9

Předmluva

Bayer, BASF, Böhringer, Henkel... dejte si pozor! Kdyby si všichni v této republice tuto knihu přečetli a udělali, co v ní naše publikum navrhuje, dostanete se do pěkné krize a já – v zastoupení našich dopisovatelů - převezmu řád ministra zdravotnictví. Tak převratně by obsah této knihy snížil náklady spotřebitelů.

Ale žádný strach. Žádné barikády stavět nemusíte. Zaprvé si ji přece jen nepřečtou všichni. Zadruhé: staletý odpor se postará, aby váš obchod dále kvetl. Vždyť se lidé bojí svíčky z nosu souseda na rajčatech z trhu víc než všech jedovatých insekticidů a pesticidů. A za třetí - kdo by tomu všemu sám od sebe uvěřil: Bolesti v krku, které jsou po několika hodinách opakovaného kloktání čerstvé moči pryč. Bradavice, které dva roky odolávaly jakékoliv léčbě a pak zmizely po deseti dnech navždy. Artróza zmírněná vtíráním moči. Rány, které se po několikerém potření denně bleskově hojily. Okna umytá močí tak zářivě jako nikdy předtím. Vykvašená moč po deseti dnech jako pěnivý a jemný šampón. V moči naklíčené okurky, které lépe rostou...

Máte pravdu. Silně to zavání nadpisy některých bulvárních plátků, kterým jde o něco úplně jiného. Právě to jsem si myslela také.

A co vy, milí čtenáři, co si myslíte a cítíte při takových informacích? Také vám běhá mráz po zádech? Nebo už jste někdy slyšeli o tom, že se moč nemusí pouze splachovat do záchodu? Snad o vojácích, kteří si proti puchýřům na nohách čurali do bot? Nebo že se injekční stříkačky za války desinfikovaly v moči? Nebo jste snad slyšeli od dědečka či babičky něco o hojení ran?

Teď bez zapírání: Jak jste se na to dívali? Pověrčivá dětinskost? Nebo: V nouzi i čert žere mouchy? Povím vám, jak se vedlo mně.

Napřed jsem žasla, pak mi to připadalo odporné, pak zábavné, nakonec obdivuhodné a nyní jsem daleko uvolněnější než předtím. To je můj příběh. Chtěla bych vás, milí čtenáři, provést tímto desetiletým vývojem, abych vám zprostředkovala možná stejné zážitky - a k tomu ještě notnou dávku respektu před sebou samým a vaším vlastním tělem. Na konci této knihy najdete onu zamotanou historii, jak mě napadlo strávit jeden celý pořad v rádiu o dvou hodinách a čtyřiceti minutách výhradně na téma moč: Přes mateřské mléko a „moudré ženy“, záněty prsu a plenky, které se nesmí prát, přes hedvábné a vlněné pulovry jsem se dostala až k té „zvláštní šťávě“. Už při první rešerši k tomuto pořadu mě fascinovaly jak výsledky, tak také nepřekonatelná averze, kterou toto téma předem vzbudilo.

Profesor dr. Hans Schadewaldt pro vás vybral zajímavé poznatky z historie lékařství. Robert A. Esser, vlastivědec, textilní odborník a otec Muzea ručního tkalcovství v Rupperathu u Bad Münstereifelu, sestavil řemeslné typy pro zacházení s textilními látkami. V následujících kapitolách najdete nejdůležitější závěry ze tří už rozebraných knih na naše téma, stejně jako rozhlasový pořad sám a výběr nejrůznějších spontánních reakcí, které trvají až dodnes.

Tohle úmyslně není žádná vědecká publikace. Spíše obsahuje historii jednoho pořadu a posluchačů, kteří ho slyšeli nebo slyšeli o něm. Vy jako čtenáři můžete samozřejmě dle svého uvážení zcela libovolně nakládat se zde shromážděnými zkušenostmi. Můžete se stejně tak divit jako otřást odporem, být zvědaví, nebo věci respektovat a plně se uvolnit. A to už by přece něco znamenalo.

Pro mě samotnou je nejpřesvědčivějším důvodem pro využívání moči skutečnost, že se nikde v přírodě neprodukuje odpad. Vše probíhá ve věčném koloběhu: narození a smrt; roční období; dešťová voda, která se shromažďuje jako voda podzemní, aby se vypařila a znovu napršela; potravinový řetězec, ve kterém jeden druh požírá druhý, nebo spadané listí stromů, které se stává humusem a tím výživou pro nové listy (pokud je ovšem nevšímavě nesmeteme do kontejneru). Stejně tak se to zdá být s naší močí: Můžeme v ní vidět určitou formu domácí lékárny v močovém měchýři. Současně s vlastní močí je zjevně možné, stejně jako u očkování, vetřít pokožkou do těla látky, které vyloučilo, nebo je přivést do organismu požitím či kloktáním, a tak příznivě ovlivnit jakýsi imunizační proces a léčení. To, že moč působí pouze jako sterilní solný roztok, by asi těžko dostatečně vysvětlilo její pronikavý účinek např. při záškrtu nebo krčních zánětech.

Vážení čtenáři, pokud jste a chcete zůstat přece jen skeptičtí, dívejte se na tuto knihu jako na dokument, jak si už po mnoho tisíciletí dokážou pomoci národy, které nemají žádný farmaceutický průmysl, jak jej známe my. Snad někdo někdy toto téma prozkoumá z vědeckého hlediska a pokusí se vážně zdůvodnit, jak je to vlastně s těmi Indy, kteří pijí každé ráno před snídaní šálek vlastní moči, jako např. indický ministerský předseda Desai, kterému už je buď jak buď 96 let. Člověk se ptá, proč on a jiní něco takového dělají a dosáhnou tím takového věku. A když ani jeho příklad nesvede k napodobení, snad se zamyslíte, proč je v naší kultuře tělesná tekutina, se kterou jsme nejčastěji ze všech denodenně v kontaktu, spojována s tabu, studem a odporem, prostě vždy jen se špínou a ne s neobyčejnou čistotou, jmenovitě se sterilitou.

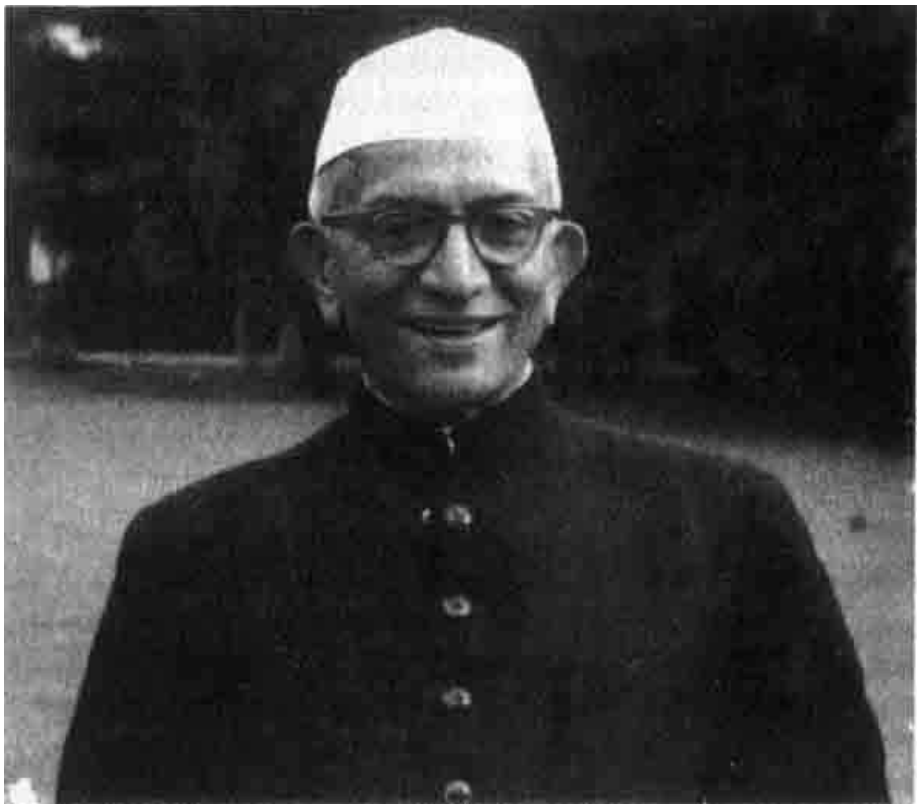

Indický ministerský předseda Desai pije každé ráno šálek vlastní moči. V 96 letech se stále ještě těší nejlepšímu zdraví.

Chtěla bych poděkovat porodní asistentce Monice Plonkové a sanitářce Hannelore Ruppertové ze „Střediska pro otce a matky“ v Kolíně, kteří mě svým respektem k lidové

medicíně v podstatě k tomuto tématu přivedli. Kromě toho bych chtěla poděkovat profesoru dr. Hansi Schadewaldtovi a Robertu A. Esserovi, kteří mně svým otevřeným, zúčastněným postojem od začátku dodávali odvahu vážněji se zabývat lékařsko-historickými podněty. Poděkovat bych chtěla také Annegret Oelschlägel-Rumpfové, která mi po mnoha dopisech dala ten poslední „šťouchanec“ k napsání knihy na toto téma. Můj dík patří také všem mým skvělým spolupracovníkům, jejichž zvídavý zájem mě po celý ten čas provázel a povzbuzoval.

Můj největší dík ovšem patří publiku. Všem těm, kteří si dali námahu trošku zašátrat ve své paměti, kteří měli dost odvahy, aby mi napsali a zpřístupnili své zkušenosti. Potěšilo by mě, kdyby tato publikace rozpoutala další příval dopisů, které by se mohly v případném novém vydání vzít v úvahu. Dlouholeté zkušenosti jsou obzvlášť cenné. V rámci větší možnosti srovnání mě mrzí, že dosud napsalo tak málo lidí, kterým vlastní moč nepomohla. Ale i v této oblasti dál napjatě očekávám další ohlasy.

Tuto knihu můžete číst chronologicky; byla napsána jako „Historie zkušeností na vlastní kůži“. Dá se ovšem použít i jako lexikon; dopisy posluchačů na stranách 66 a dalších jsou roztříděny podle různých možností použití. Přeji vám hodně hezkých chvil při čtení.

Roikir, srpen 1992 *Carmen Thomasová*

A rovnou do toho...

Vyčteno z knih

Stručné dějiny urologie

Už na nejstarších papyrových svitcích ze starého Egypta najdeme pokyny ke zlepšení odchodu moči z těla, zadržování moči a léčení krve v moči. Ledvinové kameny, kameny v močovém měchýři i zúžení močové trubice zjistili vědci u asi 4000 pitvaných mumií. Anomální vyprazdňování moči bylo vždy předmětem lékařského zkoumání. Už ve starověku zaváděli Peršané katétr. Jelikož ovšem neměli potřebné znalosti anatomie, docházelo k nevyléčitelným poraněním močových cest, krvácení, tvorbě píštělů a úmrtí. Teprve známý Hippokrates poodhalil roušku nad chorobami ledvin a močového měchýře. Poznal, že ledviny vodu filtrují, nevěděl ale, jak je léčit. Ve 4. století našeho letopočtu bylo poprvé použito permanentního katétru z cínu a olova. V 11. století bylo v Cordóbě těžištěm Albucasisovy práce vylepšit katetrizaci močové trubice, provádět výplachy močového měchýře a přes řitní otvor najít kameny pomocí nástřihu hráze. Pro Gille de Corbeila, žijícího ve 12. století v Salernu, spočívaly všechny choroby v tepu a moči.

Stále důležitější se moč stávala ve středověku. Při prvním kohoutím zakokrhání se moč zachytila do sklenice (matuly). Tuto nádobu pacienti chránili před slunečním svitem a uchovávali na chladném místě, než ji v proutěném košíku zanesli k ohledavačům moči - středověkým lékařům, kteří moč prohlédli. Sklenice na moč, v tehdejší době rovnocenná symbolu lékařství, nechybí na žádném dobovém obrázku.

Vzorek moči se prověřoval v čerstvém stavu a opakovaně po dvou hodinách. Zkoumaly se váha, barva, vůně, chuť a sediment, konzistence. Tyto údaje se interpretovaly a srovnávaly s fyziognomií, pohlavím, temperamentem pacienta a ročním obdobím.

Teprve za renesance byly lékařům povoleny výzkumy na mrtvolách. Tak vznikaly první anatomické vědomosti. Bylo objeveno, že ledviny mají filtrační funkci a filtrují z krve moč. Lékaře zajímaly především kameny v močovém měchýři u mužů. Od 16. do 18. století se dále rozvíjela tzv. „malá operace močových kamenů“. Kámen se nahmatal prstem přes řitní otvor a odstranil laterálním nebo příčným řezem střeva. Navíc se mnozí chirurgové cvičili v tzv. „velké operaci močových kamenů“. Do močové trubice se zavedl rozvěrač, lokalizoval se otvor močového měchýře a kámen se vytáhl buď celý či po částech. Aniž by byly známy příčiny, trpělo v 17. století mnoho lidí, převážně chudých, na tyto kameny v močovém měchýři. Protože ale při jejich operacích dobrá polovina pacientů umírala, obraceli se lidé nejvíce na ty lékaře, kteří proti těmto bolestem ordinovali pitný režim nebo lázeňskou léčbu, a doufali, že se tak riskantní operaci vyhnou.

Až v 19. století se začalo používat menších, anatomicky přesnějších nástrojů z oceli. Byly vyvinuty první záchytné vaky s permanentním katétrem i nástroje k odsávání částeček močových kamenů po jejich rozdrcení. Velký pokrok v medicíně přinesly znalosti výroby aseptických nástrojů a vynález chloroformu. Od roku 1890 byly zaváděny gumové rukavice a úmrtnost po operacích rapidně klesla.

Roku 1882 objevil Robert Koch bacil tuberkulózy a lékaři se ho naučili rozpoznat v moči. Operace ledvin však byly stále málo úspěšné. Pacienti umírali na infekce. První endoskopy (cystoskopy) umožnily určit velikost kamenů v močovém měchýři nebo diagnostikovat tumor močového měchýře.

Největší pokrok zaznamenala urologie ve 20. století. Vynález radiologie a nové kontrastní látky umožnily stanovit nové diagnózy onemocnění močových cest. Dnes můžeme ke stanovení diagnózy v urogenitální oblasti aplikovat počítačovou tomografii, k tomu navíc přistupuje ultrazvuk a moderní endoskopie - zavádění trubic s optickými nástroji. Při cystoplegii (ochrnutí močového měchýře) se mohou voperovat pomocné elektrické stimulátory močového měchýře, které opět umožňují kontrolovatelné močení. Při operacích ledvin už se nepoužívá šití, nýbrž rány se uzavírají pomocí biologických lepidel z želatiny a resorcinu (aseptického fenolu). Z transplantací orgánu je transplantace ledvin nejúspěšnější. Přibližně už 30 let mohou urologové zvětšit nebo nahradit močový měchýř kličkou tenkého střeva. Od roku 1972 existují dokonce náhrady močovodů a močového měchýře ze silikonkaučuku, aniž by vznikaly zánětlivé reakce.

Z Velkého úplného univerzálního lexikonu z rohu 1747: Léky z moči od Johanna Heinricha Zedlera.

V lidské i zvířecí moči jsou užitečné věci. Ledek, který se těží v Německu, se vyskytuje především v půdách, kde často močili lidé a zvířata. (Údajně se stará sídliště dají prokázat podle kopřivového porostu ve tvaru základních zdí.) Lidská moč má posilující a léčivé vlastnosti při mnoha neduzích:

Proti padání vlasů pomáhá např. směs prášku z brambor a síry, smíchaná se starou močí správné teploty. Touto směsí se potírá hlava a padání vlasů se zmírní (navíc se může použít i telecí žluč).

Proti tmavé pleti v obličeji vezměte tinkturu z čerstvé chlapecké moči a čpavku.

Začínající zákal se ošetří mastí z jemného vavřínového prášku, teplé chlapecké moči a trochy arabské gumy.

Zranění očí léčíme nejlépe medem rozpuštěným ve slabě vroucí chlapecké moči. Oči v tom koupeme co nejčastěji.

Proti zhnisaným uším pomáhá dětská moč, která se ještě teplá do uší nalije. Způsobí vyschnutí vlhkých a hnisajících míst.

Při červech a jiných tvorech, kteří vlezli do uší, pomáhá moč starých lidí smíšená s cibulí a ezopem (léčivá rostlina). Vše se vylisuje a šťáva se nalije do uší.

Proti všem krčním zánětům pomáhá kloktat lidskou moč se špetkou šafránu.

Proti třesu rukou a kolen pomáhá tření a omývání vlastní močí. Ta se vtírá ihned po vymočení.

Při začínající vodnatelnosti se má delší dobu pít na lačný žaludek vlastní ranní moč. Stejný postup pomáhá i proti žloutence.

Když má žena menstruační poruchy, nejlepší pro ni bude sedací napařovací koupel nad horkou chlapeckou močí s rozmačkaným česnekem.

Bradavičky na zadnici nebo na jiných intimních místech zmizí, když je myjete odvarem z plochých cestních kamenů, které rozžhavíte a polijete chlapeckou močí.

Proti kousání a svědění ženských pohlavních orgánů pomáhá omývání teplou močí.

Když si někdo zarazí do nohy cizí těleso, koupe ji delší dobu v teplé moči, protože se potom toto cizí těleso dá lehce odstranit.

V morových obdobích mají lidé pít denně pár malých doušků své ranní moči, neboť to posiluje obrannou sílu těla.

Zcela okamžitě moč účinkuje, když jí potřete čerstvé včelí žihadlo.

Kdo si denně vymývá své oči teplou močí, uchová si jasný a ostrý zrak až do vysokého věku.

Také vředy dobytka můžete vymývat lidskou močí. Potom na ně dejte náplast ze smoly a vepřového sádla.

Proti píchání v boku, bolestem zad a potížím s kameny pomáhá sůl z moči kozla. Ráno chytněte zvíře pevně za nozdry, až se strachem pomočí. Moč zachyťte a nechte hnít. Pak ji destilujte. Sůl se povaří s trochou vody. Denně berte 20 - 25 kapek.

Lexikon pověr

Latinský název moči, *Urina*, změnil v němčině rod (*r Urin*) pod vlivem německého *r Harn*. Slovo Harn pochází ze staroseverského *Skarn* a znamená něco jako „lití“. Prastarý je názor, že moč je sídlem duše nebo nositelem životní síly. Pověsti vypráví o bezocasých myších z moče čarodějnic. Vymočení na místě činu chrání zloděje před pronásledováním. Moč osvícená měsícem způsobuje náměsíčnost.

Staré je také věštění smrti, při kterém se smíchá mléko šestinedělky s močí nemocného. Když mléko klesne ke dnu, nemocný zemře, když zůstane uprostřed, musí nemocný počítat s těžkou chorobou, pokud plave na povrchu, brzy se uzdraví. Tuto zkoušku nalezneme už ve starém Egyptě stejně jako u Hippokrata.

Ze stejných pramenů pochází zkouška kopřivami: Čerstvou kopřivu vložíme do moči nemocného. Pokud rychle zvadne nebo se zbarví, dotyčný zemře, zůstane-li zelená, uzdraví se. Test plodnosti ženy se prováděl tak, že se žena vymočila na čerstvé listy topolu. Pokud zůstaly po třech dnech ještě zelené, byla považována za plodnou.

Moč jako kouzlo

Také k tomuto tématu existuje množství lidových rčení:

- *Ďábel křtí čarodějnice močí.*
- *Močení zahání čarodějnice.*
- *Chcete-li zabránit početí, pijte moč panny.*
- *Těhotné ženy nesmí močit na lněném poli, sic len neporoste.*
- *Dřevorubci by neměli močit, když kácí jedli, jinak bude červotočivá.*
- *Když dva muži močí do kříže, ukradnou někomu spánek.*
- *Močit do vody je rouháním proti nebi, které se ve vodě zrcadlí.*
- *Síla muži se navrátí, když dotyčný močí skrz prsten manželský.*

Co se traduje o užití moči

- *V antickém Řecku a Římě se ocelové nástroje, např. meče, opakovaně žhavily v uhlí a následně kovaly. Kováři takto pracovali asi od roku 1200 před Kristem.*
- *Ocel resp. ostří kalili rychlým ochlazením ve studené vodě, kozlí krvi nebo moči.*
- *Už staří Římané používali moč jako čistící prostředek na vlnu. Také o Irech je známo, že své vlněné pláště mořili močí. Moč se tehdy používala, aby byla barva vlněných výrobků trvanlivější. Tuto metodu známe především od Indiánů Latinské Ameriky, ale i od obyvatel Afghánistánu.*
- *Na Sibiři se močí činily kůže. Indiáni jí změkčovali své buvolí kožešiny. Eskymáci svou moč shromažďovali také k vydělávání kožešin. Ty se stávaly poddajnější a lépe se z nich daly odstranit chlupy. Tento postup byl zřejmě známý i v Evropě.*
- *Indiánský kmen Činoků si pochutnával na lahůdce zvané „Činucké olivy“. Byly to žaludy naložené na pět měsíců do lidské moči. Žaludy po celou dobu kvasily a po požití způsobovaly oblíbené „pomatení“, zřejmě velmi příjemný stav opojení.*
- *Římští spisovatelé referovali o barbarech, kteří používali moč obřezaných jako nápoj plodnosti pro ženy.*
- *Pro hinduistické Indy s jejich svatými krávami platilo za požehnané pít jejich moč. V Himalájích se kraví moč používala při náboženských obřadech. Ze všeho nejlépe očišťovala od hříchů. Podobně se při svých očišťovacích obyčejích chovali Peršané.*
- *Naopak mohamedáni považovali výměšky za něco zcela nečistého. Ulpěla-li na oděvu kapka moči, nesměl se dotyčný modlit. Proto se lidé modlili raději rovnou nazí.*
- *Na Sibiři pily ženy často moč svou nebo sousedovu. Moč se míchala s alkoholem a užívala jako opojný nápoj. Moč opilců se pila dále, protože byla ještě dostatečně nasycena alkoholem.*

- *Ještě před vynálezem pivních kvasinek používali pekaři v Evropě moč jako kvasnice k pečení.*

- *Američtí pěstitelé docilovali té správné kořeněné chuti tabáku jeho pověšením na latríně, popřípadě měkčením ženskou močí. Také egyptské cigaretové tabáky se údajně mořily ženskou močí. Moč mužská se k tomu pro svou příliš ostrou chuť nehodila.*

- *Na přelomu století byl v Berlíně potrestán majitel sýrařského krámu, protože používal jako koření pro své sýry moči mladých dívek. I Švýcaři prý používali moči k rychlejšímu zrání sýra.*

- *Balkánští sedláci nakládali sýrovinu do chlapecké moči. V ní se pak vylíhli sýroví červi, kteří, rozmačkáni s tvarohem, dávali sýru obzvlášť kořeněnou chuť.*

- *Hmota nazývaná chysocollum se vyráběla mícháním chlapecké moči v měděném moždíři. Pak se nechala schnout na slunci, až vznikla masa podobná medu, která se používala k tmelení zlata a léčení různých nemocí.*

- *Moč rozličných zvířat také měla léčivou sílu. Například moč hyen byla obzvlášť dobrá proti chronickým nemocem, moč rysa proti bolestem na prsou a moč kozla proti hadímu jedu.*

- *Dětská moč se podávala při hadím uštknutí. Pomáhala také při očních chorobách, popáleninách a výtocích z uší. Vlastní moč platila za zvlášť léčivou při všech kožních onemocněních, zánětech, vředech a hnisání.*

- *V Jižním oceánu používali domorodci k tetování směs uhelného mouru a moči.*

- *U Eskymáků byla moč oblíbeným prostředkem na mytí vlasů.*

J. G. Bourke zjistil, že všem starým národům byla známa hospodářská cena lidské a zvířecí moči. Moč se pravděpodobně používala jako první známé mýdlo. V Anglii a Francii byl ještě v roce 1917 rozšířen názor, že dámské ruce se opravdu zjemní teprve po koupeli v moči. V Africe bylo starým zvykem v moči umývat nádoby na mléko. Podle Bourkeho používali také původní obyvatelé Sibiře moč k čištění kuchyňského náčiní. V Kalifornii natíraly indiánské matky své děti do špatného počasí ochrannou mastí z uhelného prachu a moči. Islanďané si močí myli obličej a ruce. Prováděly to také aljašské a jiné kmeny. Ti všichni zřejmě poznali, že moč může sloužit jako mýdlový louh.

Ze Sibiře se dochovala následující pověst:

„Po jídle koloval lavór, do kterého se každý mohl vymočit. Teplou močí pak hospodyně myla nože a stůl.“

Také ve starém Španělsku se lidé myli močí, což bylo zvykem ještě na přelomu našeho století. Z tohoto regionu pochází i zpráva, že se močí pro její zdravý účinek vyplachovala ústa a zuby. Podobně to činili i staří Egypťané a ve středověkém Německu dokonce jeden lékárník doporučoval výplachy úst močí a čištění zubů směsí moči a písku.

- *Slovenky a Maďarky myly své děti v mateřské moči.*

- *Velrybáři čistili své flanelové košile rovněž močí.*

- *Irské, německé a skandinávské pradleny přidávaly do vody k praní moč jako změkčovadlo pro vlněné prádlo. Až do minulého století se při výrobě známého anglického tvídu používala k čištění vlny výhradně lidská moč (srov. str. 15).*

- *Ještě dnes se koberce ze severní Afriky a Afghánistánu perou ve velbloudí moči, aby byly jejich barvy zářivější.*

(Pramen: *J. G. Bourke: Der Unrat in Sitte, Brauch, Glauben und Gewohnheitsrechten der Völker - Výkaly v mravech, obyčejích, víře a zvykovém právu národů - Lipsko 1913*)

Co bychom měli vědět z medicíny

Tak, a teď úplně od začátku: Odkud se moč bere? Jakými cestami tělem prochází? Jaké je její složení? Jakou může mít barvu? Na jaké nemoci poukazuje? Kolik důležitých informací splachujeme do záchodu?

Pro vaši základní orientaci nabízíme následující souhrn informací:

Jak moč vzniká

Při filtraci krve v ledvinách vylučují močové orgány tekutinu zvanou moč. Ta obsahuje konečné produkty metabolismu bílkovin a minerální soli ve vodním roztoku. Moč se shromažďuje nejprve ve vnitřní ledvině, v tzv. ledvinné pánvičce. Odtamtud je močovody odváděna do močového měchýře, kde se opět hromadí.

Močový měchýř

Měchýř sám je dutý sval. Stahem se vyprazdňuje do močové trubice. Při 200 až 400 mililitrech vzniká pocit nucení vymočit se. Moč se vylučuje samovolně pouze tehdy, když je svěrač močového měchýře poraněn nebo když dojde k jiným poruchám, např. při poklesu dělohy. Vlastní močový měchýř, jeho roztahování a stahy neovlivníme. Měchýř dospělého člověka vyměšuje mezi 1000 a 2000 mililitry denně podle toho, kolik toho dotyčný vypije.

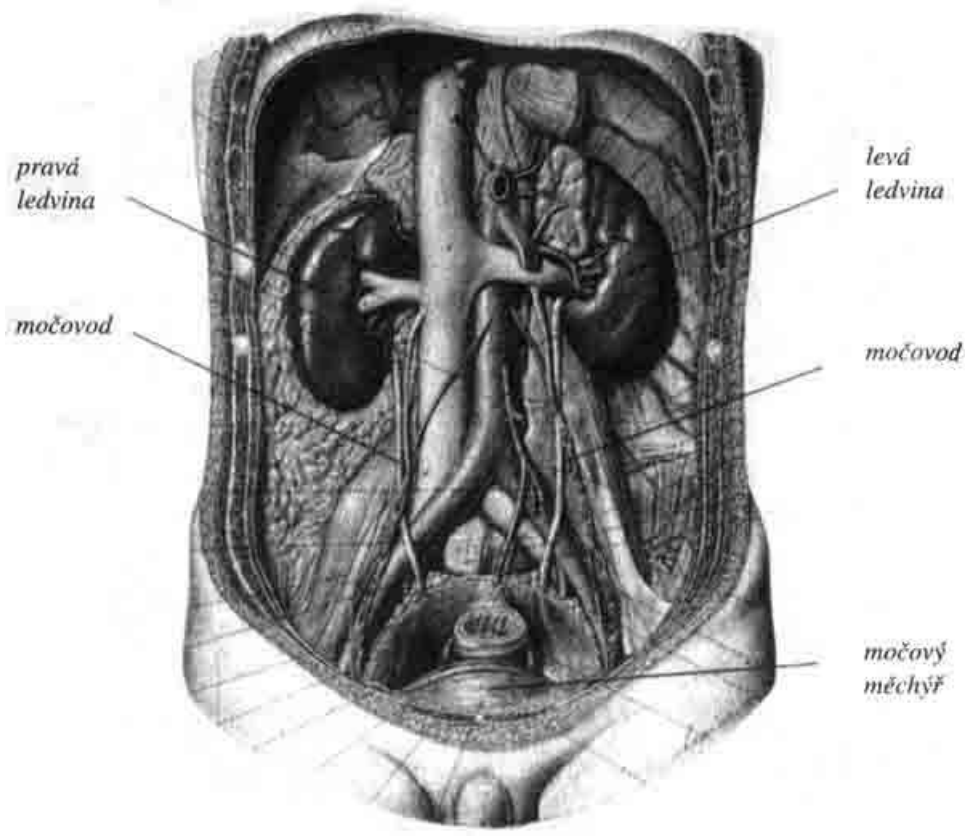

Anatomické zobrazení močovodných orgánů.

Onemocnění močového měchýře

Nejčastějším onemocněním močového měchýře je jeho zánět. Vyvolávají ho bakterie vniklé do těla močovou trubicí. Postiženy jsou nejčastěji ženy, které mají močovou trubici krátkou pouze dva až čtyři centimetry. U mužů dochází k zánětu močového měchýře řidčeji. Zato však mohou trpět zánětem močové trubice s hlenovitými, hnisavými výtoky. Požitím většího množství tekutin pak podpoříme vymývací efekt a tendenci k samovolnému uzdravení dolních cest močových.

Močový písek, kameny v močovém měchýři, benigní polypy nebo rakovina močového měchýře jsou dalšími nejčastějšími onemocněními tohoto důležitého orgánu.

Co je to moč?

Kyselina močová vzniká v celém těle odbouráváním starých buněk. Dalším zdrojem je maso, především rybí, v lidské potravě. Kyselina močová se tvoří hlavně v játrech. Při stravě s malým množstvím masa člověk vylučuje do jednoho gramu, při stravě bohaté na maso až dva gramy kyseliny močové denně. Lidská krev obsahuje mezi 2,3 až 9,1 mililitry kyseliny močové na 100 mililitrů krve - u mužů je to o něco více než u žen. Když se krystaly kyseliny močové usazují v kloubech, vzniká dna.

Pevné částečky v moči, tzv. usazeninu vzniklou odstředěním moči, nazýváme *močový sediment*. V něm jsou obsaženy bakterie, krystaly kyseliny močové, vápenaté soli, čpavek, fosforečnany a aminokyseliny. Kromě toho se v moči nachází enzymy, vitamín C a na sto různých produktů metabolismu kůry nadledvin. Přesná analýza sedimentu prokáže nejen

onemocnění močových cest, ale i onemocnění jiných orgánů: aminokyseliny (leucin a tyrosin) ukazují na jaterní choroby, sloučeniny čpavku na záněty močového měchýře.

Moč je přesycený roztok. Když se naruší chemická rovnováha, dochází k výpadkům jedné nebo více látek, což podporuje tvorbu kamenů.

Močovina, konečný produkt metabolismu bílkovin, je denně vylučována v závislosti na stravě v množství asi 30 gramů.

Normální moč je čirá a zabarvená do žluta žlučovými barvivy. Bakterie, hnis a nestravitelné zbytky organické potravy mohou moč zakalit. Ve zdravé moči nejsou bílkoviny a cukr. Horečka, záněty močových cest a vylučování cukru při zvýšené hladině cukru v krvi vedou také k vylučování bílkovin.

Urémie (otrava močí) je důsledkem selhání ledvin. Znamená to, že se tělo otráví nedostatečně vylučovanými zbytky látkové výměny. Příznaky jsou únava, nevýkonnost, žízeň. V pozdějším stádiu dostane pokožka špinavě šedožlutou barvu. Kůže je suchá a šupinatá, navíc se objeví bolesti hlavy, nevolnost, zvracení a mučivá škytavka. Kromě toho jsou nemocní obklopeni pachem moči. Nakonec upadnou pacienti do bezvědomí, takzvaného uremického komatu.

Močopudné prostředky, které posilují produkci moči v ledvinách, jsou např. kofein, jalovcové bobule, kořeny libečku lékařského a babího hněvu nebo také sulfoamidové deriváty. Nasazují se k odstranění nahromaděné vody v organismu (edémy, hydrocefalus). Tak se dá snížit krevní tlak. Dehydratace těla ovšem může vést k nedostatku draslíku v organismu.

Když necháme moč odstát, lehce se zakalí a objeví se *nubekula*. To je obláček spletený z hlenových vláken, tzv. *močový mukoid*. Čerstvá lidská moč lehce fluoreskuje, řídká moč lehce do modra, koncentrovanější zelenožlutě.

Vůně normální lidské moči je aromatická, podobná masovému vývaru, což můžeme dobře zjistit při jejím odpařování. Teprve oxidací na vzduchu se zápach stane štiplavým, do popředí vystupuje pach čpavku. Když se někdo nadýchá terpentýnu, voní jeho moč po fialkách. Tato látka se nazývá metylmerkaptan a jistě ji mnozí znáte, protože se vylučuje po požití chřestu. Obdobně voní moč také po baldriánu a česneku.

Chuť moči je slaná a nahořklá. Pouze moč diabetiků chutná sladce.

Moč má menší povrchové napětí než voda. Bod mrazu je podle složení -0,3 až -2,7°C; pH moči je neutrální (pH 7) až kyselé (pH 5).

Moč obsahuje tyto *anorganické substance*: kyselinu solnou, kyseliny dusičnou, sírovou, fosforečnou, uhličitou, křemičitou a fluorovodíkovou, draslík, čpavek, vápník, hořčík, železo, sodík a navíc plyny dusík a kyslík.

Z *organických látek* obsahuje močovinu, kyselinu mravenčí, proprion, kyseliny máselnou, šťavelovou a jantarovou, alantoin, histidin, kyselinu carbaminovou a močovou, adenin, kreatin.

Během 24 hodin se v moči dospělého člověka nashromáždí 60 gramů rozpuštěných látek, z toho 35 gramů organických a 25 anorganických.

Poměr síry a dusíku v moči je 1:5. Průměrně je vylučováno 1 - 5 gramů kyseliny fosforečné. Dusičnany obsažené v moči pochází z pitné vody nebo potravy.

V moči se vyskytují barviva a chromogenní látky. Hlavním barvivem je urochrom, který moč zabarvuje do žluta. Je to žlutý prášek s obsahem dusíku, který se lehce rozpouští ve vodě a zředěném alkoholu. Kde však přesně v těle vzniká, ještě není známo.

Moč zvířat

Zvířata, jejichž organismus vodou šetří, jako jsou např. ještěři či ptáci, mají kašovitou moč. Masožravci ji mají kyselejší, zvířata živící se potravou rostlinnou naopak zásaditější. Pokud se masožravcům a býložravcům podá stejná strava či se nechají o hladu, rozdíly ve složení jejich moči téměř úplně zmizí. Jinak je konzistence závislá na výživě. Masožravci vylučují více kyseliny fosforečné v moči, býložravci ve výkalech. Moč hadů a ještěrek je žlutá kaše, krokodýlí moč je tekutá. Ptáci vyprazdňují svou moč spolu s obsahem střev. Žáby vyloučí denně 10 kubických centimetrů moči. To je v poměru k člověku desetinásobné množství. U škeblí kyselina močová chybí, močoviny samé je však dostatek. Jeden druh chobotnic (sepia) ukládá kyselinu močovou v těle jako pevnou látku.

Kde se moč hromadí?

Ledviny velikosti dlaně a fazolovitého tvaru jsou umístěny po stranách od páteře. Váží mezi 120 a 200 gramy. Ledviny řídí oběh slané vody v těle a rovnováhu mezi kyselinami a zásadami. V každé z nich je milion maličkých funkčních jednotek, nefronů. Do každého nefronu vedou jemné tepénky, kapiláry. Část nefronu obrácená k ledvinné pánvičce má jeden vývod neboli močový tubulus. Tyto tubuly se spojují do sběrných kanálků, které vedou do ledvinné pánvičky. V ní se moč hromadí před dalším postupem do močovodu. Tlakem, který vzniká v pouzdru kulatého nefronu, zůstane v kapilárách pouze krevní plazma a plazmatická bílkovina, zatímco všechny ostatní látky a voda z krevních cév vystupují, prosakují do pouzdra a jako primární moč vstupují do močového tubulu. Tam teče tekutina kolem metabolických buněk, které část látek důležitých pro tělo, jako jsou voda, minerální látky, vitamíny atd., opět zachytí. Tím se primární moč mění na moč konečnou.

Denně je veškerá tělesná voda přefiltrována třikrát. To je cca 180 litrů (tedy 18 velkých věder). Čistě početně vzato se z těchto 180 litrů může přivést zpět pouze 150 l. Skutečnost, že člověk nevyměšuje denně 30 litrů tekutiny, nýbrž jen asi 1,5 litru, zařizuje hormon zvaný adiuretin. Ten posiluje resorpční, tedy vstřebávací funkci. Také hroznový cukr je běžně plně vstřebáván. Pouze u diabetiků se dostává do moči.

Regulace kyselin a zásad udržuje konstantní koncentraci vodíku v krvi při hodnotě pH 7,4. Pocitem žízně tělo řídí přívod vody do organismu. Žízeň je vyvolána pomocí osmoreceptorů v podvěsku mozkovém - hypotalamu. Vypitou vodu tělo zachycuje pomocí cév v tenkém střevě. Hormonálně řízené „vodní hodiny“ nám dají pocit uhašení žízně.

Daleko větší než množství vyfiltrované vody je celkové množství krve, která během 24 hodin ledvinami proteče: totiž 2000 litrů.

Jedeme dál

Vždycky sice láteřil a hromoval a náš pořad mu nikdy nepřipadal dostatečně podrobný a důkladný. Přesto hrál Robert A. Esser rozhodující roli při našem přenosu „Hlásí se přenosový vůz“: Zaprvé představil aspekty průmyslového využití a zadruhé svojí přesvědčeností o věci dokázal vedle profesora Schadewaldta dát tématu vážnost. Neboť moje pochybnosti byly zpočátku opravdu obrovské. Teprve během pořadu jsem začala chápat vskutku „revoluční rozměr“ věci. Přesto jsem ještě potřebovala několik let, abych odložila hrůzu a skepsi.

Bývalý učitel, který vybudoval působivé textilní muzeum v Rupperathu, vám tedy nyní dává nahlédnout do svých znalostí.

Příspěvek Roberta A. Essera

Užití moči ve výrobě a ošetřování textilu

Moč jako prací prostředek

Špína existuje vždy a všude v těch nejpestřejších formách, barvách a skupenstvích. Jako pouliční prach je to směs částeček hornin, sazí, rostlinných částí a tuků. Skvrny jsou zpravidla přirozená špína v koncentrované formě. Naše oděvy jsou ovšem špinavé i zevnitř, a to potem a kožním mazem. Pot obsahuje mimo jiné malé množství kuchyňské soli, močoviny, mastných kyselin, aminokyselin a cholesterolu. Když tělo opouští, je plně bez zápachu. Teprve bakteriálním rozkladem bílkovinných sloučenin vzniká jeho nepříjemný zápach.

Kromě potu vylučuje kůže mazovými žlázami a žlázami vlasových folikulů bílou látku, která se obecně nazývá kožní maz. Tento maz prostupuje spolu se sporami, plísněmi a bakteriemi spodní prádlo a nakonec svrchní oděv.

K tělesné hygieně nezbytně patří odstranění této špíny. První účinnou prací přísadou do vody, můžeme říct prvním pracím prostředkem, byl odvar připravený z dřevěného popela. Tento popel obsahuje mj. uhličitan draselný, tj. draslík kyseliny uhličité, a trošku sody, tedy hydrouhličitan sodný. Obě soli reagují alkalicky jako louh a dávají vodě čistící účinek. Původně se popel louhoval pouze horkou vodou, později se propařoval, aby se z něj alkalické soli získaly jako suché látky. To se dělalo v hrncích - *něm. Pötten* - z toho název potaš (draslo). Prací účinek zvyšovalo, že uhlík obsažený v potaši na sebe vázal špínu.

Výtažky z koňského kaštanu a jiných rostlin obsahují saponiny, komplikované chemické sloučeniny, které ve vodě pění. Jejich název pochází z latinského *sapo* a znamená mýdlo, něm. Seife. Velmi podobně zní anglický název mýdla - *soap*.

Louh z popela a aktivní rostlinné výtažky však nebyly jediným čistícím prostředkem dřívějších časů. Například v Říši římské byl vskutku populární velmi zvláštní a obzvláště

nedelikátní prací prostředek, a sice moč! Zatímco Sumeři a Asyřané používali už asi 2500 let před Kristem mýdlo, které vařili z potaše a tuků, bylo mýdlo ve vyspělé římské kultuře známé až daleko po začátku našeho letopočtu. Muselo se tedy vystačit s lidskou a zvířecí močí. Tato metoda se v Evropě udržela až do dnešní doby, neboť ještě v roce 1966 nařizovala anglická vláda v jednom ze svých výnosů, že k výrobě pravé tkaniny „Harris Tweed“ na Hebridách se jako prací prostředek musí používat moč.

Moč lidí a zvířat byla v Orientu a Řecku, dlouho před rozkvětem Říma, obecně používaným čistícím prostředkem pro tkaniny a střižní vlnu. Moč přejde po několika dnech do hnilobného procesu a vytváří čpavek. Tento čpavek se během praní spojuje s tukem v oděvu nebo vlně a tvoří zásadité čpavkové mýdlo.

Protože se moč používala ve velkém množství, vyvinul se ve starém Římě zvláštní stav, který se zabýval sběrem moči a prádla: valcháři, *fullonis*. Pracovníci tohoto odvětví stavěli na všech nárožích římských sídlišť a měst hliněné hrnce, do kterých občané močili. Tuto tekutinu valcháři sbírali a vozili do prádelen za město. Tam vylili moč do otesaných kamenných žlabů až 4 m velkých a všechno prádlo prali nepřetržitým šlapáním a dusáním. Prát doma nebylo tehdy zvykem. Nakonec se prádlo vymáchalo v čisté vodě potoka či řeky, usušilo na loukách a pak ještě bílilo sířením. Při pohledu na bezvadně čistou vlající tógu pak nic nepřipomínalo onu nevábnou proceduru.

Nepříjemná práce valchářů byla velmi dobře placena a byli to tedy bohatí lidé. Římský císař Titus Flavius Vespasianus (69 - 79) zatížil movité fullonis vysokou daní. Když si potom u něho stěžovali a líčili svou páchnoucí práci, císař poznamenal: „*Pecunia non olet - Peníze nesmrdí!*"

Římané sice od dob svých germánských a galských tažení mýdlo znali, ale ani Germáni ani Římané je nepoužívali jako prací prostředek, nýbrž pouze jako kosmetikum nebo parfém. Gaius Plinius Secundus, Plinius starší, nám k tomuto tématu podává zprávu z Germánie:

„Používá se zde také mýdlo, které vynalezli Galové a které dává jejich vlasům narudlý lesk. Připravuje se z loje, nejlépe z kozího, a popela. Přednost se dává popelu z bukového dřeva. Jsou dva druhy mýdla, tekuté a pevné; obojí používají v Germánii více muži než ženy.“

Aby se docílilo narudlého lesku, přidávala se šťáva z ostružin. Římané přiváželi barvící *sapo* domů jako dárek svým dámám. Jako „mattijské kuličky“ se toto kosmetikum těšilo velké oblibě v římské dámské společnosti. Pojem *mattijský* je odvozen od germánsko-římského Mattiacum, což je dnešní město Wiesbaden. Ale jak už jsme řekli, tento vynález pochází od Sumerů a do Germánie se dostal s Féničany údolím Rhony.

Egypťané, ale ani Féničané a Keltové či Germáni mýdlo nepoužívali jako čistící prostředek. Na praní ho používali pouze Sumerové. Ostatní národy se myly vodou, pískem, pemzou, vlhkou kaší z popela či louhem z popela. Sami kultivovaní Řekové nezanechali o používání mýdla žádné zprávy. Uvedené mycí přípravky byly pro tělo vysoce agresivní. Tím se také vysvětluje obrovská spotřeba tuků a oleje k ošetření pokožky.

Do druhého století našeho letopočtu se datuje jednoznačný písemný doklad, že byl rozpoznán čistící účinek mýdla. Řek Galenos (130 - 200), osobní lékař Marka Aurelia, poukazuje nejen na kosmetické, ale také na čisticí účinky mýdla. O rozšíření mýdla jako čistícího prostředku se zasloužil Karel Veliký, který také vydal edikt na podporu vaření mýdla jako domácího řemesla.

Moč jako pomoc při barvení

V textilním průmyslu je známé tzv. barvení kypovými barvivy. Tento název je odvozen z němčiny - *Küpe = kypa*.

V dřívějších dobách poznali už Indové, jak těžké je barvení nití. Barvy na užitkových látkách by v konečném důsledku měly být stálé, tzn. že při praní by neměly vyblednout. Mohli tedy používat jen tzv. barvy pravé, ve vodě nerozpustné. Jedno nerozpustné barvivo bylo v Indii velmi známé a oblíbené: indigo. V Evropě se toto organické barvivo obstarávalo jen obtížně. Jako náhražka sloužil v Německu boryt barvířský, rostlina, která obsahuje nerozpustné barvivo. Aby se toto barvivo mohlo zpracovávat, muselo se samozřejmě převádět do stavu rozpustného ve vodě. Musel se tedy vymyslet postup látkové redukce. To se dělo pomocí kypy. Barvivo, vylisované z kořene, listů nebo dřeva rostliny, se zkvasilo pomocí moči. Čpavek vzniklý zkvašením přivodil redukci. Redukce kypových barviv je často provázena intenzivní změnou barvy. Žluté dřeně se např. mění na červené, fialové nebo modré. To znamená, že kypová barviva jsou barviva ve vodě nerozpustná, která, aby je mohly nitě vsáknout, jsou chemickou reakcí - redukcí změněna na vodorozpustná. Voda a teplo pak nitě připraví pro přijetí redukovaných barviv. Když jsou nitě kypovými barvivy dostatečně nasyceny, pověsí se na „čerstvý vzduch“. Vzdušný kyslík proces opět obrátí, barvivo oxiduje a fixuje se na niti jako nerozpustné ve vodě. Tak se např. stává ze žlutého indiga sytá modrá barva, která je pak ve vodě nerozpustná, tedy stálobarevná.

Dnes se kypová barviva redukují hydrosiřičitanem a sodným louhem. Ve starých dobách však byla zkvašená moč jako pomocný přípravek k „pravému barvení“ nezbytná. Je známo, že ještě po druhé světové válce se lidská moč používala ke kypovému barvení, protože chemické prostředky na konci války a bezprostředně po roce 1945 nebyly k dispozici.

Moč jako valchářský prostředek

Z utkaného materiálu se stane valchované sukno. Při výrobě sukna se osnova a útek zhustí tak, že vznikne hladké husté sukno. Tuto práci obstarávají valcháři. V angličtině se tito odborní dělníci nazývají *fullers*. Tento výraz je tedy tradičně odvozen z římských *fullonis*, možná proto, že se dříve jako pomocný prostředek používala zkvašená moč, která měla současně čisticí účinky.

Při valchování se vlněné vlasy zplstí. To se dnes provádí ve valchovacích strojích za současného pěchování, tlakování a drhání za tepla při zásaditém, kyselém nebo neutrálním vlhčení. Látka se přitom stává hustší, tenčí a kratší.

Pořad

Po všech přípravách jsem tedy šla na vysílání. Zvědavá, pobavená, ale také s lehkým mrazením v zádech. Velmi mě zajímalo, jak bude publikum na téma reagovat a co všechno tam pozvaní odborníci řeknou. Jak se vůbec budou chovat?

V týmu panovala toho rána dobrá nálada. Vtipkovali jsme. Vůbec jsme neměli tušení, jakou lavinu naším vystoupením způsobíme.

Tehdy ráno nebylo nijak zvlášť teplo. Nádherné středověké městečko Bad Münstereifel nás přivítalo šedou oblohou. Přenosový vůz stál hned vpravo u věžičky močojemu, jejíž velikost

mě zprvu spíše zklamala. Když jsem ale vešla dovnitř, byla jsem teprve vyděšená. Nepočítala jsem, že tuto kulatou věžičku opravdu jen jednoduše připlácli k obecní knihovně. Nic kromě jejího vnějšího tvaru nepřipomínalo původní historické užití stavby. Jak mám teď udělat zajímavý úvod? Listovat v knihách? Klapat kartotékovými registry? Vždycky jsem se snažila uvést vysílání nějakým „zvukovým obrazem“ a tohle místo mi kromě knížek nic nenabízelo. Rozhodla jsem se tedy a vypůjčila si v sousedním domě vědro a hrnec s vodou. Když už se nenabízela žádná středověká kulisa, myšlenka, že zvuk vody tekoucí do vědra po uvedení tématu možná probudí ty nejzhýralejší fantazie, mně připadala alespoň zábavná.

Jako obvykle jsem nejprve oslovila kolemjdoucí chodce, kteří vlastně neměli v úmyslu přijít k přenosovému vozu. Nezaujatí vždycky nejlépe vyjádří to, co cítí i posluchači u radiových přijímačů. Vzpomínám si na jejich zaražené pohledy, když zjistili, že je chceme pozvat do věžičky k vysílaní na téma moč. Bohudík se k tomuto odvážnému kroku odhodlali mezi jinými také Leo Broslachs a Marianne Binsová. Přesně uprostřed věže jsme z židlí vytvořili malý kruh. V jeho středu bylo vědro a hrnec s vodou.

Devět hodin dvacet minut; znělka; a pak už to vypuklo.

Zápis vysílání

Dobrý den, milé posluchačky a posluchači, z přenosového vozu se hlásí Carmen Thomasová.

(Crčení vody)

Jestlipak to také takhle znělo, když Janek Močidlník míchal obsah svých sudů s dalšími přísadami?

Robert Esser:

Nic dalšího se nepřidávalo. Janek, to je historická osoba. Neexistoval jen v Bad Münstereifelu. Byl všude, i ve městě Monschau. Tam se vypráví krásná anekdota: Když Janek zase jednou jel městem a do velkého měděného kotle na povoze sbíral lidskou moč, přijel až k bráně. Tam stál obchodní rada Schaibler. S rukama na vestě se ptá: „No, Janku, seš to te?“ Pak se vyšplhal na náboj kola, smočil prst v moči, olízl jej a řekl: „Honzo, te prase! Zases tam nalel vodu!“

C.T.:

To se skutečně stalo?

Esser:

To je pravda. O tom máme z Monschau doložené zprávy. A také je v nich popsáno, co Janek Močidlník dělal. Nejezdil jen městem, ale sbíral moč také po okolních vesnicích.

C.T.:

To tedy také znamená, že byl placen podle toho, kolik moči nasbíral. Proto asi moč pančoval, aby jí bylo více, ne?

Esser:

Samozřejmě. Pravděpodobně byl placen z litru. Bohužel se nedochovalo, kolik dostal zaplaceno a o jaká množství šlo.

C.T.:

Jak dlouho existovali močidlníci? A každý se jmenoval Janek?

Esser:

Tito močidlníci existovali už asi dva a půl tisíce let před naším letopočtem ve starém Římě. Římané měli na všech nárožích postavené hrnce, ze kterých sbírali moč, tzv. *fullonis*. Moč se používala k praní běžného šatstva.

C.T.:

Věděla jste to?

Návštěvnice:

Ne, v životě jsem o tom neslyšela, a to jsem z Münstereifelu.

C.T.:

Víte, proč tady vlastně sedíme a kde přesně sedíme?

Návštěvnice:

Taky nevím.

C.T.:

Samozřejmě vidíte, že se nacházíme v knihovně. Ale víte, co bylo přesně tady, kde sedíme?

Návštěvnice:

Nemám tušení.

C.T.:

A vy, paní knihovnice?

Správní úřednice:

Nejsem knihovnice, jsem správní úřednice. Ale pracuji tady, proto to vím. Tohle je věžička močojemu a to bylo zde v Bad Münstereifelu místo pro sběr moči. A Janek Močidlník ji sem lil otvorem zvenčí, pravděpodobně nějakým žlabem.

C.T.:

Souhlasí to, pane Essere?

Esser:

Ano. Moč se lila do několika džberů, protože musela několik dní stát, než se rozložila. V čerstvém stavu se používat nemohla. To na tom bylo to nejhorší. Podívejte se, moč musela pomalu přejít do hnilobného procesu. Přitom se tvoří čpavek. Čpavek byl nejdůležitější základní surovinou pro praní prádla, protože se přitom, to ještě později vysvětlím, z něj vytvořilo mýdlo.

C.T.:

Z moči se tedy dělalo mýdlo?

Esser:

Ano, moč je zásada. Zásada se spojí s tukem ve vlně a vytvoří zásadité čpavkové mýdlo. Musíte si totiž uvědomit, že v římské době žádné mýdlo známé nebylo. To si ani neumíme představit. Asyřané, Babylóňané už 2000 – 3000 let před Kristem mýdlo znali. Ale Římané ne. Ani lidé se tenkrát nemyli mýdlem. Proto si museli nějaký prostředek na praní prádla a vlny najít.

C.T.:

To asi muselo pekelně smrdět?

Esser:

No, to je právě ten vtip historie. Je o tom přece známý výrok Tita Flavia, římského císaře v letech 69 - 79. Ten razil známé „pecunia non olet - peníze nesmrdí“. Souviselo to se stížností valchářů...

C.T.:

To byli tak řečeno sběrači čuránek.

Esser:

Ne, to byli pradláci, anglicky *fullers*. Ta se říká valchářům dodnes. Podniky se nazývaly fullonices. Tihle valcháři si stěžovali, že musí platit příliš vysoké daně. A císař jim odpověděl: „Vaše práce smrdí, ale pecunia, tedy peníze, ty ne.“

C.T.:

Proč se potom povolání močidlníka zrušilo?

Esser:

Už ho nebylo zapotřebí. Od minulého století existovaly jiné chemické prostředky. Nejprve mýdlo na praní. To se stále více používalo už od 16. - 17. století. A především se většina moči spotřebovala na barvení. Předpokládáme, že je tato metoda stará 4 až 5 tisíc let. Používali ji už Peršané, také Indové. Nejstarší známé barvivo je indigo. Přírodní barviva musí ale nějakým způsobem zkvasit. A jako redukční prostředek tenkrát znali pouze moč.

C.T.:

Povězte mi, lidé, kteří moč dávali, dostávali za to něco, nebo bylo čurání zadarmo?

Esser:

To se neví. Jediné, co z Říma známe, je, že na všech nárožích a náměstích byly postaveny hliněné nočníky, do kterých lidé konali svou naléhavou potřebu. Pak přišli valcháři, tyto nádoby posbírali a odvezli je do svých dílen, které byly za městem, většinou v blízkosti řeky, a tam prádlo prali. V Římě lidé neprali doma, nýbrž své prádlo dávali valchářům. Když se prádlo pralo v moči, vytvořilo se mýdlo. Pak se vymáchalo v čisté říční vodě.

C.T.:

Co tomu říkáte?

Návštěvník:

Zvláštní! Napadlo mě, lidi možná směli zadarmo popíjet, když odevzdávali moč gratis?

C.T.:

Můžete si představit, že byste prala v moči?

Návštěvnice:

Ne, to si opravdu nedokážu představit. Opravdu ne.

C.T.:

Zvláštní, že? Vy, pane Essere, byste nám určitě mohl ještě dlouho vyprávět. Vidím, že toho máte ještě hodně v rukávu. Naše dnešní téma je totiž „Moč, ta zvláštní šťáva“ a chtěla bych vám teď poděkovat a zeptat se na vaše jména?

Návštěvnice:

Marianne Binsová.

Návštěvník:

Leo Broslachs.

Správní úřednice:

Rosemarie Mohrová.

Expert:

Robert Esser.

C.T.:

Čím se zabýváte?

Esser:

Mám v Rupperathu ruční tkalcovnu. A když s tím někdo jako učitel začne, pokouší se také přijít na to, jak to bylo dříve. Dnes se už 30 let zabývám historií tkalcovství a vydal jsem o tomto tématu jednu knihu.

C.T.:

Skvělé. Před další debatou si poslechneme písničku.

Zatím vám děkuji.

(Hudba)

Vedle mě sedí paní profesorka doktor Rita Falkeová. Posluchačka, která nám dnešní téma navrhla, odjela, jak už to bohužel v létě bývá, na dovolenou. Ale vy jste byla tak laskavá a napsala nám také. Jistě nám máte co říci.

Prof. Falkeová:

Téma je „Moč, ta zvláštní šťáva“. Vzpomínám si na léčení své babičky, která vyrostla ve Slezsku. Její matka byla zřejmě velmi schopná žena, na kterou se vesničané obraceli, když byli nemocní. A prababička dávala nemocným se záškrtem pít jejich vlastní moč. To na mě tenkrát samozřejmě udělalo obrovský dojem - byla jsem dítě a vyrůstala v Hamburku. Především dojem odporu. Babička pak říkávala: „No, ti pacienti to taky zrovna nemuseli vědět...“

C.T.:

Děti se potíraly...

Prof. Falkeová:

Děti se případně potíraly. Dospělí asi ne. Jednoduše se jim to dalo vypít. Každý vyléčený případ byl tenkrát prostě úspěchem. Protože ještě donedávna to vlastně byla smrtelná nemoc.

C.T.:

Po ošetření vlastní močí tedy skutečně lidé *nezemřeli*.

Prof. Falkeová:

Podle vyprávění mé babičky ne, Strup se rozpustil a nemocný mohl opět dýchat. Nevím, co všechno ještě lidé tenkrát dokázali, ale tohle je přece úžasná historka. Existovaly asi i další věci: kloktání moči při zánětech mandlí nebo jiných krčních zánětech a podobně. A do jaké míry to babička používala na nás? Nemyslím si, že by nám tento lék, ani bez našeho vědomí, podávala.

C.T.:

Nemáte ale trošičku podezření, že to přece jen dělat mohla?

Prof. Falkeová:

Tenkrát jsem neměla. Ale s postupem času ano. Dříve jsem si to vlastně ani neuvědomovala. Protože jsem pak nakonec žila s matkou v civilizovaném městě, kde jsme mohli kdykoliv zavolat lékaře.

C.T.:

Nebyla jste jako dítě zvědavá, nemyslela jste si: No, neměla bych to aspoň jednou vyzkoušet?

Prof. Falkeová:

Ne ne ne, zas tak daleko moje zvědavost, nezašla. Trošku zvědavá, to ano. Ale v podstatě to pro nás patřilo někam úplně jinam. Do vzdáleného, nepřístupného, zasněženého a zledovatělého kraje bez pořádných cest. A když cesty, tak se na nich člověku maximálně tak něco stalo. Bylo prostě všechno úplně mimo nás.

C.T.:

Vůbec se ale nemůžeme divit, že tamější lidé používali takové metody.

Prof. Falkeová:

Tak nějak.

C.T.:

Dobře.

Pane Beckere, vy jste nám napsal také.

Becker:

Ano. Mohu uvést podobný případ od své babičky. Ta ležela jako deseti až jedenáctileté dítě s těžkým záškrtem. Byla oteklá do modra a dusila se. Sousedka řekla: Tohle dítě zemře. Doktor měl jedinou radu: Tady už můžete jen ušít pohřební rubáš. Pak jí dala moje prababička vypít vlastní moč. V zakrytém šálku a držela jí přitom nos. A hned potom, během půl nebo tři čtvrtě hodiny horečka klesla. Blánu vykašlala a unikla doslova z náruče smrti.

Můj nevlastní otec vyprávěl, že v Drážďanech léčil nějaký dr. Krebs - mám s sebou taky jeho knihu - černý kašel svých dětí jejich vlastní močí. Dále je známo, že lékaři minulosti, když jeli k těžce nemocnému, natrhali po cestě kopřivy a hodili je do pacientovy moči. Dřív většinou byl pod každou postelí nočník. Když se kopřivy zbarvily do černa, poznali, že jde o těžkou nemoc. A když zůstaly zelené - sledovali je většinou více dní - viděli, že je ještě naděje. Nebo známe z Egypta, že z moči poznávali těhotenství v raném stadiu. Močí domněle těhotné ženy a jiné osoby polili dva vzorky pšenice. V moči těhotné ženy vyklíčila rychleji.

C.T.:

Klíček ovlivnily růstové hormony embrya?

Becker:

Ano, rostl rychleji.

C.T.:

Takže vůbec nemusíme kupovat za drahé peníze těhotenské testy, ale stačí jen troška pšenice a vlastní moč?

Becker:

Ano, samozřejmě. A člověk ještě musí mít někoho druhého, kdo dodá moč na porovnání.

C.T.:

To je velmi zajímavé.

Proč jste se zabýval tímto tématem?

Becker:

Měl jsem jeden klíčový zážitek, který způsobil, že se zajímám o staré metody lidového léčitelství. Byl to právě ten zážitek mé babičky, ve kterém lidový prostředek dokázal trumfnout tehdejší školskou medicínu. Taky jsem vám napsal, že jsme o tomhle tématu debatovali ve válečném zajetí. Tehdy byli mezi čtyřmi tisíci lidí dva, kteří vyprávěli o podobných zážitcích svých prarodičů. V jedné z těch historek přišel k nemocnému dítěti doktor. Když uviděl, že je vyléčeno, řekl jen: „Aha, použili jste vlastní moč?“ Ta žena mu odpověděla: „Ano.“ A doktor řekl: „To se nesmí.“ A ona řekla: „Pročpak? To dítě jsem zachránila.“ „Ano ano, ale to se nemá dělat.“ Babička muže, který tuhle historku vyprávěl, pak řekla: „Pak jste byl naším lékařem jen dodnes. Od doktora očekávám, že mně takové věci poradí a ne že je odmítne jen kvůli předsudkům svého povolání!“

C.T.:

To je velmi zajímavé. Znamenalo by to mimo jiné, že by mnozí doktoři přišli o chleba, kdyby na tom bylo tolik pravdy. Představte si, všichni lidé by se léčili vlastní močí, prali by v ní a tak dál. Jaký by asi mohl nastat převrat v naší ekonomice, při všem tom množství léků, co spolykáme, nebo tunách pracích prostředků, které spotřebujeme.

Becker:

Ano. Kromě toho znám také jednu historku o Casanovi: Casanova se seznámil s bohatým francouzským aristokratem, který ležel v posteli s nemocným kyčelním kloubem. Z čerstvé moči pacienta a několika chemikálií vyrobil ten šarmantní podvodník pastu, kterou nechal potírat stehno trpícího nemocného. Potírání nedělal nikdo jiný než Camila, jedna z jeho milenek. Během této procedury mumlal zaklínadlo, kterému nikdo nerozuměl, on ostatně také ne. Zase jednou prostě chladnokrevně podváděl. Aby vyhověl dobovým představám, vyčural nakonec na nohu šlechtice tajuplnou pěticípou hvězdu. Čtyřiadvacet hodin nato byl aristokrat vyléčen a čile běhal od jednoho pařížského salónu k druhému. Casanovova sláva jako zázračného léčitele byla na světě.

C.T.:

Ukažte, myslíte tuto knihu?

Becker:

Ne. Ta je od dr. Krebse a prof. Lambarta: „Lidská moč jako lék“. Je v ní spousta tipů pro případy perniciózní anémie a pylorospasmu, což je křeč vrátníku u kojenců, pro ekzémy atd.

C.T.:

Přesvědčilo vás to natolik, že jste to už někdy použil?

Becker:

Osobně bych vlastní moč nevypil. Možná bych ji připravil jako homeopatikum.

C.T.:

Jak se to dělá?

Becker:

Vezmete jeden díl moči a devět dílů tekutiny, vody nebo alkoholu, a celé to protřepete. Když to někomu pořád ještě připadá kyselé, opět z toho vezmete jeden díl do další lahvičky a naředíte tak až osmkrát. Pak už není pachuť moči skoro vůbec cítit. Účinek je ještě lepší, než když se vlastní moč pije jen tak. Není to totiž vůbec nic příjemného. Různí lidoví léčitelé to tak dělají. Také jeden známý lékař od Marburgu si nechával od pacientů nosit ranní moč. Říkal, že na vyšetření. A místo toho natáhl moč do injekční stříkačky a píchl jim ji do zadku. Rozneslo se, že má nějaký zázračný lék. Přitom pracoval v podstatě jen s močí svých pacientů.

C.T.:

Hm, přesto to s tím pitím - indický premiér pije údajně, a nedávno mu bylo 96, každé ráno šálek vlastní moči.

Becker:

V moči je spousta fermentů a stopových prvků. Žasl jsem, když jsem v té knize dr. Krebse četl, kolik zinku, železa, hliníku, manganu, mědi a kobaltu je v moči obsaženo.

C.T.:

Takže je to vlastně vysoce účinná chemická látka, kterou v sobě vyrábíme.

Becker:

Ano, dá se to tak říct.

C.T.:

A my s ní zacházíme tak nevšímavě.

Becker:

Zrovna mě napadá, že např. v Hümlingu se dětem při zánětu ústní sliznice dávají k cucání ranní plenky. Tam se tedy vlastní moč používá také a zřejmě to pomáhá.

C.T.:

Takže představa, že tělo si připravuje něco vlastního, co potom při různých potížích dodá imunologické a jiné léčivé látky...

Becker:

Ano, věřím, že je tomu tak. Tedy, že tělo už obranné látky vytvořilo a využívá je, když se mu ještě jednou podají koncentrované. To je bioenergetický princip. Interferenční působení. Určitě znáte také interferenční působení uvnitř vysílače. Když na sebe narazí dvě stejné frekvence, dojde k rušení. To se děje i v případě moči.

(Zprávy, dopravní situace a hudba)

C.T.:

Mám radost, že k nám v takovém počtu přišli občané z Münstereifelu a okolí. Je pěkné, když člověk vidí, že se o pořad zajímáte. Potom nás to tady nahoře na pódiu daleko více baví. Víte vlastně, proč jsme právě zde?

Návštěvnice:

Ne.

Návštěvnice:

Já? Ne.

C.T.:

Asi si myslíte, co má Bad Münstereifel společného s močí.

Návštěvnice:

Správně.

C.T.:

Je všude kolem. Peter Schäfer z Úřadu pro kulturu a cestovní ruch města Bad Münstereifelu nás upozornil na věž močojemu zde vedle, do které se až do roku 1877, jak jsem mezitím nastudovala, shromažďovala moč občanů. Nevím, zda také občanek. Protože jsem vyčetla, že jejich složení se liší.

Esser:

Dámská se používala také, hlavně k barvení. O tom ještě budeme diskutovat.

C.T.:

V rámci příprav na dnešní pořad jsem četla dost šílené věci, například že se k moření tabáku hodí pouze ženská moč.

Úplně vás to zarazilo, že? Napadlo vás někdy, že s močí můžeme dělat ještě něco jiného než ji jen spláchnout do záchodu?

Návštěvnice:

Ne.

C.T.:

Ani jste neslyšela nějaké válečné historky?

Návštěvník:

No, tedy jako malým dětem, jak už tady zaznělo, nám často vyprávěli, že občas se na vyléčení zánětu v krku může použít moč. Nikdy jsme to ale sami nevyzkoušeli. Bohudík nebyly ty záněty tak silné, aby k tomu muselo dojít. Ale dřív to člověk jako dítě slýchával.

C.T.:

A s jakými pocity?

Návštěvník:

No s trošku nepříjemnými pocity.

C.T.:

Protože vás jako děti poučovali, že si „tam“ nemáme sahat?

Návštěvník:

Spíš si myslím, že je to docela přirozený odpor, který vůči moči máme.

C.T.:

Myslíte vrozený?

Návštěvník:

Tak nějak, ano.

C.T.:

Také tomu věříte?

Návštěvnice:

Ano.

C. T.:

Když se zamyslíte, co vás tak o moči napadne, co je to?

Návštěvnice:

Vůbec nic.

C.T.:

Vůbec nic, to snad ne.

Návštěvnice:

Močit se musí. To je u člověka nejdůležitější.

C.T.:

Životně důležité. To je přece úžasné. A co napadne vás?

Návštěvník:

Musím ještě něco říci k téhle věži vpravo, kvůli níž jste tady i vy. Jsem zde z Münstereifelu a tady jsem se narodil. Ale tohle jsem nevěděl. Neznámá věc.

C.T.:

Neprobírali jste to ve škole?

Návštěvník:

Kdepak.

C.T.:

To by přece bylo zajímavé, nebo ne?

Návštěvník:

Ano, je to zajímavé, tohle všechno slyšet.

C.T.:

Vy jste o něm také nikdy neslyšel? Přitom se močojem zrušil až v roce 1877, tedy teprve před 110 lety. Pane dr. Mielke, proč se vy jako ředitel Přírodního muzea v Grefrathu zabýváte močí?

Dr. Mielke:

Vlastně nezabývám. Ale jednou jsme u nás měli výstavu o historii hygieny s mnoha nádobami na moč a nočníky. Pak se člověk těmi věcmi holt zabývat musí.

C.T.:

Odkudpak jste všechny ty nočníky měli?

Dr. Mielke:

Od Šlesvicka-Holštýnska až po Rakousko.

C.T.:

A jak se k vám dostaly? Od sběratelů?

Dr. Mielke:

Ano, existuje samostatné Muzeum nočníků v Mnichově s 6000 exponáty. Nočníky, ty teď letí v USA. Na Silvestra se v nich servíruje bowle.

C.T.:

Už jen do toho načurat a jsme skoro ve středověku. Například jsem slyšela pověst ze Sibiře. Tam pijí lidé moč s alkoholem, protože alkohol se jí prý dobře ředí.

Dr. Mielke:

Tady vidíme, paní Thomasová, kam až člověk dojde, když moc pije.

C.T.:

Také znáte podobné historky?

Dr. Mielke:

Ano, znám je z literatury. Jsem inu poněkud mladší ročník. Osobně jsem ale nic takového neslyšel. V dnešní době si to také nedokáži představit.

C.T.:

Na co jste přišel při svých studiích?

Dr. Mielke:

Zabýval jsem se i medicínou, ale v první řadě oblastí řemesel, využíváním moči v řemeslech, průmyslu, při výrobě sýra a v dalších oblastech.

C.T.:

Je to odpověď na otázku, proč je sýr žlutý?

Dr. Mielke:

Ne, to určitě ne. To byly jen dobové jevy. Tím jsem si jistý.

C.T.:

Také nechci, aby vás žaloval mléčný průmysl. Je jasné, že toto použití je jen otázkou minulosti a dnešní sýr se od Holandska po Švýcarsko vyrábí skutečně bez moči.

Dr. Mielke:

Možná je to škoda. Protože o moči alespoň víme, že není škodlivá. O chemikáliích to tak jednoznačně říci nemůžeme.

C.T.:

Takže, co to tedy s močí při výrobě sýrů prováděli?

Dr. Mielke:

Používali ji na vylepšení chuti, k urychlení kvašení a k ředění konečného produktu, přičemž se přidávaly určitě pouze stopové dávky. To pak údajně dávalo poněkud výraznější chuť, podobnou syrečkům.

C.T.:

Sýrařství je tedy jednou oblastí. Jaké jsou další?

Dr. Mielke:

Kosmetika, praní, barvení. To už jsme uvedli. Když se ale zcela jednoduše podíváme na několik chemických složek moči, uvidíme naprosto přesně, co se s tou věcí dá dělat.

C.T.:

Tuto oblast jsem chtěla přenechat lékaři. Od vás bych chtěla slyšet spíše nějaké zajímavosti z historie, které jste určitě při vybavování vašeho muzea objevil.

Dr. Mielke:

Ano, jistě, snad něco k odstraňování odpadků: Nočník dříve vylévali oknem na ulici.

C.T.:

Bylo fuk, kdo tam šel?

Dr. Mielke:

Ano. Sklenic na moč existuje celá řada. Měly přirozeně také funkci týkající se stanovení diagnózy z moči. Takže ne funkci nočníku, nýbrž na úschovu, aby doktor mohl více poznat. Takové věci máme u nás v muzeu.

C.T.:

Zjistil jste, zda o tomto tématu existuje dostatečné množství literatury, nebo je to málo prozkoumáno?

Dr. Mielke:

Máme jedno standardní dílo z počátku 20. století s předmluvou Sigmunda Freuda. Ale potom už je literatury poskrovnu. Člověk musí poměrně hodně pátrat, aby něco nalezl. Výpovědi si přirozeně také často protiřečí. Mám takový dojem, že co se týče moči jako prostředku v oblasti živností, byla možná hodnocena příliš vysoce.

C.T.:

V jaké oblasti se domníváte, že je to přehnané?

Dr. Mielke:

Řekl bych, že v oblasti potravinářského průmyslu. O zpracování tabáku jste se už zmínila, ale mnoho věcí je záležitostí pověr. Například že určité rostliny více působí, když se na ně předtím močí. A že se železo močí lépe kalí.

C.T.:

Je pravda, že lidé dřív na meče čurali, aby byly dobře zakalené?

Dr. Mielke:

To jsou sice záležitosti, které se táhnou od antiky až do středověku, ale v tvrzení železa nevidím mezi chemií moči a výsledkem žádnou souvislost. To jsou pověry. Najdete je už v židovských dějinách i u starých Řeků. Táhnou se až do dnešní doby.

C.T.:

Znáte ještě nějaké pěkné pověry? Mě například fascinovalo - jestli mohu -, že při poruchách potence manžela se má čurat skrz snubní prsten...

Dr. Mielke:

Také jsem o tom četl. Tento problém jsem však ještě nikdy neměl. Nemohu se proto k němu vyjádřit.

C.T.:

To také nemusíte. Povězte nám ještě nějaké pověry, proti čemu moč v jakékoliv formě pomáhá. Napadá vás něco?

Dr. Mielke:

Ano, například věštby. Když se dřívější lékaři pokoušeli stanovit z moči diagnózu, chtěli z ní jiní analogicky vyčíst budoucnost. A také, jak už bylo řečeno, určit pohlaví novorozence. S těmito metodami se vůbec neztotožňuji. Domnívám se, že nakonec i výsledky těchto praktik byly bezcenné. To je vaření z vody. Co není vymyšlené, je skutečnost, že se v moči nachází cenné minerály a ostatní látky.

Když jednoduše srovnáme, včera jsem na tom pracoval, co je v minerálních vodách a co v moči, musíme říci, že moč je pro řemeslné využití opravdu v zásadě velmi hodnotná látka a

z mineralogické stránky má přednost před skoro každým léčivým pramenem. Kdyby jen v ní nebyly ty další látky.

C.T.:

O těch budeme mluvit s přítomnými lékaři. Pane doktore Mielke, mockrát děkuji.

Povězte mi ještě vy, jaké je vaše jméno?

Návštěvnice:

Clementine Büßerová.

Návštěvník:

Wi1helm Büßer.

C.T.:

Srdečně děkuji. Není tohle docela napínavé?

Návštěvnice:

Ano, velice zajímavé.

C.T.:

U všech zde vidíme určitou rozpolcenost. Také u odborníků, že?

Návštěvník:

Ano, v tomto tématu se asi skrývá ještě mnoho věcí, ve kterých ani experti nejsou zajedno.

C.T.:

Velmi správně.

(Hudba)

Vedle mě sedí doktor Thomas Hauschild, který nám může něco povědět jako etnolog. Už jsme slyšeli, co lidé dříve dělali. Co je pravda či není, se dá zřejmě stěží rozlišit. Vy ale můžete určitě říci, zda moč hraje v jiných kulturách i dnes roli jinou než u nás, kde ji jen nevšímavě a skoro s odporem vyléváme. Co dnes lidé dělají s močí v jiných kulturách?

Dr. Hauschild:

Domnívám se, že u nás je skutečně nejdůležitější ten odpor. Ten je v jiných kulturách jiného druhu. Tam, pro nás nestydatě, používají moč jako kvasidlo a jako čistící prostředek. Například původní obyvatelé Quennslandu v Austrálii měli ve zvyku nakládat do moči určité druhy smrkových šišek, aby zkvasily. Po požití měly pak opojný účinek. To nám samozřejmě připadá odporné a vlastně si ani nedovedeme představit, že bychom něco takového prováděli.

Zajímavé je, že tento odpor přesto ve všech ostatních kulturách, které známe, existuje, nevyjímajíce kultury tradiční. Podle mého názoru je pouze jinak chápán. Na to existuje známý příklad Indiánů kmene Soni. V groteskním převleku provádějí jakýsi druh karnevalového tance a v té souvislosti pijí z velkých mís moč. To také obzvlášť zdůrazňují, podívejte se, já piju moč. To je rádo citováno jako příklad, že přírodní národy jsou přece jen jaksi bez ostychu a úplně jiné než my. Přitom si ale musíme uvědomit, jak už jsem řekl, že se zde jedná o karnevalový rituál.

C.T.:

No ano, ale náš karneval přece tak daleko nejde...

Dr. Hauschild:

Ale kdysi ano. Při slavnostech bláznů v pozdním středověku bylo běžné polévat se navzájem močí nebo házet na sebe výkaly...

C.T.:

Ale ne pít...

Dr. Hauschild:

Nepilo se, to ne. Ale to je vlastně typické pro rituály pokání. Existují například zprávy z Aljašky o Eskymácích, kteří mají jeden rituál, při kterém si navzájem čurají přes rameno.

C.T.:

Jak to, je to snad jako náš herecký pozdrav, kdy si třikrát plivneme přes rameno a tam si přes rameno třikrát načurají?

Dr. Hauschild:

To je právě to zajímavé, že ještě dnes apeluje mnoho pověr a běžných rituálů všedního dne na tyto odporné věci. Např. to plivání nebo fráze „Ten mě chce přechcat...“ a tak dále. V této rovině se tyhle věci zachovaly i u nás. Ve styku s něčím odporným. V jiných společnostech to bylo zpracováno do velkých sociálních rituálů, při kterých se s problémem odporu přímo pracuje. Hnus se ukazuje, hnus je v divácích záměrně vzbuzován. To je přesně to, co neděláme. My se spíše snažíme odpor skrýt a celý problém spláchnout do záchodu.

C.T.:

Existují kromě tohoto odporu ještě případy, kdy se moč skutečně smysluplně používá, například v řemeslech nebo jinak?

Dr. Hauschild:

Ano. Existuje celá řada užití moči v řemeslech a při čištění. Právě ve společnostech, které mají nedostatek vody, je moč, například i moč velbloudí, jednou z mála tekutin, které jsou k dispozici, a využívá se k mytí, ale také k potírání těla proti komárům. V této souvislosti existuje i potírání výkaly. Přičemž musím podotknout, že lidská moč je i v těchto

společnostech často považována za odpornou substanci, a proto se dává přednost spíše zmíněné moči velbloudí.

C.T.:

A existuje používání moči jako třeba u Římanů k mytí vlasů nebo k čistícím účelům?

Dr. Hauschild:

Ano, pro to je mnoho příkladů. Např. Dinkové v jižním Súdánu. Tato africká společnost má ve zvyku se močí umývat a proti komářímu kousnutí se natírat pastou ze zředěného velbloudího hnoje. Nebo existuje mnoho indiánských společností - předpokládám, že dnes už to neprovádějí, ale měly dlouhou dobu ve zvyku, po parní lázni se opláchnout močí a potom vodou. Považovaly to za očistný postup.

C.T.:

A existuje ještě nějaký průmysl, který jsme doposud nejmenovali, a který se močí zabývá nebo ji používá?

Dr. Hauschild:

Myslím, že k tomu nám ještě mnohé řeknou lékaři. Celá diagnóza moči, role moči v medicíně. Ale další průmysl mě vlastně už nenapadá. Protože v tradičních kulturách, kterými se etnologové zabývají, většinou žádný průmysl neexistuje. V tomto smyslu dělá každý věci řemeslné, a tam, jak už jsem řekl, je užití povíce. Velrybí tuk se dává kvasit do moči, aby změkl. Močí se činí kožešiny a tak dál.

C.T.:

A jak je to s tím zlatým tmelem, víte o tom něco?

Dr. Hauschild:

Ano, to je bájné lepidlo. Zázračná lepidla nám přece nabízejí i dnes. V Evropě má velmi dlouhou tradici tvrzení, že se za určitých předpokladů a podmínek dá z moči vyrobit speciální tmel, který slepí vše. K tomu ale musím říci, že podle mého názoru zde chemické vlastnosti moči nehrají žádnou velkou roli, nýbrž spíše to odporné, zvláštní, což vidíme u mnoha zázračných prostředků. Moč je vlastně ve všech společnostech, tedy aspoň lidská moč, řazena do oblasti odporných, zakázaných věcí. A to se dá na druhé straně zase různým způsobem využít. Právě k výrobě zázračných přípravků, k čarování, ochraně proti kouzlům a tak dále.

C.T.:

Máte informace o používání vlastní moči?

Dr. Hauschild:

K pití vlastní moči jsme zde už slyšeli příklady, v tradičních kulturách třetího světa je o tom zpráv už méně.

C.T.:

Jak je to s oním indickým ministerským předsedou? To přece prošlo celosvětovým tiskem. Určitě se nemůžeme domnívat, že to ten pán dělá jako jediný.

Dr. Hauschild:

Ne, v indických souvislostech hraje užití vlastní moči velkou roli. Všeobecně je tam moč považována za očišťující tekutinu. Předpokládám, že to opět nezačíná u vlastní moči, nýbrž u moči kravské, u moči posvátných krav. Při spoustě rituálů se používají všechny kravské produkty: mléko, máslo, moč, trus a tvaroh - pět prvků k symbolickému očištění a symbolizaci myšlenek o čistém a nečistém. Předpokládám, že požívání vlastní moči snad vzniklo v této souvislosti.

Existuje mnoho společností, které používají drogy z hub či lián. Berou je připravené s vodou, surové nebo vysušené, a po jejich požití shromažďují vlastní moč. Neboť tato moč má opět účinek jako droga. Jsou to tedy docela vytříbené znalosti o celé chemii a mechanice organismu a drog. Tuto moč tedy zachytí a pijí. Což ovšem neznamená, a to bych chtěl zdůraznit, že tyto společnosti neznají odpor před tělesnými výměšky v našem pojetí. Chtějí mít účinek drogy, a proto pijí svou moč.

C.T.:

Ale přece jen musí existovat ještě jiný vztah. Když se zamyslíme například nad skutečností, že děti v Číně běhají v oněch „rychlopalných“ kalhotkách (srov. str. 138), které jsou vpředu a vzadu otevřené, a proto si můžou čupnout a ulevit si, kde chtějí, neukazuje to, že tam mají k těmhle věcem úplně jiný vztah?

Dr. Hauschild:

Tím si nejsem tak jist. To se pak zeptejte nějakého Číňana, co si o výkalech a moči myslí. Ten by vám vyprávěl věci. Otázka, jak s těmito odpornými tělesnými výměšky nakládají a jak je odstraňují, to je úplně jiná záležitost. Zde existuje mnoho velmi rozdílných obyčejů. Neřekl bych, že jsou Číňané v těchto ohledech nevázaní. Se svými dětmi například provádějí velmi přísný trénink chození na záchod. Přesně je učí, kde se mohou vyprázdnit a kde ne. Tedy ne nějaké filozofické otázky z oblasti moči a výkalů, ale jednoduše kde je povoleno se vymočit a kde není. A komu je to dovoleno a kdy. Na toto existují ve všech společnostech velmi přísná pravidla. Také ve společnostech, které nám připadají uvolněnější jen proto, že je to u nás trošku jinak.

C.T.:

Dovedete si představit, že my sami bychom se na toto téma mohli dívat úplně bez odporu?

Dr. Hauschild:

Ano, to si dovedu docela dobře představit. Moč přece není nic špatného, je to prostě zvláštní šťáva. Mně není ta moje nepříjemná. Moč ostatních lidí, ta už spíš ano.

C.T.:

Ano, ale představa pití vlastní moči?

Návštěvnice:

Ach ne, to bych nechtěla. Ne ne, to si radši dám víno, pivo nebo šampus.

Ale mám jednu známou a ta měla artrózu v prstním kloubu. Polévala si ho vlastní močí a jak říká, byl to úplný zázrak. Vyléčila se. Jestli na tom něco je - to nevím. Já sama s tím žádnou zkušenost nemám.

C.T.:

Přemýšlela jste někdy o tom, jaké složky moč obsahuje?

Návštěvnice:

Ale jistě, jistě, o tom se dá hodně přečíst, existuje přece mnoho brožurek.

C.T.:

Jakže, odkud je máte? My jsme se nahledali a našli jsme velmi málo.

Návštěvnice:

U doktora, když vyšetřuje moč. Přece víte, co se v nich píše.

C.T.:

Povězte nám to.

Návštěvnice:

Že je v moči železo a všechny možné další věci. Zeptejte se pánů profesorů nebo lékařů. Já vám podrobnosti neřeknu. Ale že moč není jenom prostá voda, to je přece jasné.

C.T.:

A jak si vysvětlujete, že vy máte k moči tak neobvykle uvolněný poměr. Myslíte si, že i jiní lidé to vidí tak bez odporu jako vy?

Návštěvnice:

Nevím, co si myslí a cítí jiní lidé. Mohu mluvit jen za sebe. Jistě, dříve se dětem říkávalo „Fuj“. Ale dospělý člověk, když trochu zapřemýšlí, tak ví, že je to něco úplně normálního. Já to prostě chápu jako úplně normální věc.

C.T.:

Ano, normální to také je, má to nakonec každý, ale ty rituály, které kolem toho naděláme.

Návštěvnice:

Ne „má to každý“, to dělá každý...

C.T.:

O.K., má a dělá to každý. Ale na ulici to neuvidíme, že?

Návštěvnice:

Mimo rodinu vůbec ne. Jen u krav a prasat jsem to už viděla.

C.T.:

Ach tak, u prasat?

Návštěvnice:

Chtěla byste se na to dívat u jiných lidí? Já se k tomu nehrnu.

C.T.:

No ano, ale když je to tak normální, nebylo by to přece nic špatného?

Návštěvnice:

Kdyby všichni tady kolem stáli a občurávali krajinu, to by bylo krásný, ne? Mně by to vadilo esteticky. Nemám to ráda. Dnes přece máme záchody a jiné věci. A kdybychom si tady všichni čupli, byli bychom opět ve středověku.

To bychom mohli znovu zrušit všechny naše domy, celou hygienu, všechny záchody a koupelny.

Opravdu by mně to vadilo. Ne proto, že je mi to nepříjemné, ale protože to prostě trošku zasahuje do intimní oblasti.

C.T.:

Ano, v pořádku. Ale vždycky tomu tak nebylo. A v jiných kulturách to zase tak intimní není, v některých ano, v některých ne.

Návštěvnice:

Každopádně se s intimní sférou a s tím, co je považováno za odporné, také zachází jinak. V naší společnosti se to v posledních třech až čtyřech stech letech extrémně změnilo.

C.T.:

Dobře. Povíte mi ještě své jméno?

Návštěvnice:

Adelheid Bugertová.

C.T.:

Paní Bugertová, srdečně vám děkuji.

Vedle mě nyní sedí profesor Schadewaldt. Byl už naším hostem několikrát, vždy když šlo o objasnění lékařsko-historických problémů. Proto od vás k tomuto tématu můžeme určitě mnohé očekávat, nebo ne?

Prof. Schadewaldt:

Ale ano, o moči bychom mohli vést hodinové debaty. Měla v každém období lidstva nesmírný význam pro diagnózu a terapii, jak už jsme zde slyšeli. To potvrdili jak náš host etnolog, tak i na začátku pan Esser. Moči se ze zcela různých důvodů vždy přiznával zvláštní význam.

C.T.:

Právem či neprávem?

Prof. Schadewaldt:

Vskutku právem. Posloužím jen příkladem rozpoznávání cukrovky. Ta se v podstatě až dodnes nejlépe odhalí na základě cukru v moči.

C.T.:

Je pravda, že dřívější lékaři šli v rámci péče o své pacienty tak daleko, že dokonce kapku ochutnali, aby zjistili, jestli někdo má cukrovku?

Prof. Schadewaldt:

Přesně tento příklad jsem chtěl uvést. V antice a indickém lékařství existoval jeden důkaz: Když moč přitahuje mravence a hmyz, mohl by příslušný člověk mít cukrovku. To bylo úplně zapomenuto a 1600 let se vůbec nevědělo, že by moč mohla být sladká. A pak, přesně v roce 1672, do ní jeden Angličan strči1 prst. A všiml si, že u určitých pacientů chutná moč jako med. Dalo by se říct, že to byl počátek moderního výzkumu moči.

C.T.:

Takže ji ochutnal?

Prof. Schadewaldt:

Ano, ale až v roce 1672. Vyšetření moči, jak už zde o něm byla zmínka, bylo od středověku diagnostickou metodou lékařů. Tep a vyšetření moči, to byly ony dvě velké metody.

C.T.:

Já jsem ale měla na mysli spíše bližší minulost. Prý ještě v minulém století pili lékaři moč svých pacientů.

Prof. Schadewaldt:

To souhlasí. Ne ve velkých dávkách, ale jen opatrně ochutnávali. Od doby objevení cukru v moči, v tom máte pravdu, se do ní příležitostně strkal prst, než byly vyvinuty lepší metody dokazování cukru v moči.

To patřilo k věci. Dokonce se to vyučovalo. Student musel překonat strach. Stejně jako v anatomii. Patřilo to k řádnému vzdělávání studentů.

C.T.:

Učili se ochutnávat moč?

Prof. Schadewaldt:

Ano. Existují o tom celé knihy. Musí se umět diagnostikovat konzistence, barva, změna sedimentu a asi také chuť moči.

C.T.:

Jako při koštování vína, že?

Prof. Schadewaldt:

Existují o tom celé tabulky.

C.T.:

Co v nich je?

Prof. Schadewaldt:

Mimo jiné hodně obrázků. Musím připomenout, že existuje také zvláštní nemoc nazývaná „černá horečka“. Ta se ihned pozná podle tmavé, takřka úplně černé moči. Je to důsledek malárie.

C.T.:

Jaké zajímavé barvy může ještě mít moč?

Prof. Schadewaldt:

Především může zrudnout. Když jsme kdysi zaváděli sulfoamidy, věděli lékaři přesně, že když si pacient stěžoval na červenou moč, užíval prontosil.

C.T.:

Aha, jako kontrolní mechanismus.

Prof. Schadewaldt:

Ano, to bylo velmi důležité. Nebo například opětovné získávání penicilinu z moči po druhé světové válce. Když jsme ještě žádný neměli, získávali němečtí lékaři penicilin z moči pacientů ošetřených Američany. Tak mohli tento penicilin používat dále pro své pacienty.

C.T.:

Byl to složitý proces? To se jen jednoduše píchlo do žíly?

Prof. Schadewaldt:

Vůbec to nebyl složitý proces. Moč se musela pouze koncentrovat a pak injikovat těm nejtěžším případům.

C.T.:

Co se v dějinách medicíny s močí ještě provádělo?

Prof. Schadewaldt:

Moč byla bezesporu dlouhou dobu skutečně určitým druhem náhražky léčivé vody. Mohla se tedy pít jako profylaktikum.

C.T.:

Jako prevence?

Prof. Schadewaldt:

Ano, jako prevence nemocí.

C.T.:

Vlastní moč nebo cizí?

Prof. Schadewaldt:

Pokud možno pouze vlastní. To musím potvrdit. Vlastní moč. Je prastarou představou, že když člověk normálním způsobem dodá zpět, co jeho tělo opustí, má to zvláštní účinky, protože moč je vlastně koncentrátem látek ze všech tělesných orgánů. To je představa, která platí dodnes.

C.T.:

Většinou si ale lidé myslí, že je moč jedovatá.

Prof. Schadewaldt:

To si lidé myslí pod vlivem éry bakteriologie. Od té doby, kdy Robert Koch našel v moči tyfové bakterie, a objasnil tak, že se močí mohou rozšiřovat nemoci, začali mít lidé vůči moči jiný postoj.

C.T.:

Ach tak. Pak ji přestali ochutnávat i lékaři?

Prof. Schadewaldt:

Od té doby platí obecný hygienický předpis „po močení si umýt ruce“. To souvisí s objevem bakteriologie, že moč může být velmi nebezpečným přenašečem nemocí.

C.T.:

Proč se tedy říká, že je moč sterilní, tedy aseptická?

Prof. Schadewaldt:

Ona prakticky sterilní není nikdy. Nýbrž vždy obsahuje choroboplodné zárodky. Ale většinou to jsou neškodné mikroorganismy, takzvané saprofyty. Pouze v příležitostných případech, třeba při zánětu močového měchýře, máme v moči velké množství původců nemoci.

C.T.:

Proč potom lidé po ošetření vlastní močí hromadně neumírali?

Prof. Schadewaldt:

Protože jsou proti vlastním bakteriím imunní.

C.T.:

Ach tak, ty bakterie vlastně už člověka opouštějí. Pak už nám vůbec nemohou uškodit?

Prof. Schadewaldt:

Ne, ty už nic neudělají.

C.T.:

Ale když má někdo tyfus, nedostane ho znovu?

Prof. Schadewaldt:

Ne, člověk nedostane podruhé vlastní tyfus.

C.T.:

Takže to znamená, že pokud pijeme moč, tak smíme pouze vlastní. Ale jak je to s těmi sibiřskými národy, nevím, jestli o tom víte, ti pořádali celé pitky s močí smíchanou s alkoholem.

Prof. Schadewaldt:

To je otázka fermentace. Dnes ráno už jste mluvili o tom, že moč prochází čpavkovým kvašením. Během tohoto kvašení se bakterie zničí.

C.T.:

Ach tak?

Prof. Schadewaldt:

Takže zkvašená moč je zdravější než nezkvašená.

C.T.:

Takže ta, která pořádně zapáchá, je dobrá. Nebo snad po zkvašení nesmrdí?

Prof. Schadewaldt:

Zapáchá samozřejmě po čpavku. To přece zažíváme u všech pisoárů, ne? Každopádně ještě do nedávné doby. Ty přece přímo překypovaly čpavkem.

C.T.:

Ano, dnes páchnou po oněch pisoárových vejcích zamořujících životní prostředí, což v neposlední řadě prohlásil i spolkový zdravotní úřad.

Jaký je váš názor na zmíněné dřívější metody medicíny?

Návštěvnice:

Mění se doba, mění se lidé, mění se všechno. Dříve neměli lidé možnosti, jaké v oblasti léčení nemocí existují dnes. Dnes máme mnohem modernější metody. Když jdeme k doktorovi, prostě předepíše lék a řekne: „Jděte domů, užívejte to a bude vám líp.“ Dříve lidé tyto možnosti neměli. Museli se nějak vyléčit sami a to jednoduchými prostředky, jako jsou moč, výkaly, hnis; je ještě tolik jiných exkrementů, které se dají použít jako léčivo.

C.T.:

Na vašem přízvuku slyším, že jste původem odjinud. Odkud pocházíte?

Návštěvnice:

Jsem trošku internacionalistka. Narodila jsem se v Řecku, vyrostla v Jugoslávii a nyní žiji zde v Německu.

C.T.:

Máte ze své vlasti nějaké zkušenosti s touto oblastí?

Návštěvnice:

Ale ano, pokud mohu, povím vám svůj vlastní zážitek. Byla jsem přibližně sedmileté dítě, když se mi dostala do očí hnisavá infekce. Měla jsem je neustále zalepené hnisem. Uvnitř červené, bolavé, pálící. Už nevěděli, jak by mi měli pomoci. Pak má matka po dlouhém zvažování řekla, že nejlepší by bylo, kdybych si každé ráno chomáčkem vaty vymyla oči vlastní močí. A skutečně, po třech, čtyřech dnech ten mazlavý hnis skoro zmizel. Oči byly už jen trochu zčervenalé. Za týden nebo o trošku déle už jsem opět viděla úplně normálně, potíže zmizely.

C.T.:

Připadalo vám to směšné?

Návštěvnice:

Ne, vůbec ne.

C.T.:

Jako sedmiletému děvčeti vám to nepřipadalo divné?

Návštěvnice:

Ne a ani dnes, když to používám, mně to nepřipadne. Občas, když mám pupínky, umyji se močí a pupínek zmizí.

C.T.:

Pokud mohu našemu rozhlasovému publiku sdělit, máte velmi pěknou pleť.

Nyní bych uvedla do rozhovoru pana profesora Rennera. Vy jste nefrolog, to jest zabýváte se vědou o ledvinách, a možná byste nám ještě jednou podal přesnější informace, co všechno v moči je a k čemu se dnes, to znamená v konvenční medicíně, moč používá. K ošetření pupínků už ne, nebo ano?

Prof. Renner:

Ne. Už ne. Takže k vaší otázce, co moč obsahuje: Je to jistě 90 až 95 % vody. Dále už jmenované soli, například kuchyňskou sůl, tedy sodík, draslík, vápník. Potom bílkoviny, kterých je ve zdravé moči velmi málo. Když je jich tam hodně, je to horší.

C.T.:

Stane se pak mléčnou?

Prof. Renner:

Ano, především pění. Pěna zůstane stát, podobně jako u piva.

Potom je to celá řada odpadních produktů, které organismus vylučuje z látkové výměny a musí se jich nějak zbavit. To je i to, co pak kvasí a zapáchá po čpavku.

Dále jsou zde přirozeně také látky, které pravděpodobně mohou i pomáhat. Jsou v ní hormony. Jsou tam jistě také imunoglobuliny, tedy bílkoviny, které podporují obranu organismu.

Ale musíme si říct, že v poměru k léčivům, která dnes máme, je jich velmi málo; jejich koncentrace je nízká. Ale když dříve neměli nic jiného, bylo to určitě dobré.

C.T.:

Nemyslíte si teď, že vyprávění dámy, jak používá proti pupínkům vlastní moč na vatě, patří k woodoo? Nebo by jí to mohlo pomoci?

Prof. Renner:

Ano, ale může se použít už například solný roztok. Zdali běžný solný roztok pomůže či ne, to je otázka. A ještě k tomu předchozímu případu se záškrtem:

Jistě to mělo svůj účinek. Ale zůstává otázkou, jestli by tento povlak neodstranil běžný solný roztok nebo dobrý vývar. Zda skutečně pomohla moč nebo některé látky v ní obsažené. Je v tom určitě pěkná dávka mystiky.

C.T.:

Co děláte s močí v lékařské diagnostice a léčbě dnes? Už se jí vůbec nepoužívá?

Prof. Renner:

No, to se nedá tak říct. Existují například, abychom to konečně načali, látky, třeba právě ony hormony, které jsou v moči vylučovány a které se opětovně získávají, aby se použily v medicíně. Jako příklad bych uvedl látku, která pomáhá proti trombózám. Trombózy se dají rozpustit pomocí urokinázy. Aby se však v tomto případě pomohlo jednomu člověku, musela se pro dostatečné množství výchozího materiálu k získání enzymu urokinázy vymočit celá kumpanie vojáků.

C.T.:

Ti to rádi udělají dobrovolně, tak proč ne.

Prof. Renner:

Ano, ale uvedl jsem to, abyste si představila jenom ten samotný výrobní proces k dostatečnému obohacení substance.

C.T.:

Četla jsem, že nějaká americká firma už to opět dělá.

Prof. Renner:

To je něco jiného. Má to něco společného s růstovými hormony. Ale i v tomto případě je výroba velmi náročná. Víte, je zapotřebí tolik suroviny a výrobní proces je jistě rozvláčnější než u něčeho, co dnes můžeme vyrobit synteticky. Takže například ony srážlivé látky se dnes dají lépe a levněji vyprodukovat synteticky a pomáhají stejně.

C.T.:

Ano, ale kdyby se k syntetické výrobě přičetly náklady na čističky a celé se to spočítalo v rámci národního hospodářství, snad by pak přece jen bylo lepší, kdybychom všichni čurali do nějakých nádob, které by se daly chemickému průmyslu, aby z toho vyrobil něco užitečného.

Prof. Renner:

No, víte, právě že moč není sterilní. Jsou v ní bakterie.

C.T.:

Je to tedy jen pověst, že když se na ránu vyčuráme, tak se zahojí?

Prof. Renner:

Ne, ale stav každé rány se zlepší, když na ni aplikujeme solný roztok. A moč je buď jak buď kvalitní solný roztok.

C.T.:

Takže je to přece jen pravda?

Prof. Renner:

Dovedl bych si představit, že je. Ano.

C.T.:

Vy jste bojoval ve válce, pane profesore Schadewaldte.

Prof. Schadewaldt:

Ano, zažil jsem tři a půl roku válečného zajetí. Moč jsme vždycky používali na ulcus cruris, to je bércový vřed, nebo na střelné rány, které se nehojily. Vždyť jsme nic jiného neměli.

C.T.:

To jste si čurali na nohy?

Prof. Schadewaldt:

Ano, každý si takřečeno čural na nohy nebo i do obvazu.

C.T.:

Pak jste se umyli, nebo jste to tak nechali?

Prof. Schadewaldt:

Ne ne, moč musí samozřejmě zůstat na ráně. Ale ne tak dlouho, aby zkvasila. Takže když to začne páchnout, musí se obvaz vyměnit. Což není problém, když máme moč k dispozici.

Prof. Renner:

Dnes k tomu stejně používáte kuchyňskou sůl.

Prof. Schadewaldt:

Tenkrát to ale bylo těžké, vždyť jsme byli v zajetí.

Ale ještě něco bych chtěl říct: Byl jsem častokrát v tropech. Znám celou řadu afrických národů, a to zde může potvrdit i kolega z etnologie, které vskutku až dodnes používají na otevřené rány vlastní moč.

C.T.:

A proč se to v medicíně už nedělá?

Prof. Renner:

Ach, protože si můžeme ušetřit problémy s tím spojené. Kolega přede mnou už řekl, že ty bakterie mohou být neškodné, nebo také nebezpečné. A to dopředu nevíte. Kdybyste to brali vážně, museli byste nejprve provést vyšetření. Máme jednodušší roztoky, které nejsou problematické. Moč není žádný bezproblémový roztok.

C.T.:

Zjevně je to ale chemicky vysoce zajímavá látka.

(Zprávy, dopravní situace a hudba)

Dotazy publika

Pokud jste poslouchali či ještě posloucháte, můžete získat zcela jiný pohled na látku zvanou moč. Při tom vám bud pomáhat:

Robert Esser:

Robert Esser. Máme ruční tkalcovnu v Rupperathu.

C.T.:

A proto jste se tímto tématem hodně zabýval.

Hermann Becker:

Hermann Becker. Jsem vědecký kreslič na univerzitě v Marburgu.

C.T.:

A tomuto tématu se věnujete soukromě.

Prof. Rita Falkeová:

Jmenuji se Rita Falkeová. K moči nemám žádný profesní nebo jiný vztah. Přivedly mě sem vzpomínky na něco, co jsem kdysi slyšela.

C.T.:

Proto jste mi také napsala. V jakém oboru jste profesorkou?

Prof. Falkeová:

Filologie, tam jsem na moč nikdy nenarazila.

Heinz-Peter Mielke:

Heinz-Peter Mielke, ředitel přírodního muzea poblíž Grefrathu u Mönchengladbachu v Dolním Porýní.

Dr. Hausschild:

Thomas Hausschild z Národopisného ústavu univerzity v Kolíně.

Prof. Schadewaldt:

Hans Schadewaldt, profesor dějin lékařství v Düsseldorfu.

Prof. Renner:

Eckehard Renner, internista. Zabývám se chorobami ledvin. Převážně tedy stavy, když močení nefunguje.

C.T.:

A vás jsem předtím nepředstavila. Řekla jste, že máte řecký původ.

Návštěvnice:

Klara Herbová. Vzala jsem si Němce, tak se teď jmenuji Herbová.

C.T.:

Před zprávami jste vyprávěla, že používáte vlastní moč, např. k ošetření pupínků. Jak to děláte?

Návštěvnice:

Používám hlavně první ranní moč. Ta má většinou bohatší obsah látek. Měli bychom vzít trochu z takzvaného středního proudu moči, aby v ní nebyly bakterie. Pak už jednoduše lehce omýt obličej, nechat oschnout a za několik minut namazat krémem. A hotovo.

C.T.:

Žádné opláchnutí vodou nakonec?

Návštěvnice:

Ne, ne. Hlavně kvůli kvalitě dnešní vody to není příliš dobré.

C.T.:

Domnívám se, že si posluchači u rádia myslí, že to musí páchnout zatuchlinou?

Návštěvnice:

Vůbec ne. To je jen vžitá představa. Dnešní lidé se všeho štítí. To je velmi špatné. Člověk se přece musí více zabývat sám sebou. Všemi těmi výměšky.

C.T.:

Vy osobně jste kůže, krev a mléko. Kolik je vám let?

Návštěvnice:

Čtyřicet devět.

C.T.:

Devětačtyřicet. Tedy když se přitom podívám na vaši pleť, to je úžasné. Jak dlouho už to provádíte?

Návštěvnice:

Používání moči jako kosmetika? No, nyní už velmi zřídka, protože pupínky se mi dělají velmi málo. Předpokládám, že pomocí moči zůstane pleť delší dobu pevná a tím odolnější.

C.T.:

Vaše sdělení se pokusím obrátit v otázku. Lékaři také požadují ranní moč. Co je na ranní moči tak zvláštního, pane profesore Rennere?

Prof. Renner:

Přesně jak nám tady paní řekla: Je v ní toho nejvíc. A dá se z ní nejvíce rozeznat. Dokonce chorobnou látku, která se do ní dostala přes noc. Proto je ranní moč nejdůležitější. Z lékařského hlediska dělá paní Herbová ještě jedno zcela správně, to jest zachytí tzv. střední proud moči, protože pak už je pryč první dávka, která je co do výskytu bakterií nejnebezpečnější. Střední proud moči je nejlepší.

C.T.:

Jal to vypadá s oním nebezpečím, když to tak zdůrazňujete. Jak nebezpečná je tedy moč? Udivuje vás, že má paní Herbová tak pěknou pleť a vůbec že je naživu?

Prof. Renner:

Ne. Tak nebezpečná zase moč není. Ale je naší povinností vždy uvést, že v ní jsou bakterie a přimíchají se do ní i během močení, nejvíce do první dávky.

C.T.:

Jak je to s tvrzením profesora Schadewaldta, že jsou to bakterie vlastní, které organismus opouští, které tedy prokazatelně nic nezpůsobily?

Prof. Schadewaldt:

Tady jsme, domnívám se, poněkud odlišného mínění. Na své tezi dále trvám. Ale myslím, že moderní nefrologové jsou toho názoru, že se bakterie mohou po opuštění těla změnit a působit jinak než v organismu samém.

C.T.:

Ach tak, vy sám v nebezpečí v tomto smyslu nevěříte?

Prof. Schadewaldt:

Věřím, že moč je nebezpečná pro druhé.

C.T.:

Ale pro téhož člověka ne?

Prof. Schadewaldt:

Ne tolik. Ačkoliv existují případy takzvané urosepse, kdy se člověk může vlastní močí celkově otrávit. To se může vyskytnout...

C.T.:

Co se pak stane?

Prof. Schadewaldt:

Jsou to extrémní případy. Stává se to, když moč neodtéká, ledvina je zablokovaná a bakterie z ledvinné pánvičky proniknou do krve.

C.T.:

Ale ne, když lidé svou moč vypili.

Prof. Schadewaldt:

Ne, neznám takový případ. Když pijete, je to tak jak tak bez problémů, dokud máte dostatek kyseliny solné. V ní se bakterie zničí.

C.T.:

Z toho plyne, že pití každopádně není nebezpečné?

Prof. Schadewaldt:

Ne, pravděpodobně ne, tedy skoro určitě ne.

C.T.:

Vy, profesore Rennere, jste to také ještě nikdy nevyzkoušel. Proto to nevíte?

Prof. Renner:

Nevidím pro to žádný důvod.

C.T.:

Vy, paní Herbová, používáte moč na pěknou pleť - ale to je také jen vnější užití, ne vnitřní.

Návštěvnice:

Když má někdo problémy s mandlemi, je lepší párkrát vykloktat močí, než brát drahé léky nebo silné chemické prostředky.

C.T.:

Co si myslíte o kloktání moči proti angíně? Nebo tomu nefrologové nerozumí?

Prof. Renner:

Rozumí, ale děkuji, nechci, když už kloktat, vzal bych si něco jiného.

C.T.:

Zase už se štítíte? Ale kdybyste teď na dvě minuty na odpor zapomněl a vykloktal si, pomohlo by vám to?

Prof. Renner:

Z mého hlediska by to pomohlo stejně jako solný roztok.

C.T.:

Je tam přece více než v jednoduchém solném roztoku. V solném roztoku je jenom sůl.

Prof. Renner:

Podívejte se, když máte zanícené zduřelé mandle, musíte hledět, aby splaskly. Všechna voda musí ven - edém musí ven. Toho dosáhnete pomocí solného roztoku. Nemusí to zrovna být moč. Jistě to jde i s močí, přirozeně. Ale není to podmínka.

C.T.:

Možná je moč přece jen příliš laciná? Lidé třeba mají zábrany užívat něco, co mohou mít zadarmo? Co nic nestojí, nestojí za nic, nebo jak je to pořekadlo?

Návštěvnice:

Chtěla bych k tomu podotknout, Norbert Blüm by měl radost z tohoto zcela levného a bezproblémového léku, jak ho líčíte. To je opravdu velkolepé a fantastické. Každý by ho měl využít.

C.T.:

Profesore Schadewaldte?

Prof. Schadewaldt:

Smím ještě něco říci? Existuje jeden směr homeopatie, který pracuje s tzv. nozodami. Tyto nozody se zčásti získávají z moči, ve které údajně existují ve velmi malých množstvích jako zvláštní obranné látky. Dosud však nebyly vědecky prokázány, snad kvůli malému množství nebo minimální velikosti. Ale tato teze tady je a existují oficiální nozodické léky, které se dají použít.

C.T.:

Tady by asi věděl víc pan Becker.

Becker:

Nozody mají frekvenční účinky. V rámci homeopatie popsal tento jev doktor Tropp.

C.T.:

Proti čemu se aplikují?

Becker:

Například existují nozody proti ledvinovým onemocněním.

C.T.:

Co jsou to nozody?

Becker:

Toto slovo představuje v přeneseném významu základní substanci neboli bioelement nemoci. Podstatou je, že choroboplodná látka má po určitém zpracování zcela opačný účinek. Nozody už jsem na sobě vyzkoušel. S ohromujícím úspěchem.

C.T.:

Jak se to dělá?

Becker:

Užíval jsem je a také si je sám vstřikoval pod kůži. Jednou jsem třeba měl chřipku typu V-2. Aplikoval jsem je v jedenapůlhodinových intervalech. Úplně jsem se uzdravil. Bolesti hlavy, ostatní příznaky, prostě všechno zmizelo. To je právě ono: Moč má nozodický účinek.

C.T.:

Jak jste je používal?

Becker:

Tyhle nozody dostanete u výrobců léčiv.

C.T.:

Nemusí se k tomu tedy použít vlastní moč?

Becker:

Ne. Nozody už se dají koupit. Jako nozody můžete dostat všechny elementy známých nemocí, všechny viry a bakterie.

C.T.:

Pan doktor teď vrtí hlavou?

Prof. Renner:

Kdepak, nevrtí. Věřím, že takové účinné látky existují. Otázkou vždy zůstane, kdy a co použijete. Pokud máte nějakou velmi akutní nemoc, těžkou a životu nebezpečnou, je pak princip působení nozod pravděpodobně příliš pomalý, protože prostě vyžaduje delší dobu. Domnívám se ale, že když máte nějakou nemoc, se kterou se tak jako tak ne úplně vypořádáte a musíte tělu pomoci nějak to překonat, potom jistě existují v celé homeopatii a podle homeopatických principů efektivní účinné látky. Nevrtěl jsem hlavou, to ne.

C.T.:

Aha. Paní Herbová i vy jste nám v tomto směru dali zajímavé podněty. Jsem napjatá, kolik lidí ode dneška použije raději střední proud moči místo různých chemických přípravků.

Nyní se budu věnovat vašemu sousedovi.

Návštěvník:

Jmenuji se Freddy Kirchner. Mám jednu speciální otázku. Jak vidíte, mám poněkud řidší vlasy a zajímalo by mě, zda tady není nějaká možnost. Jestli ještě mohu doufat, když si potřu hlavu močí, že tam pak něco vyrazí?

C.T.:

Co nám k tomu řeknou etnolog a lékař?

Prof. Schadewaldt:

Já mohu říct jen jedno. Římanky se pokoušely odbarvit si močí vlasy na blond. Světlé vlasy platily v Římě za zvláštní delikatesu.

C.T.:

Dařilo se jim to aspoň?

Prof. Schadewaldt:

To nemohu přesně říct. Neviděl jsem to provádět na vlastní oči. Ale věřím, že na tom něco je. Prostitutky v Římě blond vlasy měly.

C.T.:

Pomocí moči?

Prof. Schadewaldt:

Ano, moči, částečně od přírody a zčásti obarvené henou.

Dr. Hausschild:

To byly dovezené, k prostituci donucené ženy, a ne Římanky odbarvené močí.

Prof. Schadewaldt:

Myslím, že ty Římanky, které moč používaly, byly zpravidla svobodné občanky. Ale vrátil bych se k otázce. Nikde jsem nečetl nebo neslyšel, že pánům narostly vlasy po potření močí. Musím vás od toho odradit.

Dr. Hausschild:

V této souvislosti je docela zajímavé, že v tradičních kulturách třetího světa se ošetření pleše močí vůbec nevyskytuje. Neboť holohlavost se považovala za znak úctyhodného stáří. Takže tento problém vůbec nevznikl.

C.T.:

Ale Eskymáci si přece hlavy močí myjí?

Dr. Hausschild:

To je zase úloha moči jako mycího prostředku.

C.T.:

Tedy žádné mýdlo, ale moč. Nechávají ji působit, nebo jak to dělají?

Dr. Hausschild:

Většinou vlasy hned opláchnou.

C.T.:

Pane Essere?

Esser:

No, už se na to díváme poněkud zmateně. Je to přece takto: Vytvoří se čpavek, ten reaguje s vlasovým mazem a vznikne zásadité čpavkové mýdlo. To už se používalo ve starověku.

Např. Arabové si své mastné vlasy mastili. Aby potom tuk znovu odstranili, použili velbloudí moči. Ta díky čpavku ve vlasech zpěnila. Tím se vlasy umyly.

Ale ještě jsme se nedostali k tomu podstatnému, k našemu močojemu. Proč byl vůbec zapotřebí. Hlavním důvodem bylo barvení. Barvení bylo do poloviny minulého století bez moči nemožné. Až s objevem natriumhydrosulfidu přišel prostředek, který ji nahradil. To je prokázáno. Při barvení totiž musíme zabránit oxidaci.

C.T.:

Znamená to, že látka ztmavne?

Esser:

Kypové barvení používali už před šesti až sedmi tisíci lety Peršané a Indové. Napřed používali indigo, z kterého se vylisovala šťáva.

C.T.:

Indigo je rostlina.

Esser:

Ano. A tato rostlinná šťáva zkvasila s močí, čímž vznikla žlutá kypa.

C.T.:

Co je to kypa?

Esser:

Kypa je původně výraz pro káď, ve které kvašení probíhalo. Pak se do této lázně ponořila látka nebo vlna. Moč zabránila oxidaci barvy. Po máčení se látka nebo vlna pověsila na vzduch. Žlutá kypová tekutina zoxidovala na modré barvivo, na indigo. Přírodní indigo je žluté.

C.T.:

A pomocí moči teprve zmodrá?

Esser:

Ne, až když moč vyprchá. Moč zabrání předčasné fixaci barvy. Takže až oxidací vznikne barevná látka. To stejné se provádělo v Evropě s rostlinou borytem barvířským. Indigo bylo do Evropy přivezeno až v 16. století jako pevná látka. Bez kypového barvení se nemohli obejít ani zde v Bad Münstereifelu jako městě soukeníků.

C.T.:

A co se v močojemu dělo poté, co do něj močidlník nasbíral moč obyvatel?

Esser:

Moč si vzali barvíři a nalili ji ke kypovým barvivům. Pak směs nechali kvasit. Jedna zajímavost: V roce 1966 vydala anglická vláda pokyn pro výrobu takzvaného Harrisova tvídu na Hebridách. „Harris-Tweed“, který se dodnes velmi draze prodává, je originální tvíd z Hebrid, zpracovávaný dodnes podle tohoto postupu.

C.T.:

Ještě se vyrábí s použitím lidské moči?

Esser:

Samozřejmě, barví se a také pere pouze v lidské moči.

C.T.:

To jsme z toho paf, že?

Návštěvník:

Mým vlasům to ale nepomůže.

C.T.:

Ne. Vaší pleši to už nepomůže. Nebo přece jen: Nyní víte, že ji můžete s hrdostí nosit.

Návštěvník:

Dobře, budu ji dál hrdě nést. Děkuji mockrát.

C.T.:

Panu Esserovi chtěl říct něco ještě pan dr. Mielke...

Dr. Mielke:

Možná je to také tak, že se používaly úplně jiné prostředky než moč. Myslím v prvé řadě na kamenec v koželužství. Podle mého názoru se v poněkud zaostalejších oblastech používání moči udrželo delší dobu, zatímco v ostatních oblastech se používaly jiné chemikálie.

C.T.:

Pane Essere?

Esser:

Ne, je jednoznačně prokázáno, že se chemické prostředky začaly používat až od roku 1860, kdy byla vynalezena především indatrenová a anilínová barviva. Jediné, čím se koncem minulého století mohla moč nahradit, byl dithioničitan sodný. Ten oxidaci zabraňoval. Jiný přípravek neexistoval.

C.T.:

Vy jste na řadě.

Návštěvnice:

Jsem Ingrid Senová a zajímalo by mě, když jsme slyšeli, co všechno se dá s močí dělat, jak vlastně vzniká. Snad by mně mohli odborníci o tom něco povědět.

C.T.:

Za tuto otázku jsem vám vskutku vděčná.

Prof. Renner:

Ano, je to velmi komplikovaná historie. Takže ledvina má taková filtrační tělíska, která jsou tvořena úplně malými cévkami.

C.T.:

Filtrační tělíska - tedy filtry?

Prof. Renner:

Ano, jsou to malé krevní cévy. Tím ledvina filtruje z krve tekutinu, ze které se pak stává moč, a sice denně až 180 litrů.

C.T.:

180 litrů! Co se s nimi stane?

Prof. Renner:

To si ani neumíte představit. Musela byste sem postavit 18 věder po 10 litrech. „Tam“ ledvina přefiltruje 180 litrů a „zpět“ vrátí 178,5, to znamená, že vznikne jen asi 1,5 litru moči.

C.T.:

Jaké množství tekutin máme v těle?

Prof. Renner:

Krve máme 5 litrů a přibližně 40 % těla je voda, nebo ještě víc. Ledvina vodu opět vrací do krve a opětovně filtruje. Kdybychom náš příklad srovnali s průmyslem, tak by produkoval jen 1 % odpadních vod a my bychom mohli v Severním moři klidně koupat.

C.T.:

Geniální.

Prof. Renner:

Opravdu zajímavé. Kromě toho jsou v ledvině místa, kde se přidávají nebo odebírají soli, podle toho, co organismus právě potřebuje.

C.T.:

Moment, teď jsem vám úplně nerozuměla. Takže krev teče do ledviny a potom skrze ni; takže existují kanálky, ze kterých něco musí jít do odpadního systému?

Prof. Renner:

Správně. Představte si. K ledvině vede velká céva. Ta se dále dělí na stále menší větve. A na konci jsou tato filtrační tělíska. Můžete je vidět pod mikroskopem. V každé ledvině je jich na jeden milion. Jsou to jednoduše řečeno rozvětvené cévky. Jsou zde jen proto, aby byl filtrační povrch co největší. A v těchto filtračních tělíscích se krevním tlakem filtruje z krve tekutina. Prostě je jimi protlačena. Ale to je teprve těch prvních 180 litrů, tzv. primární moč. Ta se dál „zpracovává“. Největší, už vyčištěná část je odvedena zpátky do krve. Vše se filtruje několikrát denně.

C.T.:

Takže například minerálka, kterou teď piji, neprojde dolů přímo během hodiny, nýbrž představuje to celý složitý systém zpracování tekutiny organismem. Jak dlouho tedy trvá, než originální produkt projde tělem?

Prof. Renner:

To nejlépe uvidíte, když například sníte chřest a později při močení ho cítíte. K tomu dojde během několika hodin. Pak je to vše přefiltrováno. A jestli ta minerálka, kterou pijete, opravdu vyjde ven jako moč, to závisí opět na tom, kolik tekutiny vaše tělo právě potřebuje. Když máte tekutiny málo, zůstane všechno uvnitř. Pokud jí máte příliš, je to za další půlhodinu zase venku. Takhle ledvina pracuje.

C.T.:

Proč je moč žlutá?

Prof. Renner:

Je velmi koncentrovaná. Můžeme vidět, že když hodně pijeme, je moč velmi světlá. Pokud nepijete skoro nic nebo když je velmi horko a hodně se potíte a ztrácíte tak pokožkou mnoho tekutiny, je vaše moč vysoce koncentrovaná a tím tmavá. Může být až do hněda. Prostě látky v ní rozpuštěné ji zabarvují žlutě.

C.T.:

Víme, odkud se ta barva bere?

Prof. Renner:

Jsou to takzvané urochromy, organické látky, které jsou v podstatě odpadem metabolismu bílkovin. Takže když odbouráváte bílkoviny, vzniká moč.

C.T.:

A když ledvina pak konečně prohlásí, že se jedná o odpad, co s tou tekutinou udělá dál?

Prof. Renner:

Moč je pak vedena z ledviny do ledvinné pánvičky. Ledvinná pánvička je jednoduše řečeno sběrný pytlík tvořící část ledviny. Z pánvičky je moč vedena dále močovodem do močového měchýře. Ten je dole uzavřen. Funguje jako nádrž, která zabraňuje, aby moč nevytékala ven nepřetržitě. Když je měchýř plný, vyprázdní se. Tekutina pak vytéká ven močovou trubicí.

C.T.:

Ach tak, moč by tedy vlastně mohla zůstat v ledvinné pánvičce. Měchýř má jen tuto shromažďovací funkci a umožňuje nám, abychom nemuseli neustále běhat na záchod?

Prof. Renner:

Správně, přesně tak. Jinak bychom museli nosit u boků dva velké pytle. Ledvinná pánvička je velmi malá. Obsáhne snad 20 kubíků moči. Ta pak teče dále do měchýře. Ten může pojmout až 300 kubíků: Docela hodně. Jinak bychom museli každou chvíli běhat na stranu.

C.T.:

Nyní jsme zase o něco chytřejší.

Návštěvník:

Měl bych ještě jednu otázku. Obzvláště starým lidem se doporučuje hodně pít. Ptám se, když více pijeme, zvýší se nějak podstatně ony dva litry moči denně, či ne. A proč mají starší lidé hodně pít?

Prof. Renner:

Čím více pijete, tím více vody vychází ven. Organismus, konkrétně ledviny, nadledviny a další orgány řídí hladinu vody v těle. Pokud je člověk zdravý, všechny přebytky se vylučují. Ale ledvina stárne také, jako jiné orgány, a někdy už nemůže dostatečně pracovat. Už neumí moč tak koncentrovat. To znamená, že potřebuje více tekutiny, aby vyloučila stejné kvantum látek. Neboť vlastní práce ledviny není vylučování tekutin, nýbrž vylučování látek. To už starší ledvina tak nezvládá, proto potřebuje trochu víc objemu, aby dostala ven stejné množství odpadních látek.

C.T.:

Jakási chemická továrna, ta naše ledvina?

Prof. Renner:

Ano, dá se to tak říci.

C.T.:

Velmi zajímavé, děkuji vám.

Návštěvnice:

Jmenuji se Adelheid Bugertová. Moje otázka je teď už vlastně zbytečná. Jsem tady za svou nevlastní matku, je jí 87 let a od 9.20 sedí u rádia. Dnes v noci opět musela každé dvě hodiny na záchod. Měla jsem se určitě zeptat, jak je to možné, protože ve svých 87 letech pije jen 4 šálky kávy za den. A přitom musí každé dvě hodiny v noci na záchod.

C.T.:

Už delší dobu nebo teprve teď?

Návštěvnice:

Asi už 10 let. Je jí 87.

Prof. Renner:

To se nedá hned odhadnout. Mohl bych teď půl hodiny vysvětlovat, o co všechno může jít. Například může mít zánět močového měchýře. Měchýř pak žádnou tekutinu nezadrží. Musí se neustále vyprazdňovat, protože už při minimálním naplnění vzniká pocit plnosti.

Anebo to s ledvinami nemusí mít vůbec nic společného. Když máte například slabé srdce, tak se přes den v těle hromadí voda. V noci, když ležíte a nohy se zvednou, přichází do ledvin více tekutiny. Ta potom musí ven, takže běháte každou chvíli na záchod. Jak vidíte, existuje celá řada příčin, které s ledvinami vůbec nemusí souviset. Na tuto otázku nemohu bez znalosti dalších souvislostí odpovědět.

C.T.:

Stejně zde neprovozujeme gratis poradnu pro jednotlivé případy. Musíte jít k doktorovi nebo jinému odborníkovi. Přesto ale považuji tuto otázku za velmi důležitou. Ukazuje nám, jak důležitým ukazatelem je moč nejen svým složením, ale také častostí vyprazdňování. Co je vlastně normální?

Prof. Renner:

Když je člověk mladší a zdravý, vystačí kapacita měchýře na normální dobu spánku. Když se večer před spaním vymočíte, musíte zase, až vstanete. V průběhu života se situace mění, protože měchýř už tolik moči nepojme. Dalším důvodem může být, že tělo v pozdějším věku hromadí větší množství tekutin. Ty jsou v noci více vylučovány, proto máte v noci nutkání. A když je někdo nemocný na srdce nebo podobně, musí močit dokonce ještě častěji, protože se ve větší míře uplatní mechanismus „přes den hromadit, v noci vylučovat“.

C.T.:

Ano, děkuji vám.

Vy jste se chtěl také na něco zeptat.

Návštěvník:

Ano, mám jednu otázku. Moč se dá, jak je známo, použít jako určitý druh tajného inkoustu. Dříve ho někdy používaly děti, když byly poslány na výchovu a dopisy jim cenzurovali. V čem spočívá jev, že se moč zviditelní? Je to obsahem soli nebo z jiných důvodů?

Esser:

Pravděpodobně oxidací.

C.T.:

Jak to funguje?

Prof. Schadewaldt:

Na stejném principu jako citrónová šťáva. Popsaný papír podržíte nad svíčkou a na papíře pak proběhne velmi jemná krystalizace. Krystaly se zbarví a inkoust z moči můžete přečíst.

C.T.:

Takže si vezmeme plnící pero, naplníme ho močí, napíšeme svůj tajný dopis a večer nebo i za dne ho podržíme nad svíčkou, aniž bychom ho spálili.

Prof. Schadewaldt:

Nebo použijeme žehličku, stačí trošku přejet a písmo se objeví.

C.T.:

Jakou má barvu, pane profesore?

Prof. Schadewaldt:

Hnědou. Velmi světlý hnědý odstín. Podmínkou je ale zmíněné zahřátí. Je to prastarý recept, používaný i přírodními národy k zasílání šifrovaných poselství. Velmi osvědčený prostředek. Jsem překvapen, paní Thomasová, že ho neznáte.

C.T.:

To mi opravdu uniklo.

Prof. Schadewaldt:

Mohl bych ještě vyprávět o dalších případech. Jednou jsem na přednášce slyšel ponaučení, že když potkáte nějakého pána, vždycky se mu podívejte na boty. Má-li na nich malé bílé flíčky, má cukrovku.

(Hudba)

Návštěvnice:

Vlastně jsem se na nic ptát nechtěla, jen jsem si chtěla něco zjistit. Naše matka nám často jako dětem čichala k moči. Říkávala, že když voní po čerstvém seně, je člověk zdravý. Já to občas dělám také. To je zjištění, o kterém se asi dá i po letech říct, že je to dobrá vlastnost moči.

C.T.:

Znamená to, že když naše moč nevoní po čerstvém seně, že jsme nemocní? Vy to pravděpodobně neděláte, pane profesore Rennere. Váš nos už asi není v tomto směru vyškolen. Nebo občas přičichnete k moči svých pacientů?

Prof. Renner:

Můj nos je sice velký dost, ale necítí všechno. Z moči se však dá vycítit, zda je člověk zdravý či ne. Existuje celá řada příčin, proč moč voní jinak. Například v ní mohou být bakterie. Děti snadno onemocní zánětem močového měchýře. Pokud jsou v moči bakterie, zkvasí ji. Nebo jiné látky, které v ní mohou být. Pak voní moč prostě jinak. Ale zda voní zdravá moč zrovna jako čerstvé seno, nevím. O tom existuje celá řada různých popisů.

C.T.:

Nezapáchá?

Prof. Renner:

Ne, nepáchne. Když je cítit nepříjemně, tedy páchne, tak se něco děje. Většinou jsou vinny bakterie, nebo se vylučuje něco z potravy, co může způsobit její nepříjemný zápach.

C.T.:

Pokud vám dobře rozumím, splachujeme důležité informace do záchodů, ve kterých už pak neuvidíme, jakou barvu moč má, nemluvě o tom, že neucítíme, jestli voní po čerstvém senu nebo po jiných nebezpečných věcech. Tím nám zjevně uniká velká možnost dozvědět se více o nás samých, o našem tělu a zdraví. Nebo jsem to řekla špatně?

Prof. Renner:

Víte, já si myslím, že pokud moč skutečně chorobně páchne, cítíte to i z moderního záchodu.

C.T.:

Domníváte se, že smrdí tak pekelně, že to pronikne každým záchodem?

Prof. Renner:

Tak nějak bych to řekl.

C. T.:

Ano, ale například ta barva je důležitá informace. Když může moč změnit barvu ze skoro ani ne žluté na tmavohnědou, černou, zelenou a modrou a informuje nás tak o chorobách, zahazujeme přece možnost rychle se o sobě něco dovědět.

Prof. Renner:

Ne, nezahazujeme.

C.T.:

Ve fialové splachovací toaletě?

Prof. Renner:

No, ty barvy snad budou rušit. Ale na bílém porcelánu to jistě uvidíte. A jako muž to vidíte tak jak tak. Stačí se jen podívat. Když je moč stále světlá, čirá jak voda, je s ledvinami něco v nepořádku, protože ji nekoncentrují. To už by byl varovný signál. Nebo když je moč opravdu tmavá, může být třeba něco s játry. V tom případě jsou močí vylučována jaterní barviva. Moč potom vypadá tmavožlutě až hnědě. Když je červená, může obsahovat krev. Pokud je černá, může to být také krev, ale sražená, nebo existují choroby kostí či chrupavek, které sraženou krev zbarví úplně do černa. Z moči můžeme tedy mnoho vyčíst.

C.T.:

To je úžasné. O jaké možnosti se jen touto keramickou módou připravujeme, pane doktore Mielke?

Dr. Mielke:

Máte pravdu, ale pach moči je částečně závislý také na druhu potravy. Po chřestu například vzniknou úplně extrémní pachy. Pak nelze s určitostí prohlásit, že je dotyčný člověk nemocný.

Prof. Renner:

On ale ví, že předtím snědl špargl.

Esser:

O pachu se toho namluví. Ale nikdo nemyslí na ty ubožáky, kteří dříve s takovou močí museli pracovat. Například římští valcháři neboli *fullonis*, o kterých to víme přesně, protože svědectví nám Vesuv uchoval v Pompejích: valchářskou dílnu. V dílně stály asi dva až tři metry velké nádoby z otesaného kamene. Do nich se nalila zkvašená moč, bestiálně smrdící čpavkem. Do ní se dalo prádlo včetně spodního. Pak vlezli dovnitř většinou tři nebo čtyři valcháři a prádlo šlapali. A výpary jim stoupaly přímo do nosu.

C.T.:

Možná omdleli a ještě se v tom vykoupali.

Esser:

Ne. Bylo to velmi výnosné povolání. Valcháři byli tenkrát velmi bohatí lidé. V Římě možná jedni z nejbohatších. Když bychom to vzali od začátku, pochází odtud také výraz „Pecunia non olet, peníze nesmrdí“. Tito lidé si totiž stěžovali u císaře na příliš vysoké daně. Tenkrát ještě nedostávali příplatek za špinavou práci jako dnes. Celý den stáli v tom puchu, proto požadovali od císaře snížení daní.

Návštěvník:

Mám takový dojem, že profesor Renner proti této léčbě močí něco má. Ale v oficiální medicíně existuje přece také léčba vlastní krví.

Prof. Renner:

Nemám pocit, že bych moč pomlouval. Jsem pouze toho názoru, že když máme účinnější a nekomplikované metody, možná i rychleji působící, měli bychom je použít. Myslím si, že léčbě močí musí člověk hodně věřit, aby ji použil, věřit možnostem, které nejsou jednoznačně prokazatelné. Dnes bych záškrt močí neléčil, když mám k dispozici séra a penicilin. A s tou vlastní krví, to je jiná historie. Sice na stejném principu. Krev se vstřikuje intramuskulárně, aby se v organismu vyprovokovala reakce, která současně léčí. To zřejmě onen dnes ráno citovaný doktor také prováděl. Já bych s tím měl problémy, protože vstřikovat moč, když jsou v ní bakterie, je problematické. Když ji aplikujete do žaludku, neublíží to. Ale když ji aplikujete do svalu, bakterie by mohly způsobit absces, a to bych byl proti.

C.T.:

Pane profesore Schadewaldte?

Prof. Schadewaldt:

Snad bych měl popsat rozdíl mezi krví a močí: V normální moči nejsou skoro žádné bílkoviny, nebo by tam každopádně neměly být. V krvi jsou ale obzvlášť důležité četné bílkoviny, které jsou nositeli imunizačních procesů. Dále se domnívám, že je rozdíl mezi terapií vlastní krví a terapií vlastní močí, aplikované injekcí. Problematika nozod je homeopatická, to znamená podobné se léčí podobným. To je úplně jiný princip.

Becker:

Nejen podobným, ale také izopaticky.

C.T.:

Pánové, nedělejte nám z toho vědecký spor, nebo už nebudeme rozumět vůbec ničemu.

Prof. Schadewaldt:

In puncto izopatie s vámi úplně nesouhlasím. Zřejmě jste se na tento směr zaměřil. Já jako vědec jsem poněkud skeptičtější, co se týče akceptování myšlenek homeopatie. Ačkoliv jako historik homeopatii hodnotím v podstatě kladně.

Becker:

Ne, jedná se o takzvanou izopatii.

Při homeopatii je postup „podobné podobným“, kdežto při izopatii „stejné stejným“. Tedy když vezmete ze stejného těla určitou látku...

C.T.:

To znamená použijete moč?

Becker:

Ta je právě stejná, to jest z vlastního organismu. Má to nozodický účinek, a je to v tomto případě izopatie, ne homeopatie.

C.T.:

V pořádku, nechceme z toho dělat homeopatické téma, chtěli bychom zůstat u moči.

Prof. Renner:

Polykat tabletky je asi příjemnější.

C.T.:

Kromě toho to není tak středověké. Navíc jsme v tomto ohledu skeptičtí, protože nerespektujeme vlastní tělo a vlastní schopnosti.

Návštěvník:

Jmenuji se Johannes Persy z Willichu. Mám otázku. Ledviny jsou tak řečeno čističkou organismu. V moči ale vylučují látky, které jsou pro tělo zjevně důležité, v zásadě mohou léčit. Proč tělo dělá takový nesmysl?

Prof. Renner:

Určitě ze dvou důvodů, zaprvé, když vylučuje například obranné látky, dělá to organismus také z důvodu léčby či ošetření odvodných močových cest. Ty jsou přece neustále ve styku s bakteriemi. Proto je dobré, když v moči plavou i obranná tělíska a tak řečeno provádějí v moči zdravotní kontrolu. Když na druhé straně myslíte na hormony, které se z moči ve velkém množství mohou zpětně získávat, jsou to jednoduše vylučované přebytky. Tělo je momentálně nepotřebuje. Vyrábí je úplně jiné orgány a není to vždycky úplně sladěno. Proto se něco málo ztrácí, co většinou organismus nepotřebuje. Ale ten léčivý princip je pro močové cesty určitě velmi důležitý.

C.T.:

Naše tělo je prostě bohaté. Jak je to s onou americkou firmou, která znovu začala moč používat?

Prof. Renner:

Zkouší z ní získat hormony.

C.T.:

Inzulín také? Vím, že tímto způsobem se zkouší vyrábět urokináza.

Prof. Renner:

Ano, urokináza je látka zabraňující srážení krve, o které jsme dnes ráno už hovořili. Inzulín se dnes dá lépe vyrobit z bakterií, moč už k tomu nepotřebujeme. Je to jednoduše otázka výrobní technologie.

C.T.:

Nebyla by ale tato surovina úplně zadarmo? Navíc problémy znečišťování životního prostředí... ?

Prof. Renner:

Zadarmo? Představte si veškeré hygienické předpisy a výdaje úřadů k jejich dodržování při velkovýrobě z moči. To by už nebylo zadarmo.

Becker:

Chtěl bych ještě něco povědět k léčbě vlastní krví a močí. V Dachau v Bavorsku působil v padesátých letech nějaký dr. Kroscharde, jehož syn nyní dále vede otcovu porodnici. Ten už tenkrát zavedl injekce směsi vlastní krve a moči. Sám jsem pár dostal. A v první světové válce tímto způsobem dr. Kroschade vyléčil ve Francii případy dětské spály.

C.T.:

To všechno jsou problémy, které s močí jistě souvisejí. Děkuji, ale bohužel máme poslední minutu.

Na závěr. Když jsem se tímto tématem zabývala, napadlo mě: „Bože, jak jsme se sami sobě odcizili!“ Sama jsem si někdy při čtení říkala „fuj“. Pak jsem si ale uvědomila, že když se celé národy nebo jiní lidé chovají jinak, měli bychom se o to alespoň zajímat. Mým klíčovým zážitkem byl pořad o plenkách, který jsme natočili. Plenky ze surové mastné vlny, které ve styku s močí skutečně začaly vonět. Kdybych to sama necítila, nevěřila bych tomu. To by mohlo vysvětlovat, proč lidé, kteří si perou věci v moči, nepáchnou. Protože když to jsou přírodní látky, ne rostlinná vlákna, ale vlna a hedvábí, opravdu potom voní. Po této zkušenosti jsem se i já o něco víc otevřela tématu, které se většině z nás „ekluje“. Možná jste dnes poznali sami na sobě, že se vám sem tam protočily panenky. Doufám, že vás náš pořad přesto zaujal. Neboť je to téma, na které se skoro úplně zapomnělo.

Po vysílání

Celé vysílání nás pěkně vynervovalo. Měli jsme pocit, že jsme se dotkli něčeho staronového a vysoce zajímavého. Kamkoliv jsem v následující době přišla, ptali se mě na náš pořad. Udiveně, s překvapením i s hrůzou v očích.

Publikum reagovalo různě. Citáty z pošty, které jsem četla následující čtvrtek, dávají obraz o prvních dojmech obecenstva.

Spontánní reakce

Hodnocení pořadu

Marga T., Essen:
Začurat celý pořad „Hlásí se přenosový vůz“, to byla hrůza! Každopádně mi to bylo celou dobu proti srsti.

Lissy F., Düsseldorf:
O tématu moči by se mělo diskutovat dále. Vyplatilo by se to lidem i nemocenské pokladně. Ať žije příroda, jsme přece její součástí.

Dagmar K., Herford:
Váš pořad mi vůbec nepřipadal odporný, nýbrž velice informativní a zábavný.

Werner D., Kurtscheid:
Rád bych se o té „hnusné“ historii s močí dozvěděl více, existuje nějaký „protokol“ vašeho vysílání a je k dostání?

Dr. Bernhard K. (tropický lékař), Düsseldorf:
Etnolog Thomas Hauschild v pořadu hovořil o komářím kousnutí. To je nesprávné. Komár přece nekouše, ale štípe! Černá horečka, o které jste se zmínili, se vyskytuje pouze u jedné ze tří forem malárie, a sice u tropické malárie (Malaria tropica), a je většinou smrtelná.

Závěrem: Dnešní pořad byl podle mě a mé ženy vynikající.

Eugen B., Andernach:
Váš pěkný pořad o moči jsem si rád poslechl. Byl velmi užitečný. Lékárna v měchýři. Bohudík jsme od časů Hippokrata nepoužili všechno, co nám chemici nabízeli, jinak už by lidstvo dávno vyhynulo.

Wolfgang K., Zdravotní úřad, Bielefeld:
Náhodou jsem se dnes dozvěděl o tématu vašeho pořadu. Přitom jsem si vzpomněl na jeden článek ve Spieglu s názvem „Blahodárná kúra“. Obzvlášť zajímavá a účinnou léčbu slibující je rada indického učence Raodži-bhai Manibhai Patela, totiž brzy ráno vstát, vymočit se proti východu a nakonec zachytit zbytek moči do nádoby a vypít (srov. str. 114). K obohacení vašeho pořadu by určitě přispěla praktická ukázka.

Susanne D., Alfeld:

Byl to pro mě v poslední době nejzajímavější pořad a myslím, že tento dojem má pravděpodobně většina posluchačů: Dozvěděla jsem se o moči mnoho fascinujících věcí, které ve mně vzbudily velkou úctu. I když každý jistě tu zvláštní šťávu nepije nebo ji nepoužívá jako pleťovou vodu, byly její vlastnosti jako léčiva popsány velmi působivě. Odborníci tentokrát, ať už z hlediska etnologie, chemie nebo medicíny, přispěli mnohým zajímavým, a ani humor nepřišel zkrátka. Upřímně řečeno jsem od tohoto tématu tolik neočekávala.

Moč na všechno

Diethelm B., Mettmann:

Že jste nevěděla, že moč může být také *tajným inkoustem*, dá se vysvětlit pouze tím, že jste nečetla Karla Maye.

> „ ... Známe mnoho druhů tajných písem, které se dají těžce objevit; to vaše však je tak jednoduché, že není zapotřebí velké moudrosti, vaše neviditelná slova učinit zřetelnými. Hádej, čím jsou tato slova napsána.“ „Řekni to!“ „Močí.“ „Nemožné!“ „Ale ano. Když píšeš močí zvířete či člověka, písmo zmizí, hned jak uschne. Podržíš-li pak papír nad ohněm, tahy zčernají a můžeš je přečíst! ... „

Detlef. B., Borchen-Alfen:

Ve vašem pořadu na téma moči se objevuje otázka, zda se moč používala při *zpracování oceli*, např. při výrobě mečů. Při tepelném zpracování oceli existuje postup zvaný nitridace. Při nitridaci se ocel nemusí kalit. Předností je kratší výrobní doba, resp. méně dokončovacích prací. Je tedy možné, že při opracovávání mečů se za účelem výroby předmětů s vysokou pevností resp. tvrdostí dosáhlo pomocí moči efektu podobného nitridaci.

Marijke K., Remscheid (7 let):

Můj dědeček vyprávěl mé mamince, že dřív ve válce, když ještě nebyly žádné *desinfekční prostředky*, museli vojáci čurat na stříkačky, když potřebovali injekci. Můj dědeček žil tenkrát v jihovýchodní Asii. Váš pořad se mi velmi líbil.

Herbert M., Düsseldorf:

Napadá mě příběh, který mi vyprávěla moje babička. Měla v hannoverské tržnici kupecký stánek. Bylo to tenkrát v době první světové války a krátce po ní. V tržnici měla jedna žena stánek se sýrem a ta byla známá svými vynikajícími syrečky, podle toho měla také dobrý obrat. Jednou moje babička tuto paní viděla, jak na ony proslulé syrečky čurá. Asi tím dostávaly své speciální aróma.

Malinda S., Leverkusen:

V Berlíně (1908-10) proběhl velký potravinový skandál. Jeden velkoobchodník se sýrem používal moč ke zrání určitého druhu *syrečků*. Celá věc se provalila kvůli nějaké žárlivé scéně. Obchodníkovi byla odňata licence. Výše trestu se nedochovala. Ještě v letech 1916-1918 se zpívala odrhovačka: „Oj Valentajn zlej je, na sýr moč leje!“

Vlastní moč jako lék

Christel K., Gelsenkirchen:

Opět jednou vidíme, jak dalece jsou nám dnes přirozené léčivé metody vzdáleny. Já jsem také jednou musela kloktat moč, protože jsem měla *spálu*. Dověděla jsem se to ale až po svém uzdravení. Jestli bych to tak snadno dostala do úst, kdybych to bývala věděla, to ovšem nevím.

Ella B., Paderborn:

Chtěla jsem vám jen napsat, že můj muž měl jako dítě velmi silný *záškrt*. Život mu tenkrát zachránil jeden židovský lékař tím, že mu řekl, aby pil svou moč. Poslechl ho a jeho stav se zlepšil.

R.B., Duisburg-Laar:

V období kolem první světové války byl *záškrt* velmi rozšířenou nákazou a mnozí na něj umírali, obzvlášť děti. Je ale pravdou, že některým lidem zachránilo život kloktání a pití moči. Měl jsem známé, kteří to jako děti zažili a dodnes to odpřísáhnou. Chutnalo to ovšem podle nich příšerně.

Pro pleť a vlasy

Renate K., Hilden:

Často už jsem vám chtěla napsat, ale vždycky jsem byla líná. Váš pořad o moči mě ale k tomu donutil. V moči jsou skutečně v optimálním složení obsaženy veškeré tělesné síly, pozitivní a negativní. Důsledně to praktikuji už 15 let. Ušetřila jsem tak celé jmění a žádné vedlejší účinky se u mě neobjevily. Například *kosmetika*: zábaly s vlastní močí, ponechané 3/4 hodiny na obličeji pomocí úplně normální žínky s otvorem pro nos, způsobují zázraky. Pleť si udrží vlhkost; nečistoty a bradavice zmizí. Musím se ještě zmínit, že samozřejmě důsledně dodržuji správnou výživu, už nekouřím a alkohol takřka nepiji.

Margot G., Balduinstein:

O čem všem se nedá debatovat. Chtěla bych k tomuto tématu přispět vlastní zkušeností, jistě tím mnohému postiženému pomohu. Měla jsem hrubé a často studené ruce. Jedna stará paní mi poradila, abych si je večer svlažila močí a nechala uschnout na vzduchu. Její radou jsem se řídila, i když zpočátku nerada. Od té doby mám ruce zdravé a teplé. Zkoušela jsem si tuto zkušenost vysvětlit. Od lékařů jsem vícekrát slyšela: „Ne tolik mýdla.“ Je známo, že pokožka má přirozený ochranný kyselý plášť. Ten se častým mytím ničí. Myslím si proto, že tato „kyselina“ dělá mým rukám dobře.

Maria K., Koblenz:

Váš pořad „O lulání“ byl tak zábavný a zprostředkoval tolik zkušeností - prostě radost poslouchat! Škoda, že jsme tu pěknou paní z Řecka nemohli vidět v obraze. Váš údiv nad věkem té paní byl jasně znát. Moje matka, ročník 1893, mi vyprávěla, že na ošetření *popraskané* kůže existoval jeden dobrý tip. Ruce se navlhčily čuránky, a než se šlo do hajan, ovinuly se hadrem. To byly tenkrát časy, bez všech těch prostředků na nádobí, „ ... a podívej se, jaké mám hebké ruce“.

Posluchač z Wuppertalu, který by nechtěl být jmenován:

Když jsme se dříve jako děti *spálili kopřivami, píchl nás komár nebo včela*, měli jsme jednoduchou pomoc: Vyčurej se na to. Pomohlo to zmírnit bolest a svědění.

Margret B., Heiligenhausen:

Napadl mě také jeden tip k moči: Moje teta lila moč do nových kožených bot, které ji po prvním nazutí tlačily a dělaly *puchýře*. Po tomto ošetření tlačit přestaly.

Ilka S., Köln:

K uvedenému tématu vám mohu z vlastní zkušenosti sdělit: Když všechny pokusy lékařů vyléčit mou tak nepříjemnou *pubertální akné* ztroskotaly, uposlechla jsem rady své babičky (ročník 1866) a několik dní si omývala obličej vlastní močí - akné navždy zmizelo.

Karl Heinz B., Dortmund:

Před více než 30 lety jsem v jedné dílně přišel do styku s olejem do vrtaček. Na hřbetu obou rukou se mi udělaly *bradavice*. Bylo to hrozné. Už jsem ani nemohl nikomu podat ruku, u stolu jsem jedl sám. Lékaři mi ten krám chtěli odfrézovat, což by zanechalo jizvy. Můj starší bratr mně poradil: Před spaním si pravidelně čurej na ruce. Moc pěkné to nebylo, ale udělal jsem to. Ráno jsem si měl ruce mýt jádrovým mýdlem. To jsem dělal taky. Úspěch: Po čtyřech týdnech byly mé ruce čisté jak dětská prdélka.

Dorothea W, Köln:

Váš pořad mi přiblížil moji drahocennou šťávu. Zvláštní: Každý den z nás něco vytéká a my tomu nevěnujeme žádnou pozornost. Ale hned po vašem pořadu se můj postoj změnil. Mám v obličeji malé *nečistoty, uhry* či něco podobného. Doposud jsem byla ochotná toho hodně vytrpět, abych měla hezkou hladkou pleť. Ale ranní moč? Bylo zapotřebí notné dávky přemáhání, ale neustále jsem myslela na tu milou, energii vyzařující řecko-německou paní. Jak přirozeně o tom hovořila. To mi velmi pomohlo. Děkuji vám, že jste se zeptala, a děkuji ještě jednou té paní. Uvidím, jestli to pomůže. Budu vás informovat!

Inge D., Köln:

Dlouhou dobu jsem byla zaměstnaná na zemědělské usedlosti. Selka měla už asi 5 let *bércové vředy* a pokoušela se je léčit různými mastmi a tinkturami. Pak jsem slyšela, že pomáhá ranní moč. Tak jsem jí všechny mastičky a ostatní usazeniny opatrně z ran odstranila, namočila do moči pacientky kousek čistého plátna, položila na ránu a obvázala. Opakovala jsem to každé ráno asi 14 dní. Nevěřili byste, ale rány se úplně zahojily.

Grete H., Krefeld:

K tomuto tématu jsem slyšel, že tato „zvláštní šťáva“ prý účinkuje proti *omrzlinám*. Před mnoha lety jsme v rodinném kruhu hovořili o prostředcích proti tomuto bolestivému poranění. Jedna příbuzná to na radu lékaře úspěšně aplikovala.

Else W., Kassel:

Moje teta, která zemřela ve věku 99 let, si při své návštěvě v roce 1939 v Mnichově stěžovala na začínající pleš. Moje tehdejší sousedka jí dala „přírodní“ recept: Do nádoby zachytit ranní moč a večer ji nanést vatou na špejli na pokožku na hlavě, zavázat šátkem a vlasy tím jednou týdně mýt. Tetička to udělala, a to s ohromujícím úspěchem, neboť ještě ke svým 99. narozeninám v únoru 1978 si mohla nechat dělat trvalou!!!

Často jsem se pokoušela tento recept předat dál, ale lidé mají ke svým výměškům velice negativní vztah. Já osobně ale ne! Když mám v zimě popraskané ruce, večer se na ně vyčurám, nechám je uschnout a ušetřím si peníze za drahé masti.

Tolik k spontánním reakcím. V následujících týdnech a měsících nastal příval dopisů a korespondenčních lístků, jaký jsme jen zřídka zažili. Proto vám mohu zpřístupnit bohužel jen malou část korespondence, roztříděné podle oblastí použití.

Dlouhodobé reakce

Kritika a odpor

Elke S., Padderborn:

V podstatě patřím k lidem, kteří si váš pořad „Hlásí se přenosový vůz“ rádi poslechnou. Považuji také za správné čtení reakcí posluchačů na předchozí pořady. Snad by se ale už mohlo přestat s čtením dopisů k tématu „Moč - ta zvláštní šťáva“. Seděla jsem u snídaně, když jste předčítali dopis jedné posluchačky, která se vyjadřovala k různé chuti své moči. Nad takovou nechutností mi doslova zůstal vězet rohlík v krku a bylo po snídani. Už několik týdnů vím z reakcí jiných posluchačů, že tento názor nesdílím sama.

Hildegard S., Mülheim an der Ruhr:

Léčba téměř jakékoliv nemoci vlastní močí přichází v pravý čas, lékárníci a lékaři nás přece v budoucnu mají drasticky brát na hůl.

Proč se na tuto zázračnou drogu nepřišlo dříve? Spoustě pokusných zvířat by se ušetřila velká muka. V současnosti je přece na trhu „pouze“ 70 000 preparátů.

Každý čtvrtek ke snídani novou historku o moči, nejlepší prostředek na zhubnutí, jen tak dál!

Franz W., Münster:

Že je moč velmi zvláštní šťáva, bylo většině posluchačů jistě známo, existuje přece spousta lidových moudrostí, jedno zda pravdivých či smyšlených.

Pokud se člověk hlouběji zamyslí, může právem tvrdit, že lidský organismus, ten pozoruhodný výtvor, je současně farmaceutickou a chemickou továrnou. Už to je zázrak, že se tento koloběh někdy podaří přesněji objasnit. Moč jako ukazatel nemocí, např. diabetes či ledvinových chorob, ale také jako lék; znám to z války v případech do krve rozedraných nohou.

Ovšem pomyšlení na pití moči se mi hnusí. Současně jsem se ale musel ptát, co bych dělal já či ostatní lidé, kdyby byla při nějaké smrtelné nemoci moč jediným možným lékem. Myslím si, že tato myšlenka objasňuje, proč se moč dříve pila nebo byla podávána bez vědomí pacienta.

Můj žaludek se bouří, ale proč by moč nemohla mít určité léčivé síly? Moč je produkt našeho těla, stejně jako krev, a ta se používala - nevím, zdali to platí dodnes - k injekcím vlastní krve, proti vředům tvrdošíjně zažraným do mnohého organismu. Zažil jsem to sám na sobě. Pomohlo mi to. V každém případě, paní Thomasová, váš pořad byl pro všechny velmi poučným a současně dobrým a důležitým prázdninovým programem.

Klaus H., Münster:

Bylo vskutku překvapivé a zajímavé dozvědět se, k čemu je tento odpad našeho těla užitečný.

Podle mého názoru však přikládáte tomuto tématu příliš velký význam. Téměř každý týden předčítáte ohlasy na váš pořad:

Jeden si močí maže pleš, aby mu zase narostly vlasy, druhý v ní namáčí dýňová semena, aby lépe klíčila. Jedna posluchačka moč kloktá proti angíně, druhá poznala, že může ušetřit spoustu peněz, když svou močí nahradí pleťové krémy.

Upřímně řečeno - pokaždé, když opět slyším nějaký „dopis posluchačů“, málem koušu do volantu. Zdá se mi, jako by někteří posluchači psali pouze z důvodu, aby se pomocí vašeho pořadu dostali do rozhlasu.

Už chybí jen koupel v oné blahodárné vlastní šťávě. Obávám se, abyste i v budoucnu nezůstala hlásnou troubou této skupiny posluchačů.

Moč v přírodním léčitelství a kosmetice

Klara Herbová, Bornheim:
Příznivá odezva na téma moči a časová tíseň k osobní odpovědi na všechny dopisy mně byly podnětem k sepsání tohoto článku. Pořadu jsem se sama zúčastnila a přednesla několik vlastních zkušeností o použití moči jako léku a kosmetika.

Nejprve bych chtěla objasnit, že použití moči jako léku a kosmetika je už dlouhou dobu známé a pro přírodní léčitelství neznamená nic nového. V mnoha oblastech, dokonce i při rakovině, je jako lék aplikována moč. K tomuto tématu se vrátím později, začít bych chtěla pohledem na historii moči jako léčiva.

Nikdo nemůže říct, kdy přesně lidstvo začalo moč používat jako lék nebo kosmetikum.

Pokud sledujeme dějiny medicíny, můžeme zjistit, že se tento lék používá už přes 3000 let. S příchodem průmyslové a společenské revoluce nastala také revoluce ve vědách, nastal velký boom ve výzkumu. Od tohoto okamžiku člověk začal přestříhávat svou pupeční šňůru s přírodou a nechal se cílevědomě hnát do tišin nevědomosti. Tak se začalo vše, v čem člověk a příroda po mnohá tisíciletí žili v harmonii, postupně měnit v disharmonii. Hodně objevů lidstva vedlo od té doby ke zničení životního prostředí a sebezničení jeho samého.

Výzvě technického pokroku nemohl člověk odolat, což mělo za důsledek, že jsme sice pokořili přírodu, ale současně jsme se stali otroky tohoto pokroku. Svět se obrovským tempem změnil, staré tradice byly nemilosrdně potlačeny. Lékařství, které se ke vědě přihlásilo, se vyvinulo ve školní, oficiální medicínu. Tímto způsobem vznikly dvě lékařské vědy: Jedna, opírající se o biologické metody léčby a zachované zkušenosti, takzvaná medicína outsiderů neboli přírodní léčitelství, a druhá, využívající výzkumu a technického pokroku, tzv. oficiální nebo školní medicína. Školní medicína se začala stále více orientovat na zkumavky a výrobu syntetických léků a vyškrtávala z užívání ještě to málo zbylých přírodních léčiv, až jednoho dne zmizely úplně. Této čistce padla za oběť i moč, zachovala se ovšem jen jako diagnostická hodnota. Moč, která přes 3000 let sloužila jako dobré léčivo, přes noc nehlučně zmizela jako „nečistota“ a „páchnoucí“ výměšek lidského těla.

Milí čtenáři, pojďme nyní na malou „studijní cestu“ do vzdálené minulosti, „navštivme“ obyvatele údolí Nilu před 3000 lety a vězme, jak staroegyptští oční lékaři léčili oční choroby. Jako průvodce si vezmeme knihu „Tajemství a moc lékařů minulosti“ od Jürgena Thorwalda a necháme se provést několika papyry z archeologických nálezů.

Nemějte mi za zlé, když z technicko-praktických důvodů nezačnu historií moči, nýbrž několika jinými fakty, která přispějí k lepšímu pochopení její role.

„Eberův papyrus zabývající se vnitřními a chirurgickými chorobami obsahuje také učebnici chorob očních. Učí, že egyptští oční specialisté znali velký počet očních chorob a byli schopni víceméně rozlišit tato onemocnění: zánět spojivek, leukom (bílou jizvu na rohovce), šilhání, zarůstání očních řas, chorobné slzení, rohovkový vřed, noční slepotu, zánět duhovky, ječné zrno, možná i zelený a šedý zákal, ale především obávaný, nakažlivý a v 50 % případů ke slepotě vedoucí trachom, který v pozdějších stoletích dokonce dostal název ‚egyptská oční nemoc'."

Znalosti lékařů starého Egypta o očních chorobách nejsou malé, kdy si uvědomíme jejich více než 3000leté stáří. Je tedy nasnadě, že léčba těchto očních nemocí nebyla neodůvodněná či náhodná, jak uvidíme dále.

„Pokud lékaři potírali zanícené oči černými a zelenými mastmi a pastami z leštěnce olovnatého, uhlí, soli a roztoků mědi, myrhy a jiných pryskyřic, měly tyto prostředky bez jakékoliv pochyby protizánětlivý účinek. V pozdější době se používaly medové masti s pryšcem chvojkou, neboť pryšec má nejen projímavé, ale i hojivé účinky. Pudr z jeřábu a podobné prostředky vstřebávají zánětlivé exsudáty."

Uvedené prostředky sice nesouvisí s našim tématem, ale uvedla jsem je pro lepší kontinuitu a srovnání s následujícími léčivy:

„Ovšem méně uctivě četli výzkumníci egyptských receptur ona místa, na kterých byly uvedeny ingredience jako výkaly koní a pelikánů, lidská moč, ještěrčí lejno, dětské výkaly, gazelí mrva, nejčastěji ovšem lejno krokodýla."

Je samozřejmé, že při čtení těchto receptů je nutná velká dávka přemáhání. Doufám, že později, až bude řeč o analýze účinných látek výkalů a moči, už sebezapření nebude třeba. Následující úryvek pojednává o podobných a stejně pozoruhodných přísadách léků očního lékařství ve starém Egyptě.

„Také pro použití rybí žluči a rozdrcených kravských jater proti očním zánětům se v novověku našlo racionální vysvětlení - v játrech a žluči se nacházejí obranné látky proti infekcím. Oproti tomu použití nečistot a exkrementů se jevilo jako jasné znamení opovrženíhodného barbarství."

V pojmu „špinavá apatyka" moderní historikové medicíny nalezli obsáhlé označení pro léky, které byly vysoce ceněny ještě ve středověku. „Bahno Nilu", „bahno z bažin" a zemina, včetně „speciálních" druhů půdy, uváděných v těchto receptech, sice nevyvolávaly takové opovržení, přesto však i ony spadaly v 19. století pod pojem „špinavá apatyka". Egyptští lékaři mísili usušené nebo nadrobené výkaly s očními mastmi nebo medem, zvláště „kvasícím". Tyto mixtury se používaly hlavně u očních chorob a zánětů, ostatní nemoci spíše vzdorovaly. Moč sloužila k omývání, bahno a zemina se používaly k obvazům.

Když v roce 1948 světem proběhla zpráva o objevu nového zázračného léku aureomycinu, objevitel dr. Benjamin M. Duggar, profesor pro fyziologii rostlin na univerzitě ve Wisconsinu (USA), určitě netušil, jaký dopad by jeho objev mohl mít na hodnocení staroegyptského lékařství. Aureomycin je totiž specifické antibiotikum proti trachomu a profesoru Duggarovi a jeho spolupracovníkům se ho podařilo izolovat z určitého druhu půdy vyskytující se

v blízkosti hřbitovů. Je to druh zeminy, ze které vyrůstají houby potlačující choroboplodné organismy stejně jako antibiotické produkty metabolismu jiných plísní, ze kterých vznikl penicilin, a které se postaraly o revoluci v lékařství 20. století.

Brzy nato výzkum odhalil, že také výkaly a moč obsahují vlivem výměšků bakterií žijících v člověku antibiotické účinné látky.

Entuziasté by teď jistě mohli prohlásit, že Egypťané byli objeviteli antibiotik. Ale i současný výzkum přece jen vedl ke zřetelné změně v posuzování „špinavé apatyky".

„Eberův papyrus obsahuje ne méně než 55 zevně a vnitřně použitelných receptur, jejichž důležitými součástmi jsou výkaly a moč. Skutečnost, že egyptští oční specialisté nevědomky a často v surovém stavu pracovali s látkami, které platily v polovině 20. století za triumf vědeckého poznání, bylo teprve počátkem celé řady dalších poznatků."

Milí čtenáři, jsme na konci naší studijní cesty. Opusťme nyní starý Egypt a vraťme se do našeho století.

Ráda bych některé souvislosti krátce komentovala:

Lidé v údolí Nilu neznali před 3000 lety moderní technologie naší doby. Rovněž tak nebylo možné provádět výzkum tak, jak jsme dnes zvyklí. To ovšem neznamená, že tito lidé neuměli pozorovat věci kolem sebe a nezískali žádné zkušenosti. Také dnes se řídíme podle zkušeností, dříve než nám výzkum poskytne nové výsledky, což může za určitých okolností trvat léta. Jak často už se vědě podařilo něco objevit zcela náhodně, aniž by to cíleně zkoumala? Dnes nám pokrok nabízí jednodušší a rychlejší možnosti dosáhnout žádaného výsledku, než měli lidé před třemi tisíci lety.

Poté, co jsme se od starých Egypťanů dozvěděli tolik nevšedního, a možná nás některé věci donutily k zamyšlení, zůstává dále otázkou: Co se s tzv. „špinavou apatykou" stalo dále? Používá se i v dnešní době? Jak se na ni dívá přírodní léčitelství? Na druhou otázku odpovím jasným „ano". Teď jste asi překvapeni, že tzv. „špinavá apatyka" existuje ještě dnes. Australští bušmeni, dále lidé, kteří žijí na okraji civilizace z odpadků nebo ti, kteří si moderní medicínu nemohou dovolit, jsou na „špinavou apatyku" odkázáni. Jak se k ní staví přírodní léčitelství, je otázkou samou pro sebe. Špinavá apatyka byla vždy součástí přírodní medicíny, byla přizpůsobena standardu přírodního léčitelství. V této souvislosti se její spektrum od doby před 3000 lety ještě rozšířilo. Změnily se také nálepka a balení. V přírodním léčitelství se název „špinavá apatyka" nikdy nepoužíval. Na druhé straně látky označované jako „nozody" mají stejný význam. Pod pojem „nozody" spadají nejen všechny výměšky, ale také nemocná tkáň, částečně krev a mikroorganismy i další bioelementy.

Abych zabránila nedorozumění a předešla mnoha protestům, chtěla bych na tomto místě uvést, že díky moderní technologii odpovídá příprava surovin pro „nozodické léky" stoprocentně zákonu o léčivech. Tyto léky jsou dnes běžně k dostání.

Název nozoda pochází ze starořeckého slova „chorobný, škodlivý". Nozody se vyrábí pomocí homeopatických metod ředění ze součástí organismu nebo produktů metabolismu, které už nejsou infekční (něm. Zákon o léčivech z 24. 8. 46).

Užití biomateriálu z pacienta samého (např. z vlastní krve) se nazývá autonozoda. Užitím bioelementů stejné nemoci se zabývá izopatie. Nejstarší autonozodou je moč, resp. použití

vlastní moči jako léčiva. Použije-li se k léčbě nozodami cizí materiál, jedná se pak o heteronozodu.

Použití moči jako nozody při léčbě rakoviny je možné pouze ve spojení s individuálně přizpůsobenou komplexní terapií a za dohledu odborníků.

Svůj příspěvek bych chtěla zakončit několika praktickými recepty na zevní ošetření močí:

Jedná-li se o *nečistotu* pokožky způsobenou vnějšími vlivy, můžeme ji odstranit jednoduchou aplikací moči získané ze středního proudu:

Ráno zachytíme z první moči střední proud do nádoby nebo přímo na chomáček vaty ze stoprocentní čisté bavlny a pokožku řádně umyjeme. Necháme 20 až 30 minut působit, potom naneseme tenkou vrstvu přírodního denního krému. Večer před spaním kůru opakujeme s čerstvou močí, avšak nepoužíváme krém. Když tento způsob nepomůže do dvou týdnů, jedná se o vnitřní poruchu organismu a bude nejlépe pokusit se zjistit důvod.

Trpíte-li *kožním ekzémem*, může se pomocí moči dosáhnout velmi dobrých výsledků. Mému otci, který dlouhá léta kožní ekzém měl, se to použitím moči omýváním dvakrát denně (po dobu čtyř dnů od 12. 9. do 15. 9. 1988) velmi dobře podařilo. Svědění zmizelo, pokožka se uzdravila, získala pružnost a zjemněla. Léčba byla po dalších 14 dnech dne 26. 9. 88 uzavřena.

Každé lehké, jen povrchové *poranění* kůže se daleko lépe a rychleji zahojí, když ho omyjeme močí. Vedle desinfekčního účinku tvoří moč ochranný film a chrání před záněty a infekcí.

Pokud máme problémy s *drsnou kůží*, můžeme omýváním močí dosáhnout zlepšení.

Pojídání tykvových semen a močení do tykve: Když máte pubertální *pupínky*, pomůže nejlépe obstarat si čerstvou malou tykev (dýni). Vyřízněte malý čtverec, asi 5krát 5 cm, a lžičkou vyjměte semena, ne však dužinu. Večer hrst semen snězte a před spaním se do tykve vymočte. Čtverečkem přiklopte a nechte přes noc odstát. Ráno si dejte na lačný žaludek do úst kousek dužiny a šťávu vysajte, pak dužinu vyplivněte. Důležité je vzít kousek dužiny ze dna tykve, kde moč celou noc působila. Tykví lehce zatřepte a moč vylijte do nádoby. Chomáčkem vaty ze 100% bavlny si omyjte obličej, 30 minut nechte působit a pak naneste tenkou vrstvu neutrálního denního krému. Zbylou moč v žádném případě už nepoužívejte, vždy užijte čerstvou. Tutéž tykev použijte maximálně třikrát. Pokud semena stačila jen na jednu dávku, obstarejte si nová. Po jedno- až dvoutýdenní aplikaci by měly pupínky zmizet.

Močení do bot s ponožkami.

Když se nesnesitelně *potí nohy* a nic nepomáhá, je nejlepší nohy si večer neumývat. Do bot dejte ponožky a vymočte se do nich. Po půl hodině ponožky vyjměte, dobře je vyždímejte a zbylou moč z bot vylijte. Ponožky opět lehce zastrčte do bot a nechte je tam přes noc. Příští ráno nohy opět nemyjte a ponožky s botami si nazujte. Po jednom až třech použitích by se měl dostavit úspěch.

Při *krčním zánětu* nebo angíně se moč použije jako kloktadlo. Působí přímo zázračně.

Také *bolesti kloubů*, když nepomohly žádné masti, by mohly zmírnit obklady s močí.

Alergikové a astmatici by použití moči měli konzultovat s lékařem.

Důležité je vždy vzít čerstvou moč ze středního proudu.

Závěrem bych chtěla uvést látky v moči obsažené:

1. Hormony
2. Minerální látky
3. Vitamíny
4. Aminokyseliny
5. Cukr
6. Protilátky a antigeny
7. Enzymy
8. Antibiotické látky

Tím bych zakončila svůj článek „Moč jako lék a kosmetikum“. Přeji vám mnoho úspěchů při jejím používání.

Posluchačka z Melle, která by nechtěla být jmenována:
Tak, jak je vědecká medicína odkázána na pokusy, skrývá v sobě i prosté, rozuměj lidové lékařství cenné zkušenosti, které jsou ovšem spíše podvědomé. Za všechno hovoří výsledek: Pravdu má ten, kdo uzdraví.

Krk a plíce

Posluchačka z Moersu, která by nechtěla být jmenována:
Můj syn měl před dvěma měsíci velmi těžký *dávivý kašel*. Po poslechu dopisů jsem si pomyslela: Vyzkouším to. Stálo mě to hodně námahy přemluvit malého, aby načural do sklenice a pak vlastní močí kloktal. Protože ale už po první aplikaci záchvaty kašle neprobíhaly tak nebezpečně, pokračoval v tom. Průběh nemoci se dramaticky změnil: Kašel rapidně ustupoval. Po jednom týdnu už syn před každým záchvatem nemusel prožívat stavy mučivé úzkosti a po dalších dvou dnech už zbylo jen pár krátkých „štěknutí“ před spaním.

MUDr. Katharina F., Köln:
Jako lékařka jsem okouzlena: jednoduché, účinné a levné léčebné metody jako protiklad k bezbřehé konzumaci léků. V první řadě chci jmenovat terapii vlastní močí, se kterou jsem se před lety setkala ve vašem pořadu a kterou od té doby úspěšně praktikuji a propaguji jako „domácí prostředek“ (bohužel se pro tuto metodu dají získat výhradně ženy). Zatímco jsem předtím musela vícekrát ročně polykat proti *hnisavé bronchitidě* antibiotika a celé týdny mě trápil kašel, nedostala jsem od té doby, co pravidelně kloktám proti kašli uvedený prostředek, žádnou závažnější infekci. Jsem nadšena nezávislostí, kterou dává člověku tato všude, i na dovolené použitelná metoda, která by navíc při odpovídajícím rozšíření podstatně snížila výdaje na zdravotnictví. Tento prostředek pozoruhodně pomáhá také proti *kožním onemocněním* všeho druhu.

Posluchačka z Gefrathu, která by nechtěla být jmenována:
Po dlouhých úvahách vám přece jen píši několik řádků na téma „Moč“. Už od svého dětství znám moč jako medicínu, např. k ošetření *omrzlin*. V průběhu let upadly tyto vědomosti do zapomnění. Váš pořad je však opět dostal do povědomí lidí.

Několik týdnů po vašem pořadu o moči jsem se silně *nachladila*. Hltan pálil jak oheň, nic nepomáhalo. Ze samého zoufalství jsem se přemohla ke kloktání vlastní moči. Vyšlo to až napodruhé. Bylo to sice velké sebezapření, ale vyplatilo se to - asi po 3 hodinách se mi

ulevilo. Mohla jsem opět polykat bez bolestí. Po několika dalších aplikacích bylo zase všechno v pořádku.

Posluchač z Düsseldorfu, který by nechtěl být jmenován:

Jsem novinář jako vy. Velmi skeptický. Pobaveně a udiveně jsem dlouho naslouchal vašemu přívalu slov o moči.

Krátce nato, během *chřipkové epidemie*, jsem měl velmi důležité jednání. Nečekaně mně otekl krk jako při angíně a nebyl čas jít k lékaři. Nevěřícně, ve velké nouzi jsem zhnuseně vykloktal. Díky začínající zimnici dokonce velmi vydatně. Po třech hodinách bolesti krku zmizely. Kloktání jsem opakoval při každé příležitosti. Přišla rýma, držela se mě ovšem oproti minulosti jen dva dny. Kašel se nedostavil vůbec. Po jednom týdnu lehkých příznaků bylo všechno O.K. Znám se už dlouho: Dřív bych k vyléčení potřeboval dva týdny a spoustu léků včetně různých „dryáků“. Děkuji.

Helga R., Bochum:

Ještě jednou k té neobvyklé šťávě. Vyjádření dámy z předposledního pořadu, že jí sdělení tohoto druhu už jdou na nervy, mě velmi rozzlobilo. Tak může mluvit jen člověk, kterému k potlačení všech potíží a nemocí zatím stačil prášek nebo injekce. Dlouho jsem čekala na zkušenost, že moč můžeme také pít, což se v uvedeném pořadu objevilo. Když už totiž nic nepomáhá, hledá člověk pomoc v medicíně. Ale i tam jsem žádnou pomoc nenašla. Už po mnoho let trpím intolerancí k mnoha *potravinám*, a co je horší, také k četným *lékům*. Co mi dříve přineslo úlevu, mě nyní alergizuje. Ve výživě mám tak malý výběr, že často nevím, co uvařit. Jednostranná strava také neprospívá. Nyní startuji poslední pokus s touto slavnou šťávou. Pokud budu mít úspěch, budu vás informovat. Ještě něco pozitivního: Můj muž měl jako mladý letec v poslední válce *záškrt*. Léků bylo málo. Protože zlepšení nepřicházelo, doporučil mu štábní lékař kloktat vlastní močí. Můj muž radu přijal a uzdravil se.

Posluchačka z Detmoldu, která by nechtěla být jmenována:

Rozhodla jsem se napsat, protože bych chtěla obohatit vaše nevyčerpatelné téma moči. Během *epidemie záškrtu* (v roce 1931 nebo 1932) onemocněla v Detmoldu také moje přibližně dvanáctiletá spolužačka. Lékaři se už vzdali naděje (antibiotika tenkrát nebyla!), a tak poslechla nešťastná matka radu jedné selky a donutila dítě vypít vlastní moč. Po 12 hodinách bylo dítě z nejhoršího venku a brzy se uzdravilo.

Elfi T, Kö1n:

Mohu připojit jednu jednoznačnou zkušenost: Když mi bylo asi 7 až 10 let, onemocněla jsem velmi těžkým *záškrtem* a dlouhé dny ležela v posteli s děsivě vysokou horečkou. Zcela vynervovaná doktorka rozhodla, že když horečka během 2 - 3 dnů neklesne, musí dítě do nemocnice. Moje matka mě v žádném případě nechtěla do nemocnice dát a rozhodla se k návštěvě homeopata, který jí poradil dávat mi pít vlastní moč (už nevím, zda jednou nebo víckrát). Tuto moč jsem pila s citrónovou šťávou, aby se chuť moči zakryla. To se mé matce samozřejmě nepodařilo. Bědovala jsem, že čuránky pít nebudu, ale matka na tom trvala a opětovně mě ujišťovala, že to je citrónový džus, který jen možná trošku divně chutná. Už po prvním napití horečka rapidně klesla a dětská lékařka nad uzdravením úplně žasla. Moje matka jí potom v mé přítomnosti, to si také dodnes pamatuji, vyprávěla o léčbě vlastní močí.

Brunhilde S., Essen:

Jako dítě jsem při *angíně* musela vždycky polykat vlastní moč, kterou mi podávali jako čaj. Pro mou matku to přece byl ve válce jediný lék, který pomáhal! Dozvěděla jsem se to až mnohem později.

Dieter H., Bad Salzufen:

Jasně si vzpomínám na své dětství, když jsme já a moji sourozenci v letech 1944 až 1948, v době, kdy léky nebyly vždy k dostání, překonali „léčbou vlastní močí" naše *chronická nachlazení*, resp. těžké *krční infekce*.

Později jsem o této metodě a jejím provádění s rodiči hovořil podrobně. Po předčasné smrti mého bratra, který zemřel v dětském věku na dávivý kašel, viděli rodiče v „léčbě vlastní močí" pomocí kloktání poslední možnost. Úspěchy byly překvapivé a s trvalým účinkem.

Jeden velmi vážený bývalý horník z Gelsenkirchenu jménem „strýček Vilém" (úplné jméno znám, ale nebudu ho uvádět) se počátkem války přistěhoval do mého západolipského kraje a proslul jako léčitel a oční diagnostik. „Léčbou vlastní močí" pomohl v těžkých válečných letech i potom mnoha lidem.

O mnoho let později jsem jako jeden z prvních branců absolvoval v blízkosti Hammelburgu speciální trénink s americkými vojáky. Pod bodem 3 desetibodové lékařské pomoci byla v určitých situacích doporučena „léčba vlastní močí". Na „kloktání močí" a vtírání do horní části těla nikdy nezapomenu. Údajně byla tato svépomoc převzata od indiánských kmenů.

V roce 1963 jsem zjistil při jedné reportáži o Němcích v cizinecké legii během alžírské války, že také u této jednotky byla známa pro nouzové situace „léčba vlastní močí". Úspěchy připisované této metodě mě dodnes přivádí v úžas.

Horst S., Kaarst:

Po počáteční zdrženlivosti použít vlastní moč jsem se přemohl a kloktal ráno při svých častých *bolestech v krku* svoji první moč. Schválně jsem nešel k lékaři, abych dal moči plnou šanci. A vida: Po třech dnech zánět zcela odezněl. Tato léčebná metoda se s úspěchem osvědčila hlavně o dovolené, takže už s sebou nemusíme brát žádné léky. Mojí ženě to stejným způsobem pomohlo při *svědění* (plísni) na ruce.

Ústa

Posluchač z Erftstadtu, který by nechtěl být jmenován:

Svou lenost ke psaní překonávám jen velice nerad. Můj zub moudrosti mi sice stejně museli vytrhnout, ale předtím jsem celé dva týdny úspěšně zaháněl noční *bolesti zubů* kloktáním vlastní moči každou čtvrt až půlhodinu. Sám bych nikdy na tento nápad nepřišel. A kdyby nebyly ty bolesti tak nepříjemné a můj strach před zubařem tak velký, jistě bych svůj odpor tak rychle nepřekonal. Mnohokrát vám děkuji.

Annette S., Geseke-Langeneicke:

Doufám, že svou malou zprávou vyjdu vstříc vaší prosbě o důkazy léčby vlastní močí.

Jednou v noci začala moje malá sestřička Silvie křičet. Když jsme se na ni podívali, věděli jsme proč. Měla silně oteklá ústa, všude plno puchýřků a hnisavých vřídků. Máma a táta střídavě chovali křičící dítě celou noc. Ráno přišla babička. Vzala Silviiny mokré plenky,

tenkrát ještě nebyly žádné „pampersky“, a třela jimi ústa holčičky. Ta samozřejmě křičela jak pominutá. Ale v poledne už pusinka vypadala daleko lépe. Druhý den to babička udělala ještě jednou a *zánět sliznice* Silvii zmizel.

Thekla S., Uedem:

... Už má matka vyléčila v poválečných letech mému bratrovi *zánět ústní sliznice* jeho vlastní močí. Veškerá lékařská péče nepomohla, ale s močí přišlo rychlé uzdravení.

Mechthild S., Erftstadt:

Více než 30 let mám opakovaně bolestivé *afty* (zánět ústní sliznice). V posledních případech jsem je potíral tampónkem napuštěným močí a po dvou dnech můj „strašák“, se kterým jsem se jindy trápil celý týden, zmizel.

Pokožka

Posluchačka z Kolína, která by nechtěla být jmenována:

Od včerejška změnila moje dcera názor na svoje „čuránky“. Došlo k tomu takto: Den předtím dvakrát spadla na levé koleno. Výsledkem byla ošklivě zanícená červenošedá odřenina, „strup“ přes celé koleno. Už jednou předtím jsem ji dokázala přemluvit, aby si ránu ošetřila močí. Ale ona si ještě pamatovala, jak to pálilo. Proto mi na můj opakovaný návrh odpověděla, dobře, tak to udělej, když budu spát. Skutečně na to sama myslela, večer před spaním zachytila moč do sklenice, a když spala, namočila jsem do ní chomáček vaty a opatrně ránu potřela. Zřejmě to přesto pálilo, protože krátce otevřela oči. Další ráno byla celá rodina ohromena: „Strup“ byl menší než poštovní známka, vypadal jako stará rána. Velký plak úplně zmizel, nezůstala po něm ani jizva ani nějaké zabarvení. Nevěřícně jsme na koleno zírali, tak překvapující byl výsledek.

To je také důvod, proč vám píši první čtenářský dopis svého života.

Iris B., Essen:

Jedna zpráva o úspěchu: Manžel delší dobu trpěl *lupénkou* na hlavě. Lékař mu předepsal několik prostředků, které však nemoc ani nevyléčily, ani ji nezmírnily. Po dlouhém váhání se rozhodl ostříhat si vlasy úplně na krátko a mýt si je každé ráno močí. A vida, už po jednom týdnu mučivé svědění podstatně polevilo. Každé 3 až 4 dny si večer umyl hlavu pouze čistou teplou vodou a natřel si pokožku na hlavě dětským olejíčkem proti tvoření lupů. Po třech měsících léčbu zkusmo vysadil a dodnes (o měsíc později) lupénku nemá. Budiž pochválena ranní moč.

Posluchačka z Düsseldorfu, která by nechtěla být jmenována:

Málokdy jsem byla nějakým pořadem tak fascinována, jako tím vaším o moči. Posledním popudem k vlastní léčbě byl ale až dopis posluchačky, která vám přes averzi ke své vlastní tělesné šťávě slíbila napsat o svém pokusu „Ranní moč jako pleťová voda“. Líčení radního z CDU, že moč byla vždy používána jako rozpouštědlo tuků, k tomu přispělo: Překonala jsem svůj počáteční odpor, pomyslela na onu úžasnou paní z Řecka, podle které moč voní pouze po seně (souhlasí to!), a použila, jak říkáte, „ranní střední proud“ jako *pleťovou vodu*. A zcela správně. Po čtyřech týdnech léčby se mé četné komedomy na nose a na bradě téměř totálně ztratily. Mám pleť jako nikdy v posledních 30 letech. Opravdu přesvědčivé. Nyní se ovšem neodvažuji sdělit svoji zkušenost jiným lidem. Ó Bože, jak jsme se navzájem odcizili. Včetně mě samé. Prosím, určitě to sdělte vašim posluchačům.

Renate R., Frechen:

Musím vás poprosit za odpuštění, protože když jsem na začátku pořadu slyšela jeho obsah, opravdu jsem se otřásla: „Co je to za blábol?“ Za svou neznalost bych si zasloužila pětku! Na konci pořadu jsem se za svoje nekvalifikované a ukvapené odsouzení styděla. Tato terapie, používaná hlavně v tíživých časech, kdy ještě nebyly skoro žádné léky, mě přinutila k zamyšlení. Proč by nemohla léčebná metoda, zcela přirozeně používaná přírodními národy, platit i dnes, když se chce člověk vyhnout chemii farmaceutického průmyslu? Na startovní čáru mě přivedl dodatek paní Herbové z Bornheimu, které jsem vděčná za to, že vám své zkušenosti dala k přečtení. Pošlu paní Herbové kopii tohoto dopisu. Velice oceňuji, že nakonec vystoupila z anonymity. Metodu paní Herbové „Tampón s ranní močí“ jsem ihned použila a jsem nyní po několika týdnech překvapena, jak se má pleť změnila. Dobré prokrvení, pupínky jsou pryč, kožní póry menší. Budu pokračovat! ...

Bärbel S., Düsseldorf:

V prvních měsících mého těhotenství mně začal „kvést“ obličej. Já, která nikdy neměla *pupínky*, jsem vypadala jako sypaný koláč a gynekolog těšil mé nářky lapidárně větou: „Bude hůř.“ Dobře, pomyslela jsem si, už nemám co ztratit a zkusila jsem to s ranní močí. Když jsem se k ránu probudila, abych se vymočila, potřela jsem si tou zvláštní šťávou obličej, šla opět spát a probudila se asi o 1-2 hodiny později, abych se umyla. Ejhle, pupínky zmizely. Gynekolog, kterého jsem se dotázala na svou zkušenost, mínil, že právě v těhotenství moč obsahuje důležité látky, které to venkoncem umožňují. Pupínky se už neobjevily ani po zanechání mé ranní kúry a těhotenství jsem přestála bez nich. Štěstí, že jsem poslouchala váš pořad.

Elvira B., Kamen:

Od vašeho pořadu o moči používám popsaný střední proud jako *pleťovou vodu*. Počáteční odpor rychle přešel, ale úspěch se stále nedostavuje. Možná dělám něco špatně? Musím ovšem uznat, že má pleť už nemá tak velké póry, komedomů není tolik a pupínky se objevují už jen sporadicky. Stejně je to při mém věku (33) spíš nevysvětlitelné. Po všem, co jsem slyšela ve vašem pořadu, jsem samozřejmě myslela na čisťoučkou, růžovou sametovou pleť bez vrásek. Ale aspoň je to zadarmo.

Monika L., Hiddenhausen:

Můj nevlastní otec měl v mládí ošklivou *akné*. Celý obličej byl plný pupínků a vřídků. Když prostředky vesnického doktora vůbec nepomohly, poradila mu porodní bába, že si má omýt obličej ranní močí, nechat několik minut působit a pak opláchnout čistou vodou. Můj nevlastní otec se překonal, rady uposlechl a komplikovaná akné za týden zcela zmizela. Můj manžel stejným způsobem vyléčil své alergií podmíněné pupínky v hrudní a břišní oblasti.

U kojenců a malých dětí trpících *neurodermitidou* mě napadlo, že v krajině „mokré plenky“ se neurodermitida neobjevuje. To určitě musí mít souvislost. Mohu jen konstatovat: „Lidé, mějte odvahu používat tyto přírodní prostředky!“

Ingrid L., Kerken:

Moje malá dcera Charlotte měla silnou *neurodermitidu*. Na krku, v podkolení a loktech si téměř do krvava rozškrabala velké pásy. Ošetření močí a následné nanesení masti s obsahem rybího tuku přinesly uzdravení, nemocná místa se zahojila. Dá se použít i včelí propolis, který má ovšem tu nevýhodu, že pálí, protože je to roztok s alkoholem. Moč pálí jen někdy a málo, svědění však spolehlivě odstraní.

Heinke-Gesa M., Dortmund:

Odjakživa jsem měla *neurodermitidu* a léčilo mě mnoho doktorů. Nyní používám místo léku starý prostředek - vlastní moč. Ráno vezmu trošku první moči a nemocná místa lehce potřu. Podle stavu kůže to pálí někdy víc, někdy méně. Většinou se ještě položím na pět minut do postele a nehýbu se, protože jinak to pálí mnohem víc. Po opakovaném použití se má pokožka beze zbytku zhojí během 10 dní! Léčbu samozřejmě ovlivňují i jiné faktory. Únava, málo spánku a nezdravá výživa uzdravení příliš neurychlí, naopak je ztíží. Ale moč je dobrá věc. Nechejte ji na pokožce působit celý den. Neumývat! Je bez zápachu, nikdo nic nepozná a oblečení také neuškodí! Takže kortizon už nepotřebujete!

Posluchačka z Düsseldorfu, která by nechtěla být jmenována:

Vaše rady k tématu „Moč - ta zvláštní šťáva“ se ke mně dostaly v lednu. Předtím jsem byla velmi nešťastná. Přes léčbu střídavě silnějšími a slabšími mastmi s kortikoidy (konzultovala jsem různé kožní lékaře) se má neurodermitida nelepšila. Naopak, kůže na pažích a nohách byla jak pergamen, příšerně svědila a krvácela při každém škrábnutí. Jelikož jsem měla kvůli zápachu strach z ošetření močí, začala jsem nejprve svou ranní moč vtírat do nohou. Trošku to pálilo. Svědění brzy polevilo. Na otevřených místech se vytvořily strupy. Mé nohy se uzdravily a současně i paže, i když jsem je ošetřila jen několikrát.

Od poloviny května mě opět svědí pod kotníky, v podkolení a v ohybech paží. Aplikuji znovu ranní moč a doposud se mi daří držet onemocnění v mezích. Patří vám můj dík!

Jeden problém ovšem mám: Od června mě pálí pleť na obličeji, hlavně na víčkách, a spojivky. Doufám, že brzy překonám odpor a použiji tu „zvláštní šťávu“ i v oblastech „nad límcem“.

Barbara J., Dortmund:

Vlastní moč v mžiku odstraní příšerné svědění při *neurodermitidě*. Aplikovala jsem to ihned, jak jsem se doslechla o vašem pořadu.

Elisabeth N, Hattingen:

Měla jsem už asi 7 let velmi mučivou *neurodermitidu* v obou zevních zvukovodech. Kromě neustálých dávek kortikoidů v mastích neexistovala žádná pomoc. Když jsem se z rádia dozvěděla o léčbě vlastní močí, aplikovala jsem ji. Úspěšně. Po dvou dnech nastalo zlepšení, po pěti uzdravení. Nyní už dva roky nemám žádné potíže.

Renate K., Hidden:

Chtěla bych vám napsat o poměrně nové zkušenosti na téma *plísně nehtů*. Před dvěma lety mi skoro úplně slezl nehet na noze. Kožní lékař chtěl nehet strhnout, byla to podle něj jediná šance, jak se plísně zbavit. Čtyři týdny jsem si prst na noc zavazovala s vatou napuštěnou vlastní močí. Nehet opět přirostl a dodnes je zdravý.

Emmi B., Vlotho:

Kožař mi chtěl strhnout *zanícený nehet*. Vaše praktické návody však posílily mé naděje a nehet na noze jsem denně ošetřovala vlastní močí a koupelí v jádrovém mýdle. Po přibližně čtyřech týdnech se k mé radosti vše zhojilo.

Posluchačka z Würselenu, která by nechtěla být jmenována:

Chtěla bych vám sdělit vlastní, velmi kladné zkušenosti s ošetřováním vlastní močí. Asi deset let mi doktoři bez úspěchu léčili *ekzém* na ruce. Po aplikaci vlastní moči během devíti týdnů zcela zmizel.

Helga S., Lindlar:

Pořádně jsem se řízla do prstu. Protože pracuji v pokladně, lepila jsem si na *ránu* ze strachu před infekcí neustále nové a nové náplasti. Samozřejmě i v noci. Měla jsem hrozný strach se do prstu uhodit. Celé to trvalo několik týdnů. Mezitím se vytvořil *ekzém*. Masti jsem používat nechtěla a potom jsem uslyšela o vašem pořadu. Ekzém se nelepšil, a tak jsem se po týdnu vnitřního boje konečně překonala a podržela prst pod onou zvláštní šťávou. Pálilo to pekelně, ale dělala jsem to jen po 3 dny vždy třikrát a ekzém zmizel bez dalšího ošetřování.

Anton R., Recklinghausen:

Jedna má zkušenost z dětství: Rozsáhlý *ekzém* na ruce (ošklivá vyrážka plná pupínků) zmizel ihned poté, co mi má matka poradila, abych se na ruku vymočil. Jeden pokus a okamžitý úspěch. Nikdo jiný se nikdy nedozvěděl o tomhle čurání... Vzpomněl jsem si na to až na základě vašich příspěvků!

Hannelore S., Düsseldorf:

Po léta mi v zimě praská *kůže* na dlaních. Ani ten nejlepší krém nepomáhá! A co mně pomohlo? Dva dny potírat dvakrát denně dlaně močí, nechat uschnout. Opláchnout co nejpozději a ruce jsou jemné a hladké.

Peter N., Eitorf:

Mám také jeden recept s močí. Když jsme jako děti měli „*zmrzlé*“ nohy - kozačky tenkrát nebyly, museli jsme večer do postele s močovými obklady. Po třech až pěti minutách byly nohy v pořádku.

Posluchač z Wuppertalu, který by nechtěl být jmenován:

Když jsme jako děti přišli v zimě domů s *omrzlinami* na nohou, dal můj otec před každého vědro se sněhem. Každý se musel do svého vědra vyčurat a pak do něj strčit nohy. Důležité tedy bylo koupat nohy ve vlastní moči.

Vzpomněl jsem si na to během tažení v Rusku, když mi nohy omrzly. Věřím, že jsem si je touto procedurou zachránil.

MUDr. Regina D., Bochum:

Během války jsem si způsobila *omrzliny* na obou nohách. Trápily mě ještě během zimy prvního semestru 1946/1947 v Rostocku, která byla tak krutá, že museli i uzavřít univerzity. Byla jsem nešťastná ze strašného svědění v obou nohách a skoro jsem se nevyspala. Pak mi poradila jedna starší, velmi distingovaná paní, abych si nohy vykoupala v čerstvé, ještě teplé moči. Uposlechla jsem ji, a tak se s okamžitým účinkem svých potíží zbavila! Tento recept jsem později s úspěchem doporučovala ve své všeobecné praxi.

Holger G., Solingen:

Ve svém dětství, asi od čtvrtého až pátého roku života, jsem až do devatenácti let trpěl silně svědivými a bolestivými *omrzlinami* na nohách. Začínalo to už v listopadu nebo prosinci, když se poprvé ochladilo, a nemuselo zrovna být pod nulou. Během školní docházky jsem měl v zimě dokonce otevřené rány na patách. Můj otec, tenkrát saniťák na frontě, mi sice

dovezl nějaké mastičky, ty však nepomáhaly. Doma jsme vyzkoušeli všechny možné domácí prostředky, například koupele v odvaru z dubové kůry, prasečí žluč, tření sněhem, petrolejové obklady atd. Nepomohlo nic. Jednoho dne mi má prateta poradila: „Vyzkoušej to jednou se svou vlastní, ještě teplou močí.“ A vida, hned jak se ukázaly první svědící červené skvrny, řídil jsem se její radou a pomohlo to. Po asi 14 dnech až 3 týdnech se omrzliny objevily znovu, ale odstupy byly čím dál větší, až zmizely úplně. Dnes je mi 58. Jsem bez omrzlin.

Marianne P., Bielefeld:

Narodila jsem se v roce 1948 v Berlíně. Peněz bylo tenkrát v padesátých letech poskrovnu a jako mnoho jiných dětí jsem měla na zimu jen jeden pár pečlivě šetřených rukavic. To znamenalo, že na hraní venku (koulování, stavění sněhuláků, sáňkování atd.) se nepoužívaly. Na druhé straně jsme si ovšem kvůli mokrým a studeným *rukám* přece nepřestali hrát. V důsledku toho „packy“ večer popukaly a byly velmi citlivé. Jednou to bylo tak špatné, že jsem měla hřbety rukou jednu krvavou ránu. Plakala jsem, umýt se nebo něco uchopit představovalo velká muka. Otec vydal nařízení: Já, 5 nebo 6 let stará slečna jsem se měla vyčurat do nočníku! Neslýchané, bylo mi trapně. Ale pak přišlo ještě něco horšího. Měla jsem si svou močí potírat ruce! Se slzami v očích jsem se pokusila proti této proceduře protestovat. Nato mi otec vyprávěl o válce a o vojácích, kteří dělali tenkrát totéž. Odevzdala jsem se tedy svému osudu. Přišerně to pálilo, vřískala jsem jak pominutá. Na postel mi dali starý ručník, na něj jsem musela své mokré, po moči páchnoucí ruce položit a tak usnout. Jak mi to bylo odporné! Druhý den ráno však byly mé ruce zázračně jemné a hladké.

Erika G., Köln:

Už po vašem prvním pořadu před dvěma či třemi lety na téma „Moč, ta zvláštní šťáva“ jsem vám chtěla sdělit své léčebné úspěchy, ze studu jsem to ale neučinila. Ale potom, co jsem ve vašem druhém pořadu před pár týdny na stejné téma slyšela ohlasy popisující zkušenosti a překvapující úspěchy, nenechám si své úspěchy sama pro sebe.

Jako dítě (brzy mi bude 80) jsem měla bolestivé *omrzliny* prstů na rukách a nohách a moje matka, která to znala od své matky, udělala toto: Večer před spaním jsem musela zmíněné končetiny koupat v ještě teplé vlastní šťávě a přes noc ovázat gázou. Každý večer jsem se marně bránila, ale pomohlo to. Po krátké době, nebudete tomu, milá paní Thomasová, věřit, bolesti polevily, ustaly, a tak je tomu dodnes.

Stejný recept jsem o mnoho let později použila na omrzlé, téměř do dvojnásobné velikosti oteklé uši mého malého syna. Osvědčená metoda pomohla i jemu.

Posluchačka z Herne, která by nechtěla být jmenována:

Ačkoliv je mi teprve 44 let, mám už na rukou stařecké skvrny. Zlobí mě už dlouho. Podle dopisů o moči jsem se rozhodla dostat se skvrnám na kořínek. Ruce mi to sice zjemnilo a změkčilo, ale velmi mě zklamalo, že skvrny zůstaly. Pak jsem někde slyšela, že přírodní léčiva potřebují spíše delší dobu. A skutečně, nyní po půl roce skvrny až na ty největší a nejodolnější zmizely. Jsem nadšena.

Elisabeth a Gerd von E., Wuppertal:

Neustále vzpomínáme na pořad z loňského roku, který se zabýval léčebným působením moči. V rámci „experimentu na vlastním těle“ se nám podařilo odstranit rezistentní *kožní skvrny*.

Posluchačka z Dinslakenu, která by nechtěla být jmenována:

Je to jako zázrak. Několik týdnů jsem se trápila s *rozpukanými chodidly*. Kožní lékařka mi předepsala různé masti. Každé ráno jsem už po prvním vykročení měla velké bolesti. Nic nepomáhalo. Potom jsem si vzpomněla na váš pořad o zvláštní šťávě. Večer jsem v ní svoje nohy „vykoupala". A hleďme, už po první koupeli jsem bolesti při chůzi neměla. Je tomu tak až do dneška, celých 14 dní. Opět mohu chodit.

Posluchačka, která by nechtěla být jmenována:

K tématu moči mě napadá jedna příhoda, která mě provází celý život.

Jako sedmileté městské děvče jsem jela na výměnu na venkov. Když jsem prozkoumávala les, spadla jsem do keře ostružin. Ve strachu a bolesti jsem utíkala dál a žalostně si *rozškrábala nohy*. Moje babička, která byla nablízku, přispěchala a pobídla mě vysvléci si kalhotky a načurat do dlaní. Samou bolestí jsem to udělala, potřela tím své nohy a vida, bolest polevila a nohy se brzy zahojily.

Posluchačka, která by nechtěla být jmenována:

Jako malé děvčátko jsem s přítelkyní brala hodiny jízdy na koni. Náš učitel byl stará vojna z východního Pruska, choulostivost neměla v jeho hodinách co dělat. Při druhé nebo třetí lekci nás nechal klusat tak dlouho, až se nám doslova a do písmene lepily rajtky na zadek. To znamená, že jsme si vyjezdily „*vlka*". Na sedací ploše a vnitřní straně stehen byla krvavá rána a bolelo to při každém kroku. Když jsme se širokým krokem plížily stájí a odmítaly se posadit na židli, nedej bože na koně, učitel se ušklíbl a před celým auditoriem prohlásil: „Tady pomůže jen jedno, drahé děti, načurat - to věděl každej pruskej rytmistr." Do hloubi duše uraženy jsme jeho radu nejprve nebraly vážně. Když se ale o dva dny později rány zanítily a začaly mokvat, přece jen jsem je opatrně a jemně potřela močí. Pekelně to pálilo - ale skutečně, už druhé ráno rány zaschly, po dalším ošetření zestrupovatěly a za několik málo dní se zahojily. Mé přítelkyni, která se odmítla této „prasečiny" zúčastnit, trvalo uzdravení podstatně déle. Od té doby vím, že moč je skutečně zvláštní šťáva!

Posluchačka, která by nechtěla být jmenována:

Přibližně před čtyřmi měsíci jsem vlivem slabosti žilních stěn dostala takzvané *bércové vředy*.

Můj rodinný lékař mi předepsal jódovou mast, neboť se už některá místa zanítila. Když se však ani po asi šesti týdnech nedostavilo viditelné zlepšení, zkusila jsem starý domácí prostředek.

Ráno a večer jsem potřela otevřená a zanícená místa svou vlastní močí. Po krátké době se rány zahojily. Protože ale přesto ještě bolely, šla jsem opět k lékaři. Ten zhojené rány otevřel se zdůvodněním, že se hnis ze zánětu musí nejprve odstranit.

Takže jsem se zase začala kurýrovat novou tinkturou a mastmi. Bezúspěšně.

Zástupci mého lékaře jsem vyprávěla o svém počátečním úspěchu s ošetřováním vlastní močí. Nechal mou moč vyšetřit v laboratoři a řekl, že je bez nálezu. Měla jsem s tou terapií začít znovu a hlavnímu doktorovi neprozradit, že mi to jeho zástupce doporučil.

Během velmi krátké doby se místo opět zhojilo. V současné době, tj. po třech týdnech, se strup odlupuje a pod ním se tvoří zdravá pokožka.

Hans Joachim, Hagen:
Vzpomínám si, jak mi v dětství (1946-50) nové kožené kalhoty *rozedřely* kolem švu stehno do krvava. Moje matka, ročník 1902, mě úspěšně ošetřila ranní močí.

Hans Jörg K., Düsseldorf:
Už od dětství znám léčivé účinky moči při *sportovních zraněních*:

Především při cvičení na kruzích, bradlech nebo laně jsou dlaně i přes potírání magnéziem velmi namáhány, někdy jsme si při sjíždění po konopném laně sedřeli celé vrstvy kůže.

Náš tělocvikář nám poradil, kvůli možným připomínkám ze strany rodičů a kolegů velmi důvěrně, abychom si sedřené dlaně potřeli vlastní močí. Po počátečním pálení se bolest zmírnila, přes noc se vše zahojilo a druhý den jsme mohli nastoupit na závody zcela fit.

Doris V, Kevelaer-Kervenheim:
Měla jsem *plíseň na nohách*. Pouze když jsem jednou jela na dovolenou do Itálie (Ischia na Sicílii), problémy přechodně zmizely. Tam jsem si uvědomila, proč tomu tak je. Jsou tam Liparské ostrovy se svými sirnými prameny. Bylo mi báječně. Po návratu jsem dumala, jak to budu provádět doma. Potom jsem náhodou slyšela váš pořad. Při něm mě napadlo, že podle toho, co vím, moč obsahuje také síru. Teď už mě nic nezadrželo. Každý den jsem jednou, když byl čas, tak dvakrát, koupala nohy ve vlastní moči. Zakrátko byly jak obrázek. Plíseň byla pryč, pronikavý zápach zmizel, zrohovatělá šupinatá kůže také... Když dlouho cestujeme nebo když jsem jednou oslavovala přes noc, mám vždycky velké kruhy pod očima. Teď už to není žádný problém - ranní omytí a jsou pryč...

Bradavice jsem si vyléčila také tak. Měla jsem jednu na obličeji, těsně v blízkosti oka, na rukách též. Ta u oka zmizela po týdnu a ty na rukách jsou už také skoro pryč...

Byla jsem operována. Hned jak jsem mohla, jsem operační *ránu* ošetřila také tak. Doktor potom řekl: „Krásně zhojená rána."

Když mám po práci na zahrádce nebo ve fabrice špinavé *ruce* - jedna koupel a jsou čisté. Stejně tak i mé zuby; občas, sice trošku s odporem, si vykloktám, abych odstranila zubní kámen a také záněty dásní...

V létě je to *úžeh*. Žádný strach, vždyť mám medicínu s sebou. *Včelí žihadla, kopřivy, medúzy, popáleniny* od sporáku a svíček - moč pomáhá okamžitě, to je na tom to nejpodivuhodnější. Začátkem roku jsem byla v lázních ve Schwarzwaldu a i tam jsem dělala této šťávě reklamu a chlubila se s ní. Svůj *kožní ekzém* jsem jí vyléčila také.

Až mi budou padat vlasy, zkusím to i v tomto případě. Takže se pokouším být i v této věci misionářkou.

Barbara H., Bonn:
Po počátečním ostychu jsem si začala omývat *ranní močí obličej*. Pleť je potom daleko jemnější a příjemná na dotek.

Důvodem mého dopisu je ovšem daleko pozoruhodnější událost. Před lety jsem měla na prstech *plíseň*. Čas jsem si ji bezvýsledně vyškrabávala, až nakonec zmizela po léčbě ozařováním (dlouho jsem musela chodit každé ráno na kliniku!). Před krátkou dobou se plíseň objevila znovu. Nechtělo se mi znovu podstupovat stejnou léčbu a rozhodla jsem se pro

samoléčbu. Takže jsem každé ráno na ruce načurala. Už po jednom týdnu se plíseň z větší části sloupla. Fascinující! Dnes to není ani měsíc, co jsem s léčbou začala, a zůstaly už jen nepatrné zbytky, které jistě také brzy zvládnu!

Jsem doslova okouzlena, jak jednoduchými a časově nenáročnými prostředky jsem problém s plísní úspěšně vyřešila a dokonce úplně sama! Ojoj! Ráda bych se dozvěděla ještě více! Více informací o vlastním těle! Mnohokrát vám děkuji za váš pořad - jen tak dál!

Hannelore P., Leverkusen:

Ve třinácti letech jsem měla na špičkách všech desíti prstů ošklivé *bradavice*. Žádné masti a krémy nepomáhaly. Nepomohlo mně ani mléko z pampelišky, které mi poradili. V zoufalství (byla jsem v pubertě a poměrně ješitná) jsem šla k lékaři. Poradil mi, abych prsty každé ráno koupala v moči. To jsem také učinila a už po 14 dnech všechny bradavice zmizely. Deset let poté měla moje pětiletá dcerka velikou bradavici na noze. Šla jsem s ní k lékaři, který si vše prohlédl a usoudil, že se bradavice musí odstranit operativně. Dal mi termín za jeden týden. Bylo mi přirozeně jasné, že malá bude muset několik dní strávit v posteli, ale přinuťte k tomu takovou divošku! Vzpomněla jsem si na metodu, kterou jsem před léty použila, a koupala jí každé ráno nohu v první moči. Samozřejmě to zpočátku vyvolalo protesty, ale po určitém přesvědčování se to nakonec poddalo. Po pěti dnech bradavice zmizela. Zavolala jsem do ordinace a termín operace odřekla. Doktorova reakce na mé vysvětlení o léčbě močí byla prostá - položil telefon! Mé dceři je dnes 22. Bradavice se už nikdy neobjevila.

Cordula P., Köln:

Letos v září na dovolené jsem svému příteli poradila odstranit objevující se *bradavici* ranní močí, což se mu po dvou dnech podařilo. Vyzkoušela jsem to pak také a to na velké bradavici na stehně. Bylo neuvěřitelné sledovat, jak se ze dne na den zmenšuje a po dvou týdnech mizí docela. Mimochodem nezanechala sebemenší stopu, což by se při vyříznutí asi stalo.

Od té doby používám s úspěchem moč jako *pleťovou vodu*. Má matka aplikuje léčbu močí už dlouho. Kromě jiného si tak vyléčila *plíseň* pod nehtem na noze, na které prostředky oficiální medicíny, aplikované lékaři, ztroskotaly.

Můj domácí lékař, který léčí na základě homeopatie, mi dále vyprávěl, že ranní moč pomáhá asi v 80 % případů ranní *těhotenské nevolnosti*. K tomuto účelu se údajně převařuje a přidává se do ní prostředek, který odstraňuje hořké látky, a činí ji tak vhodnější k pití. A při všech svých léčivých vlastnostech je moč navíc praktická, protože ji má každý u sebe.

Posluchačka z Bornheimu, která by nechtěla být jmenována:

Sice poněkud pozdě, ale přesto vám musím napsat, že váš pořad o „zvláštní šťávě“ byl prostě jedinečný! Můj syn měl totiž *bradavici* mezi půlkami. Poradila jsem mu, aby použil moč a bradavice za čtrnáct dní zmizela! Není to úžasné?

Simone W, Köln:

V pozdním létě 1990 se mi objevily v obličeji ploché *bradavice*, které se neustále rozšiřovaly. Od kožního lékaře jsem dostala mast s vitamínem A, která měla způsobit loupání pokožky a tím odstranění bradavic. Od počátku mi obličej velmi zčervenal, sypala se mi z něj sloupaná kůže, oči mi z pálivé masti slzely, bradavice však zůstaly a ještě se množily. Dvakrát mně udělali kyretáž, tzn. vyškrabali bradavice malou ostrou lžičkou. Po těchto ošetřeních jsem vypadala, jako bych brousila obličejem asfalt. Bradavice se však vždy objevily znovu. Potíže se táhly celé týdny a psychicky mě velmi deprimovaly. Vzala jsem si na pomoc různé

odborné lékařské knihy a byla z nich ještě zklamanější: Spolehlivá metoda neexistuje, může trvat roky, než bradavice zmizí.

V této situaci jsem několikrát vyslechla v rozhlase reakce na váš pořad. Konečně štěstí. Jedna žena popisovala užití oné zvláštní šťávy. Sice se mi tato procedura hnusila, ale neměla jsem na vybranou, a tak jsem si potřela postižená místa v obličeji ranní močí. Výsledek? Během 4-5 dnů všechny bradavice zmizely a dodnes se znovu neobjevily.

Paní Ingeborg K., Hameln:

Před časem jsem měla na prstu na noze *kuří oko*. Bolestivé a nepříjemné. S úspěchem jsem je ošetřila odpovídajícím přípravkem. Ale radost byla krátká. Místo se opět ohlásilo citlivostí na tlak. Tentokrát nebylo navenek nic vidět, otok se vyvíjel uvnitř. Bolesti se stupňovaly, začínala jsem se smiřovat s nutností chirurgického zákroku. Ale náhle se jako blesk z jasného nebe objevila vzpomínka na váš pořad. Pomyslela - udělala. Třikrát denně vatu s močí na bolavé místo. Po poměrně krátké době bolest polevila a dnes mám na nohou opět krásné štíhlé prsty!

Posluchač z Winterbergu , který by nechtěl být jmenován:

O moči jsem slyšel už od svého dědečka. Když jsem si jednou vrazil do ruky velkou *třísku*, vyzkoušel jsem to: Půlhodinová koupel v šálku s močí. Potom jsem jehlou desinfikovanou v moči třísku vytáhl. Druhý den byla rána zahojena!

Posluchačka z Essenu, která by nechtěla být jmenována:

Už dlouhá léta mám *opar* (puchýřky, které se v nepravidelných intervalech s větší či menší intenzitou objevují na rtech). Proto s sebou neustále nosím ve své cestovní lékárničce příslušnou mastičku.

Se svým mužem jsme v dubnu strávili třítýdenní dovolenou na turecké riviéře. Už po několika dnech se mi objevily puchýřky, a přes ošetření mastí mi rty natekly tak, že už jsem se ani nemohla napít ze šálku a jedla jen s potížemi. V této nouzi jsem si vzpomněla na váš pořad, ve kterém tolik posluchačů psalo o úspěších léčby močí. Ihned jsem s léčbou začala a po dvou dnech můj manžel konstatoval, že otok enormně ustoupil. V několika dnech byly oba rty opět zdravé. O tomto způsobu ošetření jsem svému muži vyprávěla až po uzdravení.

Heidemarie G., Düsseldorf:

Také já jsem se vyléčila vlastní močí. Zcela náhle jsem dostala nějaký druh *pásového oparu*. Po pár dnech nošení nových džínů byl můj levý bok plný červených fleků. Nepomáhala žádná mast, a tak jsem se přemohla a třikrát se ošetřila močí. Po krátké době skvrny zmizely.

Anni L., Wesseling:

Léto 1990 - dovolená - lázně - na obou nohách silné zarudliny mezi prsty s nesnesitelným *svěděním* - nepomáhají ani pudry ani krémy - doma nalít na prsty první ranní moč a nechat uschnout- po dvou dalších dnech opakovat - všechno pryč - dodnes bez obtíží - hurá na plovárnu!!!

Christa B., Pullheim:

Jako malý dík za vyléčení mé *kožní choroby* bych vám chtěla sdělit své zkušenosti s ošetřováním vlastní močí. Od začátku slunečného počasí mě trápívala velmi svědivá *vyrážka* na rukou. Když jsem se jednou v noci rozškrabala skoro do krve, vzpomněla jsem si v zoufalství na léčbu močí. Druhého dne jsem tuto metodu vyzkoušela s následujícím

úspěchem: Svědění zmizelo okamžitě a neštovičky asi po třech dnech, a to při stejně slunečném počasí. Poté, co jsem se minulý rok týdny trápila, si jistě umíte představit, jak jsem byla ráda, že jsem se svého trápení tak rychle zbavila. Dobré zkušenosti mám rovněž s mým nedefinovatelným *svěděním na noze*.

Irene L., Köln:

Nejprve vám musím povědět, že jsem vám za tento pořad velmi vděčná. Asi před 5 lety jsem měla příšerné *svědění na uchu*: Lékař předepisuje mast s kortikoidy. Tři dny mazání - žádné svědění, tři dny bez masti - svědění zase začíná. Po vašem pořadu: Ráno jsem „středním proudem" načurala na vatu na tyčince a ucho vytřela. Ať bude co bude, horší už to být nemůže. Dělala jsem to tři týdny a dodnes, tj. asi o 8 týdnů později, se potíže nevrátily. Svému lékaři si to netroufám říct, asi by mě považoval za šílence. Milá paní Thomasová, mnohokrát dík vám a ostatním iniciátorům pořadu.

Hannelore P., Velden-Kranzlhofen (Korutany):

Před osmnácti lety jsem trpěla jednou až dvakrát do roka akutním zánětem - *růží* - levé nohy, který začínal krátkou, ale vysokou horečkou a pokožka napadená streptokoky silně zrudla. Zarudnutí pak víceméně pomalu odeznívalo. Musela jsem ležet v posteli, aby se choroboplodné zárodky nedostaly krví do jiných orgánů. Když jsem v září 1988 opět pocítila začátek typické horečky, sáhla jsem „k smrti odhodlaná" k drinku vlastní moči - krátce předtím jsem poslouchala váš pořad. Po asi dvaceti takových záchvatech už mi bylo všechno fuk. Horečka vystoupila přes čtyřicítku, zrudnutí bylo velmi silné a trvalo tři dny s neztenčenou intenzitou (včetně silných bolestí). Potom vše pomalu odeznělo a od té doby (!) jsem dalších útoků této choroby zůstala ušetřena. A to se stalo už před čtyřmi lety. Co nedokázaly alopatie a homeopatie, zvládla „zvláštní šťáva"! Od vyslechnutí jednoho čtenářského dopisu piji každé ráno - jako onen indický mudrc nebo rádža - jeden „drink" první moči. Celý svět obdivuje můj výborný vzhled, a také já se cítím bytostně v pohodě. Malé ranky a infekce na krku ošetřuji také úspěšně močí - touto, Bůh ví, „velmi zvláštní šťávou"!

Posluchač, který by nechtěl být jmenován:

V roce 1957 jsem byl poprvé na dovolené v Jugoslávii. Věděl jsem sice o existenci *mořských ježků*, ale netušil jsem, jaký je to pocit, když do nich člověk oběma nohama šlápne. Jeden mladík z Bavorska, kterému se stalo to stejné, šel na věc velmi hrdinně. Protože přihlíželo mnoho mladých žen, pokusil se bodliny vyříznout či jinak vydolovat loveckým nožem. Výsledek? Nohy se mu zanítily a nemohl chodit. Zbytek dovolené strávil v posteli až do zpátečního „transportu domů". Mně ale jeden starší Chorvat poradil: „Nejdi na to nožem, ale obstarej si nádobu, načurej do ní a pak si do ní stoupni". Po třech až čtyřech dnech se ježčí bodliny rozhodly dobrovolně má chodidla opustit. Žádné další bolesti, mohl jsem i běhat, dovolená byla špičková! Takhle jednoduše to funguje.

Bernd M., Hannover:

V roce 1974 zranil mou přítelkyni na koleně *mořský ježek*. Když jsme tu spoustu bodlin vytáhli vyloženě „z masa", má dívka si poraněné místo potřela močí. Zaprvé ji to potom tak nepálilo a zadruhé se koleno nezanítilo. Tuto léčitelskou metodu nám poradil jeden Řek.

Eva K., Kamp-Lintfort:

Mého otce zavřeli v květnu 1945 do českého koncentračního tábora. Když se strážní dozvěděli, že je sochař, vybíjeli si na něm svou mstu. Musel své *prsty* položit na kus kolejnice a dozorci mu do nich mlátili obušky. Bez hygienických prostředků a medicíny si otec ruce

zachránil pouze tím, že pil hodně vody a neustále si na rány čural. Pouze tím se prsty uzdravily tak, že později ještě vytvořil mnoho soch ze dřeva a do svých 76 let mohl pracovat na lešení.

Heinz K., Sprockhövel:

Z nepozornosti jsem si zranil levý ukazovák. Při odstraňování izolace z elektrického vedení jsem se *řízl* asi 1,5 cm hluboko. Chtěl jsem silné krvácení zastavit, a tak jsem běžel na záchod, na ránu se vymočil a krev tak opláchl. K mému údivu jsem po několika dnech zjistil, že se zranění rychle zahojilo. Na základě této zkušenosti mohu říci, že váš pořad může pomoci v životně důležitých situacích.

Posluchačka, která by nechtěla být jmenována:

Manžel měl těsně pod okem červený *vřed* velký asi 1 cm, granulační tkáň se tomu říká. Kožař a jeho oční lékař ho chtěli operovat, ale tak blízko u oka se můj muž nechtěl nechat řezat. Přes dva roky se s tímhle vředem trápil, až přišel váš pořad „Moč - ta zvláštní šťáva“. Hned večer jsem o něm manželovi vyprávěla. Neříkal nic, a tak jsem si myslela, že na to hned zapomněl. Pak za mnou po asi dvou až třech měsících přišel a řekl: „Podívej se mně na oko, ničeho sis nevšimla?“ Už jsem si na to „živé maso“ tak zvykla, že jsem si opravdu nevšimla, že zmizelo. Manžel měl velkou radost, že nemusí jít na operaci. Potíral si vřed malými vatovými tamponky. Já osobně jsem byla o léčivých účincích moči přesvědčena hned při vašem pořadu, protože jsem si vzpomněla na zvěsti, které jsem jako dítě asi před 50 lety slýchávala (je mi 56). Zázračný lék!

Choroby vnitřní

Posluchačka z Kölnu, která by nechtěla být jmenována:

Od včerejška jsem velmi vděčná vašemu pořadu a také svému tělu. Spadla jsem na našem dřevěném schodišti. Bledá v obličeji a s nevolností od žaludku jsem asi minutu nemohla popadnout dech: škaredě jsem si *narazila* oblast pravé ledviny, patu a loket. Na paži jsem měla tmavomodře otištěny dva schody. Náhle mi přišel na mysl váš pořad. Běžela jsem do koupelny a loket si potřela vatou s močí. Nejprve to i přes opatrné doteky velmi bolelo. Natřela jsem si i záda v oblasti ledvin. Přítelkyně říkala, že modřiny na paži určitě zčernají. Na deset minut jsem si lehla. Pak jsme se na loket podívaly. Kamarádka, která se na mě předtím, když jsem se šla ošetřit na záchod, útrpně dívala, prohlásila: „To je absolutní důkaz!“ A skutečně, kdybych to neviděla sama - jsem velmi skeptická a kritická - nikdy bych tomu nevěřila. Obě nateklé modřiny byly splasklé a spíše zesvětlaly. Ihned jsem provedla další ošetření a za půl hodiny zbyla už jen malá červená tečka a maličký plochý otok velikosti hrášku na loketním kloubu. Ledviny, které jsem potřela jen jednou, a jak se později ukázalo, na špatném místě, zmodraly stejně jako pata, na kterou jsem v šoku a možná také kvůli své skepsi zapomněla.

Posluchačka z Monschau, která by nechtěla být jmenována:

I přes nebezpečí, že některým lidem zůstane vězet v krku ranní houska, vám musím napsat, jak jsem i já pocítila léčivé účinky této zvláštní šťávy.

Mám ráda turistiku, a protože jsem už několik let v důchodu, chodím často na dlouhé výlety. Ty jsem před několika lety musela oželet pro velmi bolestivou *artrózu* kolena. Lékařská péče sice chorobu zmírnila, ale nevyléčila. Až jsem si jednoho dne řekla: Vyzkoušej to. Mám na mysli terapii močí. Po třech týdnech bylo zase vše při starém. Opět mohu chodit, i když už ne v takové míře jako dřív, tedy 20 km denně. Mám zase trochu radosti ze života.

Renate R., Frechen:

Nevrlý výrok onoho posluchače, že se při další zprávě o vlastní moči zakousne do volantu, mě úplně vytočil.

Je to velká škoda, že tak stará léčebná metoda, která je bez nežádoucích vedlejších účinků, je v naší kulturní sféře tak často a někdy dokonce s odporem odmítána. Různí vrtalové bez námitek polykají při různých nemocech strakaté pilulky nebo si bolavá místa potírají mastmi nabízenými farmaceutickým průmyslem, které mnohdy moč obsahují. Proti *potížím v klimaktériu* se např. často předepisuje lék zvaný „Presomen“. Obsahuje mimo jiné moč březích klisen. V příloze zasílám návod k použití. Pan dr. Abele píše ve své knize „Léčba vlastní močí“ mj. o úspěšném nasazení při potížích v přechodu. Jako diabetička nemám žádnou hrůzu před injekcemi, tak jsem jeho metodu aplikovala a už dobré tři roky jsem zbavena typických obtíží při přechodu, jako jsou záchvaty horečky, poruchy spánku atd. Když po měsících nějaký záchvat horečky přijde, opakuji injekce a už po druhé dávce je vše v pořádku. Nejsou žádné vedlejší účinky a ani přírůstek na váze, který se často vyskytuje při podávání estrogenů.

Návod k použití
KALI-CHEMIE PHARMA GMBH – HANNOVER
PRESOMEN 0,6
Účinná složka: konjugované estrogeny
Dražé
Složení:
1 dražé obsahuje 14 mg extraktu z moči březích klisen, standardizovaného na 0,33 mg estron-3-hydrogensíranu, sodnou sůl a 0,17 mg equilin-3-hydrogensíranu, sodnou sůl.
Použití:
Raně klimakterické a klimakterické potíže vyvolané sníženou produkcí hormonů vaječníků, jako jsou vzestup horečky, pocení, lehké depresivní stavy, podrážděnost, nevolnost, involuce močových a pohlavních orgánů a osteoporosa s nebo bez poruch krvácení (amenorea, oligomenorea, hypermenorea).

Eva K., Kamp-Linfort:

V tyto dny, když opět jednou v myšlenkách cestuji do své minulosti, jsem si vzpomněla na něco, co s močí souvisí - i když ne úplně přímo.

Do školy jsem chodila daleko - čtyřikrát denně jsem ušla 4 km přes les a pole. Byla jsem vysoká a hubená a často mě cesta tak zmohla, že jsem se posadila na okraj pěšiny nebo potoka a bylo mi špatně až k zvracení. Ve 3. až 4. třídě se k únavě přidaly silné bolesti hlavy s poruchami vidění - oči mě pálily jako čert.

Moje bezradná matka se obrátila na jednu starou porodní bábu, která byla i babkou kořenářkou. Ta mně poradila, že jakmile ucítím přicházející únavu a *migrénu*, mám si obličej, obzvláště pod nosem a čelo, utřít podolkem. To jsem udělala a skutečně se mi udělalo lépe, migréna přestala. a já mohla jít dál.

Možná se ptáte, co je to podolek? Tenkrát, před 65 lety, děvčata nosila ještě plátěné košile a glotové kalhoty. Košile byly pěkně dlouhé a cpaly jsme si je do oněch černých glotových kalhot. Dolní částí košile jsme se utíraly po vyčurání - a tento díl košile se nazýval „podolek“.

Renate R., Frechen:

Jsem diabetička a jako taková umím dobře zacházet s injekční stříkačkou, nepotřebuji tedy k vstříknutí vlastní moči do žíly žádného doktora. Ani si přitom nejsem jista, zda by mi to ošetřující lékař povolil. Jsou přece spíše zaměřeni na chemii.

Podle návodu v knize doktora Abeleho zvyšuji dávky moči vždy o 0,5 ml. Bohužel není v knize uvedeno, v jakých intervalech se mají aplikovat. Tak to zkouším. Zatím jsem až do 1,5 ml injikovala denně, od dosažení této dávky nechávám pauzu 2 dnů mezi jednotlivými injekcemi. Organismus musí mít čas, aby mohl, jak doufám, reagovat zmobilizováním imunologického systému. Problémy se spánkem jsem v noci neměla nikdy, ale nyní se cítím zralá do knihy rekordů. Nejzřetelnější rozdíl: Dříve jsem byla po probuzení stejně rozlámaná a ochablá, jako když jsem šla spát. Dnes mám už v 6 ráno, když si musím píchnout inzulín, v končetinách určitou jiskru. Moje *aktivita* se všeobecně zlepšila. Ta hrozná potřeba spánku přes den totálně zmizela. Dokonce jsem si uklidila sklep!

Hannelore O., Gütersloh:

Zřejmě ještě sbíráte příspěvky ke knize „Moč, ta zvláštní šťáva“. Chtěla bych vám vyprávět následující příběh, který slyšel můj manžel jako student medicíny berlínské univerzity. Přihodil se někdy kolem roku 1952.

Tématem byla *diabetes mellitus*. Při diagnostikování cukrovky hraje velkou roli vyšetření moči. Profesor položil otázku, jak asi zjišťovali obsah cukru v moči dřívější lékaři, když ještě nebyly k dispozici žádné perfektně zařízené laboratoře: „Ano, dámy a pánové, ochutnáváním!“ Přitom omočil prst v připravené sklenici plné moči a bez mrknutí oka ho olízl. Studenty potom vyzval, aby jeden po druhém tuto diagnostickou metodu provedli. Jejich nechuť byla zřejmá, ale nezbylo jim nic jiného, než následovat příkladu profesora. Když procedura skončila, pronesl profesor: „Dobře, dámy a pánové, ale pamatujte si, že pro lékaře je jeho dar pozorovat důležitější než nejlepší laboratoř. Jenom jedna z vás si všimla, že jsem strčil do sklenice prostředník a olízl ukazovák!“

Vlasy

Posluchačka z Düsseldorfu, která by nechtěla být jmenována:

Váš pořad se mi vryl do paměti. Od té doby využívám vašich dobrých rad o použití moči jako léku, např. jako balzámu na vlasy. Střední proud nechám působit nejméně 6 hodin, pak vlasy opláchnu. Zastavila jsem tak *padání vlasů* a vlasy dostaly také větší lesk.

Posluchačka z Bad Berleburgu, která by nechtěla být jmenována:

Mnoho lidí trpí *padáním vlasů*, což může mít nejrůznější příčiny. Dobrou zkušenost mám s masážemi močí. V okruhu mých známých to čtyři z pěti lidí činí už léta a všichni jim jejich pěkné lesklé vlasy závidí. Ten pátý má už ve 32 letech dvoutřetinovou pleš.

Všem, kdo to chtějí vyzkoušet, přeji mnoho úspěchů. Studená voda se na vlasy nehodí.

Posluchačka z Remscheidu, která by nechtěla být jmenována:

Svého času jsem s velkým zájmem vyslechla váš pořad. Nejvíce mě fascinovala zkušenost s *mýdlem*. Ptala jsem se sama sebe, jak to jen může být možné. Tenhle smrad a mýdlo? Ale před nedávnem jsem byla sama doma. Při úklidu jsem našla týdny starou sklenici s močí mé dvanáctileté dcery, která si s ní úspěšně vyléčila plíseň na nohách a ošetřila si tak také bodnutí vosy. Tak jsem si řekla, že to vyzkouším. Moč nepěkně ostře páchla. Půl sklenice jsem naplnila touto čirou, jantarově zbarvenou šťávou a vetřela jsem si je do svých mastných vlasů. Myslela jsem, že mě trefí šlak. Okamžitě se vytvořilo jemné, jako šampón pěnící mýdlo. Chvíli jsem to nechala pod ručníkem působit, pak opláchla vodou a umyla normálním šampónem, protože jsem nevěděla (a nevím), zda-li ten nevábný pach zmizí. Efekt - hedvábné

vlasy a nezvykle jemné prsty. A totálně překvapený mozek. Tahle „špína“ je tedy opravdu mýdlem! Špica!

Oči

Margarethe B., Münster:

Bydlím ve velmi vlhkém a studeném bytě, a proto mám neustále *zánět spojivek a čelních dutin*. Oční kapky a jiné léky nepomohly. Potom jsem jednou zkusila vlastní moč. K mému údivu skutečně pomohla. Navíc ještě zmizely vrásky kolem očí a bradavice vedle nosu.

Marianne W., Rattingen:

Na základě vašich čtenářských dopisů k tomuto tématu si ošetřuji močí už od ledna 92 *ječná zrna* na víčkách. Téměř čtyři roky trpím bez přestávky na zánětlivá ječná zrna, která nezmizí ani po sulfoamidových mastích. Oční lékař stanovil diagnózu: Mám slabé okraje víček a s nemocí se prostě musím smířit. Po ošetření močí se zrna nejprve začala objevovat menší a méně často. Na karnevalu nastala k mému zoufalství recidiva, a to v podobě obzvlášť velkého, hnisavého a bolestivého ječného zrna, které ale po intenzivní léčbě močí během tří dnů zmizelo a nezanechalo po sobě žádné záněty. Od té doby dochází velmi zřídka k nepatrným zánětům, které jsou močí ihned potlačeny v zárodku. S tím už se dá žít, alespoň okraje očí jsou většinu času zdravé. Také je potírám močí ráno i večer!

Posluchačka z Hüllhorstu, která by nechtěla být jmenována:

Když jsem byla ještě malé dítě, často se mi v oku dělala tzv. *ječná zrna*. To je takový malý hnisavý váček u kořene řasy. Potom jsem vždy musela čůrnout na kapesník a tento mokrý hadřík přiložit na oko. Netrvalo to dlouho a otok byl pryč. Dnes, po roce vyučování o přírodních léčitelských postupech vím, že moč aplikovaná po mililitrech v injekcích do zadku pomáhá dokonce při hormonálních poruchách. Také totiž obsahuje hormony.

Elisabeth K., Mülheim an der Ruhr:

Po vašem nedávném pořadu jsem jedné slepé známé poslala magnetofonovou kazetu s vaším pořadem. Ta si potom každé ráno potírala oči kapesníkem s močí. Po nějaké době mně zavolala, že z *očí* už jí neteče žádná *hnisavá tekutina*, a tím pádem už je nemá věčně zalepené.

Posluchačka z Mülheimu, která by nechtěla být jmenována:

Už dva roky mě neustále trápí *záněty spojivek a rohovek*, které neovlivní ani masti ani nejrůznější kapky (nakrátko pomohl jenom kortizon). Rozhodla jsem se proto k ošetření vlastní močí.

K tomuto účelu jsem napustila chomáček vaty touto „zvláštní šťávou“ a vymyla si jí obě oči, které jsem snažila držet otevřené. Vzhledem k stávajícímu zánětu oči nejprve pálily jako oheň. Ale když jsem tuto proceduru opakovala dvakrát denně, brzy jsem pocítila podstatnou úlevu. Jinak běžný pocit něčeho cizího v oku pominul, bolest a zarudlost očí zmizely. Konečně záněty zcela odezněly a s potížemi byl nadobro konec.

Také v tomto případě je příroda o krok vpředu před lidským umem. Každopádně jsem za tento účinný prostředek, který je navíc zadarmo, velice vděčná a mohu ho pouze doporučit!

Uši

Karl T., Aachen:

Před lodním výletem na Istrii trápily už po několik dní malého patnáctiletého kormidelníkova syna *bolesti uší*. Nablízku žádný lékař, vyplout nebylo možné, vypadalo to na předčasně skončenou dovolenou. Vzpomněl jsem si na pořad paní Thomasové a doporučil ošetření močí. Matka dítěte byla skeptická a nevěřila, že by její syn něco takového podstoupil. Jak udivena byla druhého dne, když jí chlapec řekl, že už skoro žádné bolesti nemá. Přešťastní mi přišli poděkovat za tuto cennou radu.

Alergie

Elisabeth C., Duisburg:

Mám dobrý recept pro ošetřování vlastní močí. Po léta trpím silnou *sennou rýmou*. Symptomy jsou silné svědění a otok očí, záchvaty kýchání a astmatu.

Když jsem slyšela, jak jedna posluchačka vašeho pořadu vyléčila vlastní močí zanícené oči, začala jsem si po prvních příznacích svědění oči vytírat vatou napuštěnou močí. Dělám to tak už 6 týdnů a za tu dobu oči neotekly, nesvědí, kýchání se nedostavilo, a tím nedošlo k narušení činnosti sliznic ve vedlejších dutinách nosních, což zase mělo ten efekt, že mé záchvaty astmatu byly podstatně snesitelnější než rok předtím. Všichni pyloví alergici jistě pochopí, jakou úlevu mi přineslo toto jednoduché ošetření.

Nyní už jen doufám, že nějaký posluchač či posluchačka úspěšně nasadí moč v případě astmatu a bude vás o tom informovat.

Gerhard C., Krefeld:

V kursu lidového léčitelství jsem se seznámil s mužem, který si při *záchvatech astmatu* injikoval moč do svalu. Podle jeho údajů s úspěchem.

Elli K., Feusdorf-Jünkerath:

Ještě jednou dík za váš pořad z Bad Münstereifelu. Můj lékař v nemocnici říkával: „Svědění je horší než bolest.“ Stejně tak *alergie*, kterou jsem měla a která mě psychicky velmi zatěžovala. „Moč“ skutečně pomohla! Každou noc používám tuto jednoduchou léčebnou metodu a jsem opět člověkem bez obličeje, rukou a nohou napadených touto nemocí. Kortikoidy už nepotřebuji.

Posluchačka z Bocholtu, která by nechtěla být jmenována:

Už několik let se mi na rukách dělají zvláštní *šupinaté skvrny*. Hlavně na palci a ukazováku. Někdy jsou skvrny šupinaté, někdy zarudlé, jako bych se spálila. Masti a krémy všeho druhu nepomohly. Doktor tipoval *alergii na vodu*.

Tato místa jsem po čtyři týdny ošetřovala vlastní močí. Úspěch je fantastický. Mé ruce jsou „jako nové“, nádherně vláčné, šupiny jsou pryč. Vskutku „velmi zvláštní šťáva“!

Posluchačka z Lohmaru, která by nechtěla být jmenována:

Byli jsme s manželem v říjnu 1991. na dovolené na Maledivách. Napřed jsme si naplánovali prohlídku ostrova, abychom tak byli na *slunci* zpočátku jen velmi málo. Přesto mě začal silně pálit obličej, oči mě tak bolely, že jsem je stěží udržela otevřené. Jelikož tentokrát speciální

krém „Psilo“ nic nezmohl, zkusila jsem to jednoduše s močí. I proto, že z našeho ostrova bylo těžké se dostat k lékaři. Ale vida, pomohlo to!!!

Svému muži jsem teprve později vyprávěla, co mi ve skutečnosti pomohlo. Měla jste, paní Thomasová, vidět manželův obličej - brečel smíchy! Něco takového by si u své ženy nikdy nemohl představit! Ale strach a nouze mě prostě k tomuto postupu donutily.

Lydia R. a Petra C., Kö1n:

Váš pořad o moči už proběhl před delší dobou, přesto se mi velmi hodil. Měla jsem po pobytu na slunci na rukách *alergickou vyrážku* a žádné masti nepomohly. Jedna paní si vzpomněla na váš pořad a mínila: „Načurej si na ruce.“ Bác, alergie byla pryč. U pořadu jsme se docela pobavily. I když od neznámých, přesto pěkné pozdravy z Rhodosu.

Franziska D., Düsseldorf:

Také já už 7 dní ošetřuji s úspěchem vlastní močí svou pokožku se sklonem k *alergii*.

Gerda S., Bonn:

Před několika měsíci jsem měla dlouhou dobu *kožní alergii* na jeden prací prostředek. Ruce a jiné části těla mě úporně a bolestivě svědily. V důsledku alergie se mi i *lámaly nehty*.

Ale po vašem pořadu z přenosového vozu ve WDR jsem se s úspěchem a levně začala léčit vlastní močí - většinou ráno si na záchodě rovnou načurám na ruce. Různé drahé masti totiž neuspěly.

Dr. Ulrike S., Rommerskirchen:

Po několik let využívám ve své lékařské praxi přírodní metody. Velmi často aplikuji injekce vlastní moči. Nejlepší zkušenosti mám v léčení *alergií*, zvláště při alergickém astmatu, alergických kožních nemocech, senné rýmě a takzvané alergii na slunce. Injekce vlastní moči působí jako desenzibilizace bez vedlejších účinků. Často stačí k ochraně před sennou rýmou nebo sluneční alergií pouze jediná injekce na jaře před sezónou.

Pro duši

Posluchačka z Bonnu, která by nechtěla být jmenována:

Početné reakce vašich posluchačů o úspěších léčby vlastní močí mi dodaly odvahu ke trošce „experimentování“. Když jsem už jednoduše „odčurala“ malá poranění a dokonce jednu bradavici, vyzkoušela jsem svou moč také pít. Ne proto, že bych měla nějaké žaludeční problémy nebo jiné nemoci, nýbrž jen proto, že jsem se přesvědčila, jaká je to úžasná látka. A přesto jsem k ní cítila odpor. Takže jsem nejprve zachytila trochu ranní moči do sklenice, zředila vodou a při pití si ucpala nos. Po třech dnech jsem si na chuť zvykla a dokonce shledala jako velmi zajímavé, jak různě moč chutná, podle toho, co jsem předešlého dne snědla nebo vypila. Proč vám to vlastně píši: Uvědomila jsem si, jaká je to škoda hnusit si vlastní moč, když je to přece velmi přirozená a dokonce léčivá látka. Nyní jsem vskutku hrdá, že mé tělo něco takového produkuje. Dostala jsem ke svému tělu nový vztah, dalo by se říci, že jsem získala zpět jeho část, kterou jsem výchovou k hygieně a tělesným odcizením naší kultury ztratila. Jsem opravdu potěšena, že mi má vlastní moč voní, a mám ji ráda.

Posluchačka z Duisburgu, která by nechtěla být jmenována:

Dlouhou dobu jsem plna hnusu a opovržení poslouchala ve vašem pořadu dopisy o léčení vlastní močí. „Jak to jen můžou dělat,“ myslela jsem si. Teď se stydím za svou dřívější

neznalost, která mě dokonce zbavila zvědavosti, a divím se, jak jsem mohla být tak pyšná. Poučily mě zkušenosti s jednou bradavicí, s kousnutím mravenců a řeznou ránou.

Mnohem důležitější ale přitom je to, že se cítím být zralejší. Domnívám se, že se nyní mohu daleko lépe konfrontovat s mnohými jevy, které jsou zatížené předsudky. A úplně nejvíc jsem hrdá na sebe a svoji schopnost pomoci si sama. Skutečnost, že ono „špinavé" místo vůbec špinavé není, nýbrž je tomu naopak, ve mně zanechala hluboký dojem a celkově mi to zvedá sebevědomí. Myslíte si, že přeháním? Kdepak. Pro mě je to obrat ve vývoji mé osobnosti.

Ilse F., Duisburg:

Když nás jako děti něco polekalo, nutili jsme se k močení. Dnes si to vysvětluji následovně: Šokem člověk dostane vnitřní křeč, ale když se vymočí, vše se uvolní. Domnívám se, že i dnes by se mnohý šok, např. po nehodě, dal řešit stejným způsobem, aniž by se musely hned používat injekce.

Moč na všechno

Franz W., Herne:

Jako vyučený malíř a natěrač bych vám chtěl napsat jednu radu. Často jsme používali moč k *ředění emulzních barev*. Běžná voda má někdy příliš vysoký obsah vápníku a dochází k nežádoucím reakcím. V každém případě jsou takto ředěné barvy jemnější. Doufám, že mé sdělení uvedete.

Manfred M., Schwelm:

Kapesník napuštěný močí má chránit před *vdechnutím jedovatých plynů*, když není po ruce maska. Byl jsem takto školen v armádě.

Franz W., Münster:

… S močí jako *tajným inkoustem* jsem pracoval. Postačí, když položíte lístek nebo dopis na topení a písmo se objeví. Dají se tak připravit celé písemky.

Posluchač z Bünde, který by nechtěl být jmenován:

Můj pradědeček byl zaměstnán ve *výrobě cigaret*. Od svého otce vím, že tabák dříve mořili močí malých chlapců. Nevím ovšem, jak to konkrétně prováděli. To je vše.

Posluchačka z Dortmundu, která by nechtěla být jmenována:

Myslím, že jsem objevila úžasné využití vašich poznatků o moči. Místo *čistícího prostředku* používám na kachličky pouze vlastní moč. Podlaha se leskne jako v reklamě a je to ekologičtější a levnější. Netroufám si to nikomu povědět, ačkoli vždy vše řádně opláchnu čistou vodou. Udělejte to tedy za mě.

Posluchač z Arnsbergu, který by nechtěl být jmenován:

Při posledních mrazech jsem něco s úspěchem vyzkoušel. *Zamrzlou klíčovou dírku v mém autě* jsem otevřel metodou vlastní moči a v tomto ročním období mám v ostřikovači oken vždy moč místo lihu nebo jiných nemrznoucích chemikálií. Samozřejmě to nikdo netuší.

Posluchačka z Kaarstu, která by nechtěla být jmenována:

Nové, elegantní a velmi drahé *kožené boty* z luxusního obchodu. A když je obuji, tlačí. Tak jsem zpola váhavě, zpola zoufalá a trošku zvědavá šla na záchod (ráno jste opět četli v rádiu zajímavé dopisy o moči), pomyslela na vojenské kanady, o kterých mně vyprávěl můj otec, a

načurala do toho luxusního artefaktu. Chvíli jsem moč nechala působit. Pak jsem boty vyprázdnila, vklouzla se zkřiveným obličejem do nich a ... úžasné, za chvíli bylo všechno to tlačení a pálení pryč. Žádné puchýře, žádné otlačeniny. Boty padly jak „ulité“.

Posluchač z Münsteru, který by nechtěl být jmenován:

Před nedávnem jsem shodil na náš afghánský koberec obrovskou vázu. Ručník, kterým jsem vodu vytíral, se nejen zbarvil do červena, ale také nezaměnitelně páchl po moči. Když přišla domů manželka, zeptala se: „Opravuješ záchod nebo co...?“ Včera jsem se od jednoho arabského známého dozvěděl, že se v mnoha zemích barvy a vlna ještě zpracovávají lidskou nebo velbloudí močí. Prý, mimo jiné, aby nevybledly.

Posluchač z Bonn-Bad Godesbergu, který by nechtěl být jmenován:

Tohle je příběh o jednom starém muži, který bydlel ve starším domě v rozestavěném podkroví, dvě schodiště nad nejbližším WC. Z pohodlnosti si obstaral skleněného „bažanta“ pro „noční potřeby“. Při vylévání obsahu nádoby do záchodu ho napadla myšlenka šetřit vodou. Od té doby nosil onen starší pán „ranní láhev“ do zahrady. Brzy zjistil, že v oblasti zalévání se *rostlinám* daří lépe. „Šetření vody“ se vyvinulo v „plánovité hnojení“. Zmíněnou láhev systematicky vyprazdňoval na trávník. Zcela vědecky udržoval i tzv. „nulovou parcelu“. S vážnou tváří provázel pak pán své hosty předzahrádkou: Zde vidíte sytě zelený trávník a zde - podél silnice - nepřehlédnutelný pás nedužívé trávy...

Posluchačka z Essenu, která by nechtěla být jmenována:

Ta věc s pěstěním trávníku mě přivedla na myšlenku přidávat do *zálivky květin* vždy něco málo moči. Bez přehánění: Je to na mých květinách vidět. Provedla jsem dokonce opravdový test srovnáním dvou stejných rostlin.

Posluchačka z Marsbergu, která by nechtěla být jmenována:

Semena okurek, cukin, dýně a jiná se před výsevem 12 hodin namáčí v moči. Nahradí to chemická mořidla. Používáme to úspěšně už po tři generace.

Přeji vaší knize a všem, kdo si ji přečtou, mnoho úspěchů. Snad si tak ušetříme různé chemické „bomby“ a také peníze.

Ulrich F., Flammersfeld:

V minulosti prý vojáci kavalerie svlažovali své *koně* močí - dali se pak lépe hřebelcovat a jejich srst dostala krásný lesk. Vypráví se to v jezdeckých kruzích.

Angela K., Bottrop:

Jsem ročník 49 a vyrostla jsem na venkově na tzv. chotáru. Znáte to, něco vlastního, něco propachtovaného, pár prasat, jedna až dvě krávy a drůbež. Z větší části obhospodařováno ženami, k tomu domácnost a děti. Muži tenkrát měli podstatně delší pracovní dobu než dnes. Když měla *prasata* kašel, neposílalo se pro veterináře, ten byl příliš drahý. Načurali jsme jim do žlabu a vida, kašel zmizel i bez drahé medicíny.

Ursula H., Hochneukirch:

Miláčkem naší rodiny je náš leonberger, veliký *pes* s hustou srstí a dlouhými povislými slechy. S nimi jsme měli před nějakou dobou velké starosti. Protože jsou porostlé srstí i zevnitř a hůře větrají, nedávno se mu zanítily tak vážně, že chudák pes chodil s hlavou celou nakřivo a neustále mlátil ušima. Nesměli jsme ho po nich ani pohladit, jinak vyl tak žalostně, až nám to rvalo srdce.

U veterináře ho při ošetření museli držet dva muži a pes skučel jak malé dítě. Každý den jsem mu kapala do uší roztok kortizonu. Ale ani po dvou týdnech nenastalo zlepšení. Ubožáka jsme mohli ošetřit jen s pomocí lsti. Když jsem v rozhlase slyšela vaše příspěvky, rozhodla jsem se před dvěma týdny léčit ho svojí močí. Dvakrát jsem ráno zachytila svou první moč (poradil mi to známý) a malou stříkačkou ji dala psovi do uší. Dělala jsem to dvakrát týdně.

Nyní se mi zdá, že už je ze svého utrpení skoro vyléčen.

Lothar S., Bielefeld:

Obecní rada jedné východopruské vesnice ležící na říčce „Čura“ napsala roku 1761 Bedřichu Velkému. Prosili ho o změnu názvu říčky, neboť se jim obyvatelé sousedních obcí kvůli němu neustále posmívali.

Rukopisná poznámka pruského krále: „Souhlasím, navrhuji ‚Močinoko‘.“

Christel Z., Hilchenbach:

(In: Lékařské noviny č. 20, 3. 2. 1992)

Neobvyklou pomoc poskytl otec svému pětiletému synovi na Aljašce, který při teplotě pod 30 °C olízl zábradlí a jazyk mu na něm přimrzl. Podle zprávy dr. Amandy I. Adlerové v New England Journal of Medicine mu jazyk pomočil.

Ohlédnutí do bažanta

Častým hostem v našem přenosovém voze byl profesor Schadewaldt, především když se diskutovalo o tělesných tekutinách, slinách, krvi a nosním hlenu. Jeho strhující humorné vyprávění okouzlovalo a udivovalo zároveň. Neboť profesor Schadewaldt je jedním z profesorů staré školy, kteří už jsou na vymření. Svoji přednášku na rozloučenou například přednesl v taláru, s bílými rukavičkami a profesorskou čapkou. Při pohledu na něj mě ihned napadl bojový pokřik naší generace osmašedesátníků: „Plíseň tisíc járů táhne zpod talárů." Když ovšem profesor vyprávěl, jaký to byl revoluční počin, když si profesoři ve středověku vymínili právo nesnímat čapku před vrchností ani před králem, bylo mi jasné, že pod tímto talárem nemusí vězet plíseň, nýbrž výjimečná osobnost s bohatým kulturním rozhledem. Od profesora Schadewaldta jsem se naučila, jak hloupý byl dřívější předsudek, že korektně odění pánové s muškou na bradě nejsou zrovna lidé s jiskrou. Publikum a náš tým v něm potkalo neobyčejného, vskutku univerzálně vzdělaného, vtipného a skromného člověka, který byl daleko otevřenější a pro věc zaujatější než kterýkoliv smělý moderní diskutér, jenž svého ztuhlého ducha a zestárlé srdce maskuje džínami a dlouhými vlasy.

Profesor Schadewaldt byl tak laskav a poskytl nám malý náhled do svých historicko-lékařských znalostí o moči. Napsal ho tak, jaký je on sám: učenec staré školy, o kterém by se mnozí staromilci osmašedesátého roku určitě nedomnívali, že na něho budou toužebně zhlížet. A zdali si ho budou vážit i mladší z vás? No, člověk se u takového vzdělance přece jen musí trošku více namáhat a soustředit...

Příspěvek Hanse Schadewaldta

Historie moči v lékařství

Vývoj poznatků o moči a orgánech, které ji vylučují

Dodnes sice platí okřídlené rčení Johanna Wolfganga von Goetha z jeho „Fausta", že „krev je velmi zvláštní šťávou", ale ještě jiná tělesná tekutina vzbuzuje od minulosti až do dnešních dnů velmi silný zájem jak vědy lékařské, tak laiků, a tou je moč. Podstatná ztráta krve může vést ke smrti postiženého člověka a v mnoha kulturách a náboženstvích, například u Židů či Svědků Jehovových, je krev považována za „nositele" duše. Proto také u prvních z nich náboženské předpisy striktně nařizují porážku vykrvácením, druzí z těchto důvodů odmítají každou transfúzi pro možnost přenosu cizích částí duše. Ale je to moč, která ve všech kulturách vzbudila zjevně ještě větší pozornost, počínaje představami o jejím vzniku a orgánech jejího vylučování, až po způsob, jakým se produkt látkové výměny „moč" jeví oku pozorovatele v různých barevných odstínech či rozdílným pachem, chutí a konzistencí. Moč je tedy odrazem celkové individuální konstituce, ale také ukazatelem chorobných procesů a současně modelem představ o celistvosti organismu v rozdílných kulturách, které při zdůrazňování fyzické a psychické jednoty osobnosti prožívají opět svou renesanci právě v našich dnech.

Hippokrates (460 - 375 před Kristem), zakladatel vědecké medicíny. Vycházel z předpokladu, že podstatu nemoci musíme hledat v chybném složení tělesných šťáv.

Ženevský lékař Théophile Bonet (1620 - 1689) popisoval ještě v roce 1679 ledviny pouze jako vodovody.

Dnes již samozřejmý, obecně známý vztah k ledvinám jako místu produkce moči je výsledkem tisíciletých spekulací o vzniku a způsobu vylučování tohoto produktu, i když velmi brzy došlo ke zjištění, že přílišné vylučování moči, tzv. *polyurie*, je stejně závažná jako snížení či úplné zastavení produkce moči, tzv. *anurie*, která může vést až k brzké smrti. Ještě v roce 1679 nacházíme ve své době téměř klasické dílo ženevského lékaře Théophila Boneta (1620 - 1689) s bombastickým názvem tak typickým pro baroko: „Sepu1chretum, sive anatomia practica ex cadaveribus morbo denatis“, česky: „Hřbitov neboli praktická anatomie, jak ji lze ukázati na nemocech v mrtvolách“, ve kterém podává krátký popis tehdejších poznatků o funkci ledvin. Autor píše:

„Ledviny jsou vodovody, které mají sbírat vodu tekoucí z celého domu a odvádět ji do měchýře jako do jakési cisterny. Pokud tuto svou úlohu neplní, voda teče nazpátek a celý dům zaplavuje.“

Toto pojetí funkce ledvin bylo ve srovnání s poznatky a představami antiky relativně primitivní. Skutečnost, že se tento známý patologický anatom nad funkcí ledvin dále nezamýšlel, je o to překvapivější, že už před vydáním jeho díla byla k dispozici celá řada

základních anatomických výzkumů, které zveřejňovaly doposud neznámé podrobnosti anatomické stavby tohoto podivuhodného párového orgánu, na jejichž základě autoři současně rozvinuli určité fyziologické teorie. Můžeme konstatovat, že krátké pojednání Boneta nabízelo tehdejším lékařům méně než zveřejněné představy o 1500 let dříve žijícího Galéna (129 - 199), slavného osobního lékaře římského císaře Marka Aurelia (121-180), které tento *Princeps medicorum* (kníže lékařů) o funkci ledvin a sekreci moči rozvinul.

Na tomto starém tibetském zobrazení anatomie člověka ledviny ještě nemají spojení s močovým měchýřem.

Jak už jsme se zmínili, nebyly tyto představy v žádném případě rozšířeny po celém tehdejším světě. Existovaly kultury, které tyto souvislosti neznaly. Tibetské zobrazení lidské anatomie sice představuje ledviny v poměrně správné poloze, nedoceňuje však jejich skutečnou velikost a neukazuje žádnou komunikaci s močovým měchýřem. Měchýř byl u mnoha přírodních národů a nemála dřívějších národů kulturních považován za vlastní místo vzniku moči. Na druhé straně ledviny se svým poměrně nízkým obsahem krve nepřitahovaly pozornost tak

jako srdce nebo krevnatá játra. Na druhé straně ovšem byl rozšířen názor, ze ledviny a je obklopující ledvinový tuk jsou nositelem života, tělesné a duševní síly a obzvláště odvahy. Možná to souviselo se skutečností, že ledviny byly v těchto kulturách spojovány s pohlavní funkcí. Měly vylučovat mužské a ženské semeno. Nejen staří Židé viděli v ledvinách, vedle srdce, sídlo duše; také Indové kladli při spalování zesnulých do jejich dlaní ledviny obětních zvířat. Tyto souvislosti nakonec dokazuje i zmíněné tibetské zobrazení ledvin v nejtěsnějším spojení s míšním kanálem, který dle prastarých představ přežívajících dodnes v lidovém léčitelství platil za místo vzniku a vypuzování semene.

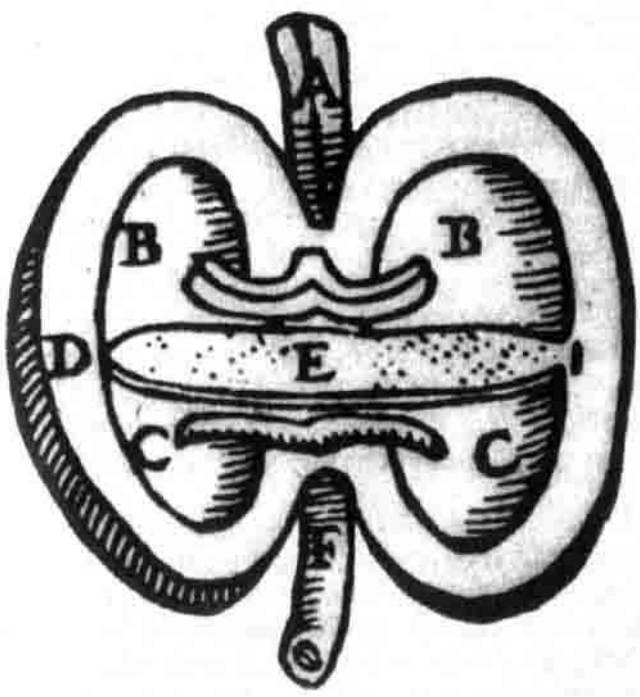

Aristoteles (384 - 322 př. n. l.) viděl v ledvinách určitý druh síta, které odděluje moč od krve.

Avšak první vztah mezi sekrecí moči ledvinami najdeme už v díle zvaném „Corpus Hippocraticum“, jehož některé části pocházejí od nejslavnějšího antického lékaře Hippokrata (460 - 375 př.n.l.), neboť tam se v úryvku o anatomii uvádí:

„Ledviny mají stejné vlastnosti jako játra. Vycházejí z nich křivolaké kanály do nejvyššího vrcholu močového měchýře… to, co jsme vypili, je vtahováno cévami do ledvin. Teprve pak je voda ledvinami jakoby prosévána. Tam se z krve vylučuje moč, pročež také je zabarvena do červena.“

Ještě výrazněji se vyjádřil Aristoteles (384 - 322 př.n.l.), který jasně rozpoznal, že ledviny, odvodné cesty močové, močový měchýř a močová trubice jsou souvislým systémem. Jako první se domníval, že z ledvin vedou do měchýře dva silné bezkrevné kanály. Byl přesvědčen, že ledvina musí představovat určitý druh síta či filtru, který odděluje krev přivedenou cévami od takzvaného „séra“, které je zčásti vylučováno jako páchnoucí moč. Tato teorie vyžadovala dva předpoklady: Zaprvé určitou „přitažlivost“ ledvin, díky které do nich bylo neustále přiváděno značné množství krve, a zadruhé teplo, neboť filtrace séra mohla úspěšně proběhnout jen pod vlivem varného procesu, řecky nazývaného *pepsis*. Tento jev si představovali obdobně jako u ovoce, které může zrát jen pod vlivem hřejivého slunce. K ukládání tohoto tepla, kterého bylo zapotřebí daleko od vlastního centra tvorby tepla, srdce, sloužil ledvinový tuk, který hrál tuto i jiné úlohy ve více kulturách.

Tak vypracovali antičtí lékaři a přírodovědci, hlavně Aristoteles a Galén, první uzavřené spekulativní teorie o vzniku moči filtračním procesem v ledvinách, které dokázali celou řadou pokusů na zvířatech. Tím byly vyvráceny názory jiných řeckých lékařských škol, např. „metodiků" vedených Asklepiadem (124 - 56 př.n.l.), kteří tvrdili, že moč vzniká až v měchýři srážením páry do tekutého skupenství. Pokusy na zvířatech však Galén ukázal, že moč odtéká do močovodů z ledviny. Právě teorie filtrace moči z krve vedla k tomu, že na moč bylo nazíráno jako na odraz složení šťáv v celém organismu. Neboť v oněch dobách byla vypracována nauka o čtyřech šťávách, působící hluboce do novověku, která se označuje pojmem *humorální patologie*. Podle ní předpokládali antičtí lékaři, na základě Empedoklova učení o čtyřech prvcích (asi 490 - 430 př.n.l.), existenci čtyř tělesných šťáv - krve, hlenu, žluté a černé žluči, dle kterých jsou až dodnes pojmenovány čtyři různé typy lidské osobnosti. *Sangvinici* údajně mají v organismu příliš mnoho krve, *cholerici* obzvlášť mnoho žluči, *flegmatici* více hlenu a konečně *melancholici* přebytek černé žluči, která má neblahé účinky na duševní vlastnosti příslušného člověka. Harmonie těchto čtyř šťáv má za následek zdraví, převaha či absence jedné z nich vyvolává choroby. Panovalo přesvědčení, že z moči pacienta lze tyto změny zjistit. Důležitá tedy byla představa, že moč není výměšek nestravitelných zbytků potravy, nýbrž že se v ní nachází velmi cenné substance, které se v ní usazují po určitém druhu trávicího procesu. Právě proměnlivé zabarvení a konzistence moči mluvila pro fakt, že je jakýmsi regulačním mechanismem organismu. Světle žluté zabarvení bylo tak připisováno obsahu žlučových látek, červenější oproti tomu výskytu částeček krve a černá moč, která se opravdu vyskytuje při černé horečce jako důsledku tropické malárie, měla ukazovat na příměs černé žluči. Tak se vedle ledvin jako místu produkce moči začalo uvažovat o játrech jako o orgánu řídícím všechny procesy látkové přeměny.

Velmi brzy byla objevena skutečnost, že v moči, resp. v měchýři se mohou tvořit kameny, které pacientům způsobují značné obtíže. Litotomie se také ve středověku stala jednou z nejznámějších chirurgických operací, která se v různých formách odrazila nejen v malířství, ale dokonce v hudbě.

Teprve od 17. století, když se lidé začali zabývat chemickými a fyzikálními změnami v organismu živých tvorů, začala se moč vyšetřovat i fyzikálně-chemickými metodami. Zjistilo se například podivné zakalení při zahřátí moči určitých osob, které poprvé popsal Friedrich Dekkers (1648 - 1720), profesor medicíny v Leidenu, který v jednom ze svých děl z roku 1673 uvedl:

„Pozoroval jsem, že se některé moči po zahřátí brzy mléčně zakalí, dokonce jako mléko voní a mají i jeho chuť. Po přidání několika kapek kyseliny octové a ochlazení moči jsem spatřil něco bílého a zvločkovatělého, sýrovité části klesly ke dnu a olejnaté nebo máslovité částečky plavaly na povrchu."

Tímto varem s přidáním kyseliny objevil Dekkers zkoušku na bílkoviny. Tento objev byl opět vytažen na světlo denní až o sto let později (1764) v knize Domenica Cotugna (1736 - 1822), která se jinak v podstatě zabývala ischiasem. Ovšem už mnohem dříve (1674) rozpoznal geniální anglický lékař Thomas Willis (1621 - 1675) medovou příchuť moči diabetiků a tím nejdůležitější diagnostickou indicii tohoto onemocnění.

Vlastní impulsy pro výzkum funkce ledvin však vyšly z anatomie. Už na počátku období humanismu předpokládali význační lékaři, stejně jako hippokratikové, vztah mezi obecným hydropsem (vodnatelností) a ledvinovými chorobami. Slavný freiburgský městský lékař Johann Schenck von Grafenberg (1530 - 1598) popsal roku 1596 případ formana Christophera Guggera, který trpěl *oligurii* (co do množství silně snížené vylučování moči) a postupně se u

něj objevoval otok celého těla. Tento *hydrops* Schenck spojoval s podivným zabarvením ledvin, pozorovaným při pitvě.

Do té doby byly rozhodující galénské představy o „přitahování“ tělesných šťáv ledvinami, tzv. „horror vacui“. Teprve po objevu krevního oběhu nastínil Nathanael Highmore (1613 - 1648) v roce 1628 tezi, že sekreci ledvin ovlivňuje ne tato hypotetická přitažlivá síla, ale pokles, případně vzestup tlaku mezi tepenným a žilním ramenem krevní dráhy. Tento fakt byl pro něho hlavním důvodem jemného rozvětvení ledvinných cév.

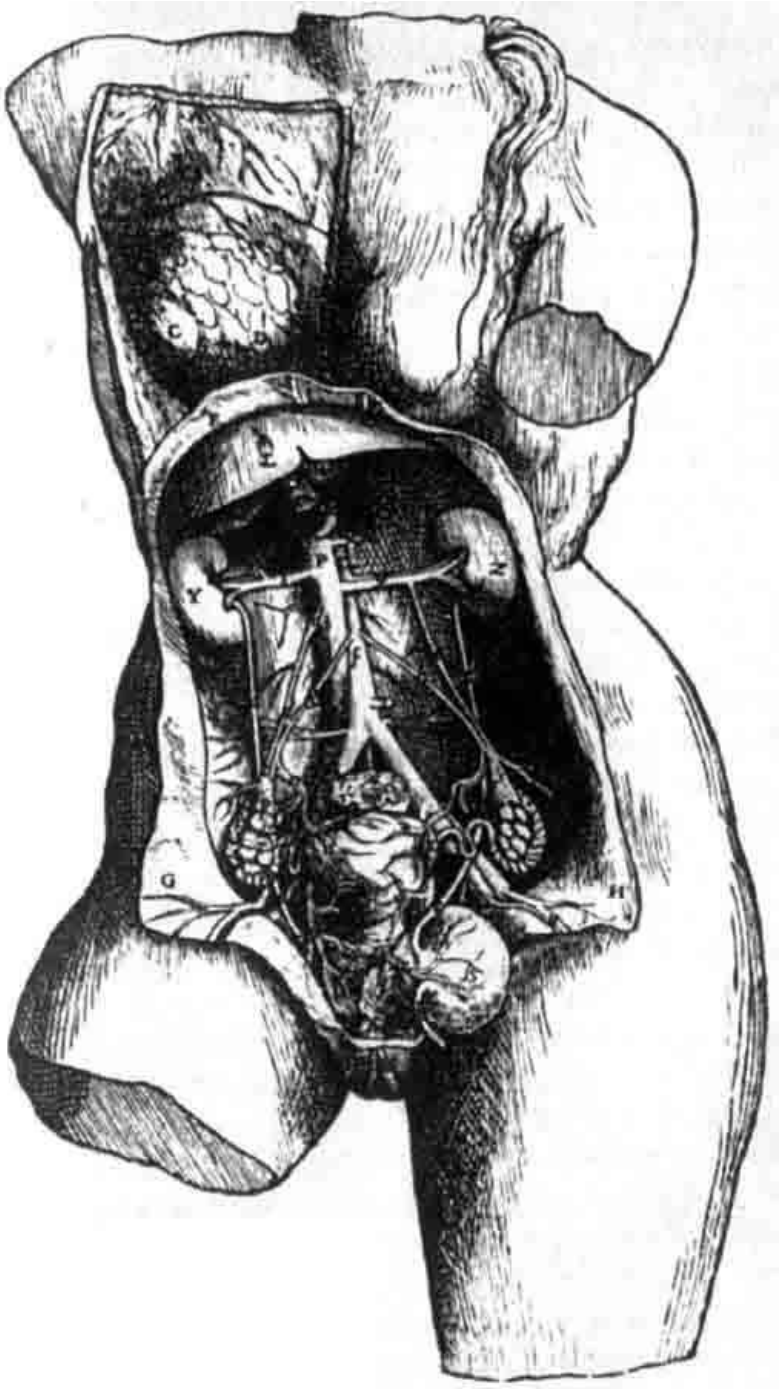

Břišní krajina podle Andrease Vesala (1514 - 1564) z roku 1543. Vesal požadoval pitvu lidských mrtvol jako východisko informací o tělesné stavbě člověka a tím založil moderní anatomii.

Avšak teprve subtilní anatomické práce 17. století daly podnět k novým teoriím o funkci ledvin. Na tomto místě musíme uvést Lorenza Belliniho (1634 - 1704), který jako devatenáctiletý student vydal v roce 1662 epochální práci o struktuře a funkci ledvin. Poprvé zde představil pojetí, že ledvina je jako mnohé jiné orgány žlázou a jako taková musí být vybavena vývodem pro ledvinové sekrety. Samozřejmě po tomto vývodu pátral se svými současníky marně, neboť primitivní mikroskopy tehdejší doby ještě neumožnily jasné rozlišení nepatrných ledvinných kanálků. Zde přinesl další poznatky až výzkum pomocí pokusů se vstřikováním určitých barviv do cév. Díky nim objevili nejprve holandští badatelé, následovaní učenci italskými, v ledvinách nejen kanálky, ale i na ně upnuté maličké chuchvalečky, které holandský anatom Frederik Ruysch (1638 - 1731) nazval „glomeruly“, protože vypadaly jako klubka příze. S tímto poznatkem se vynořily nové otázky, neboť stará filtrační teorie, podle které byla ledvina jen něco jako síto, už tím pádem nestačila. Už tehdy se tušilo, že v těchto jen pod mikroskopem rozeznatelných základních strukturách ledviny, které dnes nazýváme *nefrony*, musí probíhat daleko komplikovanější procesy. Nejprve se samozřejmě muselo dokázat, že tyto podivné uzlíčky opravdu mají spojitost s ledvinnými kanálky. Důkaz se podařil v roce 1842 teprve šestadvaceti1etému Williamu Bowmanovi (1816 - 1892), asistentovi londýnského King's College Hospital, který zřejmě jako první rozeznal, že se zde musí jednat o uzavřený útvar a základní funkční jednotku systému vylučování moči, která je zodpovědná za sekreční mechanismus ledviny.

Nemáme zde místa k uvedení všech ostatních, velmi detailních výzkumných prací, které nakonec vedly k objevu dvou různých fází tvorby moči v ledvině: první, glomerulární filtraci, a druhou, tzv. tubulární čili kanálkovou resorpci, které obě určují konečné složení moči. V první polovině 19. století došlo k vášnivým sporům, zda sekreci moči vyvolává nějaký vitální faktor, který má pouze živá tkáň, či zda se jedná pouze o jednoduché fyzikálně-chemické procesy ve smyslu osmózy, objevené roku 1827. Teorie filtrace a zpětné resorpce v různých částech ledvinných kanálků zůstaly předmětem sporů až do roku 1924, kdy britští vědci Ernest Henry Star1ing (1866 - 1927) a Ernest Basil Verney (1894 - 1967) s konečnou platností dokázali, že v tzv. *tubulech* skutečně zpětná resorpce probíhá. Skutečnost, že v ledvinách byly nalezeny i látky podobné hormonům, které hrají důležitou roli při ovlivňování krevního tlaku, uvádím jen na okraj a dále ji v tomto přehledu o vzniku moči rozvádět nebudu.

Od inspekce moči k diagnóze

Lékaři dávných epoch se ovšem nezajímali jen o základní otázky vzniku moči a orgánu či orgánů za to zodpovědných, nýbrž logicky také o diagnostické aspekty s fyziologií související, podobně jako se už od dávných dob vzniku lékařství prováděla inspekce všech tělesných šťáv. Neboť stejně jako sputum (sekret nebo hlen z dýchacích cest), pot, určitým způsobem i sperma a menstruační krev, vzbuzovaly pozornost i oba nejdůležitější tělesné výměšky, stolice a moč, zejména proto, že se daly zkoumat i pouhým okem. Při takřka úplné absenci jiných diagnostických metod, jako např. až v 18. století zavedeného poklepu hrudníku (perkuse) a poslechu srdce a plic (auskultace), nehledě na tzv. invazívní zásahy, které se vyvinuly v rutinní metody teprve v našem století, bylo nahmatání pulsu na straně jedné a inspekce moči na straně druhé nejdůležitějšími diagnostickými postupy, které měli tehdejší lékaři k dispozici. Nemůže nás tedy překvapovat, že už v staroindických spisech sanskrtové medicíny, např. ve sborníku „Susruta Samhita“, se rozlišuje deset různých druhů moči, které odkazují na obecné patologické změny, mimo jiné na velmi zajímavé zjištění choroby zvané *iksumeha*, při níž je hojná moč sladká jak cukrová třtina a po vymočení přitahuje mravence a hmyz. Na druhé straně byla popsána nemoc se zvýšeným močením nekoncentrované moči,

adumeha, která tento symptom sladkosti neobsahovala. Dnes se asi nemýlíme, pokud zde vidíme souvislost obou forem diabetu, a sice cukrovky (*diabetes mellitus*) a žíznivky (*diabetes insipidus*). Je pozoruhodné, že tyto vědomosti staroindických lékařů upadly ve starém Řecku v zapomnění. Zjištění skutečnosti, že se u pacientů se zvýšeným vylučováním moči dá zjistit také medová příchuť, zůstalo vyhrazeno teprve anglickému lékaři Thomasu Willisovi, působícímu v době baroka. Willis zajisté neobjevil cukr v moči jako takový, nýbrž věřil, že medová příchuť vzniká kombinací močových solí. Podobně někdy označujeme za olovnatý cukr určité sloučeniny olova, které samozřejmě s naší glukózou nemají nic společného.

Z babylonských pramenů o lékařství psaných klínovým písmem víme, že v této době byly zjevně rozpoznány hnisavé příměsi v moči jako chorobné výměšky organismu. Na staroegyptských papyrech jsou místa odkazující na tzv. „nemoc aaa“, která se projevila zarudlou močí a která může s největší pravděpodobností představovat *krev v moči* při egyptské infekční chorobě *bilharzióze*, napadající dodnes miliony Egypťanů, zvláště v oblastech kolem Nilu a v oáze Fayum. Proti ní už farmaceutický průmysl vyvinul účinná léčiva, neboť tuto nemoc způsobuje nepatrný červ, objevený německým tropickým lékařem Theodorem Bilharzem (1825 - 1862) v roce 1852 v Káhiře. Tito červi pronikají pokožkou do krevního řečiště, projdou ledvinami až do močového měchýře, kde se na sliznici uhnízdí a tvoří krvavé parazitické „nádory“.

Ale právě v egyptském světě měla moč ještě jeden diagnostický význam. Lidé tehdy totiž věřili, že z moči těhotných žen se dá poznat pohlaví nenarozeného dítěte, a dalo by se říci, že tak předjali moderní metody dnešní humánní genetiky, která určuje pohlaví pomocí tzv. *amniocentézy*, tzn. odběru a následného vyšetření plodové vody. V takových případech se totiž těhotenskou močí svlažily dva druhy obilí, ječmen a pšenice. Rychlejší vyklíčení pšenice mělo ukazovat na děvče, ječmene na narození chlapce. Při kontrolních pokusech v roce 1933 se zjistilo, že ve skutečnosti je to právě naopak. Moč těhotných matek, které později porodily chlapce, urychlovala růst pšenice, matek děvčat ječmene. Je tedy pravděpodobné, že se zde vyskytl chybný překlad obtížně rozluštitelného hieroglyfického textu. V pozdní Byzanci se navíc zkouška močí za pomoci hrášku považovala za test panenství příslušné probandky, naopak námi zmiňovaný Galén zjisťoval sterilitu pohlavních partnerů pomocí „zkoušky s čočkovými klíčky“.

Ve starořeckém hippokratickém lékařství hrála diagnostika moči zpočátku relativně podřadnou roli. I přesto je v jednom ze spisů o ní zmínka:

„Doposud se ukazuje, že to, co měchýřem odchází, dokazuje nemoc úplněji než to, co maso vyměšuje.“

Což znamená, že moč nabízí více diagnostických možností než pot. Ale stejně jako produkce potu, která závisí na meteorologických poměrech jako teplota, dusno, zima či vítr, měla být i produkce moči závislá na těchto podmínkách. Zřetelné znaky vlivu velkého světa makrokosmu na mikrokosmos „člověka“ jsou vyjádřeny v teorii, která je po staletí až do dnešních dnů nazývána „astrologická medicína“. V této představě planety a jiné síly, působící z vesmíru na naši Zemi, ovlivňují zdraví a choroby a tím i vyměšování člověka. Ne bez důvodu je proto ženská perioda označována jako *menstruace* (měsíční krvácení), protože byla od těchto vlivů odvozována na základě svého pravidelného výskytu přibližně jednou za čtyři týdny. U žen, kterým perioda vynechala nebo vůbec nenastala, se hovořilo o absenci recepčního orgánu, který by tyto astrální vlivy vnímal. Tyto představy ještě dnes přežívají v termínu *influenza* (chřipka), který není ničím jiným než výrazem mimozemského vlivu,

především neštěstí přinášeného planetou Saturn, před kterým se člověk při častých epidemiích moru ve středověku a cholery v 19. století mohl spasit jen co nejrychlejším útěkem z postižených území.

Buď jak buď nám hippokratikové poskytli také odvážná tvrzení. Zde cituji dvě z nich:

„Pokud na moči plave tuk jako pavučina, znamená to, že má člověk souchotiny,“

a druhé:

„pokud moč páchne, je zcela řídká nebo příliš hustá či má černou barvu, může se nemocný pomalu připravovat na svou poslední cestu.“

Skutečně i dnes považujeme nepříjemně páchnoucí moč, která je hustá a obzvlášť tmavá, za znak *urosepse*, onemocnění, které je nezřídka spojeno s nevyléčitelnou perspektivou.

Vedle těchto astrálních vlivů hrál významnou úlohu také stupeň tzv. „varu“ v játrech, ledvinách nebo měchýři. Panovalo přesvědčení, že pokud v ledvinách nedochází k produkci dostatečného tepla, proběhnou tyto varné procesy neúplně, což má za následek neúplné odbourávání látek z krve.

Význam moči pro celkovou diagnózu vyplývá z následujícího působivého klinického obrazu, vedoucího 11. dne ke smrti pacienta, který by neměl být čtenáři zamlčen pro svou originalitu líčení. Stať je ze spisu „Corpus Hippocraticum“ a o mnoho staletí později se objevila v popisech tzv. *apatické horečky*. Ještě připomenu, že černá moč byla považována za znak převahy nebezpečné černé žluči a byla vždy spojována s neblahou předpovědí.

„Mladý, asi dvacetiletý muž bydlí na rovinatém pobřeží ostrova Thassos v Egejském moři... V důsledku námahy, pití a gymnastického cvičení v nevhodnou dobu ho zachvátila horečka. Nejprve měl bolesti v bederní oblasti, k tomu přistoupil pocit těžké hlavy a napětí v krku. Prvního dne vycházely z těla žlučovité, nesmíšené, pěnivé a tmavě zbarvené masy ve velkém množství. Moč byla černá a měla černou sedlinu; pacient měl žízeň, jeho jazyk byl suchý, v noci nemohl spát. Druhého dne prudká horečka, více vyprázdnění, která byla řidší a pěnivější, černá moč, neklidná noc, opakované halucinace. Třetího dne se vše zhoršilo: Po obou stranách podélné napětí hypochondrií, řídká, tekutá, do černa zbarvená stolice, kalná černá moč; v noci nemohl spát, pocení, smích, zpěv, nemohl se uklidnit. Čtvrtého dne ty stejné symptomy. Pátého dne nesmíšené žlučovité tučné výkaly, řídká, tekutá a průhledná moč; přišel opět trochu k rozumu. Šestého dne se poněkud potil na hlavě, studené a bledé exkrementy, prudké pohyby, z těla nic neodcházelo, ani moč; mocná horečka. Sedmého dne afonie: exkrementy byly pořád chladné, nevymočil se. Dne osmého se potil po celém těle studeným potem; červené kožní vyrážky s potem, okrouhlé, malé jako pupínky akné, při mírném podráždění vycházely z těla řídké masy, jakoby nestrávené, ve velkém množství a za velkých bolestí; vypouštěl s velkými bolestmi pálivou moč; exkrementy poněkud zteplaly, spánek byl lehký, podobný komatu, ztratil hlas, moč byla řídká a průhledná. Devátého dne byl stav stejný. Desátého dne se nemohl napít, upadl do komatu, jeho spánek byl lehký; stolice také (jako ve dnech předtím), silným proudem vylučoval poměrně hustou moč; při odstavení se tvořila bílá sraženina podobná ječnému šrotu, exkrementy jsou opět studené. Jedenáctého dne zemřel.“

Vedle barvy se posuzovaly také usazeniny, které se buď objevovaly ve vyloučené moči jako sediment, anebo se mohly jako „metastázy“ ukládat i v jiných částech těla. Přitom se

rozlišovaly usazeniny způsobující velké bolesti v ledvinách nebo v močovém měchýři (velmi pravděpodobně se jednalo o kameny v ledvinách či močovém měchýři), a usazeniny, které bolesti nevyvolávaly a vylučovaly se jako písek. Dalšími komplikacemi byla údajná spermatorea, která byla chybně odvozována z patologického ovlivnění produkce ledvin. Nebylo tím ale myšleno vylučování mužského semene, nýbrž nemoc dnes zvaná *gonorea* (z řeckého gone - semeno), což není nic jiného než zánět sliznice pohlavních orgánů a močových cest způsobený choroboplodnými zárodky *kapavky* - *gonokoky*, objevenými až v roce 1872.

Tenkrát se samozřejmě ještě nejednalo o pravidelné a rutinní pozorování moči jako důležitého diagnostického znamení. Teprve ve středověku se přesná inspekce moči stává nejdůležitější diagnostickou pomůckou. Hodnotilo se při ní nejen množství, ale i kvalita moči jako je pach, chuť, vzhled, zakalení atd., a není tedy divu, že od těch dob můžeme vidět na různých vyobrazeních lékaře se sklenicí moči a pacienta s futrálem z vrbových prutů. Sklenice na moč, matula, se stává takovým symbolem lékařství jako později stetoskop, čelní zrcátko pro krční - nosní - ušní a oční lékaře či skalpel v ruce chirurga. Ještě tak významný lékař, jako byl Goethův přítel Christoph Wilhelm Hufeland (1761-1836), pojal do svého až posmrtně vydaného díla „Enchiridion medicum oder Anleitung zur medizinischen Praxi“ (Enchiridion medicum aneb návod pro lékařskou praxi) celou kapitolu o vylučování moči.

Mezitím nastala doba „přírodovědecké medicíny“ a budoucím generacím už nestačila pouze inspekce a další vnější posouzení moči. Přidala se chemická a fyzikální vyšetření, která mohla zprostředkovat velmi detailní náhledy do složení moči. Rozhodujícím předpokladem bylo všeobecné uznání Galénem rozvinutého systému „učení o čtyřech šťávách“ a představa, že moč je odrazem fyziologických a patologických dějů v organismu.

Při vyšetření se pacient vymočil buď přímo v ordinaci, nebo moč přinesli sluha či děvečka, takže lékař mohl diagnostikovat na dálku. Všeobecně se pro takovou inspekci používala krátce odstátá ranní moč. Vedle posouzení barvy (*color*), stupně kapalnosti (*consistentia, substantia*) a nerozpuštěných složek (*contenta*) se zvláštní význam přikládal místu, kde se změny udály, tzn. zda se kaly objevily na dně jako sediment, uprostřed, nebo plavaly na povrchu.

Základem byly tedy tři posuzovací parametry: barva, viskozita a nerozpuštěné složky moči. Pro určení barvy existovaly řádné stupnice se všemi myslitelnými odstíny, které lékař srovnával se vzorkem. Tyto tabulky se dochovaly z byzantské medicíny 7. století, např. od Theophila. Během doby se nejprve z jednoduchých, často pečlivě kolorovaných tabulek vyvinuly komplikované diagnostické pomůcky s mnoha podskupinami, které vzhledem k šíři barevné škály možná i přeceňovaly praktické rozlišovací schopnosti lékařů.

Na druhé straně stanovení stupně kapalnosti, např. 3. stupně u Isaaka Judaeuse z 9. století, a sice vodová, středně hustá a hustá neprůhledná moč, sotva připouštělo diferencovanou diagnostiku. Dále je sporné, zda často zmiňované, na povrchu plovoucí tukové příměsi (consistentia oleosa) odpovídají dnešním představám o „mastné“ moči. Oproti tomu nerozpuštěné složky byly velmi jednoduchou analogickou metodou přímo spojovány s příslušnými tělními oblastmi. Změny na povrchu, tzv. „obláčky“ (*nubecula*), měly ukazovat na onemocnění v oblasti hlavy, změny ve střední vrstvě označované *suspensum* na chorobné změny v hrudní oblasti a sedimenty především na onemocnění podbřišku a genitální oblasti. Pozorovaly se i příměsi vzduchu v moči, význam mělo, zda na povrch vystupují malé či velké bubliny, zda se při protřepání tvoří pěna (*spuma*) atd.

Důležitý byl bezpochyby také pach (*odor* neboli *vapor urinae*). Velmi přesně se rozlišovalo mezi specifickým pachem, který není u zdravých nijak nepříjemný, a čpavkovým štiplavým pachem, který, jak dnes víme, vzniká rozkladem močoviny. Známé ale byly i pachy vedlejší, které se projevovaly po požití jídel, jako jsou kapusta, chřest, fenykl, nebo po požití léčiv, jakým byl svého času např. terpentýn. Zkouška chuti se asi z estetických důvodů neprováděla, jinak by bylo nepochopitelné, že sladká chuť moči diabetiků byla zjištěna až v 17. století. Paracelsus (1493-1541) se sice zmiňoval o „dulcedo“ (sladkosti) moči, kterou rozlišoval od „acuitas“ (ostrosti), ale mínil tím bezesporu ne cukr v moči, nýbrž obecnou pH reakci moči, která je buď neutrální nebo kyselá.

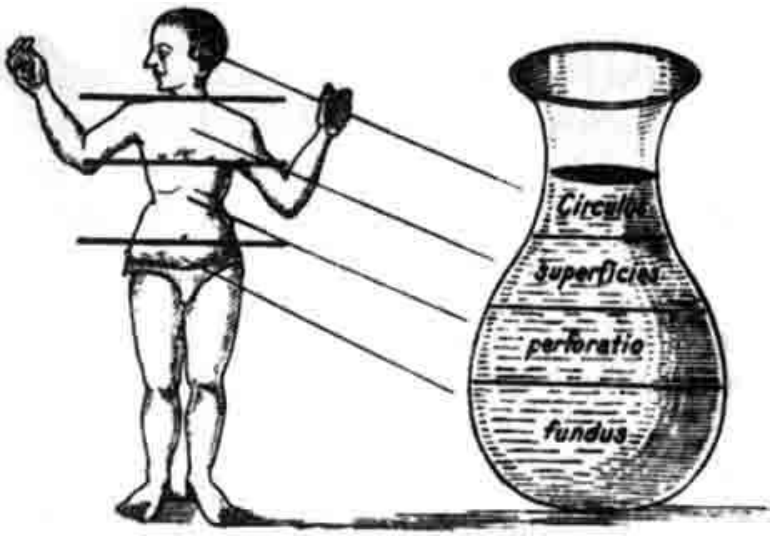

Schéma analogie mezi čtyřmi tělesnými oblastmi a čtyřmi vrstvami moči.

Skutečnost, že se inspekce musela provádět s ranní močí, souvisela s tehdejším předpokladem, že se po spánku tělesné změny v moči lépe zobrazí, protože v bdělém stavu by vnitřní vlivy zkreslovalo pět smyslů. Vědecký názor, že noční moč je informativnější než denní a v mnoha případech umožní lépe stanovit diagnózu, přetrvává dodnes. Tato takzvaná „reprezentační teorie“ je dokumentována množstvím zobrazení, na kterých jsou zpravidla dávány do už zmíněných souvislostí určité oblasti moči v matule s určitými oblastmi těla. Co se týče trávení složek potravy a jejich přeměny přes krev na moč, vycházelo se z trojnásobného varu v organismu. Tento var při výskytu horečky podstatně sílil, zatímco při kachektických chorobách hořel spíše úsporně. Moči byl tudíž při těchto horečnatých stavech přisuzován podstatný význam. Ještě např. Hufeland rozlišoval mezi „močí při křečových stavech“ a „močí při horečce“, která při zvýšeném pulsu v případě nejistoty, „*zda je vnitřní afekce zánětlivá nebo křečovitá, rozhodovala diagnózu*“.

Lidé se dokonce domnívali, že z moči se dají objasnit i duševní choroby, protože žluč, která tato onemocnění vyvolává, stoupla příslušnému pacientovi do hlavy, a tím pádem způsobuje světlou bělavou moč v horní části sklenice.

Důležitou oporu našla inspekce moči, rozšířená v celém západním světě, v uznání ze strany islámského lékařství, které za časů křižáckých tažení nad západní medicínou zjevně vynikalo, ačkoliv ve svých arabských spisech přejalo větší část duchovního dědictví lékařství řeckého. Sklenice na moč v ruce lékařově se postupně stala symbolem života a objevovala se nejen na ilustracích všeho druhu, nýbrž přímo jako symbol lékařského povolání na stěnách veřejných budov, jako např. na plastickém nástěnném vlysu „Skutky křesťanského milosrdenství“ na Ospedale del Ceppo v Pistoii, mistrovském díle slavných fajánsových malířů bratří Della

Robbiových. Scénu lékařské konzultace můžeme vidět na podstavci zvonice dómu ve Florencii, který vytvořili známí sochaři Giotto di Bondone a Andrea Pisano. Také na západním portálu farního kostela v Landsbergu nad Lechem se nachází pamětní tabule záslužného lékaře z roku 1510, který je zde vyobrazen s matulou. Též oba patroni lékařů Kosmas a Damián byli jako lékař a lékárník často představováni jeden se sklenicí na moč, druhý s kelímkem masti.

Nepřekvapuje, že při některých silně spekulativních a zavádějících představách byly samozřejmě dveře otevřené pro nejrůznější šarlatánství. Pacienti se na jedné straně snažili lékaře vyzkoušet tím, že mu podstrčili místo moči nemocného moč děvečky nebo jiného rodinného příslušníka. Lékaři na straně druhé stanovovali nad rámec svých skutečných znalostí na základě inspekce moči někdy vskutku dobrodružné diagnózy. Dodnes se traduje známý pokus o podvod jedné vysoce postavené osobnosti. Služebná onoho pána zanesla k diagnóze údajně jeho moč. Ve skutečnosti to byla moč právě této těhotné děvečky. Lékař prý zvolal pln údivu: „Stane se něco podivuhodného, náš pán v požehnanou dobu porodí chlapečka!“

To ovšem v žádném případě netupilo význam inspekce moči, a jak už jsem se zmínil, matula byla kladena do rukou jak svatým, tak i zbožňovanému lékaři. Vidíme to např. ve známém souboru mědirytin holandského umělce Hendricka Goltziuse (1558-1617), ve kterém autor zobrazil lékaře ve čtyřech různých podobách, tak jak se jeví nemocnému: lékař jako Bůh u těžce nemocného, který veškerou svou naději na záchranu vkládá do lékařské vědy, lékař jako anděl, když se postupně objevuje obrat k lepšímu, lékař jako člověk, když uzdravující se pacient opouští své lůžko, a konečně lékař jako ďábel, když po úspěšné léčbě požaduje svůj honorář. Ale i smrt se snažila lékaři ukázat, že jeho život či život jeho chráněnce se neodvratně blíží svému konci. Smrt sahá po sklenici na moč, rozbíjí ji a moč vylévá. Existují také vyobrazení, která upuštěním matuly naznačují nešťastný průběh nemoci.

Knihy o inspekci moči vznikaly až do 19. století ve velkém počtu. V mnoha, pro laiky v němčině napsaných traktátech o léčivých bylinách je na titulní stránce lékař prohlížející moč. Encyklopedista medicíny Michael Bernhard Valentini (1657-1729) dokonce napsal dílo s názvem „Kräutermanns curieuser und vernünftiger Urin-Arzt“ (Bylinkářův kurýrník a rozumný urolog), které roku 1748 zažilo své 4. vydání. Ještě v roce 1808 bylo v Landshutu zveřejněno dílo lékařského kolegy Josepha Loewa s titulem „Über Urin als diagnostisches und prognostisches Zeichen“ (O moči jako diagnostickém a prognostickém znaku), ve kterém autor shromáždil a sepsal všechny známé znaky moči ve smyslu staré uroskopie.

Moč jako terapeutikum

Při tomto obsáhlém zájmu o moč jak ze strany lékařů, tak pacientů není divu, že se velmi brzy objevila otázka, zda se tento exkret lidského či zvířecího těla nedá použít také jako léčivo. Skutečností je, že až do dnešního dne je moči v lidovém léčitelství připisován zvláštní význam. Sám jsem během svého 3,5letého zajetí v jednom jihofrancouzském lazaretu zažil, jak se v důsledku nedostatku veškerých léků a mastí v mnoha případech sáhlo k osvědčenému prostředku svlažit si rány nebo kožní vyrážky močí. Tato metoda byla na frontách 19. a 20. století při nemožnosti jiného ošetření zranění vždy znovu a zjevně úspěšně aplikována. Lidé s údivem pozorovali, že se otevřené rány nebo vyrážky nezhoršují, ale naopak, že po ošetření močí se dokonce hojí rychleji a hlavně nevznikají žádné infekce a hnisání. Příčinou je bezpochyby skutečnost, že běžnou moč můžeme považovat za bakteriologicky nezávadnou, což se samozřejmě nedá tvrdit o moči pacientů s obecnými

infekčními chorobami nebo vůbec lokálními onemocněními, jako jsou zánět močového měchýře či ledvin. Faktem ale zůstává, že především vlastní moč nemůže nikdy vyvolat alergickou reakci a že zvláště močovina, ve značných dávkách v ní obsažená, má přece jen baktericidní účinky, i když nízkého stupně.

Moč jako léčivý nápoj může mít, také právě díky obsahu močoviny, močopudné účinky, neboť močovina platí za jedno z nejšetrnějších *diuretik*, které dobře snáší téměř všichni pacienti, pokud překonají strach a tento pramálo chutný lék požijí. Právě onen strach vedl k tomu, že moč byla v pojetí takzvané „špinavé apatyky“ (pojem podle stejnojmenné knihy lékaře Christiana Franze Paulliniho - 1643 až 1712) lékaři i laiky poměrně hodně uznávána. Látky, které produkuje lidský či zvířecí organismus, se zdály mít určité vlastnosti, které jiným chemikáliím nebo i rostlinám přisuzovány nebyly. Dodnes je otřepanou pravdou, že nechutné, páchnoucí či jinak nápadné léky mají ve smyslu moderní placeboterapie zjevně větší účinek než lahodné drogy. Proto se až dodnes touto terapeutickou metodou ze „špinavé apatyky“ táhne jako červená nit představa o tajemné, ale působivé léčivé síle přírody v prostředcích získávaných z výměšků člověka a zvířat nebo z jejich orgánů.

Skutečnost, že se zde mísí magicko-mystické spekulativní představy s účinky naprosto prokázanými moderním výzkumem, jsem se pokusil nastínit na příkladu močoviny. Tyto představy jsou dílem obsaženy i v modernějším odvětví homeopatie, takzvané *vědě o nozodách*. *Nozody* jsou totiž látky získávané podle zvláštních homeopatických receptur z organických substancí jako nosní hlen, slzy atd., které se pak v odpovídajícím dávkování a při opatrné manipulaci aplikují proti stejným chorobám, které je vytvořily, ve smyslu základního principu homeopatie „podobné léčit podobným“ (similia similibus curentur). Pojem *nozodický* pochází ostatně z řeckého slova pro nemoc: *nosos*.

Paullini (1643 - 1712), „Léčivá špinavá apatyka - Heilsame Dreck-Apotheke“, nové vydání, Frankfurt 1699

„Špinavá apatyka“ - tento výraz tenkrát ještě neměl dnešní pejorativní význam - byla zřejmě velmi rozšířena, protože neplatila jen za levnou medicínu rozšířenou hlavně mezi chudšími vrstvami obyvatelstva, ale také za doplňkový terapeutický směr, takřka ve smyslu dnešní „alternativní medicíny“. Paullini studoval medicínu a teologii, procestoval celou Evropu, usadil se jako lékař v Hamburku, potom dokonce odmítl profesuru v Pize, aby se nakonec stal císařským hrabětem a osobním lékařem biskupa v Münsteru. Ve své době platil za velkou osobnost, ale také za jednoho z největších encyklopedistů. Jeho „Léčivá špinavá apatyka“, jejíž první vydání vyšlo roku 1696 ve Frankfurtu, druhé hned o tři roky později a dotisk ještě v roce 1847, obsahovala nejen Paulliniho vlastní zkušenosti, nýbrž také spoustu pokynů lidového léčitelství. Velkou pozornost vzbudil nejen tímto dílem, ale také spisem „Flagellum salutis aneb kuriózní vyprávění, jak ranami léčit rozličné těžké, dlouhodobé a takřka neléčitelné nemoci“, vydaným roku 1698 ve Frankfurtu. Tuto terapii bitím převzal od svého kolegy Johanna Heinricha Meiboma (1590-1655), původně profesora medicíny v Helmstedtu, poté městského lékaře v Lübecku, kde roku 1639 zveřejnil podobný spis „Epistola de flagrorum usu in reveneria et lumborum renumque orficko“ (List o užití ran při pohlavních chorobách a nemocech ledvin).

Skutečnost, že se ještě v dnešní době vede diskuse o těchto prostředcích, dosvědčuje vydání kuriózního sborníku „Haus- und Sympathiemitteln“ (Domácí a sympatické prostředky), který v 50. letech sebral, zapsal a v roce 1976 v Rosenheimu zveřejnil Paul Friedl, a také už 5. náklad knihy K. Herze „Eigenharnbehandlung“ (Léčba vlastní močí), vydané v roce 1980 (Hauck-Verlag, Ulm, Heidelberg). Podle sdělení soudní lékařky Irmgard Oepenové (nar. 1929) v jejím díle o „Außenseitermethoden in der Medúzin“ (Outsiderské metody v lékařství), 1986, zavedl Herz tuto metodu, vědci nazývanou *autouroterapie*, v roce 1930. Odvolával se také na starou „špinavou apatyku“ a chtěl nespecifickým podrážděním organismu dosáhnout jeho následného přeladění. Katétrem odebral noční moč a zachytil ji do sterilní zkumavky. Poté ji zředil kapkou kyseliny karbolové, přefiltroval a intramuskulárně injikoval v dávce 0,5 mg. Tento postup vždy několikrát opakoval. Jiní terapeuti používali místo injekcí klyzmatu (klystýr). Jako indikace se uváděly některé alergické, kožní a infekční choroby.

Friedlův sborník je méně náročný. Jsou zde jednoduše bez hodnocení seřazeny staré lidové prostředky. Jelikož se jedná o doporučení, která jsou možná platná dodnes, uvedeme zde jejich výběr týkající se ošetření močí:

Ranní slina nalačno nebo vlastní ranní moč natřená na oči pomáhají při všech očních chorobách.

Na drsné a rozškrábané ruce a jiné mokvavé obtíže, item třas údů: Omývej tyto močí chlapce či jiného zdravého člověka.

Proti volatům kup si nový hrnec i s pokličkou a mycí houbu. Za houbu zaplať, co bude žádáno, musí to ale být peníze v lichém počtu. Poté dej svou třikráte vyšlou moč do hrnce, přidej houbu a hlavu štiky, pokličku pevně uzavři jílem a až tento uschne, spal vše na prach, přičemž hlavně nejprve necháš vyvařit moč a poté oheň rozpáliš, až se vše v prach obrátí. To vlož do láhve, nalej do toho dobré bílé víno, protřep a pij denně od úplňku do novoluní ráno jednu sklenici nalačno...

Ránu umyj každé ráno svou vlastní močí, zakryj ji plátěným šátkem a chraň ji před přístupem vzduchu.

Když Tě bodne včela a nemůžeš ji vyjmout, místo svlaž svojí močí nebo slinou. Vosí bodnutí se vyléčí, když se vymočíš do země, zem promícháš a položíš na žihadlo.

Proti oteklým nohám tyto zabal do plátěného šátku, který skropíš svou močí.

Oteklé pohlaví se vyléčí, když se omyješ vlastní močí.

Má-li někdo strach před svatební nocí, ať před vstupem do lože močí skrz snubní prsten.

Přes noc vlož šicí jehlu do měděné nádoby s močí příslušné osoby, má-li jehla ráno rudé skvrny, je fraucimora těhotná, když zčernala či zrezivěla, není tomu tak.

Když čočka vhozená do moči muže či ženy klíčí, oni jsou plodní, v opačném případě nikoliv.

Z těchto pořekadel lehce rozpoznáme, že některá doporučení jsou stará několik století a patří k tzv. „zapomenutému kulturnímu dědictví“, to znamená, že fenomény, kdysi oficiálně uznávané školní medicínou a vyučované na univerzitách, jsou potlačeny nebo zapomenuty a třeba o století později se doslova eruptivně objevují na veřejnosti, např. v rámci lidového léčitelství. Všechno, co Paullini označil jako „špinavou apatyku“, nalezneme také v terapeutických radách takzvaných přírodních národů, jak se můžeme lehce přesvědčit nahlédnutím do početných etnologických prací 19. století. Vedle lidské moči jakožto léčivého truňku se v Persii nabízela v lékárnách dokonce moč medvědí, u Australanů byla vysoce ceněna ženská moč jako vnější prostředek při léčení mnoha chorob. Zvláště oblíbená byla terapie močí při vzteklině, u které jiné medikamenty zjevně nepomáhaly. V mnoha kulturách bylo běžné před vypalováním rány žhavým klíčem její vymývání močí. Amputace postižené končetiny byla pak nejkrajnějším opatřením. Homeopatické principy nám připomíná rada, která doporučuje při kamenech v močovém měchýři píti moč, přičemž už v antice měla být obzvláště účinná léčba močí býka.

V této souvislosti si vzpomeňme na tzv. „signaturní nauku“ Paracelsa (1493-1541), který zastával názor, že Bůh propůjčil určitým léčivům znamení, která by měl odborník rozeznat, aby je pak mohl použít při léčení příslušných chorob. To hrálo významnou roli např. v léčbě bylinami, kde se žluté listy předepisovaly při léčbě žloutenky, srdčité listy proti srdečním onemocněním, ale rovněž v léčbě močí, která se, ať už vlastní nebo od jiných lidí či zvířat, předepisovala právě při urologických poruchách. Zde bychom mohli hovořit o kouzlu analogie, které můžeme v lidovém léčitelství pozorovat v mnoha podobách. Příkladem je doporučení léčit ušní nemoci pitím zaječí moči jen proto, že se tato zvířata vyznačují právě dlouhýma ušima. Nejasné ovšem zůstává, proč měla žena při porodních bolestech pít moč svého muže, kterýžto produkt měl být nositelem zvláštních léčivých sil.

Pouze na okraj budiž zmíněno, že např. v Koreji byla moč dlouhou dobu v postavení vody na praní. Pralo se v ní prádlo i mylo kuchyňské náčiní. K tomuto účelu se ranní moč na latrínách shromažďovala do speciální nádoby a lidé si s ní navíc dokonce umývali obličej, vyplachovali ústa a čistili zuby. Také všechny ranní léčivé truňky se místo alkoholem konzervovaly močí, podobně jako ještě dnes impregnují Eskymáci močí kožešiny ledních medvědů nebo tuleňů. Jako lodní lékař na školní plachetnici „Gorch Fock“ jsem se při jedné z cest na sever bohužel sám přesvědčil, jak se onen typický pach moči projevil v teplých oblastech střední Evropy. Typický recept ve smyslu zmíněné analogie nalezneme ve Východním Prusku. Tam se při žloutence vydlabe velká žlutá řepa, nemocný do ní namočí a pak se vše pověsí do komína. Jak se moč vypařuje, má prý mizet i žloutenka.

V mnoha kulturách platila za důležitý kosmetický prostředek nejen i dnes oblíbená březová voda, ale i vlastní moč. Měla zbavit pleť nečistot, ale také napomáhat dorůstání vlasů, což se samozřejmě nikdy nepotvrdilo.

Závěrem se vraťme ještě jednou do doby antiky, k slavnému lékaři Dioskoridovi (kolem 54 n.l.), který je považován za prvního farmakologa. Tento lékař byl nadšeným přívržencem močové lékárny. Vlastní moč měla pomáhat proti uštknutí zmije, mořského škorpióna a jiných jedovatých mořských živočichů a proti začínající vodnatelnosti. Při kousnutí vzteklého psa se musela bezpodmínečně použít psí moč. Byla ceněna také při nejrůznějších svědivých vyrážkách, nakapaná do uší vysušovala hnis. Chlapecká moč pomáhá proti dušnosti, sediment proti různým kožním onemocněním nebo v podobě čípku při porodních bolestech, nanesen na oči léčí záněty očních víček. Moč býka a psa měla mít specifické síly, především mohla vyléčit kameny v močovém měchýři. Kozí moč údajně pomáhala proti ascitu.

Známý římský učenec Plinius (23-79) uváděl o terapii močí, zvláště vnější, přímo zázračné věci. Není proto divu, že se toto ošetřování udrželo až do dnešních dnů a moč se ještě pořád používá jako omývací prostředek u nejrůznějších chorobných stavů. Nakonec bych se zmínil o dvou zvlášť kuriózních receptech: Teplá moč šestiletého hocha měla účinkovat proti střevním křečím a astmatu spolu se zázračným lékem *theriacem*, směsí více než sta ingrediencí, mezi nimiž se nacházely také peruánský balzám a opiová tinktura. Konečně se doporučovalo namočit do úst těžkým opilcům, aby se prý „kořalka nevznítila“. Tato terapie vedoucí k vystřízlivění se však asi osvědčila z jiných důvodů.

Vzpomeňme ještě jednoho zajímavého užití moči, které souvisí s požíváním muchomůrek u jistých sibiřských národností. Korjakové se velmi rádi „opíjeli“ pojídáním muchomůrek a brzy poznali, že účinný halucinogen přechází v transu do moči přiotrávené osoby, tudíž se snažili získat její moč a pít ji. Moč vyvolávala stejné opojení jako samotné pojídání, a tak mohly být tyto „muchomůrkové orgie“ předáváním účinné látky močí prodlužovány. Na druhé straně i přiotrávené osoby mohly po probuzení svou moč vypít, aby znovu upadly do toužebného rauše (srov. str. 114). Tato metoda ovšem není bez nebezpečí, v důsledku těžké intoxikace byly pozorovány i případy smrtelné otravy.

Z lodního lékařství známe příklady, kdy moč nebyla v nouzi použita jen k ošetření ran a kožních chorob, nýbrž také jako záchrana před smrtí žízní. V těchto případech se však ukázalo, že ani mořská voda ani vlastní moč před smrtí žízní nezachrání, nýbrž že je tomu naopak, protože zvýšený přívod soli z mořské vody i z koncentrované moči situaci žíznícího ještě zhorší. Působivou zprávu zanechal námořník Heinrich Zimmermann z Wieslochu, který se v letech 1776 až 1780 zúčastnil třetí cesty kolem světa pod vedením proslulého anglického kapitána Jamese Cooka (1728-1779). Své zkušenosti a zážitky zveřejnil už rok po svém návratu ve zprávě „Reise um die Welt mit Capitain Cook“ (Cesta kolem světa s kapitánem Cookem), Mannheim 1781. Popsal zde expedici na neobydlený ostrov v Jižním oceánu, při níž jeden Němec a jeden Angličan zabloudili a byli nalezeni až po několika dnech. Angličan vysával krev ulovených želv, Němec pil vlastní moč. Když ho našli, byl „víc mrtvý než živý“.

Také dnes je moč zrcadlem metabolismu celého organismu. Samozřejmě ne tak, jak si to představovaly přírodní národy nebo lékaři časů minulých. Podrobné analýzy jednotlivý látek v moči prokázaných a analýzy konečných produktů při odbourávání potravin a léčiv znovu potvrdily význam moči jako cenného diagnostika. Zda bylo a možná i dnes za určitých okolností je její užití jako terapeutika skutečně opodstatněné, je jinou otázkou. Skutečnost, že v poslední době se stále významněji používají při léčbě určitých kožních nemocí léky s obsahem močoviny, dává tušit nový směr vývoje.

Otištěno...

Jako novinářka vím, co všechno snese papír. Ale vždy, když se mi dostal do rukou nový článek, měla jsem z něho naivní radost, protože věrohodnost otištěného slova mně hlavně v počátcích pomohla potlačit značné pochyby o tématu. Více než autentická líčení jednotlivých osob. Chtěla bych se s vámi podělit alespoň o část mé „kořisti“, za kterou všem korespondentům srdečně děkuji.

V díle *Johna Gregoryho Bourkeho: Der Unrat in Sitte, Brauch, Glauben und Gewohnheitsrecht der Völker (Výkaly v mravech, obyčejích, víře a zvykovém právu národů), Lipsko 1913*, nalezneme následující průvodní slovo Sigmunda Freuda na téma Odpor před vlastními výměšky (in: *Sigmund Freud, Sebrané spisy X, 1946, Imago Publishing Co, Ltd., London*).

Sigmund Freud

Když jsem v roce 1885 jako Charcotův žák dlel v Paříži, přitahovaly mě vedle mistrových přednášek nejvíce demonstrace a projevy Brouardelovy, který nám na mrtvolách z Morgue ukazoval, kolik pozoruhodného toho ještě pro lékaře existuje, o čem zatím věda neučinila ani poznámku. Když se jednou zmiňoval o znacích, podle kterých bychom měli uhodnout stav, charakter a původ bezejmenné mrtvoly, řekl: *„Les genoux sales le signe ďune fille honnete.“* Špinavá kolena bral jako svědectví ctnosti děvčete!

Sdělením, že tělesná čistotnost se spojovala spíše s hříchem než se ctností, jsem se později často zabýval, když jsem psychoanalytickou prací získal náhled na způsob, jak se dnes kulturní lidé vyrovnávají s problémem své tělesnosti. Ostýchají se zjevně všeho, co jim příliš zřetelně připomíná živočišnou podstatu člověka. Chtějí se rovnat „zralejším andělům“, kteří si v poslední scéně Fausta stěžují:

Pozemský zbývá nést
nám ostatek žalný;
i z asbestu-li jest,
zůstal přec kalný.
(přeložil Otokar Fischer)
(Pozn. překl.: „kalný“ - v orig. „nicht reinlich“ - nečistý, z toho zřejmě Freud vychází.)

Protože však je jim taková dokonalost nedostupná, zvolili východisko tento nepohodlný pozemský ostatek co nejvíce popřít, navzájem ho skrývat, ačkoliv ho každý od druhého zná, a odejmout mu pozornost a péči, na kterou má jako integrovaná součást jejich bytosti nárok. Bylo by bývalo určitě výhodnější přiznat se k němu a poskytnout mu tolik zušlechtění, kolik jeho podstata dovoluje.

Nedá se jednoduše přehlédnout nebo popsat, jaké následky přineslo pro kulturu zacházení s tímto „žalným ostatkem“ (orig. „peinlich“, rozuměj dle Freuda „trapný“ - pozn. překl.), za jehož jádro můžeme považovat *sexuální a exkrementální funkce*. Zdůrazněme jen jeden důsledek, který se nás zde dotýká nejblíže, a sice že je vědě zakázáno se těmito zapovězenými stránkami lidského života zabývat, takže člověk, který tyto záležitosti studuje, sotva platí za méně „neslušného“ než ten, kdo tyto neslušnosti skutečně činí.

Buď jak buď, psychoanalýza a folkloristika se nenechaly odradit od překročení těchto zákazů a mohly nás pak naučit mnohé, pro znalost člověka nepostradatelné vědomosti. Omezíme-li se

zde na výzkumy exkrementálního, můžeme jako hlavní výsledek psychoanalytického šetření konstatovat, že člověk je během svého počátečního vývoje nucen opakovat ony proměny vztahu lidí k exkrementálnímu, které pravděpodobně mají počátky v pozvednutí druhu Homo sapiens z matičky Země. V nejranějším dětství ještě není znatelná ani stopa studu kvůli exkrementálním funkcím či odporu před exkrementy. Malé dítě jeví o tyto či jiné sekrety svého těla velký zájem, rádo se jimi zabývá a umí mít z této manipulace všelijakou potěchu. Jako části jeho těla a výkony jeho organismu mají exkrementy podíl na námi narcisticky nazvané úctě, kterou dítě přisuzuje všemu, co patří k jeho osobě. Dítě je asi pyšné na své výměšky, používá je ve službách sebeurčení vůči dospělým. Pod vlivem výchovy se *koprofilní* pudy a sklony dítěte postupně potlačují; dítě se je učí utajovat, stydět se za ně a pociťovat před objekty těchto pudů odpor. Odpor však, přísně vzato, nezachází tak daleko, že by se týkal vlastních výměšků, spokojuje se se zavržením těchto produktů, pokud pochází od jiných osob. Zájem, který byl doposud věnován exkrementům, se převádí na jiné předměty, např. na peníze, které se ovšem stávají pro dítě významnými až později. Z potlačování koprofilních sklonů se vyvíjejí či posilují důležité faktory pro tvorbu charakteru.

Psychoanalýza ještě dodává, že exkrementální zájem dítěte zpočátku není oddělen od zájmů sexuálních; jejich rozchod se projeví až později, zůstane ale nedokonalý; původní, anatomií lidského těla určená pospolitost proráží i u normálního dospělého jedince mnohokrát na povrch. Konečně nesmíme zapomenout, že tento vývoj jako každý jiný nemůže vést k bezvadnému výsledku; kus starých zálib zůstává zachován, část koprofilních sklonů se projevuje i v pozdějším životě v neurózách, perverzích, zlozvycích a obyčejných zvycích dospělého člověka.

Folkloristika se vydala zcela jinými cestami výzkumu, a přece dospěla ke stejným výsledkům jako psychoanalytická práce. Ukazuje nám, jak nedokonale dopadlo potlačování koprofilních sklonů u různých národů a v různých dobách, jak mnoho se nakládání s exkrementálními látkami blíží na jiných stupních kultury infantilním způsobům. Dokazuje nám ale také přetrvání primitivních, skutečně nevykořenitelných koprofilních zájmů, když nám k našemu úžasu předkládá, v jakém množství použití v kouzelnických rituálech, lidových zvyklostech, kultovních postupech a léčitelství si dávná úcta lidských výměšků našla nový výraz. Také vztah této oblasti k sexuálnímu životu se zdá být vesměs zachován. S touto podporou našich názorů tedy zjevně není spojeno ohrožení naší mravnosti.

Většina toho nejlepšího, co víme o úloze výměšků v životě člověka, je shromážděna v knize J.G. Bourkeho *Scatologic Rites of all Nations*. Je proto nejen odvážným, nýbrž také záslužným počinem zpřístupnit toto dílo německému čtenáři.

Jako nejstaršímu známému autorovi, který se zabýval tématem moči, dáme slovo C. Pliniovi Secundovi staršímu (in: *C. Plinius Secundus starší: Naturkunde. Lateinisch - Deutsch, Buch XXVIII, Medizin und Pharmakologie: Heilmittel aus dem Tierreich - Přírodověda. Medicína a farmakologie: Léčiva z živočišné říše, vydáno a přeloženo Roderichem Königem ve spolupráci s Gerhardem Winklerem, Artemis Verlag, München und Zürich, 1988*).

Léčivo z muže: Moč

...Při prudkých obtížích ledvin, beder a měchýře by se mělo člověku ulevit, když ve vaně vleže močí... Proti krhavým očím je dobré třít se za ušima, při slzících očích třít čelo... V tématu moči nalezneme u spisovatelů nejen velké znalosti, nýbrž také pověry: roztřídili ji do různých druhů, např. moč kastrátů má být dobrá k zaříkávání plodnosti. Nebo: moč pohlavně nezralých chlapců je dobrá proti slině hadů, kteří se nazývají

„plivníci“. protože plivou jed lidem do očí, dále proti skvrnám, zákalům, jizvám, malým vředům očí a onemocnění očních víček, s hráškovou moukou proti popáleninám, když uvaříme moč s česnekem, tak proti hnisu a červům v uchu. Její páry podporují ženskou menstruaci. Salpe z ní dělá obklady s bazalkou na posílení očí, natírá ji s bílkem při slunečních popáleninách, ještě účinnější je s bílkem pštrosího vejce, když působí dvě hodiny. Močí se dají umýt také inkoustové skvrny. Mužská moč léčí dnu nohou. Důkazem pro to jsou valcháři, protože se říká, že je tato choroba nikdy nenapadla. Popel ze skořápek ústřic smíchaný se starou močí je proti vyrážkám na těle dětí a proti všem mokvajícím vředům. Potíráme jím „vyžraná“ místa, popáleniny, poranění zadku, ruptury a uštknutí škorpióna. Nejváženější porodní báby ujišťují, že žádná jiná tekutina neléčí účinněji svědění těla, a když přidáme sodu, také vředy na hlavě a zejména na pohlavních orgánech. Nejvíce ale pomůže každému vlastní moč, když ji po kousnutí psa nebo zaražených ježčích bodlinách položíme na ránu nasáklou v houbě nebo vlně, nebo když ji použijeme s popelem proti kousnutí vzteklého psa či proti hadímu uštknutí. Neboť traduje se jako zázrak, že po uštknutí stonožky je poraněný ihned zbaven bolestí, když se dotkne temena hlavy jednou kapkou vlastní moči...

Ke stejnému tématu nám zaslala Christa Wenzelová z Bergisch Gladbachu tuto ukázku: *R. Dale Guthrie, Das gewisse Etwas. Signale des menschlichen Körpers: Was zieht uns an, was stößt uns ab? (To určité Něco. Signály lidského těla: Co nás přitahuje, co nás odpuzuje? Kindler Verlag, München*.

To určité Něco

...Nic není obklopeno tak silným tabu jako tělesné vyměšovací procesy. Dokonce i „sprosté“ vtipy se většinou zabývají sexuálním tabu a jen zřídka narážkami na procesy močení a defekace. Většině lidí se při pohledu na lejno (a jeho zápachem) zvedne žaludek častěji než při pohledu na krev, resp. těžké zranění. Jak krev, tak moč jsou normálně bez patogenních elementů - jsou dokonce sterilnější než voda z většiny pramenů. Kdyby však byl člověk hrozbou smrti přinucen pít krev nebo moč, většina by se rozhodla pro krev. Náš odpor proti výměškům tedy v žádném případě nemůže mít pouze hygienické důvody. Pohled do živočišné říše na ostatní savce ukazuje, že se vůči tělesným exkrementům chovají docela podobně. U ptáků je to však jiné, kromě případů, kdy si ušpiní peří. Odkud pochází u nás a u savců vůbec tato sociální citlivost na výměšky?

...Podle mého názoru spočívá autonomní interakce mezi psychikou a močovým měchýřem, resp. svaly močové trubice v našem živočišném dědictví jakožto u savců. Podráždění a napětí nám „tlačí na měchýř“, stejně jako u psa, který ve dvoře ucítí cizí pach a chce zanechat značku. Ve zvlášť náročných dnech v kanceláři musíme daleko častěji na toaletu (a nejen proto, abychom si umyli ruce). Oproti tomu je navýsost obtížné vymočit se ve zcela cizím prostředí (např. uprostřed kliniky plné pachů nahánějících strach). Naše živočišné dědictví nám v určitém smyslu zakazuje označit cizí území vlastní močí.

I přesto, že na sobě můžeme tyto interakce pozorovat, dá se naše chování označit jako rudimentární a je často určováno také dalšími vnitřními syndromy, které slouží zcela jiným funkcím. Přece však v určitých situacích můžeme jasně rozeznat živočišné chování. Zvláště nápadné je to u psychických stavů, které mohou vyústit v nekontrolovatelné defekační nucení. Sice svým výměškům už nepřidáváme pach speciálními žlázami (ačkoliv ještě máme předkožkovou žlázu), ale ostrý pach močoviny nebo bakteriálních součástí výkalů nás naplňuje nevolností. A vypustit „větry“ platí skoro za stejně tak ohavné jako nekontrolovatelné kálení.

Přesně jako vlci a jiná zvířata zaujímá také člověk při močení různé pozice, které jsou zčásti určeny anatomickou stavbou pohlaví. Je ale zajímavé, že malý chlapec se naučí močit nejprve v téže pozici jako děvče, tedy v pozici defekační. Když se pak učí dělat to vestoje, zaujímá přehnaně opatrné postavení, aby si v žádném případě nepotřísnil nohy. Nohy tlačí dozadu, břicho a bedra dopředu, ramena opět dozadu, hlavu má předkloněnou, aby mohl vše přesně pozorovat.

Mara, jihoamerický hlodavec, používá močení jako výhružné gesto proti podřízeným příslušníkům svého rodu. Chová se tak mnoho druhů králíků. Pro nás je pomočení člověka výrazem nejextrémnější formy pohrdání. A frazeologismy jako „di se vychcat“ nebo „seru na tebe“ vyjadřují nejvyšší stupeň odmítnutí, resp. pohrdání.

Postoj k procesům vyměšování je specifický pro každou kulturu. V některých kulturách jsou tyto věci silně tabuizovány, jinde se lidé chovají méně přísně. Nejsem si jist, zda zde existují nějaké všeobecné směrnice. V naší kulturní oblasti se lidé na venkově chovají v tomto směru zdánlivě zdrženlivěji než obyvatelé měst. Možná jsou tabu silnější tam, kde musí lidé žít spolu v omezeném prostoru...

...V úvodu jsem řekl, že se tato kniha dotkne mnohých tabu - oněch mystérií, která obklopují některé naše orgány a tělesné projevy. Většina důležitých systémů tabu jsou regulátory sociální interakce a úzce souvisí s naším biologickým dědictvím. Navíc spojitost sexuality a statutu zplodila vskutku různá sexuální tabu. Přehnaný až neracionální postoj vůči genitáliím a moči poukazuje na miliony let starou tradici pohlavních signálů, včetně značkování exkrementy, která je společná takřka všem savcům.

Nemám v úmyslu určitá tabu jednoduše zbořit. V žádném případě bych nechtěl pošpinit věci, se kterými tak jemnocitně nakládáme, či uvést ve zmatek naše estetické hodnoty. Můžeme a měli bychom si naše tabu zachovat. Ale přece jen pobaví, když se na okamžik zastavíme - jak jsme to jako děti dělali, když jsme při hraní museli rychle něco důležitého vyřídit, a uvědoměleji se podíváme na vlastní význam tabu. Potom opět nastoupíme do svých tanků a obklopíme se obvyklým maskováním a tabuizovanými systémy. Doufejme jen, že tento krátký výlet naše vědomí trochu obohatil...

Úplně jiný vztah k moči zřejmě mají indičtí léčitelé, jak dokazuje článek, který nám zaslal Wolfgang K. z Bielefeldu (in: SPIEGEL č. 39/77).

Blahodárná kúra

Indičtí léčitelé doporučují pití moči jako léčbu proti mnohým chorobám. Sám předseda vlády Desai pije moč.

Když jde rolník Prahalad Das Patel z vesnice Šiladž ráno do práce, vždy dětem připomene, aby nerozbíjely láhve, které postavil v koutku malé koupelny. Neboť tyto nádoby jsou jeho nejcennějším majetkem: obsahují jeho moč, někdy až více než rok starou.

Pro „Prahaladbhai“, bratra Prahalada, jak je spoluobčany nazýván, je jeho moč medicínou proti všem myslitelným chorobám. Přísahá, že tomuto nápoji, který podle názoru evropské školní medicíny může vést k otravě močovinou, vděčí za svůj život:

„Před deseti lety jsem měl těžké zažívací potíže, později jsem dostal šedý zákal, nemohl jsem číst, sotva jsem viděl. Dnes jsem úplně zdravý, nepotřebuji ani brýle. V mých 65 letech pracuji ještě 15 hodin denně a denně také ujdu přes 30 kilometrů.“

Prahalad začal pít moč poté, co si přečetl spis „Manav Mutra“ (Lidská moč), s podtitulem „Průvodce léčbou močí pro plné zdraví“. Kniha učence jménem Raodži Manibhai Patel vyšla roku 1959 v hlavním městě jeho státu Gudžarátu v západní Indii a dodnes se dočkala osmnácti vydání - v gudžarátštině, hindštině a jihoindickém jazyku kannadě.

Kniha doporučuje močové kúry proti takřka všem nemocem, od rakoviny po kašel, od žaludečních vředů po hemeroidy, dokonce proti malomocenství a moru.

Ze starých rukopisů sanskrtu cituje rozpravu boha Šivy se svou manželkou: „Močopraktik by neměl požívat slaná a ostrá jídla, měl by jíst s mírou, hodně pracovat, mít své smysly pod kontrolou a spát na zemi. Ráno by měl vstát, otočit se proti východu a vymočit se. První a poslední kapky by měl vylít, zbytek nashromáždit v nádobě a pít. Takovým způsobem požitá „Šivambu“ (Šivova voda) je jako nektar, zahání nemoci a stáří.“

Také Starý zákon je citován veršem „Pij vodu ze své vlastní cisterny“, stejně jako anglická a francouzská díla minulých století, ve kterých je moč opěvována jako „nejlepší a nejúčinnější medicína proti všem vnitřním a vnějším chorobám“. Z knihy „Živá voda“ anglického léčitele Johna Armstronga jsou především líčeny případy, kdy se údajně pomocí moči uzdravily i nevyléčitelné případy rakoviny.

Zvláštní razítko kvality obdržel tento „Slabikář moči“ předmluvou nadšeného stoupence této kúry, tehdy 81letého Morardží Desaiho, který se nejen těší nejlepšímu zdraví, nýbrž jako ministerský předseda vládne více než 620 milionům Indů. Pochází také z Gudžarátu.

„Doufám,“ píše premiér - tehdy ministr financí v Nehrúově kabinetu, „že v době, kdy se vyrábí tolik tak podivných medicín, nalezne tato pěkná a jednoduchá léčba mnoho příznivců.“

Desai sám se hlásí k používání této terapie: „Hlavní potíž ošetření je v instinktivním odmítání už samotného pojmu ‚moč'. To se musí změnit, lidé si musí na užití moči zvyknout tak jako na každou jinou medicínu, která ani nevoní ani nechutná. Autor v tomto směru mnohé vykonal. Uvádí nejen své vlastní zkušenosti a zkušenosti své rodiny, ale i ostatních.“

Zdá se, že jeho poselství našlo velký ohlas v celé zemi. Od té doby, co přísně vegetariánský stařec Indii řídí a usiluje svým krajanům zakázat alkohol, stává se jeho denní ranní truňk z vlastního pramene stále populárnější.

Vydavatel „Manav Mutra“ Pannalal Džaveri je současně předsedou dobročinné organizace „Bharat-Sevak-Samadž“, která se terapii močí plně věnuje. Skálopevně přesvědčen uvádí:

„Morardžíbhai (bratr Morardží) je tak zdravý a fit proto, že praktikuje močovou kúru.“ Poukazuje také na jeden dopis premiéra z července 1977, ve kterém Desai píše: „Pevně věřím v mutra-tšikitsa (umění léčby močí). Pro naši chudou zemi je to jistě ta nejlepší léčba.“

Moč se dokonce stala tématem diskuse v radžja sabha, indické horní sněmovně. Ministr zdravotnictví Radž Narain poslancům sdělil, že pověřil lékaře, aby vědecky prozkoumali účinky léčby močí. Pokud by se ukázala být užitečná, zavede ministerstvo léčbu močí do zdravotnického systému celé země.

Rostoucí společenství příznivců močového léčitelství přísahá, že nektar z vlastních ledvin zvládne vyléčit a předcházet téměř všem nemocem, jedno zda rakovině, syfilidě, srdečním příhodám či cukrovce.

Předpokladem je ovšem vegetariánská strava během léčby a zřeknutí se alkoholu, kávy i kouření.

Rolník Prahalad zdokonalil svou močovou terapii do nejmenších podrobností. Pije sice pouze moč čerstvou, pro vnější použití ji však nechává zrát v lahvích. Pro těžké případy ekzémů má půlstoletou moč, kterou před potřením někdy navíc převařuje.

„Pít pouze vlastní moč!“

Interview s indickým věštcem Džaverim

Indická organizace Bharat-Sevak-Samadž se po celé zemi zasazuje o pití moči. Pannalal Džaveri je jejím vedoucím.

SPIEGEL: Pijete svou moč?

Džaveri: Ano.

SPIEGEL: Každý den?

Džaveri: Ano.

SPIEGEL: Kolik je vám let?

Džaveri: Sedmdesát čtyři.

SPIEGEL: Kolik moči pijete?

Džaveri: Ráno, hned jak se vzbudím, piji vše, co vymočím. Později, kolem deváté či desáté hodiny, piji výsledek svého druhého močení.

SPIEGEL: Už jste touto kúrou vyléčil nějakou konkrétní nemoc?

Džaveri: Ano, šedý zákal.

SPIEGEL: Používáte moč i zevně?

Džaveri: Ano, například si svou močí vyplachuji oči. Také uschovávám moč v lahvích po několik dní, to pak pomáhá proti kožním nemocem.

SPIEGEL: Jak se při pití moči překonává zápach, není vám z něho špatně?

Džaveri: Zápach jistě není zrovna vábný. Ale po několika dnech už ho necítíte. Poprvé můžete přidat několik kapek vonné esence.

SPIEGEL: Jste přesvědčen, že moč může vyléčit všechny možné choroby. Jak to funguje?

Džaveri: Lidé si myslí, že moč je něco špinavého, co tělo vypuzuje. Ve skutečnosti je to takto: Když člověk přijímá potravu, dává tělu energii. Když je ale v těle choroboplodný zárodek, tělo

určité prvky potravy nepřijímá. Ty vychází ven v moči. Když je pak s močí znovu požijete, nemoc to vyléčí. Důležité je, aby lidé pili vlastní moč.

SPIEGEL: Jaké nemoci se podle vašeho názoru tímto způsobem dají vyléčit?

Džaveri: Tuberkulóza, ekzémy, srdeční choroby, bronchitida a obrna.

SPIEGEL: Musí být lidé, co pijí moč, vegetariáni?

Džaveri: Ano, bezpodmínečně. Močová kúra by se měla zahájit jedním až dvěma dny půstu, ve kterých pijete nanejvýš převařenou vodu nebo mléko.

SPIEGEL: Na co se ještě musí dbát?

Džaveri: Žádný alkohol, káva, žádný silný čaj!

SPIEGEL: Indický ministerský předseda je známým příznivcem léčby močí. Pořád to ještě praktikuje?

Džaveri: Ano, denně, každé ráno.

Na téma „Melatonin jako rozhodující obsahová látka moči“ došly do naší redakce tyto doklady z novin a časopisů:

Sklenice moči denně uklidňuje

Mezi mnoha jogíny na indickém subkontinentu je rozšířen zvyk pití vlastní moči. Možné vědecké vysvětlení pro tuto skutečnost nyní našli M. Mills a T. Faunce z univerzity v Newcastlu v Austrálii (*Medical Hypotheses, Vol. 36, str. 195, 1992*): Moč obsahuje melatonin, hormon, který během noci vylučuje hypofýza a který má uklidňující účinky. Kromě toho řídí melatonin mimo jiné i denní rytmus četných tělesných funkcí. Jedna sklenice moči po probuzení by mohla tělo ošálit tak, že by mělo pocit více spánku, než tomu bylo ve skutečnosti - což je výhodou u různých meditačních praktik, které spánek silně redukují. Uklidňují působení navíc podle vědců ulehčuje meditaci. Aby se však tohoto efektu dosáhlo, musela by se moč pít několik týdnů. Také staré jogínské texty doporučují nejprve více než měsíc denně pít moč.

Pramen: *Süddeutsche Zeitung 1992*

Testujeme starý jogínský trik

Ranní moč jako uklidňující nápoj: Působí opravdu melatonin?

Co takhle sklenička moči jako trankvilizér proti stresu? Pravděpodobně to funguje, ale jen v případě, že je to ranní moč!

To je alespoň hypotéza M. Millse a T. Faunceho z Univerzity Newcastle, Nový Jižní Wales. Oba se snaží zdůvodnit, proč indičtí jogíni něco takového praktikují. Jogíni učí, že se tím získá více klidu k meditacím, zpočátku je ovšem nutná jednoměsíční zvykací fáze. Zvlášť působivá je moč dětí před pubertou.

Vědci se to snaží vysvětlit takto: Moč, zvláště ranní, je bohatá na melatonin. Nikdo přesně neví, jak účinkuje; každopádně ale hraje roli ve střídání denního a nočního rytmu, působí také lehce analgeticky a člověk je po něm ospalý. Děti s hlubokým spánkem ho vyplavují bohatěji než dospělí.

Základem jogínské praxe by tedy mohl být tento endokrinní mechanismus. Tak se stane, že časné vstávání a následující meditace se s dávkou melatoninu lépe zvládá. Tento jev se má nyní testovat, jak se pro vědecké hypotézy sluší a patří: Jogíni budou „ošetřováni" ranní a denní močí a určí se endokrinní a psychické účinky.

Pramen: *Ärztliche Praxis - 46, červen 1992*

news

Ursuly Niedeckeové

Pitné obyčeje

Pití moči uklidňuje a činí odolnějším proti bolesti. Objevili to vlastně indičtí jogíni, k jejichž neobvyklým zvyklostem pití moči už od pradávna patří. Účinnou složkou v tomto choulostivém nápoji je melatonin, poněkud záhadný hormon, který je produkován pouze v noci. Jogíni běžně pijí vlastní moč, zároveň však tvrdí, že je lepší vzít moč předpubertálních dětí. Také pro tento zvyk mají vědci z univerzity v Novém Jižním Walesu vysvětlení: V pubertě kvalita spánku klesá; tělo neprodukuje tolik melatoninu. Kdo užije melatonin, potřebuje méně spánku, na druhé straně se ale člověk může cítit ospalý. Předpokládá se, že tento neprobádaný hormon je součástí „vnitřních hodin" člověka.

Pramen: *FREITAG, březen 1992*

Následující článek *Clauda Lévi-Strausse*, který nám poslala Rita Mühlbauerová, pojednává o velmi neobyčejném aspektu pití moči: opojení, resp. „opakované opojení" muchomůrkami.

In: *Claude Lévi-Strauss, Strukturale Anthropologie II (Strukturální antropologie), Surkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1977, do něm. přeložili Eva Moldenhauer, Hanns H. Ritter a Traugott König.*

Houby v kultuře

Ke knize R. G. Wassona

Jak je známo, hymny (chvalozpěvy; pozn. red.) Rig védy (nejstarší indická literatura; pozn. red.) vyhrazují velké místo somatu, opojné rostlině, jejíž vylisovanou a přefiltrovanou šťávu ředěnou čerstvým či sraženým mlékem pijí kněží při rituálech, především ti, kteří ztělesňují boha Indru a jeho kočího Vayu. U starých Íránců byl pravděpodobně tento opojný nápoj znám pod jménem *haoma*. Od 18. století vytvořili indologové různé hypotézy o totožnosti těchto rostlin, které zůstaly nedokázány. Tato tajemná opojná rostlina se po védském období ztratila a pozdější texty uvádí jen její zastupující rody - *ephedra*, *sarcostemma*, *periploca*, které botanici sice mohou identifikovat, ale jako možní kandidáti na původní rostlinu nepřicházejí v úvahu, neboť jsou přiznanými surogáty. Stejně tak málo by mohl být somatem nějaký zkvašený nápoj či alkohol. Árijci védského období ještě neznali destilaci, objev středověku; soma, které označovali rodem mužským, stavěli do diametrálního protikladu ke zkvašeným

nápojům, které sice znali, ale byly pro ně rodu ženského a ve védských textech je označovali jako *súrá*.

Ve svém díle, bibliograficky cenném na základě krásy papíru, kvality typografie a ilustrací, stejně jako díky malému nákladu (*Soma, Divine Mushroom or Immortality, New York 1968*), představuje R. G. Wasson převratnou hypotézu o podstatě somatu, jejíž implikace jsou jak pro indology, tak pro celou etnologii velmi dalekosáhlé. Podle autora je somatem muchomůrka červená (*Amanita muscaria*), kterou znají také evropští houbaři a o které se od 18. století ví, že ji většina paleoasijských národů, Kamčatů nebo Itelmů, Korjaků, Čukčetů a Jukagírů, rituálně požívala a na základě jejích halucinogenních vlastností jí věnovali celý kult...

Ještě více pozoruhodná je autorova argumentace. Mezi mnoha nejasnými místy obsahuje Rigvéda jedno, na kterém si vylámalo zuby hodně odborníků. Jedná se o větu čtvrtého verše hymnu IX, 74, který Renou vykládá takto: *„Les seigneurs á la vessie pleine compissent le Soma mise-en-branle,“* Wasson prozaičtěji: „Oteklí mužové močí soma, jež vytéká.“ Co jiného by to mohlo znamenat než to, co sledovali všichni pozorovatelé na východní Sibiři, že totiž byla vysoce ceněna moč lidí, kteří požili muchomůrku? Když někdo moč opojeného požil, navodil si nebo obnovil tuto opilost, jako kdyby požil čerstvé nebo častěji používané sušené houby. Ještě více: Etnografické dokumenty o paleoasijských zemích se domnívají, že této moči byla dávána přednost před původní substancí, protože měla být silnější - říkají jedni, nebo, podle názoru druhých, protože určité chemické sloučeniny v houbě, vedoucí k nepříjemným příznakům, se v těle rozložily, zatímco halucinogenní alkaloidy zůstaly zachovány. Sibiřané tedy požívali tuto rostlinu dvěma různými způsoby: Buď houbu přímo jedli, nebo pili moč opojené osoby...

...Stejný text žaluje také na sektu, která používá červené houby a lidskou moč jako rituální vodu. Wasson k tomuto bodu podotýká, že parsisté z okolí Bombaje, příslušníci Zarathustrova náboženství, symbolicky pijí moč býka.

Autor vícekrát zmiňuje tento pozitivní vztah k moči, který je protikladem našeho, jenž ji řadí k exkrementům a vidí v něm pozůstatek náboženského komplexu kolem *Amanita muscaria*, ve kterém jak známo pití moči zaujímá významné místo. Uvádí dokonce hypotézu, že tento komplex mohl vzniknout v oblastech, kde žijí sobi, neboť tato jelenovitá zvířata žerou bedly, které jsou také opojné, a že ona zvířata mají velkou zálibu v lidské moči, která rapidně stoupá, když tato moč obsahuje alkaloidy uvedené houby. Tato zvířata, která Sibiřané domestikovali, by mohla být iniciátory jejich chování, alespoň co se pití moči týče...

...Kulturní stanovisko brojící proti výměškům lidského těla má stejně jako všechna jiná etnocentrický charakter. Odpor, který nám moč nahání, není jevem přirozeným a řada národů zaujala vůči této různě použitelné tekutině objektivnější stanovisko než my. Tak jako Australané rádi používali krev ze svého obřezaného penisu k výrobě lepidla, používalo mnoho národů, např. na západě severoamerického kontinentu, moč pro rituální omývání nebo docela jednoduše jako „šampon“ na vlasy...

...Oproti tomu můžeme daleko více vytěžit z názvosloví hub, které v Indii a u Jukagírů platily za nepoživatelné (z tohoto důvodu je stavěli do protikladu k bedle, kterou jedli vášnivě rádi) a které byly nazývány slovem „psí moč“. Toto spojení moči a hub, které se objevuje na vzdálenosti stovek kilometrů, je zdánlivě těžce zdůvodnitelné. Dalo by se však logicky vysvětlit na základě implicitní víry, která je doložena na Sibiři a která existovala také ve staré Indii. Protože víme, že za příslušných podmínek odpovídá psychotropismus lidské moči empiricky halucinogenním houbám, můžeme dosadit:

a) *(lidská moč → bedla) :: (psí moč → obyčejná houba)*

b) *(bedla : jiné houby) :: (lidé : psi)*

Wassonův spis přesvědčivě dokazuje, že ze všech v úvahu přicházejících rostlin, které by mohly soma představovat, je *Amanita muscaria* daleko nejvhodnější, neboť umožňuje dát smysl větám a vzorcům, které se doposud zdály absolutně nesmyslné...

Na téma „opilosti" pojednává také následující článek *Alexandry Rosenbohmové, in: Wolfgang Bauer / Alexandra Rosenbohm: Der Fliegenpilz (Muchomůrka), Wienand Verlag, Köln 1991.*

Muchomůrka v severní Asii

...Podrobná a stejně tak zvláštní zpráva z poloostrova Kamčatky, ležícího skoro deset tisíc kilometrů jižněji, pochází z první poloviny 18. století od švédského plukovníka Filippa Johanna von Strahlenberga (1736). O tamějších Kamčatech (Itelmech) píše:

„Rusové, kteří s nimi obchodují, jim přiváží sjiným zbožím také jeden druh hub rostoucích v Rusku, které se v ruštině nazývají muchumor (muchomůrka), a oni si je mezi sebou směňují za veverčí, liščí, sobolí kůže a hermelín etc. Ti z nich, kteří jsou bohatí, si jich na zimu mohou opatřit hodně. Když pak chtějí slavit své svátky, nalejí na tyto houby vodu, uvaří je a opijí se tím. Pak se kolem chýší bohatých shromáždí chudí, kteří si houby dovolit nemohou, a čekají, až některý z hostů vyjde a chce se vymočit. Podrží mu dřevěnou misku a pijí tu moč, ve které je ještě síla hub, a také se tím opijí. Nechtějí tedy takovou silnou vodu nechat nazmar vsáknout do země..."

V knize *„Indianenstory" od Wilhelma Pferdekampa, vydané roku 1963 v Paul List Verlag v Mnichově*, najdeme následující zajímavý popis diagnostiky moči, jak ji prováděly některé indiánské kmeny v Mexiku.

Magie a medicína

...Zvědavý Feriz si nechal ukázat vyšetření moči také od medicinmanů v jiných částech země. U jednoho kmene se setkal s „téměř biologickou metodou", která se zásadně lišila od zkoušky kukuřičnými zrny. Medicinman postavil nádobu s močí na celý den na slunce a opakovaně se vracel k tomuto místu, vyznačenému ptačími kostmi, rudými kameny a jedním obrázkem svatého, a s hlasitým zaříkáváním pozoroval, jaký hmyz a v jakém množství moč přitahuje. Když to byly včely a vosy, diagnostikoval kouzelník cukrovku a doporučil pacientovi zdržet se olejovin, medu a cukru. Když to byly masařky a brouci, které přitahovala především hnisavá moč a moč s obsahem bílkovin, bylo to pro nemocného tím vážnější, čím déle tento hmyz nádobu obletoval. Oproti tomu motýli platili za dobré znamení ohlašující uzdravení.

Medicinmani často předepisovali svým pacientům ještě před vyšetřením různá pravidla chování, obměňující dle prognózy půst, modlitby v klidové poloze, koupele, anebo naopak požitky jako alkohol, hodování a tanec. „Všechny tyto předpisy, směřující zjevně ke změně složení a koncentrace moči, a vyšetření samotné," podotýká Feriz, „nemůžeme v žádném případě označit za magické, jeví se spíše jako velmi racionální základna pro exaktní diagnózu."

Stejného názoru byli zřejmě také Indiáni. Ke svému evropskému kolegovi, který provedl vyšetření moči chemickou cestou, však byli méně tolerantní. Dali Ferizovi jasně najevo, že jeho metodu považují za čiré kouzelnictví a magii.

V rámci tématu péče o pleť a neurodermitidy jsme se dostali k tomuto článku:

Příznaky suché pokožky

Na stopě nedostatku

...V poslední době došlo opět k návratu k jedné tělesné substanci, močovině. Zdravá kůže obsahuje asi 1 % močoviny. Její nedostatek způsobuje suchou pokožku: Např. u neurodermitiků se zjistil silně snížený obsah močoviny v napadené kůži. Když se pokožce pacientů při ošetření dodají přípravky obsahující močovinu, uleví se jim. Typické znaky jako citlivost, hrubost, zarudliny a svědění zmizí a ztvrdlá rohovitá kůže se opět zjemní.

Možné příčiny nedostatku močoviny jsou různé. Většinou ho zhoršuje vnější zatěžování kůže: přehnaná čistotnost, špatné mycí prostředky a návyky ve stáří, ozáření (i sluncem!), domácí chemikálie a čisticí prostředky.

Ke vzniku nedostatku močoviny může vést také individuální struktura pokožky, tvorba potu a kožního mazu. Tím ztrácí účinnost přirozený ochranný film nad zrohovatělou vrstvou...

In: *Apotheker-Umschau (Lékárenské rozhledy), 7/1992, (Deutches Grünes Kreuz, Marburg)*, zaslala Ursula Tresser, Bielefeld.

Močovina jako přísada do mastí ušetří neurodermitikům silné kortikoidy

Neurodermitida se ve dvou třetinách případů dá ošetřovat hydrokortizonovou mastí s močovinou. V období bez projevů dokonce postačí přípravek z čisté močoviny. Většinou se tedy můžeme zříci silnějších externích kortikoidů.

Výsledky studie téměř 1900 pacientů, provedené pod vědeckým vedením profesora dr. Güntera Stüttgena z Berlína a profesora dr. Siegfrieda Borelliho z Davosu, který patří do vědecké rady Lékařských novin (ÄRZTE ZEITUNG), byly představeny v Drážďanech.

Otevřené studie se zúčastnilo na 400 dermatologů a pediatrů. Přes dvanáct měsíců byli ošetřováni především pacienti s lehkou a střední neurodermitidou. Asi polovina pacientů byly děti předškolního a školního věku. Akutní relapsy byly ošetřovány desetiprocentní močovinovou mastí s jedním procentem hydrokortizonu (hydrodexan). U případů bez projevů se mělo provádět ošetření močovinou bez přísady hydrokortizonu (basodexan).

Touto léčbou symptomy neurodermitidy zmizely, především svědění a erytém. Pouze 2,3 procenta pacientů mělo více než jeden relaps neurodermitidy v sledovaném období. Na setkání podporovaném firmou Röhm Pharma prof. Stüttgen informoval, že tato léčba přinesla v 84 procentech dobré až velmi dobré výsledky, pouze u 16 procent nemocných bylo nutné lokální ošetření silnějšími kortikoidy.

Močovina zvyšuje kapacitu vázání vody v zrohovatělé vrstvě kůže a navíc tiší svědění. Tím je přerušen uzavřený kruh suché kůže a svědění. Kromě toho působí močovina baktericidně, keratolyticky a tlumí proliferaci. To zabraňuje superinfekci, šupinatění a lichenifikaci kůže. Navíc močovina lépe uvolňuje hydrokortizon ze základu masti a podporuje penetraci steroidu do kůže.

K dobré snášenlivosti ověřovaného močovinového preparátu přispívá podle Stüttgena také stabilizace práškovou polysacharidovou matricí, která nahradila běžný stabilizátor kyselinu mléčnou, a na kůži takřka vůbec nepálí.

Vedlejší účinky jako svědivé pupeny nebo postinflamační hyperpigmentace se během léčby projevily jen u sedmi pacientů. Kortikoidní vedlejší účinky nebyly pozorovány vůbec. Souhrnem můžeme konstatovat, řekl Stüttgen, že důslednou léčbu neurodermitidy externy s obsahem močoviny můžeme považovat za efektivní a takřka bez vedlejších účinků.

Neurodermitida se často manifestuje v loktech. Někteří nemocní se kvůli svědění rozškrábou až do krve.

In: *Ärzte Zeitung (Lékařské noviny), č. 78, 4/1991*

Močovina proti neurodermitidě

Močovina, kdysi často používaný prostředek lidové medicíny, vnesl naději do léčby neurodermitidy, nazývané také atopický ekzém, nepříjemného kožního onemocnění bez známých příčin, o kterém se kožní lékaři domnívají, že by se mohlo v důsledku znečištění životního prostředí vyskytovat stále častěji.

Jako konečný produkt metabolismu bílkovin má močovina, vyskytující se hlavně v moči a potu, důležitou schopnost pro léčbu neurodermidity, a sice proniknout do velmi suchých vrstev pokožky a vázat tam vlhkost. Po mnoho let zkoumal přesný průběh tohoto procesu profesor Wolfgang A. Wohlrab, cytolog z univerzity v Halle, ve světovém měřítku jediný, kdo se v tomto rozsahu zabýval působením a možnostmi aplikace močoviny. Dospěl přitom k překvapujícím výsledkům. Proniknutí močoviny do kůže je závislé na použitém masťovém základu léčivého přípravku. Ve vodo-olejovém základu prokázal delší působení než v základu olejovo-vodním, ve kterém je olej převažující složkou. Při potlačování symptomů choroby vykazují takovéto přípravky s obsahem močoviny po jednorázovém nanesení efekt vazby vlhkosti trvající několik hodin, při každodenní aplikaci působí dlouhodobě a dokonce i několik dnů po vysazení prostředku.

Navíc se může močovinou zvýšit protizánětlivý účinek hydrokortizonu. Cytolog z Halle však varuje před použitím různých močovinových preparátů bez dohledu lékaře.

In: *MK 7/1992*

Léčba vlastní močí

Prastarý léčebný postup, zdokonalený moderními metodami, může pomáhat při astmatu, alergiích a akné.

Od své puberty trpí Erika Wolfová (22) těžkou akné. Neexistuje prostředek, který by lékaři nenasadili. Ale nepomohlo nic. Erika se uzavírala do sebe, styděla se jít mezi lidi. Mít přítele -

nemožné! Pak se dozvěděla o lékaři MUDr. Raineru Holzhüterovi z Hamburku a jeho léčebné strategii pomocí vlastní moči. Svěřila se mu a nadosmrti bude vzpomínat na jeho pomoc.

„Zapomenutá“ terapie funguje takto: Několik mililitrů čerstvé moči se zředí desetkrát větším množstvím solného roztoku, v ozónu se zbaví choroboplodných zárodků a v homeopatických (D1), zvyšujících se dávkách se injikuje do svalu. Už po deseti injekcích měla Erika obličej čistý a pokožku svěží. Mezitím si našla přítele a dlouhá léta choroby jsou zapomenuta.

Proč je léčba vlastní močí tak blahodárná? Moč je tělesný výměšek obsahující příslušné původce nemoci i jejich antigeny, dále hormony a mnoho jiných látek. Dr. Holzhüter: „Postupuji dle homeopatické zásady ‚léčit stejné stejným‘.“

Nejlepší výsledky při ošetřování vlastní močí zaznamenal tento lékař u akné, ekzémů, furunkolóz, neurodermitidy a astmatu. Další klasické terapeutické oblasti jsou

- spastické (křečovité) jevy hladkého svalstva (bronchy, cévy, uterus);
- alergie;
- virové a bakteriální infekce;
- těhotenská onemocnění a ženské choroby v přechodu.

Navíc je zde další význam pro zdraví: Léčba vlastní močí ředí krev. Zlepší se velmi důležitá mikrocirkulace v jemných kapilárách (krevních vlásečnicích) a lidé jsou takto lépe chráněni před srdečním infarktem a mrtvicí. Dr. Holzhüter: „Lidem trpícím uvedenými chorobami by se neměl upírat alespoň jeden pokus s touto metodou. Kdo si uvědomí, co všechno už tito pacienti vyzkoušeli, na vysvětlení placebo-efektem rychle zapomene.“

Udo Simonitsch

(Pramen neznámý)

Elisabeth Bockermannová z Hennefu narazila v čekárně svého lékaře na následující příspěvek k léčbě vlastní močí v časopisu „Přírodní lékař“:

Neuvěřitelný chorobopis

Diagnóza: Hepatitida vyléčená vlastní močí

Pod pojmem léčba vlastní močí se dnes běžně rozumí léčba čerstvou vlastní močí, zbavenou choroboplodných zárodků, vstřikovanou v nepatrných dávkách pod kůži nebo do svalu. Díky látkám v ní obsažených, ke kterým patří vitamíny, hormony, antigeny, protilátky a fermenty, se dá dosáhnout zlepšení i u případů, které předtím terapii odolávaly.

V přírodním léčitelství a domácí medicíně byla kromě toho dlouhou dobu rozšířena vnější aplikace moči ve formě zábalů.

Pro skutečnost, že se moč i přes dobré terapeutické úspěchy v Německu nepoužívá častěji, je jistě důvodem emocionální odmítání tohoto „výměšku“. V následující zprávě nám jedna ze čtenářek představuje další formu ošetření vlastní močí. V Anglii a Spojených státech je pití

moči rozšířeno daleko více než u nás. V anglické knize „The Water of Life“ jsou popsány pozoruhodné úspěchy léčby močí. Německou literaturu doporučujeme v závěru příspěvku.

Můj příběh se odehrál už před delší dobou, tehdy mi bylo čtyřiadvacet a studovala jsem. Moje sestra onemocněla těžkou žloutenkou a musela několik měsíců ležet v nemocnici. Když jsem ji navštívila, právě se velmi srdečně loučila s nějakou starší selkou. Tato selka měla ještě těžší druh žloutenky než moje sestra, přesto se už po týdnu k údivu všech lékařů uzdravila, takže jí mohli dát razítko a poslat domů.

Má sestra o tomto případu ale věděla více než doktoři. Selka jí vyprávěla, že jednou v noci, když se na kolenou modlila za svoje zdraví, zjevila se jí Panna Marie a sdělila jí, aby pila vlastní moč a za týden bude zdravá. Také v blízké době, kdy zemi postihne morová rána, bude dobré pít vlastní moč na ochranu zdraví. Potřásla jsem hlavou a zase se rozloučila.

Po několika měsících jsem v důsledku přepracování a únavy sama onemocněla žloutenkou. Bylo to zrovna uprostřed důležitého zkouškového období. Kdybych zkoušky neudělala nebo se jich nezúčastnila, prodloužila bych si studium o další rok.

Dva dny jsem měla vysokou horečku, zvracela jsem a oči mi zežloutly. Má moč páchla, pot také. V zoufalství, že budu muset další rok sedět ve škole, jsem se přemohla a začala pít vlastní moč. Asi hodinu mi mohutně „pulsovala“ játra, bylo mi na zvracení. Pak se mi ulevilo. Po třech dnech už byla má moč pěkná a čirá, bez zápachu, obličej jsem měla opět růžový, oční bulvy nebyly žluté, nýbrž bílé, a cítila jsem se absolutně zdravá. Pátého dne jsem uspěla ve zkoušce z několika sportovních disciplín.

Nakonec to nejhorší na celé věci bylo, že jsem musela vyprat všechno prádlo a šaty, protože velmi pronikavě typicky páchly žloutenkou. Událo se to v březnu 1976.

Odkaz na pití vlastní moči za časů nákazy k posílení imunitního systému považuji za tak důležitý, že jsem se vám rozhodla napsat. Je docela možné, že se takto dají léčit i jiné choroby!

In: *Der Naturarzt (Přírodní lékař) 3/91, Access-Verlag, 6240 Königstein/Taunus*

Další článek na téma moči jako léku nám poslala Ilse Schmidtkeová z Krefeldu:

Peníze nesmrdí

Čínské velkoměsto. Šanghaj je jedno z největších měst světa. Protože je tam však pouze málo domů a bytů vybavených toaletami, zůstává většina z jedenácti milionů obyvatel odkázána na veřejné záchodky. Jejich použití nic nestojí, pro městskou správu však představují stálý a nevyčerpatelný zdroj příjmů: Moč se totiž shromažďuje v podzemních tancích a dodává se jedné farmaceutické firmě, která z ní vyrábí celosvětově žádanou substanci urokinázu. Tento tělesný enzym, který zabraňuje srážení krve, se používá při trombózách žil v nohách, při plicních emboliích nebo srdečních infarktech jako lék k rozpuštění krevních sraženin, které ucpávají cévy. Exportem urokinázy si Číňané vydělávají ročně devizy v hodnotě kolem dvou milionů marek. Myšlenka využití lidské moči jako chemické suroviny ale není nic nového, je stará přibližně dvě tisíciletí. Už římský císař Vespasianus, dotázán na jeden čilý druh obchodu, odpověděl: „Pecunia non olet - Peníze nesmrdí!“

In: *Tierärztliche Umschau (Veterinářské rozhledy), 4/1984*

Následující velmi aktuální článek o léčbě kožních onemocnění dětí se nám dostal do rukou krátce před dokončením této knihy:

K účinkům močoviny na dětskou pokožku

... Srovnáno s tímto farmakem představuje močovina jakožto tělesná substance látku relativně bez vedlejších účinků. Její efekty na zralou dětskou pokožku můžeme řadit do spektra vyhrazeného dospělým.

Klinika pro kožní choroby Lékařské akademie Carla Gustava Caruse v Drážďanech se v roce 1987 zúčastnila celostátní studie v tehdejší NDR, do které bylo zahrnuto celkem 365 pacientů s různými nemocemi kůže (atopický ekzém, psoriasis vulgaris, stařecká kůže, exsikační dermatóza, ichtyóza). Byli ošetřováni desetiprocentním přípravkem močoviny buď ve vodo-olejové nebo olejovo-vodní emulzi.

V 90 % případů se ukázaly dobré až velmi dobré výsledky léčby při celkově velmi nízkém počtu vedlejších účinků. Ty se vztahovaly na podráždění pokožky u 3 % pacientů, převážně atopiků, u kterých se s močovinovou terapií začalo zřejmě v příliš akutním stadiu choroby. Podíl pacientů zahrnutých do studie v tomto institutu činil 50 nemocných s následující diagnózou:

exsikační dermatóza/stařecká kůže (n = 20)

atopický ekzém/ichtyóza (n = 21)

psoriasis vulgaris (n = 9)

Léčba se prováděla 4 týdny, přičemž se externa nanášela dvakrát denně v tenké vrstvě. Hodnotily se symptomy suchosti kůže, šupinatění, napětí, svědění a involuce ragád. Dobrý až velmi dobrý účinek se prokázal u všech symptomů, nejtrvaleji byly ovlivněny suchost kůže a šupinatost. Oba základy byly přibližně stejně efektivní...

Resumé: Močovinové přípravky představují účinné a dobře snesitelné externum pro léčbu subakutních a chronických ekzémů a ichtyózy v dětském věku...

Prof. MUDr. Joachim Barth

Klinika kožních chorob Lékařské akademie Carla Gustava Caruse v Drážďanech

In: *Allergie Journal, 2/1993*

Na závěr této kapitoly několik hesel z díla: *Rudolf Schwarz, Heilmethoden der Außenseiter (Léčebné metody outsiderů), Mosaik Verlag GmbH, Mnichov 1975:*

Uroterapie

Název léčby lidskou močí. Metoda praktikovaná přes 2000 let především v lidové medicíně. Na přelomu století první vědecko-experimentální práce; ve dvacátých a třicátých letech první lékařské zprávy o uroterapii při infekčních onemocněních, alergiích, hormonálních a funkčních poruchách. Injikovaná moč poskytuje tělu vlastní hormony a protilátky, které

aktivují samoléčící síly organismu. K 5 ccm sterilně odebrané moči se přidá kapka fenolu; počínaje 0,5 ccm injikovanými do svalu se dávky postupně zvyšují.

Doposud vydaná literatura

Posluchači mě dodatečně upozornili na tři knihy k našemu tématu. Dvě z nich už jsou bohužel rozebrány, třetí nebyla nikdy zveřejněna. Proto jsme pro vás připravili krátké resumé.

Martin Krebs
Der menschliche Harn als Heilmittel
Lidská moč jako lék.
Geschichte. Grundlagen. Entwicklung. Praxis.
Historie. Základy. Vývoj. Praxe.
Hippokrates Verlag Marquardt & Cie., Stuttgart 1942, 109 s.

Autor knihy je lékař, pravděpodobně pediatr (většina příkladů z jeho vlastní praxe se týká dětí), možná také praktický lékař. Uroterapií se zabýval delší dobu a shromáždil cenné zkušenosti o účinnosti této léčby v různých případech nemocí.

První část knihy pojednává o historii používání moči jako léčiva. Ve druhé části autor analyzuje chemické složení moči a zabývá se otázkou, jaké její složky jsou zodpovědné za často pozorované léčebné působení. V další části jsou popisovány různé druhy moči, kterým byl v minulosti připisován léčivý účinek (nejedná se tedy pouze o terapii vlastní močí). Dále autor vysvětluje různé způsoby použití moči (vnitřní, vnější, injekce, klystýr etc.). Velká část knihy je věnována různým klinickým obrazům nemocí, při nichž ošetření močí přineslo větší či menší úspěchy. Dále se zde pojednává o kontraindikacích léčení, tj. o případech, kdy léčba močí není úspěšná. V krátkém závěru se Martin Krebs zabývá kritickými hlasy lékařského stavu, které o úspěšné uroterapii pochybují.

K historii:

Nejstarší prameny, doporučující lidskou moč jako léčivo, pocházejí z prvního století našeho letopočtu; nalezneme je v knize o lécích řeckého lékaře Xenokrata. Podrobné recepty jsou sebrány v díle „De medicamentis“ Římana Marcelluse Empiricuse. Moč je zde doporučována proti vředům, bolestem očí, uší a krku, horečce, zvracení, bolestem břicha, dně, hadímu uštknutí a dalším chorobám. Nejedná se ovšem vždy o moč vlastní, nýbrž také o moč „zdravých, ještě nevinných chlapců“. Na mnohé choroby se používá čerstvá moč, na jiné „stará lidská moč“.

Po 5. století našeho letopočtu vyšla léčba močí v Evropě z módy. Opět ji nacházíme až v klášterních receptářích pozdního středověku. Byla známá také v 17. a 18. století. „Paulliniho Špinavá apatyka“, zjevně známý receptář oné doby, používala v této oblasti znovu mnoha starých římských pravidel (3. vydání, 1714).

Pro zevní použití se moč doporučovala při bodnutí včel, očních zánětech, zadržování moči, zánětu prsu, zánětech uší a dokonce při morových hlízách. Vnitřně (perorálně) aplikována měla imunizovat proti moru (moč mladých chlapců). Vlastní moč platila jako prostředek proti nechutenství, podagře, bolesti zubů, kolikám, žloutence, horečce, krčním vředům, omdlévání a zácpě.

V 18. století bylo používání čerstvé moči potlačeno její destilací nebo zpracováním močových extraktů na tablety a masti. V 19. století se lidé zabývali analýzou složek moči, viděli v ní ale spíše nahromadění jedovatých, organismu škodlivých substancí. Oficiální medicína 19. století už moč za léčivý prostředek nepovažovala, ta však přežívala v lidovém léčitelství, především jako prostředek k ošetření otevřených poranění.

Na počátku 20. století došlo i v oficiální medicíně k rehabilitaci moči jako léčiva, což je doloženo názorem autora z jeho pohledu v roce 1942. Vypočítává řadu lékařů, kteří se v různých evropských zemích zabývali ověřováním uroterapie. Jeho vlastní výzkumy bohužel přerušila válka (byl povolán do armády).

Část *„Účinné látky v moči“* je pojata velmi technicky. Kromě toho ji sám autor zakončuje domněnkami, podle kterých se prý ještě vůbec nedá říci, na základě jakých složek moči se dostavuje léčivý účinek; výzkumy jsou teprve v počátcích a musí se v nich dále pokračovat. Zhruba rozlišuje mezi hormony, vitamíny, fermenty a protilátkami, ty jsou pak dále děleny. Obecně spočívá účinek vlastní moči podle Krebse pravděpodobně ve dvou faktorech. Zaprvé se ve vlastní moči vyskytuje zvýšené množství vitamínů a fermentů, které organismus nemohl přijmout a byly tedy jako přebytky vyloučeny; zadruhé jsou ve vlastní moči obranné látky proti stávajícím infekcím a nemocem, které mohou při opětovném dodání do oběhu působit silněji. Z jednotlivých účinných látek, které moči propůjčují léčivý efekt, vyzdvihuje Krebs především močovinu.

V rámci *různých druhů moči* uvádí autor vlastní moč až na druhém místě. V antických předpisech byla častěji doporučována moč většinou sedmi až osmiletých chlapců. On sám však nejvíce zkušeností nashromáždil v terapii vlastní močí. Kromě toho doporučuje moč mateřskou, především moč kojících matek vhodnou pro kojence. Ve třicátých letech byl objeven význam moči těhotných žen pro hormonální léčbu, zřejmě na základě bohatého obsahu hormonů. Při různých chorobách, hlavně při spalničkách a dávivém kašli pracoval Krebs také s „močí rekonvalescentů“: Dětem byla podávána moč jejich už onemocnělých a právě uzdravených sourozenců a tím byl oslabován průběh jejich nemoci.

K *aplikaci a dávkování* moči: Už v antice a středověku se moč ředila jinými prostředky, aby byla orálně požitelnější. Římané přidávali šafrán, ve středověku se vařila s bezovou šťávou nebo petrželí či se přidával med.

Od konce 19. století se moč také injikuje, buďto intamuskulárně, nebo subkutánně. Podle Krebse ovšem není vstřikování bez problémů. Při použití špatných nebo žádných desinfekčních prostředků může tento postup způsobit abscesy. Kromě toho může být zesíleno působení bakterií. Krebs píše o případu jednoho kolegy, který si proti senné rýmě aplikoval injekce vlastní moči a onemocněl Bangovou nemocí, protože měl její bacily v moči, aniž by se choroba projevila.

Krebs v prvé řadě doporučuje podávání moči klystýry. Tato metoda je jednoduchá a nemusí ji, jako v případě injekcí, provádět lékař. Kromě toho přijímá organismus mnohé látky lépe rektálně (řití) než orálně (ústy). Krebsovou metodou pro opakovanou léčbu močí je tzv. „malý klystýr“: Moč se zachytí přímo do malého gumového balónku a z něj, ještě v tělesné teplotě, se pomalu vytlačuje předepsané množství do řitního otvoru pacienta; množství kolísá podle věku pacientů (3 až 5 ccm u kojenců, 5 až 15 ccm u dětí do 6 let, 5 až 30 ccm u dospělých). Většinou se klystýr podává jednou až dvakrát denně. Čas a délka aplikace závisí na průběhu nemoci, při akutních chorobách by se tato terapie měla nasadit brzy a provádět až do zmizení

symptomů. U chronických onemocnění může léčba trvat více měsíců; vždy po několika dnech by se však měly zařadit jedno až dvoudenní krátké pauzy.

V jakých případech se léčba močí používá?

S uroterapií měl Krebs dobré zkušenosti při těchto klinických obrazech: (1) astma, především když se léčba nasadila už při prvních příznacích hrozícího záchvatu; (2) žlučové koliky; (3) mokvavá kožní onemocnění; (4) senná rýma (podle něj vhodná nejen vlastní moč, ale v případě kojenců i moč matky).

Velmi rozdílné byly výsledky u migrény. V některých případech, hlavně při včasném nasazení vlastní moči při záchvatu migrény, přinesla terapie velmi pozitivní výsledky, někdy však zcela zklamala.

Léčbu vlastní močí Krebs úspěšně použil při hormonálních poruchách, např. při poruchách menstruačního cyklu u žen. Pochybné byly úspěchy u dětské obezity, oproti tomu dobrých výsledků dosáhl při nebezpečném spasmu vrátníku kojenců léčbou močí kojící matky.

U infekčních nemocí zabrala terapie různě. Krebs popisuje úspěchy při dávivém kašli, ale velmi rozdílné průběhy u léčby spalniček. Na počátku zde způsobila aplikovaná terapie vlastní močí dokonce zhoršení stavu nemocného dítěte a celkové prodloužení nemoci. Oproti tomu se zdálo, že „moč rekonvalescentů“, to jest uzdravených sourozenců, podaná na vrcholu choroby průběh nemoci zkracuje a symptomy mírní.

Dobré výsledky přineslo použití uroterapie u planých neštovic. Děti předškolního věku, ošetřené močí rekonvalescentů - sourozenců, byly částečně nákazy ušetřeny.

Jako poslední Krebs uvádí oblast, ve které je léčba vlastní močí v lidové medicíně nejznámější, a sice léčbu ran. Močí se lépe hojí nejen čerstvá poranění, nýbrž také větší a nebezpečnější rány, což dokazují např. zkušenosti vojáků z první světové války, kteří příležitostně sáhli po tomto prostředku, když je v terénu nemohl ošetřit lékař.

Krebs vypočítává celou řadu dalších, především dětských nemocí, které močí úspěšně léčil: zvracení dětí, dětské pupeční koliky, poruchy spánku, zácpu a mnohé další. Samozřejmě připouští, že účinek může být částečně způsoben pevnou vírou v tento prostředek, když je např. matka o pozitivním působení pevně přesvědčena a dítěti řekne: „Teď se ti uleví a už nebudeš zvracet, nic tě nebude bolet, zase se ti bude lépe dýchat...“

V oddíle „Kontraindikace“ uvádí Krebs případy, ve kterých se léčba močí prokázala jako neúčinná či relativně neúčinná. Podle jeho názoru to však mluví ve prospěch léčivého působení moči, protože léku, který je úspěšný v každém případě, je lépe spíše nedůvěřovat.

Uroterapii nedoporučuje při abscesech se znatelně aktivním ložiskem a při suchých ekzémech. Málo úspěšná je močová terapie při chronických onemocněních močových cest. Při aplikaci moči těhotných žen je nutno postupovat s největší opatrností, protože může na základě svého hormonálního složení podpořit růst maligních nádorů.

Použije-li se cizí moč, musí být dárce bezpodmínečně zdravý. Pacientům s hemoroidy by se měla moč zavádět zředěná vodou nebo heřmánkovým čajem, čímž se při klystýrech snižuje riziko krvácení. Moč nemocných rakovinou je spíše nebezpečná.

Léčba močí může v jednotlivých případech selhat, Podle Krebse to závisí na měnícím se složení moči. Autor proto doufá v pokračování výzkumu chemické skladby moči a v budoucnu také v rozlišení léčivých a méně léčivých druhů moči.

Doposud (rok 1942!) podle Krebse neexistuje rozsáhlá závažná kritika léčby močí. Mnoho lékařů je ale zásadně proti této metodě, protože uroterapie připouští jen stěží „exaktní dávkování" a praktická analýza dosažených účinků je obtížná.

Autor se však domnívá, že i když není možné přesně dopředu určit, zda bude léčba (vlastní) močí úspěšná, a je ještě obtížnější její léčivé účinky zdůvodnit, přesto už „léčba močí zvítězila nad zásadně negativní kritikou". Musí se však pokračovat ve výzkumu a dále sbírat zkušenosti s touto terapií.

Komentář:

Jako laik samozřejmě nemohu posoudit lékařskou váhu této knihy. Zkušenosti Martina Krebse asi před oficiální medicínou neobstojí. Kniha však dělá opravdu seriózní dojem. Autor u všech klinických obrazů uvádí, kolik dětí nebo dospělých ve své praxi léčil močí. Většinou jsou to pouze malé počty pacientů (kromě spalniček, kde ošetřil více než sto dětí). Často popisuje jednotlivé případy, protože se ve své praxi s dalšími nesetkal. Nezatajuje však případy, ve kterých se léčivý účinek projevil opožděně či vůbec.

Výsledek: Ve většině případů (ne však vždy) se dostavuje léčivé působení, které však zatím nedokážeme dát do širších příčinných souvislostí.

John W. Armstrong
The Water of Life
Živá voda
Manuskript (bez udání nakladatelství a místa)
England 1944, 126 s.

Autor není vystudovaným lékařem, ale léčitelem, který zejména ve dvacátých a třicátých letech shromáždil cenné zkušenosti s léčbou vlastní močí. Podle jeho názoru je vlastní moč nejúčinnějším lékem na světě, který se může s úspěchem aplikovat někdy i proti zdánlivě neléčitelným nemocem.

Jeho metoda spočívá v kombinování půstu a uroterapie, která může podle závažnosti choroby, trvat různou dobu - od několika dnů až po týdny či měsíce (nejdelší popsaný případ trval asi sto dní). Při této terapii se nepije pouze první ranní moč, nýbrž každá kapka vyloučené vlastní moči, k tomu voda dle potřeby. Současně se má několikrát denně po dobu minimálně dvou hodin provádět vtírání cizí moči. V návaznosti na takovou postní kúru, která je prohlášena za ukončenou až po odeznění všech přitěžujících symptomů choroby, se má jídelníček pacienta přebudovat ve smyslu zdravé výživy. Pod tím Armstrong rozumí hojnost rostlinné stravy, ovoce, čerstvou zeleninu, máslo a med, maso, drůbež, vejce, ryby a nepasterizované mléko. Oproti jiným léčitelům není Armstrong vegetarián; věří, že lidský organismus si už po tisíciletí zvykl být všežravcem. Za zvláště škodlivé a nemoci vyvolávající považuje „denaturované" potraviny jako konzervovanou zeleninu či maso, bílou mouku, bílý cukr. Nejhorším nepřítelem je podle autora pasterizované mléko.

Zdraví lidé, provádějící uroterapii preventivně, by měli pít svou ranní moč a zbytek používat k potírání. Obzvláště důležité je potírat obličej, krk a nohy, samozřejmě však můžete močí

potěšit i jiné části těla. Pro účely potírání se shromažďuje vlastní (nebo cizí) moč do lahví a potřebné množství se pokaždé nalije do hlubokého talíře či ploché misky. Potom se svlaží dlaně a jimi se masírují odpovídající části těla, až jsou dlaně suché. Pak se celý postup opakuje. Jak to pokožce prospívá, poznáte brzy právě na rukách.

Pro léčbu kožních nemocí, vyrážek, vředů a ran se používá tři až čtyři dny stará moč. Do ní se ponoří látka a přiloží se obklady, které se na postiženém místě nechají vyschnout a případně se pak znovu zvlhčí. Vředy, hlízy a nežity se přitom nepotírají - masíruje se pouze zdravá kůže.

Armstrong, pocházející ze selských poměrů, narazil na léčbu močí v lidovém léčitelství, které ji v některých oblastech Anglie používalo především při ošetřování poranění v humánní i veterinární oblasti. Literaturu k tématu nalezl v jednom receptáři vydaném kolem roku 1900 v Anglii, Skotsku a Irsku („Tisíc pozoruhodných věcí“). Později čerpal z knihy z roku 1965 („Solomonův anglický lékař“), která též obsahuje recepty o moči. Dále mu bylo známo, že tibetští jogíni a lámové pijí vlastní moč, aby se imunizovali proti chorobám a dosáhli ve vitální síle vysokého věku. Armstrong informuje, že také Cikáni se po staletí ošetřovali léčivou silou moči. Mezi selskými vrstvami Anglie se používala proti různým chorobám často kravská moč, např. proti vodnatelnosti, nebo telecí moč proti furunklům. Ze zpráv námořníků, kteří ztroskotali bez potravin na širém moři, nebo od cestovatelů a vojáků je pití vlastní moči rovněž známo. Tímto způsobem se po určitou dobu může nejen pozdržet ztráta tělesných tekutin (ačkoliv samozřejmě množství moči bez přísunu vody klesá), ale v těle se také delší dobu mohou uchovat minerály, vitamíny a další životně důležité látky, které organismus „vysoušením“ ztrácí.

Armstrong líčí, jak se na základě osobní zkušenosti stal přesvědčeným příznivcem této „živé vody“: První světové války se chtěl zúčastnit jako frontový voják, čtyři lékaři ho však pro plicní tuberkulózu odmítli. Jeden z nich jeho stav označil jako ne už nebezpečný, ale spíše oslabený důsledkem prodělané akutní infekce a poradil mu pobyt na čerstvém vzduchu, slunce a správnou výživu. Po krátkém zlepšení na základě této životosprávy se však Armstrongův stav zhoršil a byla jednoznačně diagnostikována oboustranná plicní tuberkulóza. Předepsali mu dietu bohatou na cukr, která zase způsobila cukrovku. Nakonec mu nařídili přísný půst, z kterého dostal záněty úst a hltanu, trpěl nervozitou, nevyrovnanou náladou a nespavostí. Jeho stav se mu zdál čím dál horší. V této situaci, zklamán oficiální medicínou, narazil v lidových odkazech na uroterapii. Postil se 45 dní o moči a vodě, močí si denně potíral tělo. Po této kúře se tělesně cítil opět zdravý, všechny symptomy zmizely, jeho pleť se leskla a celkově jakoby omládl. Bylo mu 36 let. S pitím vlastní moči už nepřestal a v šedesáti letech, kdy knihu napsal, se stále cítil silný a svěží.

Vedle této samoléčby popisuje celou řadu případů, které vyléčil močí. Nejprve několik případů gangrény - sněti, která se projevuje hnijícími, zanícenými místy po úrazech nebo jako doprovodný jev některých nemocí. Zde podle Armstronga pomáhá vnější (a současně vnitřní) použití moči mimořádně rychle a úspěšně.

Armstrong líčí řadu případů rakoviny, kdy se pacienti nechtěli nechat operovat a raději přišli za ním. Podle jeho názoru je to často právě operace, která nádor učiní zhoubným. Léčba vlastní močí tumory rozpouští, nebo alespoň zabraňuje jejich dalšímu bujení. Mezi jeho případy patří i takové, kterým lékaři dávali naději pouze na krátkou dobu života. Stejně však jeho úspěchy byly veřejnosti a odbornému lékařskému tisku zatajeny, v některých případech se dokonce tvrdilo, že se o rakovinu vůbec nejednalo.

Armstrong shromáždil také několik zkušeností s léčbou „Brightovy nemoci“ (choroba spočívající v různých akutních a chronických ledvinových onemocněních, často provázená vodnatelností a dalšími sekundárními symptomy). I zde se mu podařilo vyléčit těžce nemocné pacienty.

Kromě toho informuje o vyléčení jednoho případu leukémie, různých srdečních chorob, malárie, pohlavních nemocí (mj. syfilidy), pomočování, menstruačních obtíží, otylosti, bronchiálního astmatu, různých kožních onemocnění (bradavic, hlíz, furunklů), vyrážek, žloutenky a očních chorob. Za obtížně léčitelné považuje revma a artritidu, zde radí pouze požívání vlastní moči bez půstu. Chřipka a nachlazení se odstraní už v počátečním stadiu, pravidelné požívání ranní moči posílí celkovou odolnost organismu proti napadení všemi chorobami.

Armstrong se pokoušel aplikovat léčbu močí i ve veterinární medicíně. Pitím moči vyléčil jednu krávu a jednoho psa (kráva pila vlastní moč, pes moč svého pána smíchanou s vodou).

Některé z podrobně popsaných případů jsou velmi drastické a autor je rád líčí velmi dramaticky. Například případ muže, který trpěl velmi bolestivým zánětem varlat. Když k Armstrongovi přišel, už mu přes týden nefungovalo trávení a tři dny se nemohl vymočit. Jeho pravá polovina těla „byla tak oteklá, jakoby mu někdo strčil pod kůži půlku fotbalového míče. Jeho varlata byla velká jak tenisáky a penis 35 centimetrů dlouhý, tvrdý jak olovo a zatočený jak vývrtka na špunty. Navíc byl zbarven do černa. Sténání trpící oběti mi rvalo srdce. I když už tři dny nic nejedl a pil jen vodu, jeho stav se zhoršoval. Protože se nemohl vymočit, a tím mu chyběl jeho vlastní lék, dal jsem mu vypít půl litru své moči“.

Armstrong dále píše, jak bylo dojemné, když asi po dvou hodinách po požití moči dostal penis pacienta normální zbarvení a muž mohl vymočit několik kapek husté, kalné a hlenovité moči s krví, tmavé a velmi páchnoucí. Přesto ji pacient, kterému už bylo všechno jedno, vypil. Po čtyřech hodinách už mohl vyprázdnit asi půl litru moči, která ještě nepěkně páchla a vypadala jako moč první. Pacient se přesto několikrát napil (tvrdil, že se svým zaníceným a oteklým patrem stejně žádnou chuť necítí) a po dvou hodinách měl první stolici („tak strašně páchnoucí, jak jsem během své sedmadvacetileté praxe ještě nezažil“). Potom se mohl pohodlněji položit a bolesti polevily. Tento pacient ukončil svou léčbu močí a půstem po sedmnácti dnech, dne dvacátého šestého byl zcela zdráva mohl opět jít do práce. Od té doby dodržuje správnou životosprávu, denně pije svou „živou vodu“ a těší se nejlepšímu zdraví, ačkoliv lékaři nad ním tenkrát již zlomili hůl.

Margie Adelmanová a dr. Beatrice Bartnettová:
Die Wunder der Urin-Therapie
Zázračná uroterapie
(nezveřejněný manuskript, přeloženo z americké angličtiny), bez datace (pravděpodobně konec osmdesátých, začátek devadesátých let našeho století)
(Adresa autorek je redakci známá.)

Obě autorky spojují svou víru v obsáhlé léčivé účinky vlastní moči s respektem k alternativní medicíně a s obhajobou zdravé (= plnohodnotné) výživy. Jejich světový názor je esotericko-náboženský. Beatrice Bartnettová je lékařkou. Studovala v Německu a dlouhou dobu provozovala ve Švýcarsku tzv. „přírodní medicínu“. Zabývala se také léčebnými metodami Dálného východu, napsala knihu o Šiatsu a nakonec objevila léčbu vlastní močí, která se stala těžištěm její práce a tématem jejích přednášek a seminářů. Druhá autorka, Margie Adelmanová, je vzdělaná v oblasti masážní praxe a studovala výživu. Léčbu močí

objevila čtyři roky před napsáním této knihy. Každodenním pitím vlastní moči se jí podařilo vyléčit svou závažnou nemoc hypoglykemii (nedostatek cukru v krvi). Od té doby také pořádá o této metodě semináře.

Úvodem autorky přiznávají kritický pohled na oficiální medicínu. Za většinu chorob jsou podle jejich názoru zodpovědné nesprávná výživa, škodlivé vlivy životního prostředí a špatný pracovní a životní styl. Moč, „živá voda“, je pro ně přiměřeným lékem v rámci zdravotní péče o vlastní tělo. Skutečnost, že je toto léčivo oficiální medicínou odmítáno, si vysvětlují především finančními zájmy farmaceutického průmyslu.

V první části knihy se autorky pokusily ukázat, že ve všech velkých světových náboženstvích jsou skryty odkazy na pozitivní léčivé působení moči. Nejen v náboženstvích Dálného východu, ale také ve Starém a Novém zákonu poukazují na množství míst v textu, která pojednávají o „živé vodě“, „pramenech“, „potocích“, „očištění“ a „posílení“ jako o výzvě k využití léčivé síly vlastní moči. Především v Indii se tato skrytá moudrost dlouho zachovala - mnoho jogínů pilo a pije denně vlastní moč. Je to známo i o Gándhím. V některých západních sektách a církevních skupinách se podobně jako v lidovém léčitelství udrželo poznání síly moči, a to i v dobách, kdy bylo tělo považováno za nečisté a jeho výměšky dokonce za obzvlášť jedovaté. Takové rituály údajně znali i svobodní zednáři.

Při odůvodňování užitečnosti uroterapie se autorky odvolávají nejprve na koloběh přírody. Všude kolem nás se „odpadní látky“ znovu zhodnocují a dále používají; opadané mrtvé listí zetlí a jeho substance se kořeny opět dostávají do organismu stromu. Podobným příkladem je koloběh vody na Zemi.

V moči je obsažena celá řada hodnotných a důležitých látek, které mohou být vhodným posílením obranných sil těla. Z organických látek jsou uvedeny močovina, kyselina močová, kreatinin a čpavek, z anorganických chlorid sodný, chlorid draselný, vápník, hořčík a fosfor. Kromě nich moč obsahuje uhlohydráty, pigmenty, mastné kyseliny, uhličitany, hydrouhličitany, kyselinu uhličitou, mucin, enzymy, hormony, vitaminy, aminokyseliny, protilátky, antigeny a minerály.

Jako vědecké důkazy pro účinnost léčby močí citují autorky několik studií z čtyřicátých let, většina z nich pochází z Anglie a Spojených států. (Poznámka: Práce Martina Krebse nejsou uvedeny, práce Johna W. Armstronga ano.) Zmíněni jsou také indičtí lékaři. Adelmanová a Bartnettová se věnují výhradně terapii vlastní močí. Dávají přednost orální aplikaci (pití) a vnějšímu použití (vtírání). Přitom jsou přesvědčeny pouze o kladném účinku moči čerstvé, citují výzkumy Wilsona a Lewise z roku 1983, podle kterých je převařená moč neúčinná.

Důležité je pro úspěšnou aplikaci léčby močí její podporování plnohodnotnou zdravou stravou bohatou na syrovou zeleninu a chudou na maso. Adelmanová a Bartnettová jsou přesvědčeny, že uroterapie slibuje dobré výsledky i proti AIDS. AIDS je konečně choroba ztráty všeobecné imunity organismu a moč obranyschopnost těla podporuje. Může se tedy doporučit jak preventivně, tak jako lék.

K aplikaci uroterapie autorky doporučují: Kdo s touto léčbou začíná, aby si vyléčil akutní chorobu, měl by ji zahájit terapií půstem a močí, to znamená, že by měl po určitou dobu požívat pouze vlastní moč a vodu. Ranní moč je nejúčinnější, protože je nejkoncentrovanější. Když chceme zabránit požití množství bakterií, měli bychom pít střední proud moči (tzn. první kapky vypustit do záchodu). Tato moč je nejčistší a nejsterilnější. Zdraví lidé, kteří provádějí močovou terapii za účelem prevence a vitalizace organismu, by měli pít každý den

jen ranní moč. Nemocní by měli dávky denně zvyšovat - čím více moči vypijí, tím lépe. Běžná moč chutná slaně a hořce, někdy (především před menstruací) může být kyselá. Její barva kolísá od světle žluté po jantarovou. Ranní moč je nejtmavší, v průběhu dne požitím tekutin bledne.

Komu se chuť moči hnusí, může ji zapít čistou vodou a vyčistit si zuby: Terapie močí je nevhodná při užívání chemických léků; rostlinná léčiva, bylinkové čaje, vitamíny a minerály žádné nebezpečí nepředstavují.

Kromě požití moči doporučují Adelmanová a Bartnettová vnější užití ve formě potírání nemocných i zdravých tělesných partií, např. srdeční krajiny, hrudi, břicha, obličeje a nohou. Moč přispívá k výživě pokožky, jejímu pěknému vzhledu a obnovení tkáně. Při vnějším použití smí být moč stará tři až čtyři dny a má se uchovávat při pokojové teplotě. Má potom poněkud ostřejší pach. Po potření bychom měli nejméně hodinu počkat, než se umyjeme vodou nebo velmi jemným mýdlem.

Na začátku uroterapie se mohou objevit nežádoucí reakce: nevolnost, zvracení, bolesti hlavy, migréna, pupínky a vředy, jiné kožní vyrážky, bušení srdce, průjem, pocity neklidu a horečka. Tyto symptomy jsou normální, souvisejí se snahou těla co nejdříve se zbavit jedů, což se děje pokožkou a střevy. Někdy trvají tyto příznaky jen dva až tři dny. U velmi neduživých lidí mohou trvat šest až dvanáct měsíců. V této době by se však mělo s terapií pokračovat. Když jsou ovšem symptomy nesnesitelné, měly by se denní dávky trochu redukovat a zvýšit až po následném zlepšení.

Léčba močí se má doplnit hodnotnou výživou, bylinkovými čaji a odvary (určenými pro jednotlivé nemoci). Autorky také uvádí několik takových bylin proti běžným obtížím. Důležitá je ale zdravá životospráva, biologická strava, čerstvý vzduch a voda, tělesný pohyb a meditace či modlitba. Zdravá strava se skládá z čerstvé zeleniny a ovoce, celozrnných potravin, semen, ořechů, fazolí, přírodních sladidel, jako jsou med a sušené ovoce, a velmi mála mléčných výrobků. Ryby a drůbež bychom měli jíst jen občas. Zcela vyvarovat bychom se měli bílé mouky, rafinovaného (bílého) cukru, loupané (bílé) rýže a množství masa, stejně jako veškeré průmyslové kosmetiky, především dezodorantů, a používat místo nich přírodní kosmetiku a šampony.

Léčba vlastní močí musí být součástí jednotné léčby těla i ducha. Spirituální léčba spočívá v uvědomění si svého místa v universu, zařazením se do něj a pocitem jednoty s ním. Léčbu tělesnou ovlivňuje výše popsaný životní styl. Příležitostné běhání nebo sportování nezmůže nic, pohyb (procházky, cyklistika) musí být integrován do režimu každého dne.

Margie Adelmanová popisuje svou cestu k uroterapii: Když pracovala v obchodě zdravé výživy, udělaly se jí na rtu puchýřky herpesu. Jedna stálá návštěvnice, která už na ni svým pěkným a zdravým vzhledem udělala dojem, ji oslovila a poradila potřít si puchýřky vlastní močí. Autorka to udělala a herpes rychle zmizel. O něco později se seznámila s člověkem, který jí poradil, aby svoji hypoglykemii zkusila zmírnit léčbou vlastní močí. Od té doby už čtyři roky pije denně vlastní moč a příznaky hypoglykemie (zvracení, nevolnost, průjem, bolesti hlavy, proti kterým dříve pomohlo jen rychle se najíst) zmizely. Zjistila, že i ona zákaznice jejího obchodu pije vlastní moč. Brzy nato potkala Beatrici Bartnettovou, která se léčbou vlastní močí zabývala vědecky, a obě se rozhodly společně napsat tuto knihu a pořádat kursy a semináře.

Na zbylých dvaceti stranách se popisují příklady uroterapie z dopisů, které autorkám zaslali různí čtenáři s vlastními zkušenostmi.

Jeden muž si vnější aplikací vlastní moči vyléčil plíseň na nohách. Žena, která trpěla na cukr v krvi, mohla po delší době požívání vlastní moči snížit dávky insulínu a po vnějším použití zmizely křečové žíly. Jiná žena si úspěšně vyléčila ošklivé vředy na obličeji a krku, které se nedaly odstranit žádnou mastí. Jedna otylá žena zredukovala svoji váhu tříměsíčním vnitřním a vnějším používáním moči. Další dopisovatel odstranil po dvou a půl týdnech vnitřní a vnější aplikace „městnání v hrudi, plicích a vedlejších nosních dutinách“. Další muž si čtyři měsíce vlastní močí ošetřoval nadměrné pocení, akné na zádech a poruchy žaludku. Nejprve se u něj objevily negativní reakce, a sice bolesti krku a hlavy, které ovšem po čase zmizely. Jiný pacient zahnal čtyřtýdenní uroterapií celý soubor symptomů: nadouvání žaludku a střev, větry, svědivou vyrážku, stavy únavy, náklonnost k infekcím, vředy na hlavě a červené komedomy na obličeji, pažích a dolních končetinách. Obzvlášť zajímavý je případ ženy, která si za sedm dní vyléčila vlastní močí tumor dělohy, jiná žena uvedla, že močí potlačila metastázy rakoviny jater. Velmi časté jsou zprávy o úspěšné léčbě přecitlivělého žaludku a střev, kožních vyrážek, dále křečových žil a plísní na nohách. Jeden dopis je od ženy, která se pomocí terapie vlastní močí odnaučila kouřit.

Dopisovatelka jménem Susie z Miami na Floridě informuje, proč vůbec s uroterapií začala, a sice proto, že jsou všechny jiné léky, zvláště homeopatické, velmi drahé. Je zcela okouzlena skutečností, že nalezla prostředek, který nic nestojí a má tak široké a všeobecné vitalizační schopnosti. Také se po vnější aplikaci cítí mladší a hezčí.

Autorky knihu uzavírají textem ze starého egyptského papyru: „Živá voda je ti dána, pij ji a své tělo jí omývej.“

Komentář:

Na této knize je nápadný její religiózně-esoterický kontext, který činí z léčby vlastní močí jakýsi druh sektářského rituálu. Některé zázračné případy (např. rakovinu jater) je nutno brát s rezervou. V jiných oblastech je léčivý účinek vlastní močí nasnadě.

Na závěr

Doslov

U vzniku této knihy stála vlastně jedna porodní asistentka. Ona nese největší „vinu“ na uskutečnění pořadu z přenosového vozu *„Moč, ta zvláštní šťáva“* dne 21. 7. 1988. Od té doby se na ni také týden co týden obracím. Mnoho lidí mi na ulici vypráví příběhy svých prarodičů. Jejich konspirativní výraz v obličeji prozrazuje jejich stud a současně snahu zachovat jakousi tajnou vědu, které hrozí postupný zánik.

Porodní asistentka se jmenuje Monika Plonková. Může být příkladem i mladším generacím. Až do šedesátých let jezdila na kole od porodu k porodu a v posteli rodiček pomáhala na svět tisícům dětí. I dnes ještě asistuje u porodů doma. Patří k oněm usedlým porodním bábám, které znáte už od narození a které pomáhají na svět i vašim dětem.

Monika Plonková, 70 let, není žádný rezolutní typ. Je to kulatá, příjemná, spíše tichá osoba s teplýma, zářivě modrýma očima a lišáckým úsměvem. Mnoho žen a mužů vzpomíná, jak svým přirozeným klidem udělala z nespočetných porodů opravdový, sebevědomý zážitek bez ponižujících vzpomínek na zacházení v nemocnici mezi sterilními kachličkami. Je živoucím příkladem, proč se ve francouzštině těmto ženám říká „femmes sages“, tedy „moudré ženy“. Paní Plonková má obrovské znalosti lidové medicíny, můžeme uvést např. dubovou kůru k ošetřování ran v děložní oblasti; mateřské mléko jako hojivý film poraněných bradavek, což ještě dnes používají ženy v Turecku; vstřikování mateřského mléka do nosů dětí jako kapky proti rýmě (což působí skutečné zázraky) nebo zkušenost, že kojenci zřejmě poznají nastupující zánět prsu své matky. Neustálým cumláním se až do úmoru pokoušejí často nechápajícím matkám zaražené mléko odsát a tím zánětu prsu zabránit či ho pomoci vyléčit. K těmto vědomostem patří také zkušenost, že při odstavení kojence mléko při klesající frekvenci kojení začne chutnat „slaně“, a tak odstavení napomáhá, stejně jako poznatek, že mateřské mléko v průběhu kojení mění svou barvu a složení, např. obsah imunologických látek, i konzistenci, a tak se přizpůsobuje požadavkům vývoje dítěte.

Paní Plonková navíc radí rodičům, aby u svých dětí nepoužívali umělohmotné, ale přírodní plenky. Může se tak často zabránit moučnivce (lat. soor) a různým kožním zánětům. Děti se také nemusí tak často přebalovat, když jsou oblečeny ve vlněných kalhotkách místo bavlněných. Od sanitářky Hannelore Ruppertové, která s paní Plonkovou spolupracuje, pochází ještě odvážnější tip, používat zcela surovou ovčí vlnu. Vypadá nezvykle, má špinavě šedou až pískovou barvu a páchne po ovcích. Při pletení se vlákno často trhá. Na druhé straně vám ovšem při pletení zjemní prsty a zamastí je obsaženým lanolínem (návod viz v dodatku). Bez důvěry, kterou paní Plonková a paní Ruppertová požívají, by se k tomuto experimentu jistě příliš mnoho matek neodhodlalo, neboť navíc se tyto vlněné plenky vůbec nemají prát, a to i přes skutečnost, že přicházejí do styku s močí. Určitě si každý pomyslí: „Fuj, jak odporné. To musí přece za chvíli smrdět. A navíc ještě ten ovčí puch!“

Všichni, kdo se s těmito plenkami setkali, srovnávají svůj zážitek s malým zázrakem. Vlna ztrácí svůj pach a plenky docela čerstvě a příjemně voní. Neuvěřitelné! Dokonce i tehdy, když jsou těžce nasáklé močí. Kdo to sám nezkusil, asi tomu stejně neuvěří.

Experti vědí, že se zde uplatňuje rozdíl mezi rostlinnými a zvířecími vlákny. Vlna a hedvábí jsou jako bílkovinné produkty svou strukturou lidské kůži a jejím vlastnostem nejbližší. Bavlna, plátno, sisal a další mají stejně jako umělá chemická vlákna úplně jinou stavbu. Zřetelným se tento rozdíl projeví ve vlastnosti surové vlny nenasáknout vlhkostí. Vlna tvoří tzv. „komory“, ve kterých se tekutina shromáždí. Vlákna samotná jsou chráněna lanolinem a vůbec nezvlhnou. Z komor se moč vypařuje do okolí v době, kdy ještě voní po čerstvém seně. Čpavkem obsaženým v moči se vlna dokonce vypere. Plenky tedy nejen voní, ale špinavá šeď zesvětlá a změní se ve známou bělobu vlněných svetrů. Na základě popsaných vlastností ovce a jiná zvířata nikdy úplně nepromoknou a nemusí se mýt. Jejich rouno ve skutečnosti špínu a déšť nepřijímá. Mýdlo připraví přírodní vlnu o její nejdůležitější vlastnosti. Rozpustí přírodní tuk, a tak teprve po vyprání mají vlákna možnost pořádně se zašpinit.

Při použití vlněných plenek lze jasně konstatovat, že na rostlinných a chemických vláknech se lépe daří bakteriím, což vede k nepříjemnému pachu. Bavlněná plenka zvlhlá močí je už po velmi krátké době cítit velmi známým nepříjemným močovým zápachem. Oproti tomu můžeme plenku ze surové ovčí vlny skutečně měsíce používat kompletně bez praní a ona si uchová čerstvou vůni. Teprve až je tuk vyprán, vůně se změní v pach.

Tento překvapivý poznatek jsem si nechtěla nechat pro sebe a natočila jsem pořad s názvem „Ach můj zadeček - že by špatné plenky?“ Výsledkem byla směska protestu a zvědavosti, každopádně poněkud zmatená reakce. Při rešerších k pořadu vyplynulo, že doposud snad neexistuje vědec, který by se oblastí metodiky a hygieny přebalování dětí systematicky zabýval v kulturním a historickém kontextu. Výsledky našeho pátrání po významu moči v různých kulturách byly spíše chudší. Jedno však bylo jasné, totiž že se dá žít nejen bez Pampers a Penaten, ale dokonce i bez vody a olejíčku na kůži. Stálo by za to požádat badatelky s mateřským citem a dávkou zvědavosti, aby prozkoumaly zvyky a obyčeje lidí v oblastech věčného ledu, v pouštích, bažinách, obyvatel žijících ve vedrech, bouřích či na sněhu.

Ovlivnila mě ještě jedna okrajová epizoda. Při vysílaní s titulem „Co se děje v buši?“ jsme informovali, že různá zvířata, např. krávy, jsou schopna sama si při nejrůznějších chorobách vyhledat léčivé byliny, pokud rostou v jejich dosahu. Přes tisíciletou domestikaci a přírodě odcizenému chovu si krávy uchovaly své sebezáchovné pudy, o které my lidé postupně přicházíme. O to více, že s válečnou a poválečnou generací vymírají poslední znalci praktického využití domácích prostředků a léčivých bylin, včetně zkušeností s jejich pěstováním a konzervováním. Naší „supermarketové“ generaci zbývají v podstatě jen vědomosti vyčtené z knih, což má také patřičné důsledky. Nedávno jsem např. slyšela jednoho, tak devítiletého chlapce při čichnutí k mátě peprné zvolat: „Jejda, to voní jak žvejkačka!“

Současně si ovšem někteří lidé uvědomují, že si naše kultura chybně vyložila mnohé staleté tradice nebo je bez rozdílu odsoudila, mimo jiné také hodně tradovaných vědomostí medicinmanů a „moudrých žen“. Roste povědomí hodnoty jednoduchých a bezplatných léčivých metod a prostředků, a to nejen z ekonomických důvodů. Stále více lidí se zajímá o poznatky o působení moči, potu, krve, slin, poševních mazových sekretů, spermatu a mateřského mléka. Proti tomuto zájmu ovšem stojí hluboce zakořeněný odpor, který je tak velký, že se lidé neodváží ani vypít sklenici vody, do které sami plivli. Slina už není uznávána

jako tekutina, bez které bychom nemohli mluvit, nebo jako vysoce účinná trávící šťáva s obsahem četných látek, které mohou i léčit. Lepší nám připadá, když uslintanou pusu našich miminek rychle utřeme vodou s chlorem a dusičnany.

Zneuznaný je také význam potu a pocení pro tělo. Roste však počet lidí, kteří pochopili, že chemický boj proti tomuto přirozenému „regulátoru teploty“ může dokonce ublížit. Uvědomují si smyslnost vlastního pachu, osobní „pachové značky“ místo tuctového komerčního parfému. Rozšířil se i poznatek, že se léčivá a čisticí tekutina pohlavních orgánů nehodí jen pro intimní život. Jinak je samozřejmě kromě její samočisticí úlohy o jejích funkcích známo jen velmi málo.

Z módy vyšlo i olíznutí poranění, i když jsou sliny užitečné pro srážení krve. A skutečnou vlnu odporu vzbudil profesor krčního-nosního-ušního lékařství, který v jednom našem pořadu posluchačům chválil a doporučoval nebát se polknout hlen, hnis a sputum, protože to je docela řádná porce leukocytů a elektrolytů.

Kdo ví, snad s sebou přinese explozívně se rozvíjející zdravotnictví potřebu důkladněji prozkoumat imunologické látky v mateřském mléce. Snad by se vyplatilo iniciovat dlouhodobý výzkum, který by vědecky ověřil, zda je pravdivé tvrzení matek, jež své děti dlouho (dva až tři roky) kojily, podle kterých byly tyto děti odolnější proti dětským nemocem, sebevědomější a nevybíravé při jídle, než děti kojené kratší dobu a živené umělými přípravky. Otázkou zůstává, kdo by tyto výzkumy financoval. Mnoho lidí se obává, že vědecký výzkum má tendenci „Koho chleba jíš, toho píseň zpívej“. Snad se nové instituty ženského lékařství zasadí, aby se na tomto poli zkoumalo v budoucnu více, bez předsudků, v otevřenějším historickém kontextu, transkulturně a interdisciplinárně.

V této oblasti přece existuje ještě tolik zajímavých a praktických otázek!

Tento snímek typických čínských dětských kalhot nám zaslal nejmenovaný posluchač.

- Jak žijí národy bez vodovodů nebo s nedostatkem vody, nazíráno v historickém, mezinárodním a sociologickém kontextu?

- Jak si v uplynulých tisíciletích poradily matky bez mýdla a chemických přípravků?

- Co používají pouštní národy místo toaletního papíru? Samozřejmě písek, ale proč je to nebolí? Proč netrpí chronickými záněty?

- Jak udrží ženy přírodních národů své „ošatky“ na děti čisté, ačkoliv je nosí celý den na těle a většinou neznají plenky? Jak poznají, že se dítě chce vyprázdnit, a jak to vůbec na zádech mohou cítit?

- Jak působí stálý tělesný kontakt dítěte s matkou a jak ovlivňuje jeho psychiku a budoucí sociální chování?

- Jaké to má důsledky, když se dítě matce bojí dívat do očí? Je lepší, když dítě vidí svět z „žabí“ perspektivy kočárku nebo ze stejné úrovně jako matka?

- Jaké jsou souvislosti mezi tělesným kontaktem, dlouhým kojením a otevřeností, veselostí a skromností mnoha lidí, často žijících z našeho pohledu za velmi nuzných podmínek?

- Jak provádí hygienu svých dětí eskymácké ženy a lidé žijící ve vysokohorských oblastech?

- Jak působí na osobnost dítěte destičky do plenek, které používají některé národy a které dítě v podstatě nehybně spoutají?

- Jak udržují ženy své nádherné pestré látky a kožešiny čisté v kulturách, které neznají prací prostředky?

- Jaké prostředky používají k praní Číňané a američtí Čejenové?

- Jak odstraňují příslušníci primitivních národů své fekálie?

- Jak se liší hygiena Polynésanek od Papuánek?

- Co provádějí s močí obyvatelé Indie?

- Existují souvislosti rituální obřízky v některých zemích s nadřazeným postojem mužů těchto národů k ženám a polygamií?

- Odkdy se turecké ženy stydí ukázat ještě dnes používané „plenkové fajfky“, jakousi drenáž do plenek? (Děkujeme paní Ingrid Demmingové, která nám je přinesla ukázat.)

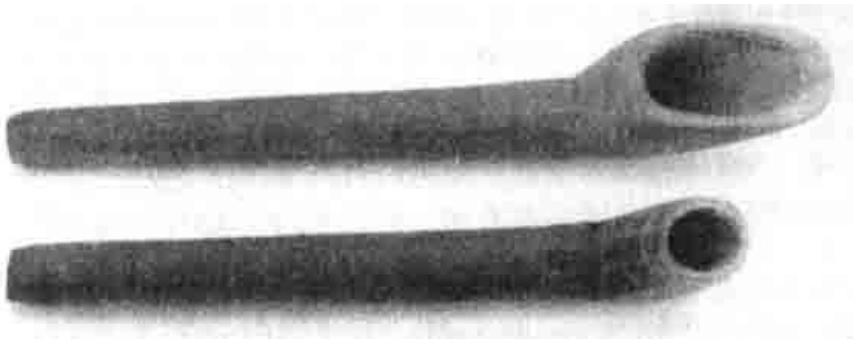

Turecké „fajfky do plenek“. Horní je pro děvčátka, dolní pro chlapce.

Výsledky takových výzkumů by nám pomohly zamyslet se nad naším nedostatkem skromnosti a neukojitelností západní konzumní společnosti, mohly by pomoci objasnit souvislosti předčasné socializace krátce kojených dětí s pocity osamělosti současného člověka. Jedním z námětů může být princip „jin jang“, podle kterého černá vždy obsahuje bílý bod a bílá vždy černý, přičemž teprve obě součásti tvoří celek. Vědeckým pozorováním výhod a nevýhod jedné věci současně by mohl srovnávací výzkum bez předsudků objasnit, jak a s jakými společenskými důsledky se vyvíjejí a působí pocity těhotenství, čistoty, hnusu a studu v různých kulturách. (Citát turisty: „Nerad jezdím do NDR. Nejen proto, že jsou chudí a všední. Nikdo se tam nesměje a drží si odstup. To raději pojedu do střední Afriky. Ti jsou sice také chudí, ale pořád se smějí a jsou pohostinní.“)

Možná si teď říkáte, co to má společného s močí. Dovolte mi tedy závěrem ještě jeden malý exkurs. Po jednom pořadu přenosového vozu s názvem „Jak si máme být blízcí - Ošatka nebo kočárek?“ jsem dostala darem krásný africký šátek na nošení dětí. Jsou na něm pěkné rudočerné ornamenty a nápis: *Bora uto kuliko kitu*.

Jen se zaposlouchejte: *Bora uto kuliko kitu*. Zní to trošku dětsky, nemyslíte? Mnohokrát jsem přemýšlela, co to asi může znamenat. Možná něco jako „Všichni moji buvoli“ nebo „Peč se, peč, placičko“ ... Podle mého názoru je to něco jednoduchého a veselého.

jin jang

Jeden můj známý, který v rámci programu pomoci rozvojovým zemím pracoval v Africe, mi vyprávěl tuto příhodu: V jedné tanzanské vesnici učil místní obyvatele, jak mají na svém malém políčku za chýší vypěstovat velké brambory místo malých. Všichni se rozpustile smáli, když se to pomocí umělých hnojiv a změny odrůdy skutečně podařilo. „A co si myslíte, že udělali potom? Druhý rok osázeli jen polovinu pole! ...“ Výnos prý bude stejný.

Jaké z toho máte pocity? „Dojemné,“ říkáte si, „to jsou ale hlupáčci.“ Nebo: „Kůže líný, má to cenu jim vůbec pomáhat?“

Napadá mě ještě jedna příhoda: Jiný pracovník byl vyslán do Indonésie, aby tam vzdělával automechaniky. Aby mohl lidem, kteří neumí číst, vše názorně vysvětlit, přivezl si jako pomůcku filmový materiál, např. na téma brzd: Na obrazovce je řidič řítící se okreskou. Najednou vkročí zprava do vozovky starý muž. Řidič dupne na brzdu, ale stařeček přesto odletí vysokým obloukem a dopadne mrtvý na silnici. Rány. Krev. Smrt. Náš učitel se triumfálně rozhlíží po auditoriu. Teď si jistě všichni uvědomí, jak je brzdové obložení důležité.

Omyl! Ve všech tvářích je vidět lhostejnost a všichni odchází zcela nezúčastněně k další práci. Nešokovala tě smrt starého muže? Ne, proč? Stejně by brzy umřel. Ale takhle strašně? Třeba se v dalším životě bude mít líp a bude rád, že teď umřel. A jak umřel, to je jedno.

Zní to poněkud krutě, nemyslíte? Takřka nelidsky. My jsme nehodami starých lidí zděšeni. Daleko méně už nám vadí, že mnoho našich staroušků leží připoutáno k přístrojům prodlužujícím život nebo umírá osamoceno ve svých koupelnách.

Nyní bez ironie. Nepomohl by nám a starým občanům zvlášť uctivější vztah ke smrti i v našem běžném životě? A jak je to s tím bramborovým polem? Jedná se o lenost nebo moudrost vypěstovat tolik, kolik spotřebujeme, místo abychom produkovali jezera mléka a hory jablek a vyčerpávali půdu moderní chemií? Samozřejmě jsou tito primitivní obyvatelé více závislí na přírodě. My si na základě našeho přebytkového a zásobovacího hospodářství namlouváme, že jsme nezávislí na počasí a sklizni, ale následky únavy půdy a chemizace ukazují, že příroda se nedá dlouhodobě oklamat.

Nepomohlo by nám pokusit se částečně pochopit myšlení jiných kultur? Nedalo by se dokonce tam či jinde něco odkoukat? Například ošatka na nošení dětí. Když se to umí, je to ta nejrychlejší metoda pohybu s dítětem po chodnících, schodištích a nákupních centrech a dítě přitom matku neustále cítí a vidí svět ze správné ptačí perspektivy.

Mimochodem, nápis *Bora uto kuliko kitu* jsem si nechala přeložit: „Raději být člověkem než věcí.“

Závěr

Práce na této knize mě bavila. Dozvěděla jsem se více o našem těle a chápání odporu. Ve svém okolí jsem viděla a poznala neuvěřitelné léčebné úspěchy. Dlouhou dobu tomu sice tak nebylo, ale dnes je pro mě jedna věc už nesporná: Na oné „živé vodě“ musí určitě něco být. Ale zatím to nemůžeme vědecky dokázat. Moje „jistota“ pramení výhradně ze zkušeností, o kterých mě informovali lidé z mého nejbližšího okolí, kterým věřím a kteří byli zpočátku také skeptičtí. Objevovaly se v nich hlavně zhmožděniny a řezné rány dětí, bodnutí hmyzu, solární dermatitidy, pupínky a komedomy, plísně na nohách, blednutí vlasů, padání vlasů, odstraňování stařeckých skvrn, bradavic a vrásčité kůže. Velmi působivá byla aplikace moči na těžké bolesti zubů a v krku, dále použití moči jako čisticího prostředku nebo při naklíčení semen. O dalších výsledcích vím z dopisů a nesčetných rozhovorů. Před týdnem mně byl dokonce popsán případ vyléčení Basedowovy nemoci.

Lidé, kteří používají léčbu vlastní močí se musí naučit dbát na své zdraví a tělo, což v naší společnosti bohužel není samozřejmé. Například by neměli močí ošetřovat ječná zrna, když mají bakteriální onemocnění močového měchýře, které by jim zánět ještě zhoršilo (s takovým případem jsem se setkala).

Jedno potěšující zjištění: Všichni, kteří se začali močí zabývat, kteří pocítili příjemné teplo oné lidské šťávy a její čerstvou vůni, mají od té doby jiný vztah k sobě samým a svému okolí. Sami říkají, že se cítí sebevědoměji, protože vlastní odpor člověka svazuje, a že jsou také obezřetnější v zacházení s tímto vysoce účinným „medikamentem“, který nosíme vlastně neustále s sebou. Doufám jen, že lékaři a lékařky, ohrožení úspornými opatřeními našeho ministra zdravotnictví, nebudou mít strach z důsledků pozitivní uroterapie na svoji peněženku. Pacienti, kteří jsou svými lékaři vedeni k většímu seberespektu, jsou jim nejen vděční a přijdou zase, ale jsou i příjemnými partnery v rámci léčby. To tvrdí lékaři, kteří už v této oblasti mají zkušenosti.

Carmen Thomasová

P.S. V příloze najdete návod ke zhotovení plenek, který byl v podstatě východiskem k napsání této knihy. Třeba občas rádi štrikujete... !

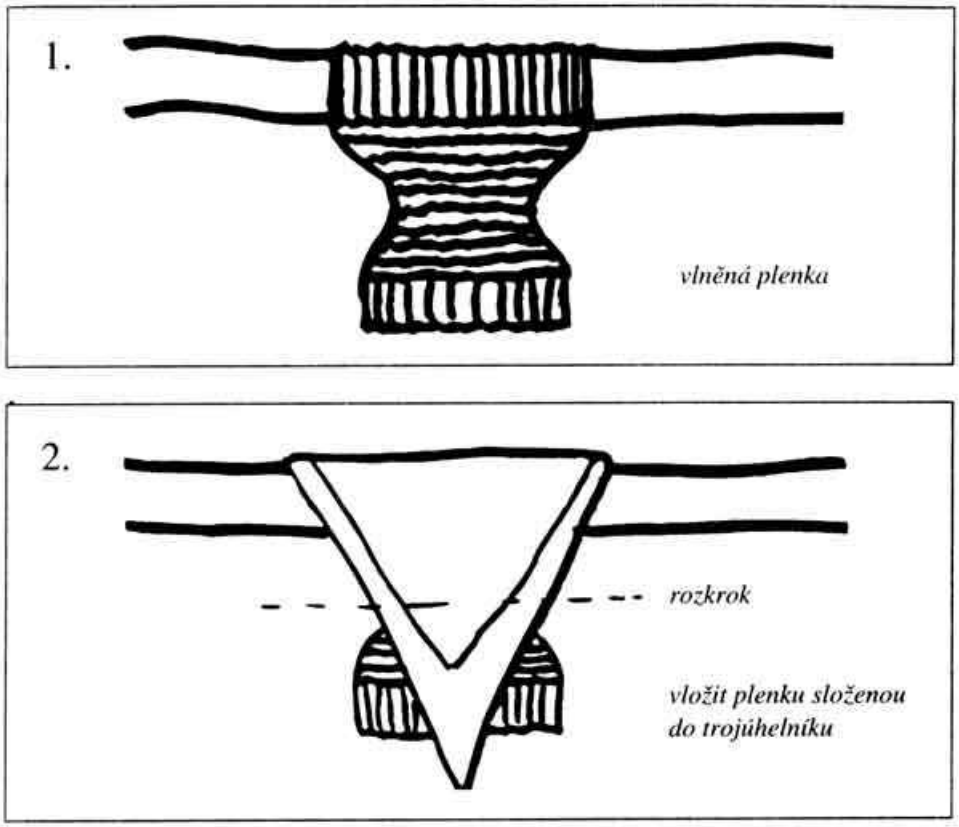

Vlněné plenky

Miminko musí být v teple. Nejen v teple rodiny, nýbrž i v teplém oblečení. Potřebná tělesná teplota se mu vytváří obtížněji, protože jeho organismus je ještě slabý a povrch pokožky v poměru k němu veliký.

Možná si pamatujete na babiččiny zábaly. Studený obklad, přes něj vlněná šála a pak je člověku pěkně teploučko. V medicíně se tato metoda nazývá Priessnitzův obklad a většina lékařů ho doporučuje dodnes. Přesně podle tohoto principu funguje metoda přebalování s vlněným zábalem. Chladným obkladem je mulová plenka, kterou dítě samo „zvlhčí". Mokrá bavlna ale studí. Protože dítě neustálé přebalování velmi ruší, doporučujeme následující metodu.

Ku prospěchu věci bude, když dítěti oblečete vlněné dupačky. Bavlněné dupačky za mokra studí. To znamená, že je relativně často musíme vyměňovat, protože okraj mulové plenky neustále činí z vlněné plenky ven a bavlnu zvlhčí. Vlněné dupačky mají tu výhodu, že je musíme změnit pouze v případě, že má dítě stolici, nebo když je všechno opravdu nasáklé močí, až to kape.

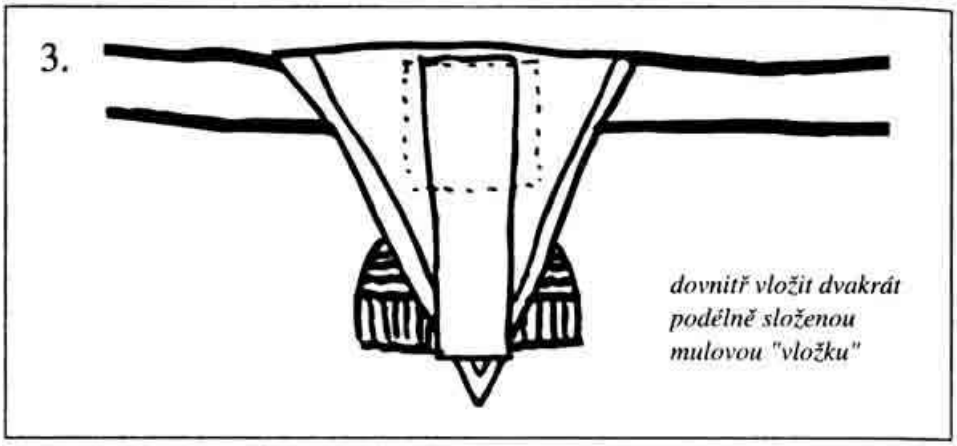

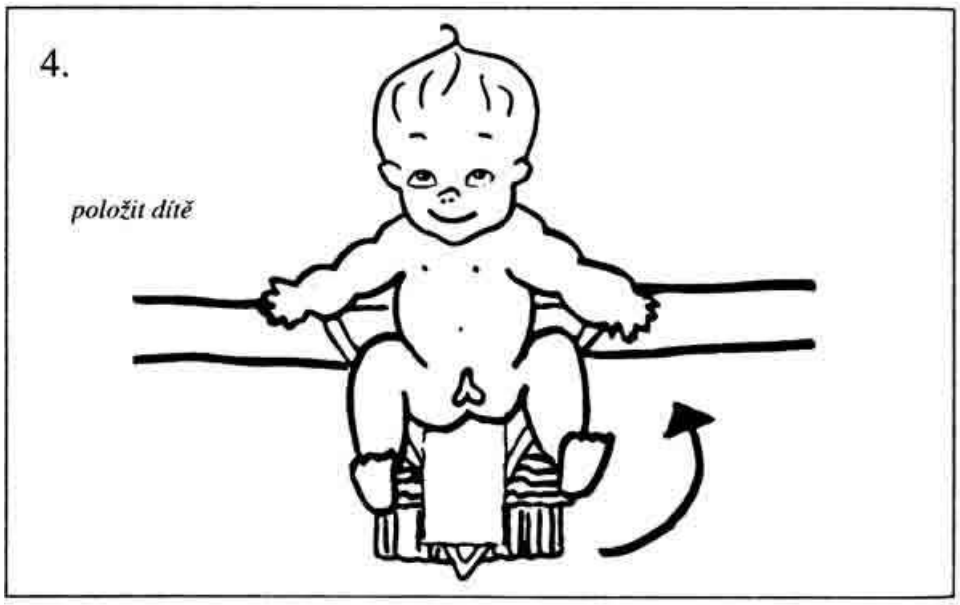

Rodiče, kteří vlněné oblečení používají, uvádějí, že po prvních třech až pěti měsících, kdy dítě rychleji tráví, je pak stačí přebalovat tři až pětkrát přes den, včetně ranního a večerního přebalení. V noci, pokud se nevyskytne hromádka, se tento zábal nemusí měnit vůbec. Aby nezvlhla matrace, pokládají někteří rodiče své děti na surové ovčí rouno. Ale pozor: Žlutě zbarvená rouna, která se dají prát, jsou většinou ošetřena jedovatými solemi chromu.

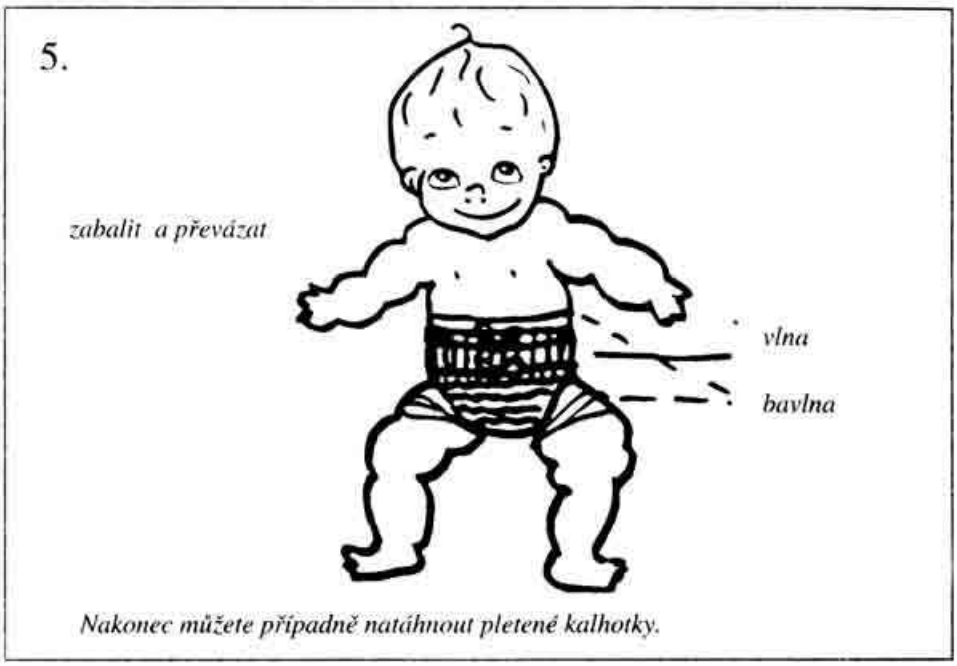

Nevýhodou vlněného oblečení je menší nabídka veselých barev (pokud si je neupletete sami) a jejich relativně vyšší cena. Vlněné dupačky např. vyrábí družstvo „Lebenshilfe“, 7920 Heidenheim, Waldstr. 7. Vyšší cena je však snesitelnější, když si uvědomíme, že potřebujeme troje až čtvery dupačky a nemusíme je neustále prát. Oblečky z vlny můžeme týden až deset dní jen vyvěsit a nechat uschnout (pokud na nich není stolice, v tom případě ihned vyprat). Oblečky uschnou přes noc. Když po uschnutí zapáchají, vyperte je.

V daleko větší míře platí tato pravidla pro vlněné plenky. Měly by být z přírodní ovčí vlny, která má zachovaný přirozený tuk (srov. str. 144). Troje vlněné plenky nebo kalhotky postačí. Potřebujete je jen vyvětrat, resp. občas vyprat. Po určité době jsou plenky obzvlášť husté, protože vlna zplstnatí, a tím ještě lépe zadržuje vlhkost.

Při této metodě mají děti zadeček neustále v teple a málokdy je bolí, protože kůže přes vlnu dýchá. Plísně se na zadečku vyskytnou velmi zřídka, resp. se tímto způsobem přebalování rychle vyléčí. Tento způsob je tedy pro pokožku příjemný, hřejivý a navíc méně pracný, protože nemusíte tak často prát a žehlit.

Surovou ovčí vlnu můžete koupit v některých obchodech s přírodními potřebami (Bioladen - pozn. překl.). Tam také dostanete hotové kalhotky.

Na zhotovení potřeb uvádíme dva návody k pletení:

Pletení vlněných plenek

Vlna by měla být co nejvíce mastná a vonět po ovcích. Pokud nebudete postupovat opatrně nebo nevezmete dvojitou vlnu, občas se při pletení přetrhne. Stává se to běžně a nemá to vliv na výsledek. Pokud se přetrhne, přeložte asi 4 cm vlny přes sebe, trochu zatočte a pokračujte dále.

1. Pro tloušťku jehlic 4 (hustá oka) vemte asi 70 g vlny. Začátek zadního dílu 62 ok, patent 8 - 10 cm: Plést 1 oko hladce, 1 obratce. Pokračovat doprava a v každé 2. řadě splést první a

poslední 2 oka. Plést dále až do šířky 24 ok, pak takto 8 řad. Pak opět každou 3. řadu 2 oka přidat až do počtu 46. Opět naplést patent, 8 - 10 cm dle velikosti dítěte.

2. Pro tloušťku jehlic 6 - 7 vzít na nejmenší velikost asi 100 g vlny. Začátek vzadu 40 (44, 48) ok. 3 - 6 cm patent ve vzoru 1 oko hladce, 1 obratce. Potom na začátku a konci každé 2. řady splést 2 oka až do počtu 14 ok, potom opět přibírat až do 26 (30, 34). Celé obháčkovat a na zádové části uzavřít stuhami (ne šňůrami).

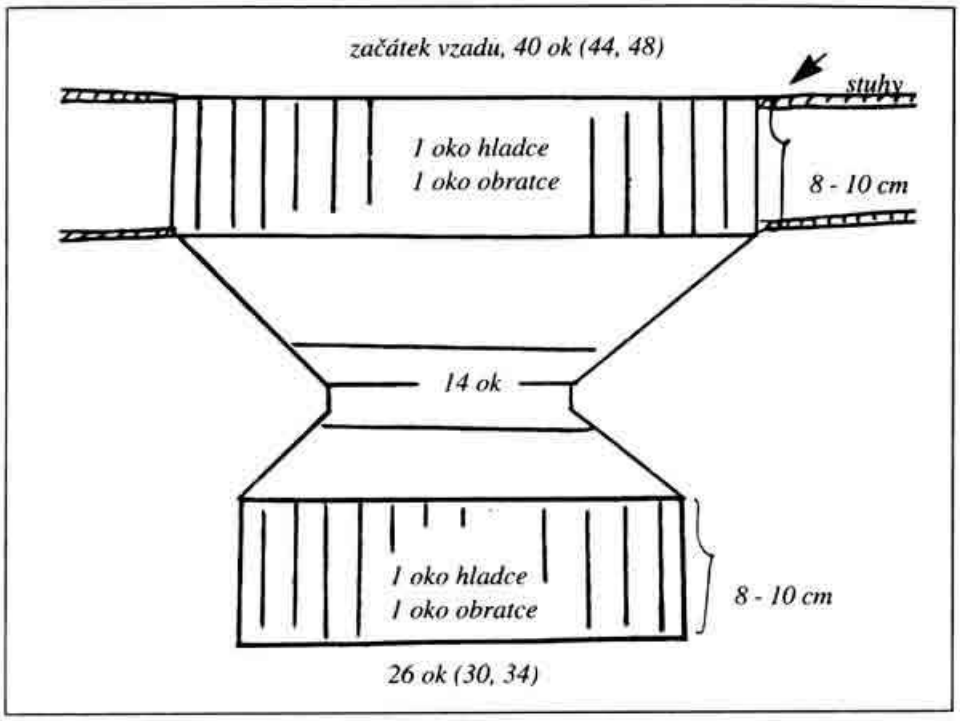

3. Návod k pletení vlněných kalhotek s tloušťkou jehlic kolem 4: Začátek 70 ok, v žerzejovém vzorku 2 oka hladce, 2 obratce, plést patent asi 8 - 10 cm dlouhý, potom pokračovat hladce, přitom v každé řadě na začátku ubrat 1 oko, tj. 2 splést. Tak dostanete trojúhelník. Když jsou všechna oka spletena, přiklopíte obě vnější strany patentu dovnitř a vrchol trojúhelníku nahoru, aby přesně seděl. Střední a šikmé švy sešijte až na otvory pro nohy.

Velikost můžete měnit podle velikosti dítěte. Pro chlapečky je vhodné poslední část trojúhelníku, která se pak překlopí dopředu, plést dvojitou vlnou, stane se hustší.

Tyto kalhotky i přes noc pěkně těsní a jsou teplé, i když uvnitř všechno „plave“.

Obsah

Předmluva....3
A rovnou do toho....6
Vyčteno z knih....6
Stručné dějiny urologie....6
Lexikon pověr....8
Co se traduje o užití moči....9
Co bychom měli vědět z medicíny....11
Jak moč vzniká....11
Močový měchýř....11
Co je to moč?....12
Kde se moč hromadí?....14
Jedeme dál....15
Užití moči ve výrobě a ošetřování textilu....15
Moč jako prací prostředek....15
Moč jako pomoc při barvení....17
Moč jako valchářský prostředek....17
Pořad....17
Zápis vysílání....18
Dotazy publika....46
Po vysílání....66
Spontánní reakce....66
Dlouhodobé reakce....70
Ohlédnutí do bažanta....97
Historie moči v lékařství....97
Vývoj poznatků o moči a orgánech, které ji vylučují....97
Od inspekce moči k diagnóze....104
Moč jako terapeutikum....109
Otištěno....114
Doposud vydaná literatura....129
Na závěr....138
Doslov....138
Závěr....144

Poznámka vydavatele:

Milí čtenáři,

pokud byste chtěli sdělit své názory na tuto knihu či zkušenosti s léčbou vlastní močí, můžete napsat přímo autorce na adresu:

Carmen Thomas

c/o vgs verlagsgesellschaft

Postfach 18 02 69

50506 Köln

Bundesrepublik Deutschland Stichwort: Ein ganz besonderer Saft

Upozorňujeme, že paní Thomasová mluví pouze německy.

Můžete však své připomínky adresovat našemu vydavatelství:

JOTA
Helceletova 16, 602 00 Brno
Heslo: Zvláštní šťáva

Naše vydavatelství však není kompetentní k zodpovídání vašich dotazů. Můžeme však vaše připomínky zaslat autorce, která touto cestou shromažďuje materiál k eventuální další knize na téma moči.

Carmen Thomasová - Zvláštní šťáva
Z německého originálu Ein ganz besonderer Saft - Urin přeložil Jiří Strážnický
Jazyková redakce Miloš Voráč
Odpovědná redaktorka Zuzana Voráčová
Obálka dle originálu René Senko
Typografie a sazba Koala-'IEX
V edici Jak na to (sv. 5) vydalo nakladatelství Jota jako svou 76. publikaci v roce 1995

ISBN 80-85617-57-9

Z obálky knihy:

Moč. Toto slovo vzbuzuje ve většině z nás odpor. Spojujeme ho s „nečistým“, neradi na toto téma mluvíme, a když neseme svou lahvičku k lékaři, je lépe zabalena než vánoční dárek z křišťálu. Málokdo však ví, že tato tekutina může mít velmi blahodárné léčivé účinky! Zeptejte se svých babiček, čím léčily záškrt, zeptejte se svých otců, čím si na vojně ošetřovali své utrápené nohy.

Tato kniha se vědomě netváří jako vědecké pojednání. Vznikla na základě debaty živě odvysílané v německém rozhlase 21.7.1988. Ohlas na toto tabuizované téma byl nečekaný a obrovský. Od kritického tónu až po čtenářské dopisy, líčící překvapující praktické i léčivé účinky. Zázračně zhojené rány, mizící bradavice a vrásky nebo použití na naší zahrádce. Kniha je sborníkem těchto praktických zkušeností širokého publika, doplněným kulturně historickým pozadím, ukázkami z různých publikací a nástinem vývoje tohoto tématu v medicíně. Můžete ji číst jako zajímavost či si některé zkušenosti alternativního léčitelství ověřit na vlastním těle.

Dvacet dva rozprodaných nákladů v Německu!